

Ügyiratszám: DH-8536-4/2007.

Tárgy: piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása [18. piac]

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa az érintett piacok azonosítására, az érintett piacokon fennálló verseny hatékonyságának elemzésére, az érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, illetve a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók jogszabályban meghatározott kötelezettség előírására hivatalból indított eljárása során meghozta a következő

h a t á r o z a t o t .

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban: **Tanács**) a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során alkalmazandó alapelvekről szóló módosított 16/2004. (IV. 24.) IHM rendelet 1. számú melléklet 18. pontjában meghatározott „*Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából*” nagykereskedelmi piac szolgáltatási és földrajzi kiterjedésének vizsgálatával az alábbi nyolc elkülönült nagykereskedelmi piacot határozta meg a fenti nagykereskedelmi piacon belül:

1. Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
2. Helyi/körzeti földfelszíni analóg rádió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
3. Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
4. Helyi/körzeti földfelszíni analóg televízió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
5. Műholdas műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
6. Mikrohullámú műsorterjesztés szolgáltatás nagykereskedelmi piaca
7. Vezetékes műsorterjesztés szolgáltatás nagykereskedelmi piaca
8. Nyilvános telefonhálózaton nyújtott műsorterjesztés szolgáltatás nagykereskedelmi piaca.

A Tanács a fenti, elkülönült nagykereskedelmi piacok közül két piacot érintett piacként azonosított. Ezek a következők:

1. Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
2. Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piaca.

Az „Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási szolgáltatás” és „Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatás” nagykereskedelmi piacokon a Tanács elemezte a fennálló verseny hatékonyságát és ennek megfelelően mindkét érintett piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosította az **Antenna Hungária Magyar Műsorszóró és Rádióhírközlési Zrt.-t** (székhely: 1119 Budapest, Petzvál József u. 31-33., cégjegyzékszám: 01-10-042190).

A Tanács az „Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási szolgáltatás” és az „Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatás” nagykereskedelmi piacokon jelentős piaci erejüként azonosított Antenna Hungária Magyar Műsorszóró és Rádióhírközlési Zrt.-re (a továbbiakban: AH) az alábbi kötelezettségeket rója ki:

A. A Tanács az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: **Eht.**) 106.§ szerinti „**hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek**” körében a hozzáférés tekintetében kötelezettséget írt elő, amelyet az alábbiak szerint köteles teljesíteni:

A Tanács előírja az AH részére, hogy az országos földfelszíni analóg rádió és televízió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében, a televízió és rádió műsorszolgáltatókkal megkötött műsorszórási szerződések által a műsorszórási szolgáltatásokhoz és eszközökhöz biztosított hozzáférést indokolatlanul ne vonja vissza.

A kötelezett szolgáltatót a kötelezettség teljesítése a határozat közlésétől terheli.

B. A Tanács az AH-ra az Eht 102.§ szerinti „**átláthatóság**” körében kötelezettséget írt elő, amelyet az alábbiak szerint köteles teljesíteni:

A Tanács az „átláthatóság” biztosítása érdekében kötelezi az AH-t az országos földfelszíni analóg rádió és televízió műsorszórás szolgáltatás nyújtása és igénybevétele alábbiakban meghatározásra kerülő feltételeinek, valamint a műsorszórási szolgáltatás árának a határozat kézbesítésétől számított 30 napon belül internetes honlapján történő nyilvánosságra hozatalára, a következő formátumban:

Televízió műsorszórás esetén:

Műsorszórási díj gerincadó állomásokra:

Adóteljesítmény (kW)	Ár/adó (Ft/óra)	Ár havi 360 műsoróráig (Ft/óra)	Ár havi 360-x műsoróra között (Ft/óra)	Ár havi y műsoróra felett (Ft/óra)
20				
15				
10				
8				
6				
5				
4				
3				

2				
1				
<1				

Műsorszórás díj átjátszóadókra:

Adóteljesítmény (kW)	Ár/adó (Ft/óra)	Ár havi 360 műsoróráig (Ft/óra)	Ár havi 360-x műsoróra között (Ft/óra)	Ár havi y műsoróra felett (Ft/óra)
<1				

Rádió műsorszórás esetén:

Műsorszórás óradíj táblázata rövidhullámú rádióberendezések esetén (Ft/óra):

Adóteljesítmény (kW)	Ár/adó (Ft/óra)	Ár havi 360 műsoróráig (Ft/óra)	Ár havi 360-x műsoróra között (Ft/óra)	Ár havi y műsoróra felett (Ft/óra)
5				
20				
100				
250				

Műsorszórás óradíj táblázata középhullámú rádióberendezések esetén (Ft/óra):

Adóteljesítmény (kW)	Ár/adó (Ft/óra)	Ár havi 360 műsoróráig (Ft/óra)	Ár havi 360-x műsoróra között (Ft/óra)	Ár havi y műsoróra felett (Ft/óra)
1				
5				
10				
15				
20				
25				
40				
75				
135				
150				
300				
500				
1000				
2000				

Műsorszórás óradíj táblázata ultrarövidhullámú rádióberendezések esetén (Ft/óra):

Adóteljesítmény (kW)	Ár/adó (Ft/óra)	Ár havi 360 műsoróráig (Ft/óra)	Ár havi 360-x műsoróra között (Ft/óra)	Ár havi y műsoróra felett (Ft/óra)
0,5 mono/sztereo				
1 mono/sztereo				
2 mono				
2 sztereo				
3 mono				
3 sztereo				
5 sztereo				
10 mono				

10 sztereo				
------------	--	--	--	--

A Tanács kötelezi továbbá a szolgáltatót arra, hogy amennyiben a nyilvánosságra hozott feltételek megváltoznak, arról az új feltételek bevezetése előtt 30 nappal értesítse a hatóságot és az új feltételeket ezzel egy időben hozza nyilvánosságra a honlapján. A Tanács előírja továbbá, hogy a költségalapúság kötelezettsége körében előírt díjak Tanács általi jóváhagyását, vagy megállapítását követő 8 napon belül a műsorszórási szolgáltatás új árait (listaárak, kedvezmények) is hozza nyilvánosságra a honlapján.

A nyilvánosságra hozandó adatok az „Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási szolgáltatás” és az „Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatás” szolgáltatás vonatkozásában a következők:

1. A műsorszóró szolgáltatási szerződés megkötésére vonatkozó eljárás, a műsorszóró szolgáltatás igénybevételének módja és feltételei, a szolgáltatás igénybe vételének esetleges időbeli és földrajzi korlátai;
2. A műsorszóró szolgáltatás alapját képező műszaki infrastruktúra kialakítása és a szolgáltatás minőségi értéke;
3. A műsorszóró szolgáltatási szerződés megkötéséhez szükséges, annak feltételét képező igénybevevői adatok listája;
4. A műsorszóró szolgáltatási szerződés módosításának esetei, feltételei;
5. A műsorszóró szolgáltatás szünetelésének esetei, a díjfizetéshez kötött szünetelés esetei és az ezen esetekben fizetendő díj mértéke;
6. A műsorszóró szolgáltatás korlátozásának, a műsorszóró szolgáltatás minőségi vagy más jellemzői csökkentésének az esetei és feltételei;
7. Szerződésszegés és annak jogkövetkezményei;
8. A műsorszóró szolgáltatási szerződés megszűnésének esetei és feltételei;

A Tanács kötelezi továbbá az érintett szolgáltatót, hogy az „Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási szolgáltatás”-ra és az „Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatás”-ra vonatkozó, országos földfelszíni műsorszórási jogosultsággal rendelkező vállalkozásokkal megkötött szerződéseinek másolatát a szerződések megkötését vagy módosítását követő 8 napon belül, illetve érvényes szerződéseit a határozat közlésétől számított 30 napon belül nyújtsa be a hatóság számára.

Az AH-t az „átláthatóság” kötelezettsége a határozat kézbesítésétől terheli.

C. A Tanács az AH-ra a jelen határozata alapján az Eht. 108. §. szerinti „**költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége**” körében kötelezettséget ír elő, amely szerint az „Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási” és az „Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási” nagykereskedelmi szolgáltatásokat költségalapú sugárzási díj ellenében köteles nyújtani.

Az „Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási” és az „Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási” nagykereskedelmi szolgáltatások költségalapú sugárzási díj (a továbbiakban költségalapú sugárzási díj) kötelezettség tartalmának, azaz az abban foglalt jogoknak és kötelezettségeknek főbb elemei, rendszere:

- 1.) A költségalapú sugárzási díjat a kötelezett szolgáltató **FDC modell** alkalmazásával köteles kialakítani és bizonyítani, amelyet jóváhagyás céljából a Tanács számára köteles benyújtani.
- 2.) A költségalapú sugárzási díjat a kötelezett szolgáltató a Tanács által megismert, feltárt adatok, tényállási elemek, bizonyítékok alapján a költségalapú sugárzási díj jóváhagyására irányuló hatósági eljárás eredményeként hozott hatósági határozatban (díjhatározat) meghatározott időponttól köteles alkalmazni.
- 3.) A költségalapú sugárzási díj alkalmazására vonatkozó időpontig a Tanács a díjhatározatban meghatározza az azt megelőző időszakra vonatkozóan a költségalapúság fokozatos elérésének (ún. „glide path” módszer) keretében az első lépcső mértékét - amelynek alkalmazására az AH a díjhatározat közlését követő hónap első napjától köteles - és meghatározza a költségalapú sugárzási díj elérésének további ütemezését is.
- 4.) A „glide path” első lépcsőjének meghatározásához az AH köteles az FDC modell mellett, azzal egyidejűleg benyújtani a jelenleg alkalmazott legnagyobb kedvezményt jelentő díjait és az arra vonatkozó számításokat. A legnagyobb kedvezmény elvének megfelelő sugárzási díjnak az AH által jelenleg alkalmazott – a műsorszolgáltatókkal fennálló szerződéses jogviszonyainak rendszerében érvényesített - legnagyobb kedvezményt jelentő, azaz legalacsonyabb sugárzási díj minősül.

Mindezek alapján a rendelkezés, kötelezettség részletes tartalma:

I. FDC modell alapján kiszámított költségalapú sugárzási díj

A költségalapú sugárzási díjat a kötelezett szolgáltató teljesen felosztott költségszámítási módszer (**FDC modell**) alkalmazásával köteles kialakítani és azt a jelen határozat közlésétől számított 60 napon belül köteles a Tanácshoz jóváhagyás végett benyújtani.

A Tanács az AH-ra kirótt, FDC költségszámítási módszer alkalmazására vonatkozó kötelezettség keretében az alkalmazandó elveket, fogalmakat, formát, módszert és a költségszámítási modell tartalmát a határozat rendelkező részének I. számú mellékletében határozza meg.

Rádió műsorszórás esetén a sugárzási díjat adóberendezésenként, azok adóteljesítménye (névleges rádiófrekvenciás kimenő teljesítménye) alapján differenciált mértékben, a határozat rendelkező részének I. számú melléklet 1. táblája szerint kell megállapítani.

Televízió műsorszórás esetén a sugárzási díjat adóberendezésenként, azok adóteljesítménye alapján differenciált mértékben, a határozat rendelkező részének I. számú melléklet 2. táblája szerint kell megállapítani.

A kötelezett szolgáltató a jelen mellékletben meghatározott költségszámítási módszertan szerint kiszámított egységköltségek alapján a rádió és televízió műsorszóró szolgáltatást igénybevevő szolgáltatóként különböző megbízhatósági mutatók szerint eltérített díjakat számolhat, azzal a feltétellel, hogy az eltérített díjak sugárzott órával súlyozott átlaga megegyezik az egységköltséggel.

A költségmodellek számviteli adatainak forrását a vállalat számára rendelkezésre álló legfrissebb lezárt auditált vállalati adatok képezik. Az egységköltség számításához és a díjeltérítés számításához szükséges sugárzott óra adatokhoz a legfrissebb lezárt auditált év sugárzott óra adatait köteles a szolgáltató alkalmazni.

Amennyiben a kötelezett szolgáltató a fenti díjeltérítés lehetőségével nem él, úgy a díjak automatikusan megegyeznek az egységköltségekkel.

A szolgáltatások díjai nem tartalmazzák a műsor szétszétadásának díját és nem tartalmazzák a frekvencia-lekötési és -használati díjat.

Amennyiben a kötelezett szolgáltató FDC modellje és az azon alapuló költségalapú sugárzási díjai megfelelnek az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, úgy a Tanács azokat a díjhatározatában jóváhagyja.

Amennyiben a kötelezett szolgáltató nem nyújtja be a Tanácshoz költségalapú díjait, vagy ha a kötelezett szolgáltató által kialakított díj nem felel meg az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, a Tanács a szolgáltató által alkalmazandó díjak tekintetében az Eht. 108.§. (5) bekezdésben, foglalt hatáskörében a rendelkezésre álló adatok alapján állapítja meg a díjak mértékét.

II. A jelenleg alkalmazott legnagyobb kedvezményt jelentő díjak

A Tanács az általa jóváhagyott, vagy megállapított költségalapú díjak kötelezett szolgáltató általi elérésének időpontját és az elérés indokolt ütemezését a díjhatározatban, a költségalapú díj ismeretében határozza meg.

A Tanács a költségalapú díjak elérését fokozatosan, több lépcsőben kívánja megvalósítani, melynek első lépcsőjét az alábbiak szerint határozza meg.

A kötelezett szolgáltató a határozat rendelkező részének I. sz. mellékletében meghatározott FDC modell mellett, azzal egyidejűleg köteles a Tanács számára benyújtani a jelenleg alkalmazott legnagyobb kereskedelmi kedvezményt jelentő televízió és rádió műsorszórás díjait úgy, hogy abból egyértelműen kiderüljön, hogy a legnagyobb kedvezmény körében mennyi a műsorszórás szolgáltatások ára az I. sz. melléklet 1. és 2. tábla szerinti bontásban.

Amennyiben a „legnagyobb kedvezmény elvére” vonatkozó I.sz. mellékletben meghatározott számítás a kötelezett szolgáltató nem, vagy nem megfelelően nyújtja be, a Tanács a kötelezett szolgáltató által jelenleg nyújtott legnagyobb kedvezmény alapján a legnagyobb kedvezmény elvére vonatkozó I. sz. mellékletben – a legnagyobb kereskedelmi kedvezmény meghatározására, a kötelezett szolgáltató számára meghatározott - számítási módszertan szerint - a megbízhatósági mutató díjeltérítés figyelembe vétele nélkül - az Eht. 108. §. (5) bekezdése alapján állapítja meg a valamennyi jogosult szolgáltató tekintetében alkalmazandó legnagyobb kedvezményt tartalmazó díjat, amely egyben a glide path első lépcsőjének minősül. Amennyiben a legnagyobb kedvezményt tartalmazó díj a költségalapú díj alatt van, akkor a költségalapú díjat kell alkalmazni.

A legnagyobb kedvezmény alapján a Tanács által jóváhagyott, vagy megállapított díjat a kötelezett szolgáltató a díjhatározat közzétételét követő hónap első napjától köteles alkalmazni.

D. A Tanács az AH-ra a jelen határozata alapján az Eht. 104. § szerinti „**egyenlő elbánás**” körében kötelezettséget írt elő, amelyet az alábbiak szerint köteles teljesíteni:

A kötelezett szolgáltató nem tehet különbséget az általa nyújtott „Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási” és „Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási” nagykereskedelmi szolgáltatás vonatkozásában

- a lényegét tekintve azonos körülmények között;
- lényegét tekintve azonos országos földfelszíni analóg rádió vagy televízió műsorszórási szolgáltatást igénybe vevő országos földfelszíni analóg rádió vagy televízió műsorszórás jogosultsággal rendelkező vállalkozások vonatkozásában;
- a szolgáltatás lényeges feltételei tekintetében.

A szolgáltatás lényeges feltételeinek különösen a műsorszóró szolgáltatási szerződés megkötésére vonatkozó eljárás, a műsorszóró szolgáltatás igénybevételének módja és feltételei, esetleges időbeli és földrajzi korlátai, a műsorszóró szolgáltatás alapját képező műszaki infrastruktúra kialakítása és a szolgáltatás minőségi értéke, a műsorszóró szolgáltatási szerződés megkötéséhez szükséges, annak feltételét képező igénybevevői adatok listája, a szerződés módosításának esetei, feltételei, a szolgáltatás szünetelés esetei, a díjfizetéshez kötött szünetelés esetei és az ezen esetekben fizetendő díj mértéke, a műsorszóró szolgáltatás korlátozásának, minőségi vagy más jellemzői csökkentésének az esetei és feltételei, a szerződésszegés esetei és jogkövetkezményei, valamint a szerződés megszűnésének esetei és feltételei minősülnek.

Az „egyenlő elbánás” kötelezettsége a költségalapú díj elérése első ütemének hatálybalépésével egy időben lép hatályba.

A kötelezettségek a kötelezett szolgáltatót a határozat rendelkező részében foglalt, kifejezetten meghatározott eltérésekkel a határozat közlésének napjától terhelik.

A határozat ellen fellebbezésnek helye nincs. A határozat felülvizsgálata a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsához 3 példányban benyújtott keresettel kérhető.

A keresetlevél benyújtásának e határozat végrehajtására halasztó hatálya nincsen.

***Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa DH-8536-4/2007. számú határozat
rendelkező részének I. számú melléklete***

***A Tanács határozatában kirótt „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség
pontos tartalmának meghatározása***

Az **Antenna Hungária Magyar Műsorszóró és Rádióhírközlési Zrt.**-re a Tanács az Eht. 108. § szerinti költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége körében kötelezettséget írt elő, amely kötelezettséget a szolgáltató a jelen mellékletben foglaltak szerint köteles teljesíteni:

A. Általános szabályok:

A jelen határozat szerint kötelezett elektronikus hírközlési szolgáltató köteles az országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási és az országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatások nyújtására vonatkozó szerződések alapján kért ellenértékek tekintetében a múltbeli költségeken alapuló teljesen felosztott költségek (HCA-FDC) költségszámítási módszere szerinti költségszámítási modellt kialakítani.

A jelen határozatban meghatározott költségszámítási modellek kialakításakor a szolgáltatónak biztosítania kell, hogy a szolgáltató beadványa tartalmazza a modell és a számítástechnikai megoldás részletes leírását, a modellben használt fogalmak és megnevezések definícióit, valamint a modell bemenő adatait és kimenő eredményeit, az arra feljogosított harmadik fél – így különösen a Tanács – számára áttekinthető és értelmezhető részletességgel.

A szolgáltató a kialakított és rögzített költségszámítási modelleket köteles az azok értelmezéséhez szükséges minden adattal és nyilvántartással együtt a költségszámítási modell benyújtásától számított öt évig, illetve - ha ez későbbi időpont - a modell alapján kiszámított ellenértéket alkalmazó bármely szerződéssel kapcsolatos, a költségszámítási modellel összefüggésben felmerült jogvita jogerős lezárásáig megőrizni. A szolgáltatót a jelen határozat alapján terhelő, a modellek értelmezéséhez szükséges adatok és nyilvántartások megőrzési kötelezettsége nem érinti a más jogszabály által meghatározott megőrzési kötelezettségek teljesítését, így különösen a bizonylatokra vonatkozó, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvényben előírt megőrzési kötelezettségek teljesítését.

B. A jelen határozat alkalmazásában:

1. *Műsorszórás:* földfelszíni vagy műholdas rendszerrel végzett egyirányú - megfelelő vevőkészülékkel rendelkező, elvileg korlátlan számú felhasználónak szánt - rádiótávközlési eljárás hangok, képek vagy egyéb természetű jelek továbbítására.
2. *Műsorelosztás:* a műsorszolgáltató által előállított jelek egyidejű, változatlan továbbítása vezetékes (kábeles) hálózaton vagy nem műsorszóró rádiótávközlő rendszeren a műsorszolgáltató telephelyétől, illetőleg a műsorszétosztó hálózat végpontjától elkülönült szervezet közbeiktatásával az arra jogosult felhasználó vevőkészülékéhez, a tíznél kevesebb vevőkészülék csatlakoztatására alkalmas hálózat segítségével történő jeltovábbítás kivételével. Nem minősül műsorelosztásnak a telekhatáron belüli vezetékrendszeren végzett tevékenység.
3. *Műsorszétosztás:* a műsorszolgáltató által előállított jelek vezetékes (kábeles) hálózaton, továbbá földfelszíni vagy műholdas nem műsorszóró rádiótávközlő hálózaton,

tartalmában változatlanul történő, egyidejű eljuttatása rádió és televízió műsorszóró adókhöz, illetőleg műsorelosztó hálózatokhoz.

4. *Bázisév*: a legutóbbi lezárt és auditált pénzügyi év.
5. *Bemenő adat*: A modellben használatos mindazon értékek, amelyek a vállalkozás működésére és a modellezett szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos gazdálkodási tevékenységre jellemzőek. Ezek csak közvetlen értékek lehetnek.
6. *Bruttó érték (Gross Book Value, GBV)*: a jelen határozat alkalmazásában az eszköz bekerülési értékét jelöli;
7. *Cellahivatkozással érték*: Egy másik cella értékének változtatás/módosítás nélküli átvételével kapott érték. (A másik cellára hivatkozik, de nem módosítja a hivatkozás kezdő karaktereként az egyenlőségjel [=] és a pluszjel [+]).
8. *Ellenérték*: a költségcsökkentési modell alkalmazásával kiszámított, az egyes szolgáltatások egy egységére jutó költség alapján megállapított díj.
9. *Felosztandó tétel*: egy homogén költségkategória költségösszege.
10. *Független homogén költségkategóriák*: olyan homogén költségkategóriák, melyek egyedi költségmeghatározó tényezővel rendelkeznek.
11. *Függő homogén költségkategóriák*: olyan homogén költségkategóriák, melyek költségmeghatározó tényezője más homogén költségkategóriák költségösszege.
12. *Hálózati elem*: az elektronikus hírközlési hálózat (költségelosztás céljára kialakított) részegysége, amit a hálózat egy vagy több rétegében a szolgáltatás biztosításához igénybe vett eszközök csoportja határoz meg.
13. *Homogén költségkategória (homogenous cost category, HCC)*: olyan, azonos jellegű költségeket összesítő költségcsoport, amelynek összetevői:
 - a) ugyanolyan költségmeghatározó tényezővel rendelkeznek és
 - b) a költségek és a költségmeghatározó tényező viszonya ugyanolyan költségfüggvénnyel írható le.
14. *Költségmeghatározó tényező*: olyan naturáliában, vagy értékben kifejezhető jellemző (vetítési alap), amely a homogén költségkategóriák költségeit hozzárendeli a hálózati elemek/üzleti tevékenységekhez.
15. *Költségcsökkentési modell*: költségcsökkentési módszer és az annak alkalmazására létrehozott számítástechnikai megoldás. A költségcsökkentési modellhez hozzátartozik a modell és a számítástechnikai megoldás részletes leírása, bemenő adatainak és eredményeinek definíciójával együtt.
16. *Közvetlen érték*: Hivatkozott elődök, műveleti jelek és operátorok nélküli érték az Excel egy cellájában. (Számértékek esetében ez egy közönséges szám.)
17. *Makrofüggvény-érték*: ez egyenértékű a Számított értékkel azzal a különbséggel, hogy

itt a makroval definiálunk egy függvényt/operátort.

18. *Makroprogram-érték:* A makro-program közbelső számítása vagy végeredménye kiírva/eltárolva egy munkalapcellában. (Számértékek esetében ez egy közönséges szám.)
19. *Múltbeli költségelszámolás (Historic Cost Accounting, HCA):* ez a módszer lekönnyelt értéken [történeti költségként, azaz Historic Cost-ként (HC)] veszi számba a költségeket/ráfordításokat.
20. *Működő tőke (Working Capital, WC):* a forgóeszközök értéke növelve az aktív időbeli elhatárolásokkal, csökkentve a rövid lejáratú kötelezettségek, passzív időbeli elhatárolások és a céltartalékok együttes összegével. A rövidlejáratú kötelezettségek között nem kell figyelembe venni a hosszú lejáratú kötelezettségek következő évi törlesztő részleteként átvezetett összeget és a halasztott kamatfizetési kötelezettséget.
21. *Nettó érték (Net Book Value, NBV):* a bruttó érték kumulált amortizációval csökkentett értéke.
22. *Paraméter:* A modellben használatos mindazon értékek, amelyek a modellezett szolgáltatás költségeinek kiszámításához szükségesek, de nem a vállalkozás belsőjéből eredő értékek. (Ilyenek lehetnek makrogazdasági mutatók, feltételezésen alapuló vagy választható értékek, stb.)
23. *Sugárzási díj:* a rádió és televízió műsorszórás legmagasabb díjairól szóló, a 32/2004. (XII. 26.) IHM rendelettel módosított 2/2003. (II. 7.) IHM rendelet (a továbbiakban: Díjrendelet) szerinti műsorszórás sugárzási díja, melyet a földfelszíni analóg rádió és televízió műsorszórás szolgáltatás ellenértékeként köteles fizetni a műsorszolgáltató a műsorszórást végző szolgáltatónak.
24. *Súlyozott átlagos tőkeköltség (Weighted Average Cost of Capital, WACC):* az a minimum kamatláb névérték, amelyet a tőkének ki kell termelnie (az iparági kockázati osztály szerinti korrekciót és a tőkeáttételi szintet, azaz az idegen tőke és saját tőke arány figyelembevételét követően) ahhoz, hogy az iparágban verseny alakuljon ki a tőkebefektetés terén.
25. *Számított érték:* Műveleti jeleket vagy módosító operátorokat tartalmazó cellatartalom alapján kapott cellaérték.
26. *Tőkeköltség:* az egyes szolgáltatások nyújtásához szükséges tőke finanszírozásának költsége, melynek különböző szolgáltatásegységekre jutó részei beépülnek az adott szolgáltatás ellenértékébe. A tőkeköltséget úgy kapjuk meg, ha a súlyozott átlagos tőkeköltséget (Weighted Average Cost of Capital, WACC) megszorozzuk a szabályozás alá vont szolgáltatás nyújtásához használt - üzleti vagy cégérték nélküli - befektetett eszközök éves átlagos nettó könyv szerinti értékével, a befejezetlen beruházások tárgyévi átlagos eszközértékével és a működő tőke éves átlagos értékével.
27. *Üzleti tevékenységek:* A vállalat üzleti folyamatainak részegységei.

C. Tőkeköltségszorzó

A költségszámítások során alkalmazandó tőkeköltség-szorzó értéke 15,8 %.

A hálózati szolgáltatások költségszámítására vonatkozó szabályok részletes követelményrendszere

D/1. A KÖVETELMÉNYRENDSZER CÉLJA

Jelen követelményrendszer célja, hogy a jelen határozat által kötelezett szolgáltatók számára az alkalmazandó – FDC alapú - költségszámítási módszer alkalmazásával kapcsolatban részletes útmutatást adjon.

D/2. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

A költségek és ráfordítások felosztásának szolgáltatók által követendő alapelve az ok-okozati elv, tehát a költségeket és ráfordításokat úgy kell felosztani, hogy azokat a szolgáltatásokat és termékeket terheljék, melyek felmerülésüket okozzák.

E. AZ FDC KÖLTSÉGSZÁMÍTÁSI MÓDSZER

E/1. A módszertan jellemzői

1. FDC modellek készítésekor a szolgáltatóknak olyan modelleket kell kidolgozniuk, amelyek az egyes hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységköltségét, majd ezek felhasználásával a szolgáltatások egységköltségét számítják ki.

2. Az FDC (teljesen felosztott költség) modellekben a költségszámítás a szolgáltatók szokásos működése érdekében felmerült, ténylegesen lekönyvelt költségeken és ráfordításokon alapul.

3. FDC módszertan szerinti költségfelosztásnál a független homogén költségkategóriák esetében minden költséget a hozzájuk tartozó költség-meghatározó tényező nagyságának függvényében, egyenes arányban kell a hálózati elemhez/üzleti tevékenységhez hozzárendelni. A függő homogén költségkategóriák költségét azon független homogén költségkategóriák hálózati elemhez/üzleti tevékenységhez hozzárendelt költségének arányában kell szétosztani, melyekkel a függő homogén költségkategória függőségi viszonyban áll.

4. Az FDC módszertan alkalmazásakor a költségkategóriák teljes költség tömege felosztásra kerül.

E/2. Az FDC modellépítési lépések

5. A modellépítés **első** lépése a homogén költségkategóriák meghatározása és a költségek homogén költségkategóriákba sorolása.

A modellépítés **második** lépése a hálózati elemek és üzleti tevékenységek meghatározása. A kötelezett szolgáltatónak úgy kell kialakítania a HCA-FDC költségmodellek hálózati elemeit

és üzleti tevékenységeit, hogy azok egységkölségeiből az országos földfelszíni analóg rádió műsorszórás és az országos földfelszíni analóg televízió műsorszórás szolgáltatásoknak egységkölsége összeállítható legyen.

A modellépítés **harmadik** lépése a független homogén kölségkategóriák kölségeinek hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre történő felosztása.

A modellépítés **negyedik** lépése a függő homogén kölségkategóriák kölségeinek hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre történő felosztása.

A függő és a független homogén kölségkategóriák összerendelése során a kötelezett szolgáltatónak a kölségszámítás dokumentációjában részletesen indokolnia kell azt, hogy az adott függő homogén kölségkategóriát milyen okok miatt tekintette függőségi viszonyban állónak a kötelezett szolgáltató által feltüntetett független homogén kölségkategóriákkal.

A modellépítés **ötödik** lépése a hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységkölségeinek meghatározása, majd ezen egységkölségekből a szolgáltatások egységkölségének meghatározása.

E/3. A kölségmodellek adatforrásai

6. A modell bázisévi adatai a modellt építő szolgáltató legfrissebb, lezárt, auditált számviteli adatai. A modellhez szükség van továbbá a bázisévet megelőző év végi auditált mérlegadatokra is.

7. A díjak számításának alapjául szolgáló kölségtömeg csak olyan kölségeket és ráfordításokat tartalmazhat, amelyek a jelen határozat hatálya alá tartozó szolgáltatások nyújtása miatt merülnek fel. A kizárásra kötelezett kölségtömeg elkülönítése egy e célra létrehozott technikai jellegű tevékenységhez rendelendő.

8. A pénzügyi és a naturáliában kifejezett (pl. üzemóra) adatoknak ugyanarra a bázisévre kell vonatkozniuk, és két teljes évre vonatkozó előrejelzéseket kell tartalmazniuk.

E/4. A homogén kölségkategóriák kialakítása

9. A kölségalapot alkotó kölségek a modellben homogén kölségkategóriákba (HCC) sorolandók. Minden egyes homogén kölségkategóriának kölségmeghatározó tényezővel és hozzárendelt lineáris kölségfüggvénnyel (CVR) kell rendelkeznie.

10. A HCC-k a következő kölségtípusonként kategorizálандók:

- a) tárgyi eszközökkel kapcsolatban felmerült tőkekölségek (WACC),
- b) tárgyi eszközökkel kapcsolatban felmerült értékcsökkenési kölségek (DEPR),
- c) működő tőkével (WC) kapcsolatos tőkekölségek,
- d) működési kölségek és ráfordítások (OPEX),

Egy homogén kölségkategória a jelen bekezdés a), b), c) és d) pontjában említett kölségfajták közül csak egy kategóriába sorolható.

Jelen bekezdés a) és b) pontjában említett kölségfajtákra az alábbi homogén kölségkategóriák létrehozása javasolt, így különösen:

<i>HCC megnevezése</i>

Torony

Antennatorony
Antenna
Antennarendszer
Rövidhullámú adóberendezés
Középhullámú adóberendezés
URH adóberendezés
TV adóberendezés
Átjátszó adó
DVB-T
Energiaellátó berendezések
Műszerek
Klíma
Irodai felhasználói szoftverek
Nem felhasználói szoftverek
Informatikai hálózat
Telek
Iroda épület
Technológiai épület
Garázs
Raktár
...

11. További követelmény, hogy az OPEX személyi jellegű költségei és ráfordításai (OPEX pay) külön költségkategóriá(k)ba kerüljenek, elválasztva az egyéb működési költségektől és ráfordításoktól (OPEX non-pay). Ez utóbbin az anyagjellegű ráfordításokat és az egyéb ráfordítások és egyéb bevételek egyenlegét értjük.

12. Minden egyes homogén költségkategóriát egyértelműen be kell sorolni a független vagy a függő kategóriákba, azokat a CVR-eket pedig, amelyekre ezek támaszkodnak, dokumentálni kell.

13. A működő tőkét alkotó mérlegtételek az alábbi öt kategóriába sorolandók: kiskereskedelem, nagykereskedelem, hálózat, támogató tevékenységek, pénzeszközök, valamint a „Rövid lejáratú kötelezettségek” esetében szükséges „tőkeköltség által már tartalmazott tételek”. Ez utóbbiba kerüljön minden olyan rövid lejáratú kötelezettség, ami tartalmilag a tőkeköltség része (pl. osztalék, társasági adó, és az ezekkel kapcsolatos egyéb rövid lejáratú kötelezettségek). Ez utóbbi kategória értéke után tőkeköltség nem vehető figyelembe. Az első négy kategóriára HCC létrehozása javasolt. A működő tőke mértékének alapját a bázisév átlaga képezi. Az átlag a működő tőke év eleji, valamint év végi értéke számtani átlagaként számítandó.

14. A tőkeköltség számításánál az NBV bázisévi számtani átlagát kell figyelembe venni.

15. A befejezetlen beruházással kapcsolatos költségek esetén értékcsökkenési leírás nem számolható el, de a tőkeköltség számításakor az eszköz bruttó értéke figyelembe veendő.

16. Pénzügyi lízing konstrukcióban vásárolt eszközök költségei a WC és DEPR homogén költségkategóriákban kell, hogy megjelenjenek, az OPEX költségkategóriákban - a

halmozódás elkerülése végett - nem. Amennyiben ettől a szolgáltató mégis eltérni kényszerül, a modell dokumentációjának részletes magyarázattal kell szolgálnia az eltérés okairól, megvalósításáról és a költségalapra vonatkozó hatásáról.

17. Működési lízing konstrukcióban vásárolt eszközök költségei az OPEX homogén költségkategóriákban kell, hogy megjelenjenek, a DEPR és WC költségkategóriákban - a halmozódás elkerülése végett - nem.

E/5. Az országos analóg földfelszíni rádió és televízió műsorszórási szolgáltatásokhoz tartozó hálózati elemek meghatározása

18. A műsorszóró szolgáltató hálózati elemeit az országos analóg földfelszíni rádió és televízió műsorszórási szolgáltatásának költségei szempontjából a hálózati elemeket a különböző típusú adóberendezések szerint, illetve ezen belül adóteljesítményenként (kW-ig) javasolt megadni az alábbi szerkezetben:

Hálózati elem megnevezése	
	Adóteljesítmény(kW-ig)
Rádióadók	
<i>Rövidhullámú rádió adóberendezések (RH)</i>	
	5
	20
	100
	250
<i>Középhullámú rádió adóberendezések (KH)</i>	
	1
	5
	10
	15
	20
	25
	40
	75
	135
	150
	300
	500
	1000
	2000
<i>Ultrarövidhullámú rádió adóberendezések (URH)</i>	
	0,5 mono/sztereo
	1 mono/sztereo
	2 mono
	2 sztereo
	3 mono
	3 sztereo

Hálózati elem megnevezése		
		5 mono
		5 sztereo
		10 mono
		10 sztereo
Televízióadók		
	<i>Nagyadók (1kW-nál nagyobb teljesítményű adók)</i>	
		1
		2
		3
		4
		5
		6
		8
		10
		15
		20
		40
	<i>Kisadók (1kW-nál kisebb teljesítményű adók)</i>	

E/6. Hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységkötségének kiszámítása

19. A hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységkötségének meghatározása a hálózati elemhez/üzleti tevékenységhez rendelt teljes kötségtömeg és a bázisévben felmerülő éves vonatkozó szolgáltatásmennyiség¹ hányadosaként történik. Amennyiben egy hálózati elemhez több, eltérő mértékegységű szolgáltatásmennyiség tartozik, a hálózati elem kötségtömegét arányosítással meg kell osztani a szolgáltatások között és ezután szolgáltatásonként külön-külön egységkötséget kell megállapítani.

20. Az adott időszakban értékesítésre kerülő szolgáltatásmennyiséget a szolgáltató átlátható, objektív információkkal alátámasztott számításokkal köteles hitelesíteni. Abban az esetben, ha a felmerülő szolgáltatásmennyiség értéke objektív információkra épülő számítások alapján nem határozható meg, a szolgáltató becslést alkalmazhat. Ez utóbbi esetben a szolgáltató köteles a becslés alapjául szolgáló paramétereket és feltételezéseit áttekinthető módon rögzíteni olyan formában, hogy azok az arra jogosult harmadik fél számára értelmezhetőek legyenek.

E/7. A modellel szemben támasztott részletes funkcionális követelmények és a modell dokumentációja

21. A modell dokumentációjának tartalmaznia kell a költségalapba bevont és az abból kizárt kiskereskedelmi- és nagykereskedelmi termékek/szolgáltatások pontos listáját.

¹ a szolgáltatás-mennyiség az országos földfelszíni analóg rádió műsorszórás esetén az RH, KH, URH rádióadók üzemóra adatait jelenti. Az országos földfelszíni analóg televízió műsorszórás esetén a televízió adók üzemóra adatait jelenti.

22. Olyan modellt kell kidolgozni, amely tartalmazza a következő táblázatban bemutatott rétegek szerint felépülő számítási modellt.

Szint	Leírás
Kivonatoló, átalakító és feltöltési szint (KÁF)	Adatot nyer ki a különböző adatforrásokból (főkönyv, tárgyi eszköz-nyilvántartás, műszaki modellek, adók üzemóra adatai stb.), és ezekkel tölti fel az alap adatbázist/adatállományt.
Adatszint	Az adatbázisban lévő adatokat jól strukturált adattáblákban tárolja. A felhasználók alapadatait is tartalmazza (pl. bejelentkezési adatok, fizikai elhelyezkedési adatok, kiinduló lista stb.).
Üzleti szint	A kalkulációk lényegét tartalmazza, és az érvényes adatállományon alapszámításokat végez.
Felhasználói szint	Lehetővé teszi a felhasználó számára, hogy megnyissa, módosítsa és szerkessze az adatállományt, lefuttassa a modellt, és elemezze a kapott eredményeket.

23. A szolgáltatóknak a Tanács által elvégezhető értékelés érdekében MS Excel szoftverrel kell költségmodelljeiket elkészíteniük és a szabályozónak benyújtaniuk.

24. Az alkalmazásokkal kapcsolatos követelmények:

- a) A modell mellé csatolni kell a rendszerkövetelmények leírását, amely tartalmazza
 - aa) az alkalmazások alapjául szolgáló operációs rendszert (azaz Windows NT, Windows 2000, Windows XP stb.)
 - ab) az alapul szolgáló alkalmazás verziójának pontos meghatározását (azaz MS Excel 98, , MS Excel 2000 stb.)
 - ac) a merevlemezre mentett futtatáshoz szükséges környezetet (szükséges-e és ha igen, akkor milyen környezetet (pl. könyvtárszerkezetet) kell létrehozni, és hogyan kell abba behelyezni [lementeni] a modellt ahhoz, hogy annak működését és megfelelőségét a hatóság képviselői vizsgálni tudják).
- b) A modell a beadványpéldányról csak olvasható (read only) formában nyitható meg a benyújtott modell és az adatok épségének megőrzése érdekében.
- c) A modell átláthatósági vizsgálatának érdekében úgy kell azt elkészíteni, hogy futtatható legyen a beadványpéldánytól eltérő helyen (írható/writable) környezetben (merevlemez/HDD) is. Az ehhez szükséges környezet létrehozásához szükséges információkat a dokumentációban fel kell tüntetni.
- d) A modell csak világosan megjelölt és feloldható rejtett sorokat vagy oszlopokat tartalmazhat.
- e) A modell csak világosan megjelölt és feloldható rejtett munkafüzeteket tartalmazhat.
- f) A cellákat és a munkafüzeteket nem szabad védelemmel ellátni (jelszóval vagy más módon) és nem szabad zárolni sem.
- g) A képleteknek láthatóknak kell lenniük.
- h) A makróknak hozzáférhetőeknek, és read only körülmények között is futtathatóknak kell lenniük.
- i) A modell dokumentációjának teljes körű logikus levezetést kell tartalmaznia.

Ha a modellt a szolgáltató megbízásából független tanácsadó készíti el, ezt a felet fel kell kérni, hogy tegye lehetővé, hogy a hatóság és a hatóság által bevont tanácsadók hozzáférjenek a modellhez. A modell dokumentációjának tartalmaznia kell a szolgáltató és tanácsadójának írásos nyilatkozatát arról, hogy hozzájárulnak ahhoz, hogy a modell vizsgálatában előbb felsorolt, érintett felek hozzáférhessenek a modellhez. A hatóság és a hatóság által bevont tanácsadóknak titoktartási megállapodásokat kell aláírniuk mind a szolgáltatókkal, mind pedig a szolgáltató által bevont tanácsadókkal.

25. A modellek használatával kapcsolatos követelmények:

- a) **Átláthatóság.** A modellt alkalmassá kell tenni arra, hogy a hatóság vagy az általa bevont tanácsadók vizsgálhassák annak működését. Ennek érdekében könnyen felismerhetővé (például háttérszínnel megkülönböztetetté) kell tenni legalább a bemenő és a számított adatokat, illetőleg az alábbi változtatható értékeket:
 - aa) Közvetlen értéket tartalmazó bemenő adatot (javasolt cellaháttér: fehér)
 - ab) Cellahivatkozásos értéket tartalmazó bemenő adatot (javasolt cellaháttér: világoskék)
 - ac) Közvetlen értéket tartalmazó paramétert (javasolt cellaháttér: világossárga)
 - ad) Cellahivatkozásos értéket tartalmazó paramétert (javasolt cellaháttér: világos-zöld)
 - ae) Eredmény (keresett költség-alapú ár (javasolt betűforma: félkövér sötétkék)
- b) **Működésbiztonság.** A modellt alkalmassá kell tenni arra, hogy annak vizsgálata/működtetése során minimális legyen a véletlen hibássá vagy működésképtelenné tétel veszélye. Ennek érdekében könnyen felismerhetővé (például háttérszínnel megkülönböztetetté) kell tenni az alábbi változtatható értékeket:
 - ba) Számított értéket tartalmazó cellát (javasolt cellaháttér: világos rózsaszín)
 - bb) Makróprogram-értéket tartalmazó cellát (javasolt cellaháttér: narancssárga)
- c) A bemenő adatok és paraméterek modellbéli eredetije csak munkalap-cellákban lehet (a makró-programok és a nevesített argumentumok <Named arguments> is az eredeti cellákból kiolvasva használhatják föl őket).
- d) Azokat a bemenő adatokat és a paramétereket, amelyek változtatásával a végeredmény nem áll elő automatikusan, el kell látni megjegyzésekkel arra vonatkozóan, hogy változtatásuk esetén mit kell még tenni (például megnyitni és frissíteni vagy 'makrófuttatni') ahhoz, hogy a módosítás hatása a végeredményben is tükröződjön.
- e) A képleteken felüli automatizmus (pl. makróprogramok írása) csak akkor elfogadható, ha azok megfelelő módon futtathatók akkor is, ha a bemenő adatokat vagy paramétereket változtatjuk.

26. A modelleket az alábbi dokumentumokkal kell alátámasztani:

- a) átfogó Felhasználói Útmutató, amely fejezeteinek az alábbi témákat kell lefedniük:
 - aa) Módszertani leírás. A szolgáltató modelljének áttekintő és részletes leírása különös tekintettel a határozatban elő nem írt módszertani megoldásokra.,
 - ab) a modell megnyitásának módja,
 - ac) az adathalmaz kiválasztása,
 - ad) adatok szerkesztésének módja, azaz hogyan kezeli a modell az esetleges adatváltoztatást (közvetlenül a modellben szerkeszthetők az adatok, vagy csak az adatbázison keresztül),
 - ae) a modellfuttatási opciók, és
 - af) a modell eredményei;
- b) minden egyes műszaki almodell részletes leírása, beleértve az alkalmazott tervezési szabályokat,

- c) a CVR-ek egyértelmű dokumentációja, minden egyes CVR-re meghatározva a költségmeghatározó tényezőket,
- d) nem Műszaki Funkcionális Specifikáció (NTFS): az NTFS-nek tartalmaznia kell az Üzleti Szint teljes körű logikai leírását, ideértve a számszerű példákat is,
- e) a Teszt Program átfogó leírása, valamint a modellen lefuttatott Teszt Program eredményei. Külön tesztprogram hiányában a modell ellenőrzési pontjai, valamint az elvégzett számszaki, logikai és egyéb ellenőrzések részletes leírása szükséges,
- f) ha a modellt megbízott független külső tanácsadó készítette, csatolni kell ezen fél hozzájáruló nyilatkozatát, amely alapján a hatóság és a hatóság által bevont tanácsadók hozzáférhetnek a modellhez.

27. A modellt és a hozzá tartozó adatokat egy írásos példányban és CD-ROM-on legalább 3 (három) példányban kell benyújtani.

28. A kötelezett szolgáltatók által benyújtott modelleket az alábbi dokumentációval kell alátámasztani:

- a) átfogó modelldokumentáció a 25. pontban leírtak szerint;
- b) kötelezett szolgáltatók bevont tanácsadóinak jóváhagyása arra vonatkozóan, hogy a hatóság és a hatóság által bevont tanácsadók hozzáférhetnek a szolgáltató modellje támogatására készített jelentéseihez vagy modelljeihez;
- c) A kötelezett szolgáltató könyvvizsgálójának nyilatkozata a modellben szereplő adatok hitelességéről. A nyilatkozatnak legalább az alábbiakra kell kiterjednie:
 - ca) A modell bemenő pénzügyi adatainak egyezősége az auditált eredménykimutatás és az auditált mérleg adatokkal;
 - cb) Az immateriális javak és tárgyi eszközök bruttó értékének egyezősége kötelezett szolgáltató eszköz nyilvántartási rendszereiben található adatokkal;
 - cc) A költségmodellekben felhasznált műszaki nyilvántartási adatok egyezősége a kötelezett szolgáltató műszaki nyilvántartási rendszereiben található adatokkal;
 - cd) A modellben felhasznált tény naturália adatok (pl. adók üzemóra adatai) egyezősége a kötelezett szolgáltató számlázási, illetve egyéb nyilvántartási rendszereiben szereplő adatokkal.

29. A kötelezett szolgáltató a határozat szerinti kötelezettsége teljesítése során a sugárzási díjakat az alábbi szerkezetben köteles számítani:

Rádió műsorszórás szolgáltatás költségalapú sugárzási díjai

1. tábla

Adóteljesítmény (kW-ig)	Általános forgalmi adót nem tartalmazó díjak (Ft/óra)	20% általános forgalmi adóval növelt díjak (Ft/óra)
----------------------------	---	---

d) Rövidhullámú műsorszórás

5		
20		
100		
250		

e) Középhullámú műsorszórás

1		
5		
10		
15		
20		
25		
40		
75		
135		
150		
300		
500		
1000		
2000		

f) Ultrarövidhullámú műsorszórás

0,5 mono/sztereo		
1 mono/sztereo		
2 mono		
2 sztereo		
3 mono		
3 sztereo		
5 mono		
5 sztereo		
10 mono		
10 sztereo		

Televízió műsorszórás szolgáltatás költségalapú sugárzási díjai

2. tábla

Adóteljesítmény (kW-ig)	Általános forgalmi adót nem tartalmazó díjak (Ft/óra)	20% általános forgalmi adóval növelt díjak (Ft/óra)
----------------------------	---	---

a) Nagyadók (1 kW-nál nagyobb teljesítményű adók)

1		
2		
3		
4		
5		
6		
8		
10		
15		
20		
40		

b) Kisadók (1 kW-nál kisebb teljesítményű adók)

--	--	--

F. A legnagyobb kedvezményt jelentő díjak kiszámításának módszere

A Tanács a legnagyobb kereskedelmi kedvezmény meghatározására a következő számítást írja elő:

- 1) A televízió és rádió műsorszórást igénybevevő összes szolgáltató esetében a kötelezett szolgáltató számítsa ki a tényleges szolgáltatás árát a jelenleg (a határozat tervezetének nemzeti konzultációra történő közzétételkor) hatályos szerződés szerinti tényleges árakon, valamint a rádió és televízió műsorszórás legmagasabb díjairól szóló, a 32/2004. (XII. 26.) IHM rendelettel módosított 2/2003. (II. 7.) IHM rendelet (a továbbiakban: Díjrendelet) szerinti maximált árakra vonatkozó számítás szerint.
- 2) Amely szolgáltatónál a két ár aránya a legkisebb, az kapja a legnagyobb kedvezményt, és az így kapott arány jelenti a legnagyobb kedvezményt.
- 3) A legnagyobb kedvezményhez tartozó díjakat a kötelezett szolgáltató a következők szerint számítsa ki: a legnagyobb kedvezmény arányával szorozza a Díjrendelet szerinti maximált díjakat.
- 4) Az így kapott díjakat módosíthatja a megbízhatósági mutató szerinti díjeltérítés arányában, így a konkrét megbízhatósági mutatónak megfelelő legnagyobb kedvezményt tartalmazó díjak jönnek létre.

I n d o k o l á s

A Tanács az Eht. 14. § (1) bekezdés c) pontja szerint a 10. § f) pontjában foglalt hatáskörében eljárva, az Eht. 52-57. §-a, a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során alkalmazandó alapelvekről szóló módosított 16/2004. (VI. 24.) IHM rendelet (a továbbiakban: IHM rendelet), a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során a hatóság által alkalmazandó alapelvekről (vizsgálati szempontokról) szóló 8001/2004. (IHK. 8.) IHM tájékoztató (a továbbiakban: IHM tájékoztató) alapján lefolytatta a piacmeghatározásra, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítására és kötelezettségek előírására irányuló eljárását az IHM rendelet 1. számú mellékletében 18. számmal megjelölt, *„Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából”* elnevezésű nagykereskedelmi piac vonatkozásában.

A Tanács a részletes indokolást megelőzően az alábbiakban foglalja össze a *„Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából”* elnevezésű nagykereskedelmi piacon lefolytatott, a piac speciális sajátosságai okán több szakaszra tagozódó piacelemzési eljárás menetét:

A Tanács a piacelemzési hatósági eljárást 2004. március 3-án indította el, az adatszolgáltatási kötelezettség előírásának hatósági cselekményével, amelynek keretében az IHM rendeletben meghatározott összes piacra vonatkozóan, egységes eljárásban adatszolgáltatásra hívta fel az elektronikus hírközlési szolgáltatókat (a továbbiakban: Szolgáltatók).

A Tanács piacelemzési eljárása két fő szakaszra tagolódott. A piacelemzés első, adatszolgáltatási, ellenőrzési típusú, döntés-előkészítő szakaszában a Tanács az adatszolgáltatás alapján megismert adatokat feldolgozása, értékelte, továbbá meghatározta az eljárásban az ügyféli jogállással rendelkező szolgáltatók valamint a vizsgálandó alpiacok és szolgáltatások körét. A piacelemzés ellenőrzési típusú eljárási szakasza annak megállapításán túlmenően, hogy mely piacokon szükséges a piacelemzési eljárás lefolytatása, illetve mely szolgáltatók tekinthetők az adott piacon ügyfélnek, alapvetően azt az adminisztratív célt is szolgálta, hogy a Tanács a megismert, valamint a rendelkezésére álló adatok összességét – az eredményes piacelemzési eljárás érdekében – összegezze és egységes rendszerbe foglalja. A piacelemzés második fő szakaszának alapvető része az egyedi hatósági ügyszakaszhoz kapcsolódó, megalapozott hatósági döntés meghozatalához szükséges tényállás tisztázására irányult, amelynek során a Tanács feltárta a piac szerkezetét, a piacon jelenlévő piaci szereplők közötti viszonyrendszert, az általuk nyújtott szolgáltatások vonatkozásában szerzett információkat, adatokat és tapasztalatokat. Mindezek alapján a Tanács a releváns tényállási elemeket, bizonyítékokat egyenként és összességükben értékelte, mérlegelte és azokat részletes indokolás mellett hatósági határozatának indokolásába foglalta.

A piacelemzési eljárás eredményeképpen a Tanács meghozta első határozattervezetét, amelyet egyeztetés céljából közzétett. Az első határozattervezetre beérkezett észrevételek – különös tekintettel a Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) észrevételére - alapján egyértelművé vált, hogy a *„Vezetékes műsorterjesztés”* nagykereskedelmi piacon (a továbbiakban: vezetékes műsorterjesztési piac vagy kábelpiac) további fel nem tárt versenyproblémák elemzése szükséges a piacelemzési eljárás keretében.

Mindezekre tekintettel a Tanács a piacelemzési eljárás érdekében, ugyanakkor attól elkülönülten, 2005. augusztus 8-án a kábeltelvíziós szektort érintő széleskörű, nem hatósági, döntés-előkészítési jellegű, piacfelmérő, elemző és értékelő projektet indított (a továbbiakban: KTV Projekt), a kábeles műsorterjesztési piac átfogó megismerése és a vezetékes műsorterjesztéssel kapcsolatos szabályozáspolitiká megalkotása céljából. Ennek érdekében a Tanács egy további, meghatározott irányú adatszolgáltatást is elrendelt a kábelszolgáltatók tekintetében a kábelpiac feltérképezése valamint a piacmeghatározás, illetve piacelemzés érdekében szükséges adatok összegyűjtése és megismerése céljából. A KTV Projekt lezárását követően a Tanács piacfelmérő, elemző és értékelő eljárása és a kábelszolgáltatók adatszolgáltatásában megmutatkozó együttműködés eredményeként létrejövő konzultációs anyag megállapításai és eredményei a vezetékes műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piaca vonatkozásában a piacelemzési eljárásban felhasználásra kerültek.

A Tanács tehát a KTV Projekt eredményeit a piacelemzési eljárás második szakaszában, mint releváns tényállási elemet a hatósági eljárás részévé tette. A Tanács továbbá a piacelemzési eljárás második szakaszában - 2006. tavaszán és októberben - további adatszolgáltatást is elrendelt. A piacelemzési eljárás első és második szakaszának eredményeit, az első határozattervezet megállapításait, az arra érkezett észrevételeket, a KTV Projekt eredményeit, az azt lezáró konzultációs anyagot és az arra érkezett észrevételeket, a piacelemzési eljárás második szakaszában szolgáltatott adatokat, a nyilvánosan hozzáférhető adatokat, a szakértői becsléseket, következtetéseket, valamint a hatósági nyilvántartások adatait a Tanács összességükben értékelte, elemezte, vizsgálta, rendszerezte a jogszabályoknak megfelelő, megalapozott és garanciális jogosultságokat érvényesítő hatósági döntés meghozatala érdekében.

A Tanács a jelen határozat rendelkező részében foglalt döntését az alábbi részletes indokolással támasztja alá:

1. A piacelemzési eljárás első szakasza (adatszolgáltatási, ellenőrzési típusú, döntés-előkészítő szakasz)

A Tanács 2004. március 3-án, DH-1125/2004. sz. határozatával, a piacelemzési eljárás lefolytatása érdekében, az Eht. 52. § (2) bekezdése és az Eht. 151. § (1) és (2) bekezdései alapján 30 napos adatszolgáltatási kötelezettséget rendelt el valamennyi Szolgáltató számára a piacmeghatározás, illetve piacelemzés érdekében szükséges adatok összegyűjtése és megismerése céljából.

Az elrendelt adatszolgáltatás keretében benyújtott adatok mennyisége és minősége tekintetében a Tanács megállapította, hogy a piacelemzési eljárás során valamennyi piacon a köztudomású tények alapján az összes, gazdasági ereje alapján számításba vehető szolgáltató teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét. A szolgáltatott adatokat a Tanács a tényállás tisztázása során értékelte és elemezte.

A Tanács a piacelemzési eljárás során a szolgáltatóktól közvetlenül az adatszolgáltatás keretében kérdőíven bekért adatokat (kérdőíves adatok), a műsorszóró nagykereskedelmi szerződéseket (szerződéses adatok), illetve a piackutatási eszközökkel – az előfizetőktől és a szolgáltatóktól – beszerzett adatokat (piackutatási adatok) és a nyilvánosan (pl.: általános szerződési feltételekben, nyilvános ajánlatokban, statisztikákban) hozzáférhető adatokat (nyilvános adatok) elemezte.

2004. májusában a Nemzeti Hírközlési Hatóság megbízása alapján a TÁRKI Zrt. 2004. májusában piackutatást végzett „A rádió és televízió műsorszórás használata a 14 éves és idősebb lakosság körében” címmel. A TÁRKI Zrt. a vizsgálatot a telefonos kérdezéssel módszer alkalmazásával 1005 fős, a magyar társadalmat nem, kor, lakóhely településtípus szerint kialakított reprezentatív mintán végezte el. A TÁRKI által lefolytatott vizsgálat eredményei szintén beépítésre kerültek a piacelemzés folyamatába.

2. A piacelemzési eljárás második szakasza (tényállás tisztázása és a hatósági döntés meghozatalának eljárási menete)

2.1. Egyeztetés az érdekeltekkel az első határozattervezet tárgyában

A Tanács a piacelemzési eljárás második szakaszát lezárva a rendelkezésre álló, a fentiekben megjelölt adatok és információk elemzése alapján elkészítette első határozattervezetét, amelyet 2005. február 10-én az Eht. 36. § (1) bekezdésében meghatározott egyeztetési kötelezettségének eleget téve internetes oldalán, valamint 2005. február 21-én a Hírközlési Értesítő IV. évfolyam 02. számában közzétett.

Az érdekeltek első határozattervezetre beérkezett észrevételeit a Tanács feldolgozta. A figyelembe vett, illetve a figyelembe nem vett észrevételek, valamint azok figyelmen kívül hagyásának indokai jelen határozat Indokolásának „D/I” fejezetében találhatóak. A beérkezett észrevételek, különös tekintettel a GVH a határozattervezettel kapcsolatos észrevételére - amelyben a GVH felhívta a Tanács figyelmét arra, hogy álláspontja szerint a vezetékes műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piaca is érintett piacként azonosítandó – mérlegelése alapján a Tanács azt a következtetést vontta le, hogy a „*Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából*” elnevezésű nagykereskedelmi piac mélyebb megismerése, azaz a vezetékes műsorterjesztési piac elemzése is szükséges.

2.2. KTV Projekt

A Tanács a piacelemzési eljárás érdekében, ugyanakkor attól elkülönülten az első határozattervezet egyeztetését követően beérkezett – különösen a GVH által előterjesztett - észrevételek hatására, továbbá szabályozói és hírközlés politikai döntéseinek megfelelő előkészítése érdekében 2005. augusztus 8-án megindította a kábeltelevíziós szektort érintő széleskörű piacfelmérő, elemző és értékelő, nem hatósági, döntés-előkészítési jellegű, piacfelmérő, elemző és értékelő felmérését, a KTV Projektet. A KTV Projekt keretében a Tanács elvégezte a vezetékes (koaxiális infrastruktúrán működő) műsorterjesztési piac átfogó, jövőbe mutató elemzését a vezetékes műsorterjesztéssel kapcsolatos szabályozáspolitikai megalapozása céljából. A KTV Projekt célja a hazai vezetékes műsorterjesztési ágazat versenyelemzése volt a szabályozói hatásvizsgálatok és szabályozói döntések megalapozása céljából, továbbá a hazai KTV piacról rendelkezésre álló adatok bővítése. Emellett a KTV Projekt feladata volt - a hazai kábeltelevíziós szektor, a piac jelenlegi helyzetének és várható fejlődésének, a piaci szereplők elvárásainak teljesebb megismerése érdekében - a kábeltelevíziós piac keresleti és kínálati oldal elvárásairól, törekvéseiről, illetve a többelémmű szolgáltatásokkal és a digitalizációval kapcsolatos attitűdjéről történő empirikus felmérés végzése.

A KTV Projekt keretében a Tanács az Eht. 152. § (1) bekezdése szerint 30 napos adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő valamennyi műsorterjesztést végző elektronikus hírközlési szolgáltató számára. A KTV Projekt során az adatszolgáltatás alapján beérkezett adatok elemzése mellett felmérésre került a piac szerkezete, szereplői és a változások várható tendenciái, a piaci szereplők döntési mechanizmusai, az ágazat fejlettsége, súlya, potenciálja az elektronikus hírközlési szektorban, egyéb piacbefolyásoló tényezők, a szabályozástechnikai lehetőségek, az értéklánc mentén kapcsolódó piacok vizsgálata, a műsorterjesztés egyéb platformjai, a kábeles infrastruktúrán nyújtott hang-, adat és internet szolgáltatások piaca. A KTV Projekt során figyelembe vételre kerültek a kábelpiac, a médiapiac és a tágabb értelemben vett műsorterjesztés meghatározó nemzetközi trendjei, valamint fejlődési kilátásai, különös tekintettel az erősödő konvergencia-folyamatokra és a multiplatform versenyre. Elvégzésre került a hazai és nemzetközi tapasztalatok alapján a vezetékes műsorterjesztés szabályozási eszközrendszerének átfogó, a KTV értékláncon alapuló analitikus áttekintése. A fókuszban a vezetékes műsorterjesztés hazai piacának versenyelemzése állt, a KTV piaci információk szisztematikus összegyűjtése és strukturált elemzése alapján. Mindez célirányos empirikus felmérések, strukturált mélyinterjúk és másodelemzések alapján történt. A KTV Projekt keretében benyújtott adatok mennyisége és minősége tekintetében a Tanács megállapította, hogy a kábelpiacon az összes, gazdasági ereje alapján számításba vehető szolgáltató teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét. Az adatszolgáltatás körében megismert adatokon túlmenően a Tanács megvizsgálta a kábelpiac elemzése szempontjából releváns, nyilvánosan (pl.: nyilvános ajánlatokban, statisztikákban) hozzáférhető adatokat, valamint a társhatóságok által nyilvánosságra hozott információkat, az IRG és az ERG nyilvánosan elérhető honlapjain foglaltakat, valamint a Tanács saját nyilvántartásainak adatait is felhasználta.

A Tanács a KTV Projekt keretében a KSH „Kábeltelevízió-szolgáltatások Magyarországon, 2003-2004.” c. időszaki kiadványában foglalt adatokat is elemezte.

A KTV Projekt keretében 2005. végén elvégzett helyzetelemzés leglényegesebb megállapításait, illetve a rendelkezésére álló szabályozási eszközök összefoglalását a Tanács konzultációs anyagban tette közzé 2006. május 10-én a honlapján, és az abban megfogalmazott kérdésekre 2006. június 15-ig várta a konzultációban részt venni kívánók véleményét. A konzultációra beérkezett válaszok és észrevételek összefoglalóját a Nemzeti Hírközlési Hatóság 2006. szeptember 20-án publikálta honlapján. A Tanács 2006. június 13-án szóbeli konzultációt is tartott a kábelszolgáltatókkal a KTV Projekt konzultációs anyag kapcsán.

2.3. A második határozattervezet meghozatala

Az első határozattervezetre érkezett GVH észrevételek és a KTV Projekt eredményeképpen egyértelművé vált, hogy a piacelemzési eljárás második szakaszában a kábelpiac elemzése is szükségessé válik és ezért a KTV Projekt eredményeinek a piacelemzési eljárás második szakaszában történő felhasználása és elemzése szükséges. A KTV Projekt eredményeit, azok relevanciájára tekintettel, a Tanács a piacelemzési eljárás részévé tette. A KTV Projekt piacelemzési eljárásban történő alkalmazása teremti meg – e tekintetben is – az ügyfelek számára biztosított eljárási garanciák maradéktalan érvényesülését, hiszen az eljárás során a KTV Projekt irataira, eredményére vonatkozóan nyilatkozatot, észrevételt tehetnek, valamint a jelen hatósági ügyet érdemben lezáró hatósági döntés keretében azok ellen is jogorvoslattal élhetnek. A Tanács már a KTV Projektet elindító DH-16262/2005. határozatban a felhívta a szolgáltatókat arra, hogy amennyiben nem járulnak ahhoz hozzá, hogy a KTV Projektben

szolgáltatott adataik a piacelemzési eljárásban is felhasználásra kerüljenek, úgy erre vonatkozóan tegyenek kifejezett nyilatkozatot. A vezetékes műsorterjesztést végző elektronikus hírközlési szolgáltatók nagy része nem tett adatfelhasználást tiltó nyilatkozatot, azok tekintetében pedig, akik a KTV Projekt során nem járultak hozzá adataik piacelemzési eljárásban történő felhasználáshoz vagy adatszolgáltatási kötelezettségüket nem vagy hiányosan teljesítették, illetve azon szolgáltatók számára, akiknek az adataiban feltételezhetően változás következett be és ezért az adatait aktualizálni kellett, a Tanács 2006. márciusában és áprilisában a tényállás megfelelő tisztázása érdekében az Eht. 52. § (2) bekezdése és az Eht. 151. § (1) és (2) bekezdései szerint adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő. A piacelemzési eljárás második szakaszában feldolgozásra kerültek azon kábelszolgáltatók adatlapjai is, akiknek a KTV Projekt adatgyűjtési fázisának lezárását követően érkezett be adatszolgáltatása. Ezáltal a KTV Projekt adatai, eredményei és megállapításai a piacelemzési eljárás második szakaszában teljes körűen beemelésre és beépítésre kerültek a hatósági eljárás folyamatába.

A piacelemzési eljárás második szakaszában a Tanács 2006. októberében adatokat kért be a Magyar Kábelkommunikációs Szövetségtől és a Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetségtől (a továbbiakban: Szövetségek), ugyanis a tényállás tisztázása körében felmerült, hogy a Szövetségek rendelkezhetnek olyan szerződésmintával vagy szerződés formanyomtatvánnyal, amelynek tárgya a kábelszolgáltatók és a műsorszolgáltatók közötti műsorterjesztési szolgáltatás és amelyet a Szövetség tagjai egységesen vagy nagy gyakorisággal használnak. A Tanács ezen adatszolgáltatás eredményeit is elemezte és beépítette a határozatba.

A Tanács megbízása alapján 2006. októberében, a Deloitte Üzletviteli és Vezetési Tanácsadó Zrt. a magyarországi földfelszíni műsorszóró szektor tekintetében, az Antenna Hungária Zrt. vonatkozásában tanulmányt készített az átlagos súlyozott tőkekötség (WACC) értékének meghatározása céljából. A Tanács a „Költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség megfelelő előkészítése érdekében dolgoztatta ki a WACC értéket, amely 2007. januárjában az új makrogazdasági adatoknak megfelelően került aktualizálásra. A tanácsadói tanulmány eredményei szintén beépítésre kerültek a határozatba.

2006. október 2-án és 2007. január 12-én a hatóság szakértői prenotifikációs megbeszélésen vettek részt az EU Bizottság képviselőivel. A prenotifikációs megbeszélés során a Hatóság képviselői prezentációban ismertették a piacelemzési eljárás eddigi eredményeit és megtárgyalásra került a magyarországi műsorszórási piac és a kábelpiac, illetve a kiemelt kötelezettségek köre. A prenotifikáció eredményeit és az EU Bizottság észrevételeit a Tanács a határozat meghozatalakor messzemenőig figyelembe vette.

2.4 Egyeztetés az érdekelttekkel a második határozattervezet tárgyában

A Tanács a piacelemzési eljárás második szakaszának eredményeképpen a rendelkezésre álló, a fentiekben megjelölt adatok és információk elemzése alapján elkészítette második határozattervezetét. A Tanács az Eht. 36. § (1) bekezdésében meghatározott egyeztetési kötelezettségének eleget téve 2007. február-án a hatóság internetes oldalán, illetve 2007.-án a Hírközlési Értesítőszámában a második határozattervezetet közzétette.

Az érdekelttek számára a határozattervezet hivatalos lapban történő közzétételétől számítva 20 nap állt rendelkezésre észrevételeik megtételére.

A határozattervezetekre beérkezett észrevételek feldolgozását, a figyelembe vett, illetve a figyelembe nem vett észrevételeket, valamint azok figyelmen kívül hagyásának indokait ezen határozat Indokolásának „D/II” fejezete tartalmazza.

2.5. Együttműködés a Gazdasági Versenyhivatallal

Az Eht. 20. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja alapján a hatóság és a versenyhatóság az elektronikus hírközlési piaci versenyt érintő kérdésekben a verseny védelmének következetes érvényre juttatása, illetve az egységes jogalkalmazás előmozdítása érdekében szorosan együttműködik, így különösen az elektronikus hírközlési piac érintett piacainak meghatározásával, az érintett piacokon fennálló verseny elemzésével, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításával és a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírásával kapcsolatos eljárásokban. E kötelezettségének megfelelően a Tanács tárgybani eljárása során a GVH-val együttműködött, egyeztetett, ennek során a versenyhatóság szakmai álláspontját megismerte. A Tanács a GVH észrevételeivel összefüggésben megváltoztatta jelen hatósági ügy körében a piacelemzés koncepcióját és megindította a KTV Projektet, illetve annak eredményeit a piacelemzési eljárásba beépítette. Az együttműködés részletei a határozat Indokolásának „C” fejezetében kerülnek kifejtésre.

2.6. EU Notifikáció

Az érdekeltekkel történő egyeztetés lefolytatását követően, az Eht. 65. § (1) bekezdése alapján a Tanács a tárgybani határozatának tervezetét részletes indokolással együtt 2007.....-én megküldte az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak, miután a határozattervezetben foglaltak hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, tekintettel a Keretirányelv (38) szakaszára, melynek értelmében, a tagállamok közötti kereskedelmet érintő intézkedések olyan intézkedések, amelyek közvetlen, vagy közvetett, tényleges vagy potenciális befolyást gyakorolhatnak a tagállamok közötti kereskedelem áramlására oly módon, amely az egységes piac akadályát képezheti. Ezek közé olyan intézkedések tartoznak, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a más tagállamokban található üzemeltetőkre, vagy felhasználókra, így például amelyek a más tagállamok felhasználóira érvényes árakat érintik.

A Tanács jelen határozatát az Európai Bizottság és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságok által a tervezetekre tett észrevételek, kifogások figyelembevételével hozta meg.

A részletes indokolásra, illetve a megküldésre vonatkozó szabályokra irányadóak az Európai Bizottságnak a „piacelemzés eredményeinek a Bizottsághoz való eljuttatásával (notifikáció) kapcsolatos eljárásról, a kapcsolatos határidőkről és a Bizottsággal való konzultáció módjáról szóló, 2003. július 23-án kiadott ajánlásában (2003/561/EC) foglaltak. Ezen eljárás részletei a határozat Indokolásának „E” fejezetében kerülnek részletezésre.

3. Összefoglalás

A hatósági eljárásban a Tanács érdemben az IHM rendelet 1. számú mellékletében meghatározott a „*Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából*” elnevezésű nagykereskedelmi piac vizsgálatából indult ki, meghatározta a szolgáltatási piacokat és megállapította, hogy az “Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási szolgáltatás” és az „Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatás” nagykereskedelmi piacok a Magyar Köztársaság területén érintett piacnak minősülnek. A Tanács az érintett piacon belül a rendelkező részben foglalt elkülönült piacokat azonosította. Az érintett piac meghatározását követő szakaszokban a Tanács – az indokolásban foglaltak szerint – elvégezte az érintett piacokon fennálló verseny, illetve annak hatékonyságának elemzését, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölését, valamint e szolgáltatókra az Eht. vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott körben kötelezettségeket határozott meg.

A Tanács jelen határozatba foglalt döntésének meghozatala érdekében elvégzett vizsgálatok, elemzések részletes elemzését a határozat indokolása az alábbiak szerint tartalmazza:

I. Piacmeghatározás

II. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

III. Kötelezettségek kirovása

Az érintett piacok megállapítására, az érintett piacokon fennálló verseny és annak hatékonysága elemzésére, az egyes érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, valamint a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat terhelő kötelezettségek meghatározására irányuló eljárás (a továbbiakban: piacelemzés vagy piacelemzési eljárás) egy több egymásra épülő szakaszból álló közigazgatási eljárás. Az Eht. 52. § (1) bekezdése szerint a Tanács azonosítja az érintett piacokat; elemzi az érintett piacokon fennálló versenyt, illetve annak hatékonyságát, és amennyiben azokon a verseny nem kellően hatékony, azonosítja az érintett piacokon a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatót, illetve szolgáltatókat; valamint a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra, illetve szolgáltatókra a XI-XIV. fejezetben foglalt kötelezettségek közül a piacelemzés alapján feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő, vagy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra korábban, a jelen piacelemzési eljárást megelőzően jogszabályban megállapított legalább egy kötelezettséget fenntart, illetve módosítja azt.

A Tanács határozatának felépítését és tartalmát az egyedi ügy jellegéből fakadó sajátos gazdasági, jogi és műszaki jellemzők alapvetően meghatározzák. A határozat rendelkező részéhez egy külön melléklet kapcsolódik, amely a „kötségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség körében teljesítendő FDC költségmodell és legnagyobb kedvezményt jelentő díjak kiszámítása módszerének elkészítéséhez és benyújtásához fűződő kötelezettség teljesítésének tartalmát és formáját határozza meg. A határozat indokolásában került meghatározásra, valamint részletesen bemutatásra a piacmeghatározás, a piacelemzés, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításának, valamint a határozat rendelkező részében meghatározott kötelezettségek értékelésének menete, amely a határozat rendelkező részében előírt egyes kötelezettségek részletes indokolásával zárul. A határozatban megmutatkozó hatósági döntés indokolása azon túl, hogy magában foglalja a hatósági eljárás egészének folyamatát, együttesen, összefüggésében tartalmazza a ténybeli, azaz a Tanács által feltárt releváns közgazdasági és műszaki tényállási elemeket, a tényállás tisztázásának rendszerét, a tények, bizonyítékok hatósági jogalkalmazáshoz szükséges értékelését, és a

tényekből az egyedi ügyre levonható következtetéseket, valamint a jogi indokolást is, amelynek keretében a Tanács az érdemi döntéshez, jogérvényesítéshez vezető valamennyi eljárási és anyagi jogi normát tételesen és részletezően megjelölt és azok egyedi ügyre vonatkozó alkalmazását, értelmezését, tartalmát és jelentőségét kifejtette. Ezen túlmenően a Tanács a határozat indokolásában részletesen és külön kitért a határozat meghozatala során alkalmazott, összetett mérlegelési szempontrendszer, a mérlegelést megalapozó tényállási elemek, a mérlegelési jogkört biztosító jogszabályi keretek, valamint az egyedi ügy tényállásán és a vonatkozó jogi normákon alapuló jogalkalmazói érdemi mérlegelés, értékelés bemutatására is.

A Tanács határozatában az elkülönült érintett piacokon, így az “Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási szolgáltatás” és „Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatás” nagykereskedelmi piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosította az **Antenna Hungária Zrt.-t.** A piacelemzési eljárás során feltárt versenyprobléma, azaz az Antenna Hungária Zrt. “Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási szolgáltatás” és „Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatás” nagykereskedelmi piacokon jelentkező jelentős piaci erejéből fakadó potenciális versenyproblémák orvoslása érdekében a Tanács a piacelemzési eljárást lezáró határozatának rendelkező részében az „*átláthatóság*”, a “*hozzáférés*”, a „*költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége*” és az „*egyenlő elbánás*” kötelezettségeket róta ki az Antenna Hungária Zrt. vonatkozásában.

A jelen határozat az első határozattervezethez képest az Antenna Hungária Zrt. tekintetében nem tartalmazza a „számviteli szétválasztás” kötelezettséget, azonban az „*átláthatóság*”, „*egyenlő elbánás*” és a “*hozzáférés*” mellett a „*költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége*” kötelezettségét is előírja.

A Tanács megállapította, hogy a jelen eljárásban azok az elektronikus hírközlési szolgáltatók minősülnek ügyfélnek, akik a 18. számú nagykereskedelmi piacon szolgáltatási jogosultsággal rendelkeznek, ténylegesen szolgáltatást nyújtanak. Ennek megfelelően a beérkezett adatok feldolgozásának eredményeként a Tanács tisztázta a jelen eljárásban ügyfélnek minősülők körét.

A jogorvoslati jogosultság az Eht. 46. § (1) bekezdésén és 47. § (1) bekezdésén alapul.

A Tanács döntését az Eht 39. § (1) bekezdése alapján teljes ülés keretében hozta meg.

I. Piacmeghatározás

I.1. A PIACMEGHATÁROZÁS MENETE

- [1] A Tanács a piacmeghatározás során az IHM rendelet 1. számú mellékletében 18. számmal megjelölt, „*Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából*”² nagykereskedelmi piac IHM tájékoztató szerinti vizsgálatából indult ki, figyelemmel az Európai Bizottság (továbbiakban: Bizottság) Ajánlására, mely piacelemzésre javasolja és ex-ante szabályozás szempontjából érintett piacnak minősíti a „*Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából*” piacot.³
- [2] A piacmeghatározás során a Tanács áttekintette a megnevezett nagykereskedelmi piac szolgáltatásait, átviteli infrastruktúráját, vizsgálta a piaci szereplők közötti szerződéses és egyéb jogviszonyokat, a fizetendő díjakat.

Ezek után megvizsgálta, hogy a megnevezett nagykereskedelmi piac egységes jellemzőkkel bír-e és ennek alapján meghatározta a megnevezett kiindulási piacon belül az alábbi nyolc piacot, mint alpiacot:

1. Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
2. Helyi/körzeti földfelszíni analóg rádió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
3. Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
4. Helyi/körzeti földfelszíni analóg televízió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
5. Műholdas műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
6. Mikrohullámú műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piaca
7. Vezetékes műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piaca
8. Nyilvános telefonhálózaton nyújtott műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piaca.

A piacok meghatározását a Tanács a műszaki lehetőségek, a helyettesítési viszonyok versenyjogi elvekkel összhangban történt vizsgálata alapján végezte el.

A vizsgált szolgáltatási piacok meghatározása után került sor a földrajzi piacok meghatározására, amelynek során a Tanács a Szolgáltatók hálózatai által lefedett terület nagyságát vizsgálta.

A piac meghatározása után a Tanács megvizsgálta, hogy a vizsgált nagykereskedelmi piacon belül azonosított nyolc piac szabályozási szempontból érintett piacnak tekinthető-e, tehát teljesülnek-e Magyarországon is az Európai Bizottság által a piacok szabályozási szempontból való érintettségének vizsgálatokor alkalmazott ex ante kritériumok⁴.

² Amely megegyezik az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. Ajánlásában 18. számmal jelölt piaccal

³ Európai Bizottság 2003/311/EC sz. Ajánlás Melléklete

⁴ Európai Bizottság 2003/311/EC sz. Ajánlás (9)

I. 2. JOGSZABÁLYI RENDELKEZÉSEK VIZSGÁLATA, RELEVÁNS SZOLGÁLTATÁS

I.2.1. Jogszabályi rendelkezések vizsgálata

- [3] A vizsgált piac a „*Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából*” elnevezésű nagykereskedelmi piac.

A Tanács a piacelemzés során vizsgálta és elemezte az Eht. elektronikus hírközlési szolgáltatásokra, hálózatokra és tevékenységre vonatkozó általános szabályain túl a vizsgált piaccal kapcsolatban a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény rendelkezéseit (a továbbiakban: Rttv.) és fogalmi rendszerét (műsorszolgáltatás, országos, helyi, körzeti, kiegészítő műsorszolgáltatás, műsorszolgáltató, közszolgálati műsor, műsorterjesztés, műsorszétosztás, műsorelosztás, műsorszórás) is. A Tanács álláspontja szerint az Rttv. alapvetően meghatározza, illetve befolyásolja az elektronikus hírközlési piacon belül a magyarországi rádió és televízió műsorszolgáltatás, az ezzel összefüggő műsorterjesztés, valamint a magyarországi műsorszétosztás szabályait, továbbá hatással van a piac szerkezetére.

A Tanács továbbá figyelembe vette a közösségi és hazai versenyjog meghatározásait és gyakorlatát, mivel az Eht. 52. § (3) bekezdése értelmében „*a Tanács a piacmeghatározást és a piacelemzést a miniszter által rendeletben kihirdetett alapelvek alapján, a versenyjog vonatkozó szabályai szerint végzi el.*” Ezen belül a Keretirányelv⁵ 15. cikk (3) bekezdésének megfelelően a legnagyobb mértékben figyelembe vette az Ajánlást és az Iránymutatást⁶.

A piacelemzési vizsgálat alá vont szolgáltatókat és szolgáltatásokat a Tanács az Eht. 188. § 13. pontja alapján határozta meg. Ennek értelmében az elektronikus hírközlési szolgáltatás „*nem foglalja magában az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások felhasználásával továbbított tartalmat szolgáltató vagy ilyen tartalom felett szerkesztői ellenőrzést gyakorló szolgáltatásokat... amelyek nem elsősorban az elektronikus hírközlő hálózatokon történő jeltovábbításból állnak.*” Tehát a műsorkészítés és a műsorszerkesztés nem minősül elektronikus hírközlési szolgáltatásnak.

- [4] A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 80. §-a alapján - amely összhangban van a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló, a Tanács 1992. november 19-i 92/100/EGK irányelvvel⁷ - szerzői joggal szomszédos jogi védelemben

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/21/EK Irányelve az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról (a továbbiakban: Keretirányelv); OJ 2002.04.24. L108 33

⁶ Az Európai Bizottság 2002/C 165/03 számú, a piacelemzésről és a jelentős piaci erő értékeléséről az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közösségi szabályozási keretében című iránymutatása; (a továbbiakban: Iránymutatás), kihirdette a 2004. évi 8001. sz. IHM Tájékoztató

⁷ 6. cikk (2) A tagállamok biztosítják a műsorsugárzó szervezetek számára a kizárólagos jogot sugárzott műsoraik rögzítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, függetlenül attól, hogy a közvetítés vezeték útján vagy vezeték nélkül történik, ideértve a kábelen keresztül vagy műhold útján történő közvetítést is.
(3) A kábeles műsorszolgáltató szervezeteket nem illeti meg a (2) bekezdésben biztosított jog, amennyiben kábel útján kizárólag továbbközvetítik a műsorsugárzó szervezetek sugárzott műsoraikat. 8. cikk (3) A tagállamok a műsorsugárzó szervezetek számára kizárólagos jogot biztosítanak sugárzott műsoraik vezeték nélküli sugárzásának, illetve nyilvánossághoz történő közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, amennyiben e közvetítés olyan helyiségben történik, amely belépti díj ellenében hozzáférhető a nyilvánosság számára. OJ L 346.21, 27.11.1992.

részesülnek a rádió- vagy a televízió-szervezet műsorai. A Tanács tehát minden olyan tevékenységet, amely szerzői vagy szomszédos jogi védelemben részesül, és – szerzői illetve szomszédos jogi védelemmel elismert teljesítményként és tartalomként - műsorkészítésnek, illetve műsorszerkesztésnek tekint.

A fentiek alapján a Tanács az elektronikus hírközlési szolgáltatások és szolgáltatók körét akként határozta meg, hogy azok olyan műsorterjesztési szolgáltatások és szolgáltatók, amelyek nem minősülnek a rádió és televízió műsorsornak, illetve nem részesülnek az Sztv szerinti – bármilyen jogcímen megállapított – védelemben. Ez utóbbiakat a továbbiakban együttesen tartalomszolgáltatóként is hivatkozva a határozat.

- [5] Az egyes műsorterjesztési technológiák elnevezésénél a Tanács figyelembe vette az Rttv. és az Eht. meghatározásokat, azzal, hogy a törvényi meghatározások mellett - az egyértelműség okán - a műsorterjesztési mód alapján indokolt technológiai, értelmező, a hírközlési gyakorlatban bevett meghatározásokat (pl. vezetékes vagy kábeles műsorterjesztés) is alkalmazott.
- [6] A műsorterjesztési szolgáltatások, mint elektronikus hírközlési szolgáltatások az Eht. alapján szabadon nyújthatók. A vizsgált piac tekintetében azonban az Rttv. VI-VII. fejezete számos olyan rendelkezést tartalmaz, amely befolyásolja a piacra lépést.
- [7] A földfelszíni műsorszórás szolgáltatások nyújtását az Rttv. közvetve korlátozza, ugyanis a 103. § (1) bekezdése alapján „A *műsorszórás célú frekvenciát a Nemzeti Hírközlési Hatóság a műsorszolgáltatási jogosultsággal rendelkező vagy a vele szerződött távközlési szolgáltató számára kijelöli.*” Ez azt jelenti, hogy televízió és rádió műsorszórást kizárólag az Országos Rádió és Televízió Testület (a továbbiakban: **ORTT**) által pályázat alapján nyertesnek nyilvánított műsorszolgáltató vagy a vele szerződést kötött műsorszóró végezhet.

A Tanács figyelembe vette a vizsgált piac tekintetében az Rttv. VI-VII. fejezetében foglalt, azaz a műsorszolgáltatási jogosultság elnyerésével, valamint a műsorszórás és műsorterjesztéssel kapcsolatos rendelkezéseket, így különösen a műsorterjesztési szolgáltatás nyújtásának feltételeit, a műsorszolgáltatási jogosultság elnyerésével kapcsolatos pályázati eljárást és a műsorszolgáltatási szerződéssel kapcsolatos eljárásra vonatkozó szabályokat:

Az ORTT az Rttv. 52. §-a értelmében a műsorszolgáltatási pályázatok előkészítése érdekében a műsorszolgáltatási lehetőségek jegyzékének és az ehhez tartozó frekvenciatervek kidolgozására kéri fel az Nemzeti Hírközlési Hatóságot. Az ORTT a műsorszolgáltatási pályázat nyertesével megkötöti a műsorszolgáltatási szerződést. Az NHH által kiadott adatszolgáltatás alapján készített és elfogadott besugárzási tervben meghatározott sugárzási jellemzők figyelembe vételével kerül sor a frekvenciakijelölési határozat, majd a rádióengedély kiadására.

- [8] Ez a televízió műsorok földfelszíni műsorszórása esetében azt eredményezi, hogy országos analóg földfelszíni műsorszórást jelenleg csak egyetlen szolgáltató végezhet, mivel újabb országos analóg műsorszolgáltatási jogosultságot az ORTT nem pályáztat. A digitális műsorszórással kapcsolatban pedig, mivel a pályáztatás, digitális műsorszolgáltatás, illetve a digitális műsorterjesztés jogi szabályozása vonatkozásában eltérő álláspontok alakultak ki és a

digitális műsorszórás még nem indult el, az ORTT csupán egy digitális műsorszórási próbaüzem elindítását engedélyezte.⁸

Az Rttv., illetve az Eht. egyes rendelkezései hatással vannak földfelszíni műsorszórás pénzügyi modelljére, ugyanis a műsorszolgáltatási szerződés jogosultja ellenszolgáltatásként műsorszolgáltatási⁹ díjat köteles fizetni az ORTT számára. Ezen a díjon felül a műsorszolgáltató sugárzási díjat is köteles fizetni a műsorszórás ellenértékéért a műsorszórónak, amely díjfizetés alapja 2007. január 1.-ig a Díjrendelet volt. 2005. július 27.-én az EU Bizottság levelet intézett az Informatikai és Hírközlési Minisztériumhoz, többek között a Díjrendelet ügyében, ugyanis az abban foglalt ársapka a közösségi jog szerint csak piacelemzés alapján lenne kiszabható és csak a szabályozó által, és felhívta a figyelmet arra, hogy a Díjrendelet közösségi jogba ütközik. A kormányzati szervezetalkítással összefüggő törvénymódosításokról szóló 2006. évi CIX. törvény 93. § (1)-(2) bekezdése, 2007. január 1.-i hatállyal, hatályon kívül helyezte az Eht. 74. § (5) bekezdés *b*) pontját, továbbá az Ártörvény Melléklete „B) Szolgáltatások” fejezetének „64.20.21.0, 64.20.22.0” és „64.20.16.0” kezdetű sorait. Ebből következően a műsorszóró szolgáltatás díj vonatkozásában az Ártörvény már nem írja elő azt, hogy a mellékletben feltüntetett miniszter állapítja meg a legmagasabb árat vagy a legalacsonyabb árat [Ártörvény 7. § (1)], tehát megszűnt a műsorszóró szolgáltatás hatósági árszabályozásának Díjrendeletben rögzített lehetősége.

- [9] Az Eht. hatálybalépéséig, 2004. január 1.-ig az AH volt az egyetlen olyan hírközlési szolgáltató Magyarországon, amely az országos és körzeti rádió és televízió műsorok szétosztását és szórását végezhetette (jogi monopólium). Az Eht. a koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvény (a továbbiakban: Koncessziótv.) 1. § (1) bekezdés *k*) pontján keresztül az Európai Unióhoz való csatlakozásig, tehát 2004. május 1.-jéig fenntartotta az Antenna Hungária kizárólagosságát az országos és a körzeti rádió- és televízió műsor szétosztása és szórása területén.
- [10] A vezetékes műsorterjesztés, valamint a nem földfelszíni műsorterjesztés tekintetében, amelyet az Rttv. műsorelosztásként határoz meg, az Rttv. számos területen szabályozást tartalmaz, így a piacralépés, a kötelezően továbbítandó műsorok köre („must carry”), a műsorszolgáltató és műsorterjesztő közötti elszámolások és pénzmozgások, valamint a vételkörzet tekintetében, amely rendelkezések a jelen piacelemzési eljárásban is figyelembe vételre kerültek. Ez utóbbival kapcsolatban az Rttv. 115. § (4) bekezdése kimondja, hogy egy műsorelosztó vállalkozás vételkörzete *„nem haladhatja meg a körzeti műsorszolgáltatás legmagasabb mértékének kétharmadát”* (a továbbiakban: Vételkörzeti Korlátozás). E rendelkezés összeegyeztethetőségét a Verseny Irányelvvel, illetve az Engedélyezési irányelvvel az Európai Bizottság is megkérdőjelezte és jogsértési (infringement) eljárást indított, azonban a rendelkezés hatályon kívül helyezésére ez idáig nem került sor. A Vételkörzeti Korlátozás érvényesítésétől az ORTT 2006. május 31.-i döntése alapján a jövőben eltekint, a közösségi jogba való ütközés okán.

I.2.2. Releváns (bejelentett) szolgáltatás

- [11] **A fentiek alapján a Tanács a vizsgált műsorterjesztési piacon nagykereskedelmi szolgáltatásnak azt a hozzáférési szolgáltatást tekintette, amelyet a műsorterjesztést végző szolgáltató nyújt a műsorszolgáltató számára. A műsorszolgáltató ezt a**

⁸ Az Antenna Hungária „pilot projekt”-jére tekintettel meghozott 958/2004 (VII.15.) sz. ORTT határozat

⁹ Ez a műsorszolgáltatási díj független az NHH részére fizetendő frekvencia lekötésért, használatért, engedélyezésért, stb. fizetendő díjtól, illetve az államigazgatási eljárásért fizetendő illetéktől.

szolgáltatást annak érdekében veszi igénybe, hogy műsorát a műsorterjesztő eszközeinek az igénybevételével eljuttassa a végfelhasználókhoz.

A Tanács ezen szolgáltatások elemzésekor az alábbiakban részletesen vizsgálta a műsorterjesztési értéklánc egyéb összetevőit.

I. 3. A VIZSGÁLT PIAC

- [12] A továbbiakban a Tanács megvizsgálta a műsorterjesztés nagykereskedelmi piacának infrastrukturális hátterét, illetve a műsorterjesztés nagykereskedelmi piacához kapcsolódó értékláncot a piaci viszonyok, a piaci szereplők és a szereplők közötti viszonyrendszer feltárása, valamint a helyettesítési vizsgálat megalapozása céljából. Ezen vizsgálat során a Tanács a hallgatóknak szánt rádióműsorokat és a nézőknek szánt televízió csatornákat elkülönülten kezelte, azok eltérő műszaki feltételei, illetve keresleti/kínálati helyzete miatt. A kereseti és kínálati helyettesíthetőségi vizsgálat a határozat 1.4. fejezetében kerül elvégzésre.

I.3.1. Átviteli infrastruktúra vizsgálata a televízió csatornák esetében

- [13] A Magyar Köztársaság területén a műsorszolgáltatók által előállított televízió (TV) csatornák jelenleg az alábbi átviteli infrastruktúrák révén (platformokon) juthatnak el a felhasználókhöz, nézőkhöz:
- földfelszíni műsorszóró hálózaton,
 - hibrid üvegszálás és koaxiális kábeles hálózaton,
 - közvetlen műholdvétellel,
 - mikrohullámú hálózaton
 - nyilvános telefonhálózaton
 - mobil rádiótelefon hálózaton keresztül.

I.3.1.1. Földfelszíni műsorszóró hálózat

- [14] A Magyar Köztársaság területén a földfelszíni infrastruktúra adókból, illetve adóhálózatból áll.
- [15] A 46 db helyi (általában egy-egy települést kiszolgáló, kisteljesítményű) magántulajdonú adó különböző vállalkozások tulajdonában van. A helyi adó felhasználásával *helyi műsorszolgáltatás* valósul meg.
- [16] A helyi, kisteljesítményű adókon kívül a magyarországi földfelszíni adóhálózat és az azt kiszolgáló infrastruktúra (torony, tápáramforrás, stb.) az AH, illetőleg az AH 97,99%-os tulajdonában lévő Antenna-Torony Zrt. tulajdonában van.

1. táblázat Az AH analóg földfelszíni televízióműsor-szóró szolgáltatáshoz használt üzemi adóberendezései (2005.)

Adóberendezés megnevezése		Adóberendezés száma (db)	
		Összesen	Saját tulajdonban
Földi	Gerinc	44	44
	Átjátszó	212	212
	Helyi és körzeti	3	3
	Összesen	259	259

- [17] 2004. október 12-én az AH a három magyar közszolgálati televízió adásait kísérleti jelleggel digitálisan kódolva is elkezdte sugározni a Kab-hegyen, illetve a budapesti Széchenyi-hegyen telepített adótornyokról, így az ország lakosságának nagyjából egyharmadához már ebben a formában is eljut a közszolgálati televízió. Az adók a három közszolgálati adó, az m1, az m2 és a DunaTV műsorát sugározzák. A programok kódolatlanok, így szabadon vehetők a kiskereskedelmi forgalomban beszerezhető és az analóg televízióhoz illeszthető set-top-box-szal.
- [18] A fajlagosan olcsóbb, egyúttal minőségileg jobb szolgáltatásokat lehetővé tévő digitális földfelszíni műsorszórás jövőbeli tényleges megjelenése 2-3 éven belül várhatóan számottevő hatást még nem gyakorol a műsorszórási piacra, ugyanis a szolgáltatás jelentős mértékű elterjedése ilyen időtávon az alábbiakra tekintettel várhatóan nem következik be.
- [19] A Miniszterelnöki Hivatal 2006. október 4.-én konzultációra bocsátotta a "Javaslat a televíziózás és a rádiózás digitális átállásának magyarországi stratégiájára" című stratégiai dokumentumot¹⁰ (a továbbiakban: Digitális Átállás Stratégia), amely részletesen foglalkozik a DVB-T bevezethetőségének kérdéseivel. A dokumentum konzultációja lezárását követően várhatóan kialakításra kerül a végleges digitális átállás stratégia és a végrehajtáshoz szükséges jogszabálytervezetek. A Digitális Átállás Stratégia konzultációra kitett tervezete szerint az első DVB-T szolgáltatás elindulására leghamarabb 2007. második felében van reális esély¹¹. A teljes, digitális földfelszíni műsorszórásra való átállásnak a 2005. március 10-én kihirdetett Kormányhatározat¹² szerint legkésőbb 2012. december 31-ig kell megtörténnie, amely időpontot az Európai Bizottság 2005. május 24.-én kiadott „Az analógról a digitális műsorszórásra történő áttérés felgyorsításáról” című közleményében¹³ már 2012. január 1-ére hozta előre. A változást a digitális műsorterjesztés szabályairól szóló T/1901 törvényjavaslat (a továbbiakban: Dtv. javaslat), amely az Országgyűlés előtt nem került végszavazásra, már figyelembe vette volna. A fentiek alapján tehát valószínűsíthető, hogy 2011. december 31.-ig a digitális átállás folyamatát be kell fejezni.
- [20] A digitális hálózatok kiépítésére és a digitális televíziós szolgáltatás piaci bevezetésére csak a digitális szolgáltatásra, illetve a multiplex szolgáltatásra vonatkozó pályázatok kiírása után kerülhet sor. Továbbá Magyarországon a legnézettebb két országos kereskedelmi csatorna analóg műsorszolgáltatási szerződesei 2012.-ig hatályban vannak, így ezen műsorszolgáltatók ellenérdekeltek a digitális átállás minél korábbi megvalósulásában.
- [21] A szolgáltatás kiskereskedelmi sikerességét számos tényező befolyásolja, úgy mint az „erős” vagy „gyenge multiplex” modell, a fizetős és ingyenes csatornák aránya, vonzó tartalom kialakíthatósága, megfelelő választékú és hozzáférhető árú set-top-box, illetve készülék ellátottság, stb.

A biztosnak tűnő tényezők közül azonban kiemelendő, hogy rendelkezésre álló frekvenciakészlet három, egy 90%-os, egy 75%-os és egy 50%-os háztartási lefedettséget biztosító hálózat kialakítására nyújt lehetőséget, amely egyes földrajzi helyeken a

¹⁰ Javaslat a televíziózás és a rádiózás digitális átállásának stratégiájára – konzultációs vitaanyag – 2006. szeptember, <http://www.meh.hu/szolgaltatasok/dtv/das20061005.html>

¹¹ Digitális Átállás Stratégia 247. o.

¹² a földfelszíni digitális televízió-műsorszórásra való átállás elsődleges kormányzati feladatairól szóló 1021/2005 (III.10.) Korm. határozat

¹³ A Bizottság Közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az analógról a digitális műsorszórásra történő áttérés felgyorsításáról Brüsszel, 24.05.2005 COM(2005) 204 végleges

technológiától függően 5, 10, illetve 15 csatorna vételét teszi majd – feltehetően ingyenesen - lehetővé.

Tekintettel arra, hogy Magyarországon a digitális földfelszíni televízióműsor-szórás még nem indult el üzemszerűen, a Tanács a továbbiakban a földfelszíni televízióműsor-szórás - az ettől eltérő rendelkezés hiányában – az analóg televízióműsor-szórást érti.

I.3.1.2. Hibrid üvegszálás és koaxiális kábeles hálózat

[22] A hibrid üvegszálás és koaxiális kábeles, azaz vezetékes hálózat az előfizetők TV csatornákkal (és rádióműsorokkal, illetve egyéb értéknövelt és kiegészítő szolgáltatásokkal) való ellátására kiépített kábelhálózat (a továbbiakban: vezetékes műsorterjesztési hálózat vagy kábelhálózat), amely - kiépítéstől függően - képes kétirányú adatátvitelre is. Egy korszerű kábelhálózat jellemzően csillagpontos, azaz olyan elosztó elemmel rendelkezik, amely lehetővé teszi az előfizetők választása szerinti műsorcsomagokkal való ellátást.

A kábelhálózat főbb elemei az alábbiak:

- Felhordó hálózat: a modern, kétirányú kommunikációra képes hálózat azon része, amely más elektronikus hírközlő hálózatok és a fejállomások közötti adatforgalmat (műsorjelek, hang és adat) biztosítja.
- Fejállomás: a hálózatnak az az egysége, amelynek feladata, hogy valamennyi műsorcsatornát összefogva szélessávú frekvencia-multiplex jelfolyamként továbbítsa az elosztó rendszer felé az előfizetők számára.
- Törzshálózat: a fejállomás és a vonalhálózat közötti nagy távolságok áthidalására használt kis csillapítású, túlnyomó részt üvegszálás hálózat.
- Vonalhálózat: a törzshálózat és a házhálózat közötti viszonylag kis távolság áthidalására szolgáló, nagyszámú leágazást tartalmazó, túlnyomó részt koaxiális kábel hálózat.
- Házhálózat: az előfizetői végpont és a vonalhálózat átadási pontja közötti hálózat, mely magában foglalja a házerősítőt és az elágazó elemeket is.

[23] A Tanács által a szolgáltatóktól bekért adatok alapján 2005. végén Magyarországon 1392 db, 397 vállalkozás tulajdonában álló, különböző méretű, műszaki színvonalú és kapacitású vezetékes műsorterjesztő kábelhálózat üzemelt. A hálózatok üzemeltetését általában a tulajdonosok végezték.

[24] A kábelhálózatok esetében egy adott földrajzi területen általában egy szolgáltató hálózata érhető el, a hálózatok közötti átfedés leginkább a nagyvárosokban tapasztalható. A KTV Projekt becslése alapján az átfedő kábelhálózatok részaránya országos szinten legfeljebb 10 százalék körül lehet.

I.3.1.3. Közvetlen műholdvétel

[25] A műholdakra feljuttatott, és Magyarországon vehető műsorok:

- a) nyílt terjesztésűek, csupán egy megfelelő műholdvevő berendezés beruházása szükséges a vételükhöz, vagy
- b) feltételes hozzáférésűek, azaz e műsorokat kódoltan és titkosítottan sugározzák, vételükhöz az előfizetőnek szerződést kell kötnie egy olyan vállalkozással, amely

előfizetési díj mellett biztosítja a szükséges dekóder készüléket, illetve az ezzel fogható programcsomagokat. Az előfizetőnek tehát ez esetben is egy kültéri műhold antennára és egy beltéri egységre (set-top-box) van szüksége a műsorok vételéhez.

[26] A műholdas műsorszóró hálózat főbb elemei az alábbiak:

- Úrtávközlő földi állomás (műholdra való fellövés)
- Műholdas átjátszó adók (transzponderek) bérlete
- Előfizetőnél kültéri műhold antenna és beltéri egység (DVB-S set-top-box)

A műsorjelek vételének feltétele, hogy az előfizető műholdvevő parabola antennáját el tudja helyezni úgy, hogy az kelet felé nézzen, ugyanis Magyarországon a műholdak általában keleti polarizációval rendelkeznek.

[27] A két országos terjesztésű közszolgálati műsor terjesztésében résztvevő műholdas földi feladó állomás (egy telephelyen négy adóberendezés) az AH tulajdonában áll és azt az AH üzemelteti, míg a műholdakon lévő transzponderek külföldi tulajdonban állnak és azok üzemeltetését a külföldi tulajdonos végzi el. A kereskedelmi műsorszolgáltatók műsorait esetenként változóan a műsorszolgáltatók vagy más elektronikus hírközlési szolgáltatók végzik Magyarországon vagy külföldön.

A transzponderek kapacitásának igénybevétele érdekében az AH nevében megbízott közvetítőként a HUNSAT Rt. jár el, közvetítői díj ellenében. A HUNSAT Rt. 50%-ban az AH, 50%-ban a Magyar Telekom Nyrt. tulajdona. A kereskedelmi műsorszolgáltatók műsorai tekintetében a transzponder kapacitásokat a műholdas műsorszórók vagy kapcsolt vállalkozásaik bérlik. Az AH-n kívül műholdas földi feladó állomással rendelkezik a műsorszélesztést végző Közép-európai Távközlési Kommunikációs Kft. (a továbbiakban: CEU), az HBO közép-európai műholdas feladó állomása, illetve a Telespazio Magyarország Műholdas Távközlési Kft. is. A műholdas műsorszórók földi feladó állomásai általában nem Magyarországon találhatóak.

I.3.1.4. Mikrohullámú vétel

[28] Az AH tulajdonában álló, és általa üzemeltetett AntennaMikro rendszert eredetileg a szállodák TV műsorokkal való ellátására hozták létre. Az egy ponton telepített, több, különböző irányban sugárzó 12 GHz-es sávú adóból álló rendszeren alapuló szolgáltatást digitalizálták, amely így 2005. december 1.-én indult el AntennaDigital néven.

Az AntennaDigital mikrohullámú jeleit a Széchenyi-hegyi adótoronyból sugározzák, az AH Budapesten és annak 17 km-es körzetében¹⁴ garantálja a szolgáltatás vételét. A vételnek ugyanakkor az is feltétele, hogy az előfizető antennája akadálymentesen rálásson az adótoronyra. A vételhez - a műholdas műsorszóráshoz hasonlóan - parabolaantenna, továbbá az AH által biztosított DVB-S set-top-box készülék szükséges. A mikrohullámú frekvenciasávban üzemelő AntennaDigital rendszeren kisugárzott műsorjelek parabolaantennán keresztül jutnak el az előfizetőkhöz, ahol az AH által biztosított dekóder készülékek teszik lehetővé a jelek dekódolását.

¹⁴ Az AH által garantált vételkörzet a Széchenyi-hegyen található Országos Mikrohullámú Központ körüli kb. 17km sugarú kör, valamint az óbudai átjátszó állomás 10 és 190 fok (nyugat) körüli környezete, ám megfelelő viszonyok között ennél nagyobb távolságon belül is elérhető a szolgáltatás. A vétel további feltétele, hogy a vevő mikrohullámú antenna optikailag rálásson az adóállomásra.

I.3.1.5. Nyilvános telefonhálózat

[29] A Tanács megállapította, hogy a nyilvános telefonhálózaton biztosított szolgáltatás (a továbbiakban IPTV) jelenleg csupán Magyarország egyes részein érhető el. Eddig négy hírközlési szolgáltató (T-Online, Actel, Pantel, Tvnet) jelezte, el kíván indulni IPTV szolgáltatással, melyek közül a T-Online és Tvnet 2006. november 6.-án be is jelentették IPTV szolgáltatásaik elindítását¹⁵.

Az IPTV szolgáltatás számos kényelmi funkcióval rendelkezik, úgy mint:

- Szünetfunkció: Az előfizető bármikor megállíthatja az élő adást, visszapörgetheti a jeleneteket, majd előretekerheti, illetve folytathatja a műsor ott, ahol valós időben is tart.
- Digitális videotéka (VOD azaz Video on Demand): a képernyőről elérhető videotéka
- Elektronikus műsorújság: kategóriák, stílusok, korhatár szerint, szereplők, rendezők, írók, producerek szerint kereshető és összeállítható műsorok.
- Műsorfelvevő (PVR - Personal Video Recorder): A műsorújság segítségével, valamint időpont megadásával felvehető tévéfilmek, műsorok vagy sorozatok rögzítése az IPTV vevőegység (set-top box) merevlemezén történik.
- Gyerekszűrő: A korhatáros filmek letiltása.
- Kép-a-képben funkció.

Az IPTV szolgáltatás várható elterjedését ugyanakkor egyelőre még nehéz megbecsülni. Az IPTV tömeges elterjedését nehezítő tényezők:

- Az IPTV szolgáltatás igénybevétele ADSL hozzáféréshez kötött, vagyis az IPTV szolgáltatás igénybevevőinek ADSL szolgáltatásra is elő kell fizetniük.
- Magyarországon alacsony az ADSL előfizetők száma, 2006. szeptemberében még mindössze 536 ezer ADSL előfizető volt.
- Az IPTV minimum sávszélesség igénye 2,5 Mbit/sec, a két televízió készülékkel rendelkező háztartások esetében a sávszélesség legalább 5Mbit/sec, amely jelenleg nem minden ADSL vonalon érhető el.
- Azon háztartások számára, amelyek két vagy több készüléken kívánják használni az IPTV szolgáltatást további set-top-boxot kell bérelniük, mely emeli a szolgáltatás igénybevételeinek költségeit (a szolgáltatás sávszélesség igénye miatt jelenleg maximum két set-top-box igényelhető).
- A sávszélesség bővítése jelentős beruházást igényel a szolgáltatók részéről.

I.3.1.6. Műsorterjesztés mobil rádiótelefon hálózaton

[30] A harmadik generációs (3G) mobil rádiótelefon hálózatok, ugyancsak alkalmasak több televízió csatorna továbbítására. A mobil rádiótelefon szolgáltatók mindegyike ajánl ingyenesen vagy előfizetéssel elérhető televízió műsorokat (RTL, TV2, Hír TV, EchoTV, Fix.tv, ATV, Duna TV, Magyar Televízió, Fashion Tv, ChiliTv, BlueTv, etc.) és televíziós klippeket és egyéb tartalmakat. DVB-H műsorszórás Magyarországon egyelőre nem elérhető.

¹⁵ <http://www.t-online.hu/ajanlataink/termek/20061017thome.html>;
<http://www.tvnet.hu/iptv/?oldal=fontosinfo&aloldal=hirek>

Ezen műsorok vétele azonban csak mobil rádiótelefon készülékkel lehetséges. Normál televízió készülékre nem vihető át élvezhető minőségű műsorjel. Ezért a Tanács csak az érintett piacok ex ante feltételrendszere értékelésekor vizsgálja a mobil rádiótelefon hálózatokon végzett műsorterjesztést.

I.3.2. Átviteli infrastruktúra vizsgálata rádióműsorok esetében

[31] A rádióműsorok az alábbi átviteli infrastruktúrák révén (platformokon) jutnak el a felhasználókhoz, hallgatókhoz:

- a) földfelszíni műsorszóró hálózaton,
- b) vezetékes műsorelosztó hálózaton,
- c) közvetlen műholdvétellel,
- d) interneten keresztül, személyi számítógép segítségével.

[32] A Tanács megállapította, hogy az Interneten keresztül, személyi számítógép és web böngésző program segítségével történő rádióműsor vétel használata csupán szűk körben elterjedt. A Digitális Átállás Stratégiához végzett lakossági felmérés szerint¹⁶ a teljes népesség 8 százaléka hallgatott már interneten rádiót, és mindössze 3 százalék a rendszeres hallgatók száma¹⁷. A Tanács megállapítása szerint ezen a téren számottevő változás a vizsgált időtávon belül nem várható, tekintettel a hagyományos rádiókészülékek elterjedtségére, a földfelszíni vétellel fogható rádióműsorok magas számára és az internetes rádióhallgatás körülményességére.

A fentiek alapján az internetes rádióműsor-vételi lehetőséget a továbbiakban a Tanács részletesebben nem vizsgálja.

I.3.2.1. Földfelszíni műsorszóró hálózat

[33] Az AH tulajdonában 2006. szeptemberében 141 db rádió műsorszóró adó volt, 52 helyszínen. Ebből az országos műsorszóró adóhálózat része 124 db adó, amelyeket az AH maga üzemeltet.

[34] A rádió adóállomások közül 27 körzeti és 136 kisteljesítményű helyi rádióadó különböző vállalkozások tulajdonában van, oly módon, hogy a körzeti adók tekintetében az Antenna Hungária Zrt. 13 adóval, egy vállalkozás pedig 2 adóval rendelkezik, míg a többi vállalkozás tulajdonában 1-1 adó van. A helyi adók esetében pedig nincs olyan vállalkozás, amelyiknek 5-nél több adó van a tulajdonában, legtöbb vállalkozás 1 adóval rendelkezik. Az adókat általában a tulajdonosok üzemeltetik.

[35] Az analóg rádióműsor-szórás mellett az AH 1995. óta kísérleti jelleggel végez DAB (Digital Audio Broadcasting) szabvány szerinti digitális rádió műsorszórást. A kísérletben a Magyar Rádió Zrt. három közszolgálati műsorát (Kossuth, Petőfi, Bartók), valamint a Magyar Rádió által kifejezetten DAB-ra szerkesztett Classic+ műsorai kerülnek terjesztésre. A jelfolyamot az AH a budapesti Széchenyi-hegyi adótoronyból, valamint a Szávai utcai adótoronyból sugározza ki, a vételre Budapest 40 kilométeres körzetében van lehetőség.

¹⁶ Az adatfelvételre 2006. márciusában került sor, 1000 fős nem, életkor, iskolai végzettség és település típus szerinti országos reprezentatív mintán.

¹⁷ Forrás: Javaslat a televíziózás és a rádiózás digitális átállásának stratégiájára – konzultációs vitaanyag – 2006. szeptember 120. o.

A DAB bevezetése mind a műsorterjesztők, mind a műsorszórók, mind pedig a fogyasztók részéről jelentős beruházásokat kíván. Mivel a DAB csak akkor tarthat számot a fogyasztók érdeklődésére, ha olyan új tartalmakat és szolgáltatásokat kínál, amelyek máshol nem érhetők el, a műsorszolgáltatók számára költségként jelentkezik ezek kifejlesztése és bevezetése. A műsorszóróktól a DAB új adóhálózatok kiépítését igényli, melynek költsége mintegy háromszorosa egy FM hálózat telepítési költségeinek, mivel lényegesen sűrűbb adóhálózatot igényel. A fogyasztók részéről a DAB vételére alkalmas vevőkészülék megvásárlása jelentkezik költségként. Ellentétben az FM készülékekkel, melyek már néhány száz forinttól beszerezhetők, még a legolcsóbb DAB vevők ára is 15-20 ezer forint, átlagáruk pedig 40 ezer forint körül van.

Mindezekre való tekintettel a Digitális Átállás Stratégia konzultációra kitett tervezete szerint¹⁸ az AH várhatóan akkor mutat készséget a kísérleti DAB adás továbbfejlesztésére, ha a DAB olyan egyedi tartalomkínálatot tud nyújtani, amely az FM műsorkínálatot meghaladja, s ezáltal alappal enged következtetni a hosszú távon gazdaságos működésre. Jelenleg azonban ilyen tervekről a Tanácsnak nincs tudomása.

A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy digitális földfelszíni rádióműsor-szórás tekintetében változás a vizsgált időtávon belül nem várható, így a digitális földfelszíni rádióműsor-szórás szolgáltatást a továbbiakban a Tanács részletesebben nem vizsgálja.

A Tanács továbbá megállapította, hogy a vizsgált időtávban a földfelszíni rádióműsor-szórás Magyarországon főként analóg technikával történik, ezért a továbbiakban a földfelszíni rádióműsor-szórás - az ettől való eltérő rendelkezés hiányában – az analóg rádióműsor-szórás érti.

I.3.2.2. Kábelhálózat

- [36] A rádióműsorok ugyanazon a kábelhálózati infrastruktúrán jutnak el a felhasználókhöz, hallgatókhoz, mint, amit a TV műsorok terjesztésére használnak. A hálózatok többségében elérhetőek a közszolgálati rádióműsorok (Rttv. alapján: Kossuth, Petőfi, Bartók), ezenkívül - nem kötelező jelleggel - különböző kereskedelmi adók is. Ilyenkor a kábelhálózat frekvenciaspektruma kerül megosztásra a rádió- és TV csatornák között, de a szolgáltatók csak a spektrum kis részét használják rádióműsorok terjesztése céljából.

I.3.2.3. Közvetlen műholdvétel

- [37] Műholdas vétel esetén a rádióműsorok átvitele együtt történik a TV csatornák átvitelével.
- [38] Az országos terjesztésű közszolgálati rádióműsorok műholdas elérhetőség esetén a Kossuth és Petőfi Rádiót (illetve a közszolgálati regionális műsorokat) a Duna TV, a Bartók Rádiót pedig az m2 kísérőhangjaként terjesztik – az országos közszolgálati rádióműsorok nyílt terjesztésűek, azaz hozzáférésük ellenszolgáltatás, külön szerződés és dekódolás nélkül történhet.
- [39] A Magyar Rádió három közszolgálati műsora mellett műholdon keresztül szabadon fogható a Magyar Rádió Regionális és Nemzeti Adások Igazgatóságának műsora és a Rádió Budapest,

¹⁸ Javaslat a televíziózás és a rádiózás digitális átállásának stratégiájára – konzultációs vitaanyag – 2006. szeptember 105. o.

továbbá a Kincsem Rádió, a Magyar Evangéliumi Rádió, a Magyar Katolikus Rádió, a Jazzrádió, az Oldies Rádió és a Rádió 1.

I.3.2.4. Nyilvános telefonhálózat

- [40] Nyilvános telefonhálózat esetén a rádióműsorok átvitele együtt történik a TV csatornák átvitelével.
- [41] A szolgáltatás korai szakasza miatt jelenleg csupán a T-Online ajánlata ismert: itt az alapsomag részeként a három közszolgálati rádióadó (Kossuth, Petőfi, Bartók) érhető el.

I.3.2.5. Műsorterjesztés mobil rádiótelefon hálózaton

- [42] A harmadik generációs (3G) mobil rádiótelefon hálózatok, ugyancsak alkalmasak több rádió csatorna továbbítására. A mobil rádiótelefon szolgáltatók 3G hálózatukon ajánlanak mind közszolgálati (Kossuth, Petőfi rádió), mind kereskedelmi csatornákat (Danubius, Gazdasági Rádió, Klubrádió, Sláger rádió).

I.3.3. Műsorterjesztési piac szolgáltatói, szolgáltatásai, a vizsgált nagykereskedelmi piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacok

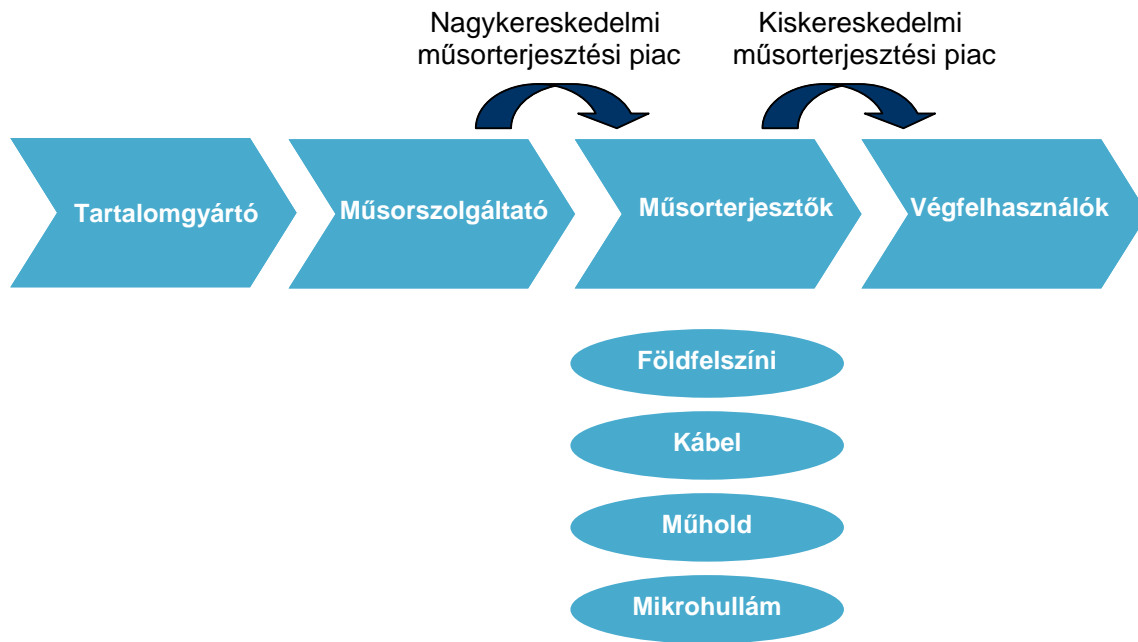
1.3.3.1. A műsorterjesztés nagykereskedelmi piacának szereplői

- [43] A műsorterjesztés nagykereskedelmi piaca infrastrukturális feltételeinek feltárását követően a vizsgált piac kapcsolatrendszerének megismerése érdekében a Tanács megvizsgálta a műsorterjesztési piac értékláncát, a piac főbb szereplőit és egymáshoz való viszonyrendszerét.

A Tanács a piac szolgáltatóinak, szolgáltatásainak azonosítása során az összes, az I.3.1. és az I.3.2. pontban leírt platformot figyelembe vette.

- [44] A műsorterjesztési piac szolgáltatásainak meghatározása érdekében a Tanács meghatározta a műsorterjesztés értékláncának szereplőit, az egyes szolgáltatók egymáshoz való szerződéses és díjfizetési viszonyait.

1. ábra A műsorterjesztési piac egyszerűsített értéklánca

[45] A műsorterjesztés nagykereskedelmi piacának szereplői és az általuk nyújtott szolgáltatások az alábbiak:

1. műsorszolgáltatók;
2. műsorterjesztők (földfelszíni, műholdas műsorszórók, vezetékes és mikrohullámú műsorterjesztés).

[46] Az Rttv.-ben, illetve az Eht.-ban műsorszélesztési szolgáltatásként meghatározott szolgáltatást, melynek célja a műsorszolgáltató által aggregált tartalom eljuttatása a műsorszolgáltató telephelyétől (stúdió) a műsorszóró/műsorelosztó fogadó berendezéséig (mely lehet televízió vagy rádióadó, műholdas feladó állomás, illetve a kábelhálózatok fejállomása), nem tekintjük a 18. számú nagykereskedelmi piac részének. Ez ugyanis egy olyan szélessávú adatátviteli szolgáltatás, amely bármely szélessávú adatátviteli szolgáltatást végző vállalkozás által nyújtható.

A következőkben a műsorszolgáltatókat, illetve az egyes műsorterjesztési platformok üzemeltetői vonatkozásában végzünk elemzést.

1.3.3.1.1. A műsorszolgáltatók

[47] Előljáróban rögzíteni szükséges, hogy a magyar televíziós piac nyelvileg elszigetelt, viszonylag kis piac. A csatornák többsége magyar nyelvű, mivel az idegen nyelvű, illetve feliratozott műsorok iránt alacsony az érdeklődés.

[48] A magyar televíziós piacon a közönségért és a hirdetőkért folytatott versenyben az országos földfelszíni terjesztésű csatornák, a kereskedelmi RTL Klub és a TV2, illetve a közszolgálati m1 játszanak vezető szerepet. (A televíziós műsorok kiskereskedelmi piacáról bővebben ld. 1.3.3.2.1. pont). Mivel a műsorszolgáltatók által nyújtott tartalomszolgáltatás – összhangban

az Eht. 188. § 13. fogalmával - nem része az elektronikus hírközlési szolgáltatásoknak, a műsorszolgáltatókat a Tanács nem vizsgálta műsorterjesztés nagykereskedelmi piacán, mint ex-ante szabályozás alá tartozó szolgáltatókat. Az alábbiakban kifejtettek a műsorterjesztési értéklánc relációinak vizsgálata szempontjából lényegesek.

[49] A Magyarországon terjesztett, hazai televízió csatornák három alapvető csoportra oszthatók:

1. hazai országos kereskedelmi műsorszolgáltatók

A hazai médiapiac két, meghatározó, stabilan vezető szerepet betöltő szereplője a két földfelszíni terjesztésű országos kereskedelmi televízió, amelyek működését szinte kizárólag reklámpiaci bevételekből finanszírozzák: a TV2 műsórát szolgáltató MTM-SBS Zrt. és az RTL-Klub műsorszolgáltatója az M-RTL Zrt. Ezek a televíziók tevékenységüket műsorszolgáltatási szerződések alapján végzik, amelyeket az ORTT-vel – egy, a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (Rttv.) szerinti pályázati eljárást követően – még 1997. júliusában kötöttek meg. A szerződések eredetileg határozott, 10 éves időtartamra szóltak, mindkettő 2007. július 9.-én járt volna le. Az Rttv. mindezek mellett arra is lehetőséget ad, hogy az MTM-SBS Zrt. és az M-RTL Zrt. műsorszolgáltatási jogosultságát az ORTT egy ízben, a szerződés lejáratát követő további öt éves időszakra pályázat kiírása nélkül meghosszabbítsa. Ismert, hogy ennek alapján az ORTT 2005. júliusában arról határozott, hogy a két műsorszolgáltató műsorszolgáltatási szerződését változatlan tartalommal további öt éves időtartamra megújítja. A KTV Projekt becslése szerint az MTM-SBS és az M-RTL összesen a hazai reklámköltések mintegy 80 %-án osztoznak.

2. hazai közszolgálati műsorszolgáltatók

A hazai médiapiacra jelenleg két közszolgálati televízió működik: az MTV. Zrt. és a Duna Televízió Zrt. A két műsorszolgáltató jogállását, finanszírozását, felügyeleti és szervezeti rendjét, valamint a tevékenységükre vonatkozó speciális követelményeket az Rttv. határozza meg.

A hazai közszolgálati műsorszolgáltatók finanszírozása döntően két típusú forrásból történik:

- A finanszírozás e műsorszolgáltatók speciális helyzetét megalapozó komponense az Rttv.-ben meghatározott, a televíziókészülékek után fizetendő üzemben tartási díj, amelyet 2003. óta a központi költségvetésből fizetett hozzájárulás vált ki.
- A közszolgálati televíziók e mellett a reklámpiacra is jelen vannak. Itt elérhető bevételeiket azonban behatárolja az Rttv.-nek azon rendelkezése, amely számukra mindössze feleannyi reklámidő (óránként hat perc) értékesítését teszi lehetővé, mint a kereskedelmi műsorszolgáltatók számára. Ennek megfelelően reklámpiaci bevételeik csupán kb. 10-15 %.

3. hazai tematikus műsorszolgáltatók

A tematikus csatornák elsősorban a vezetékess műsorterjesztőkön keresztül kívánják elérni a közönségüket és működésüket is döntően a kábelszolgáltatóktól szedett előfizetői díjbevételekre alapozzák.

A hazai médiapiac tematikus szegmensére – összhangban a nemzetközi trendekkel - általánosan jellemző tendencia a csatornaszám növekedése, 2002–2003.-tól kezdve a hazai piacon rendre újabb tematikus csatornák indulnak. Így például:

- 2002.-ben kezdte meg működését a Hír Tv,
- 2003.-ban indult a Film+,
- 2004.-ben az AXN, a Viasat History, a Viasat Explorer, a Tv Paprika,
- 2005.-ben a Cinemax, a Cinemax 2, a 4! Story Tv, az ECHO Tv, a Sport Klub, illetve a Tv Deko lépett piacra,
- 2006.-ban az AXN crime, AXN Sci-fi és az MGM lépett piacra.

Annak ellenére, hogy a műsorszolgáltatási piac kínálati jellegű, a hirdetések szempontjából fontos nézettségi mutatók jelentős kiegyensúlyozatlanságot, duopolisztikus jelleget mutat:

2. táblázat: Műsorszolgáltatók reklámpiaci részesedése

Műsorszolgáltató csatorna	Nézettség (%)	Televíziós reklámpiaci részesedés (%)
RTL Klub	33,8	49,2
TV2	27,8	42,3
Összesen	61,6	91,5
MTV	14,5	2,7
Minden egyéb műsorszolgáltató	23,9	5,8

Forrás: Eastern European TV, 10th Edition, 2006. Informa Ltd. UK

A nézettség és reklámpiaci bevételek közötti kiegyensúlyozatlanság azzal a következménnyel jár, hogy a magyar tematikus műsorszolgáltatók nem a reklámbevételekre alapozzák üzleti modelljüket, hanem alapvetően eltérő utat járnak be. Műsorszolgáltatási költségeiket ebből eredően meghatározó részben a kábelhálózat üzemeltetők és a műholdas szolgáltatók által részükre beszedett műsordíjából finanszírozzák.

Amint fent kifejtésre került a hazai audiovizuális piac mérete – kulturális és nyelvi okokból – kicsi. A KTV Projekt becslése szerint egy televíziós műsorszolgáltató számára ahhoz, hogy hosszú távon is életképes maradjon mégis legalább 800.000-1.000.000 előfizető elérése szükséges. Ebből az következik, hogy tematikus műsorszolgáltatás csak országos dimenzióban végezhető gazdaságosan.

Az ORTT a műsorszolgáltatókat szintén három csoportra osztja:

- országos földfelszíni sugárzású műsorszolgáltatók (pl. Magyar RTL)¹⁹ ;
- földfelszíni sugárzású helyi és körzeti műsorszolgáltatók (pl. Rádió Juventus Zrt.)²⁰;
- műholdas műsorszolgáltatók (pl. HÍR Televízió ZRt.)²¹.

¹⁹ http://www.ortt.hu/nyilvantartasok/1149070158orszagos_musorszolgáltatok.xls

²⁰ http://www.ortt.hu/nyilvantartasok/1160407910_helyi_korzeti_msz_20061009.xls

²¹ http://www.ortt.hu/nyilvantartasok/1159984388muholdas_20061004.xls

A KTV Projekt kínálati felmérésének eredménye szerint a kábelszolgáltatók a következő 3-5 éves periódusban újabb magyar nyelvű csatornák megjelenésére számítanak. Az új csatornák indulásával alapvetően megváltozott a hazai tematikus piaci szegmens szerkezete: amíg a korábbiak folyamán a piac keresleti jelleget mutatott, addig 2003-2004. fordulóján egyre inkább a túlkínálat jelei kezdtek mutatkozni és ez a tendencia a kábelszolgáltatók várakozásai szerint is tartósan ígérkezhet.

[50] A Magyarországon terjesztett hazai rádió csatornák szintén három alapvető csoportra oszthatók:

1. hazai országos kereskedelmi műsorszolgáltatók

Magyarországon jelenleg két országos kereskedelmi rádió műsorszolgáltató van. A Danubius Rádiót működtető Danubius Rádió Műsorszolgáltató Zrt. és a Sláger Rádiót üzemeltető Sláger Rádió Műsorszolgáltató Zrt. Mindkét műsorszolgáltató tevékenységét műsorszolgáltatási szerződések alapján végzi, amelyeket az ORTT-vel az Rttv. szerinti pályázati eljárást követően 1998.-ban kötöttek meg eredetileg 7 éves időtartamra. Az ORTT az Rttv. rendelkezése alapján mindkét műsorszolgáltató műsorszolgáltatási jogosultságát 5 évvel meghosszabbította, így a jogosultságok 2010.-ben járnak le. Mindkét rádió általános zenei kínálatú rádió, működésüket szinte kizárólag reklámbevételeikből finanszírozzák.

2. hazai országos közszolgálati műsorszolgáltatók

Magyarország egyetlen országos közszolgálati rádió műsorszolgáltatója a Magyar Rádió Zrt, amely három országos közszolgálati rádiót üzemeltet: Kossuth Rádió, Petőfi Rádió, Bartók Rádió. Az MR három országos csatornája közül a Kossuth Rádió a két országos kereskedelmi rádió után a harmadik leghallgatottabb rádió, melynek műsorstruktúrája hír és közéleti tematikára épül. A főleg szórakoztató műsorokat adó Petőfi Rádió a negyedik leghallgatottabb magyar rádióadó. A harmadik országos közszolgálati rádió, a Bartók Rádió hallgatottsága alacsony, műsorai főleg komolyzenei és kulturális tematikára épülnek.

A Magyar Rádió Zrt. bevételei három forrásból származnak:

- A közszolgálati televízióhoz hasonlóan a finanszírozás a Magyar Rádió speciális helyzetét megalapozó komponense az Rttv.-ben meghatározott, a televíziókészülékek után fizetendő üzemben tartási díj, amelyet 2003 óta a központi költségvetésből fizetett hozzájárulás vált ki.
- Az Rttv. alapján a Danubius Rádió által befizetett és a Magyar Rádió számára továbbutalt műsorszolgáltatási díj.
- Azok a kereskedelmi bevételek, melyek reklámokból, szponzorációból és a műsorok kereskedelmi célú hasznosításából származik.

3. hazai helyi/körzeti műsorszolgáltatók

A körzeti műsorok az ország egy meghatározott területén (főleg Budapesten, valamint annak környékén) elérhetők, kereskedelmi alapon működnek, és számottevő versenytársat jelentenek az országos terjesztésű kereskedelmi műsoroknak a vételi területükön. Ilyen műsorokat jellemzően földfelszíni sugárzással terjesztenek. E műsorok általában - a sugárzási körzeteikben - elérhetőek a kábelhálózaton keresztül is.

A nem országos terjesztésű műsorok másik típusa az olyan – általában helyi - kereskedelmi műsorok, melyek műsorszerkezetüknél, hallgatottságuknál, reklámértéküknél fogva nem jelentenek versenytársat az országos terjesztésű kereskedelmi műsoroknak. E műsorok általában egy-egy város, vagy kistelepülés helyi érdeklődésre számot tartó műsorait sugározza, amelyek kizárólag földfelszíni sugárzás révén terjesztenek.

1.3.3.1.2. Földfelszíni műsorszóró szolgáltatók

[51] Magyarországon műsorszórási tevékenységet 1990. január 1.-ig a Magyar Posta végzett, kizárólagos joggal. 1990. január 1.-jével a Magyar Posta szolgáltatásait szervezetenként szétválasztották, és a műsorszórás az újonnan alakult Magyar Műsorszóró Vállalat feladata lett, amelyet az Állami Vagyongazdálkodási Igazgatóság 1992. június 30.-ai hatállyal Antenna Hungária Magyar Műsorszóró és Rádióhírközlési Részvénytársaság néven egyszemélyes zárt részvénytársasággá alakított át. Az átalakulás idején a részvények 100%-a a Magyar Állam tulajdonába került, később több magyar önkormányzat jutott részvényekhez, illetve 1994. év májusában az Állami Privatizációs és Vagyongazdálkodási Rt. (a továbbiakban: ÁPV Rt.) nyilvános forgalomba-hozatal keretében kárpótlási jegy ellenében értékesített egy részvénycsomagot.

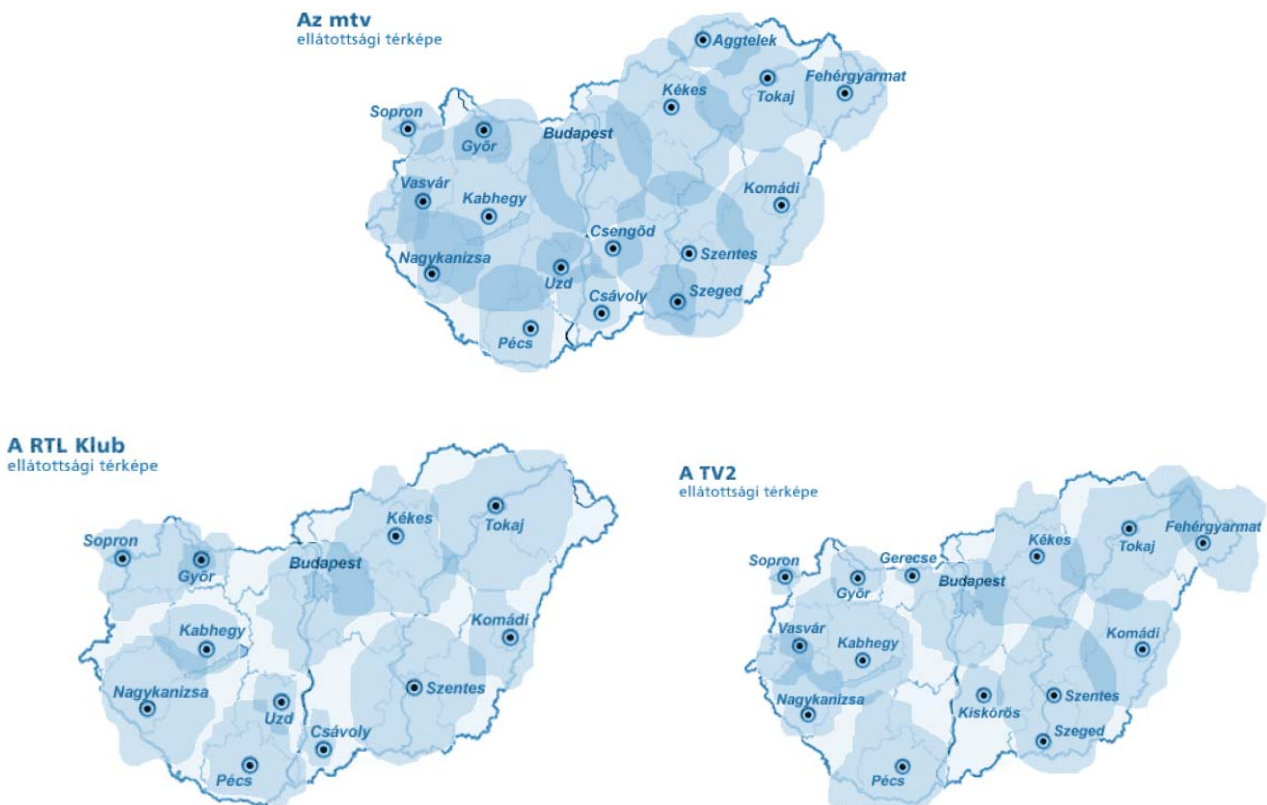
[52] Az AH 2005. közepéig többségi állami tulajdonban volt, melyben az ÁPV Rt. rendelkezett 73,7130%-ot megtestesítő tulajdonosi részesedéssel, a Forrás Vagyongazdálkodási és Befektetési Rt. pedig 1,2871%-os tulajdonrészrel, melyek együttesen 75%+1 szavazatot képviseltek. Ezen túlmenően az AH-ban - tőzsdén jegyzett vállalkozásként - a Firthlion Ltd. rendelkezett 15,09%-os tulajdoni részesedéssel, míg a további részvények - 9,61% értékben - egyéb, az államháztartás részét képező tulajdonos, belföldi és külföldi intézmény, belföldi és külföldi magánszemély, illetve egyéb nem regisztrált tulajdonos tulajdonában álltak.

Az ÁPV Rt. az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény, a Magyar Televízió Rt., valamint a Duna Televízió Rt. létszámcsökkentésével kapcsolatos egyszeri személyi kiadások költségvetési támogatásáról szóló 2276/2004.(X.30.) Korm. határozat és a pénzügyminiszternek - mint az ÁPV Rt. tekintetében a részvényesi jogok gyakorlójának - a Kormányhatározat végrehajtásáról szóló 23/2004.(XI.10.) sz. RJKY alapján 2005. április 11. napján nyilvános, kétfordulós pályázati felhívást tett közzé. A pályázatot az ÁPV Rt. 2005. július 21.-én eredményesnek nyilvánította, és nyerteseként a svájci székhelyű, főtevékenységként ugyancsak műsorszórással foglalkozó Swisscom Broadcast AG-t hirdette ki. A részvény adásvételi szerződés megkötésére 2005. július 28-án került sor.

[53] A privatizációs eljárás eredményeként a Swisscom Broadcast AG az AH alaptőkéjében 75%+1 szavazatot megtestesítő részvénycsomag tulajdonosává vált, a magyar tőkepiaci szabályok értelmében a társaság részvényeire kötelező nyilvános vételi ajánlatot tett, majd a tulajdonába nem került részvények tekintetében vételi jogot gyakorolt és így jelenleg az Antenna Hungária részvényeinek 100%-os tulajdonosa.

[54] Az 1.3.1.1. pontban leírtakkal összhangban a helyi televízió műsorszóró adók a műsorszolgáltatók magántulajdonában vannak. A helyi, kisteljesítményű adókon kívül a magyarországi földfelszíni adóhálózat és az azt kiszolgáló infrastruktúra (torony, tápáramforrás, stb.) az AH, illetve az AH 97,99%-os tulajdonában lévő Antenna-Torony Rt. tulajdonában van. Az AH saját maga, vagy a kizárólagos tulajdonában álló vállalkozások révén üzemelteti is az adókat.

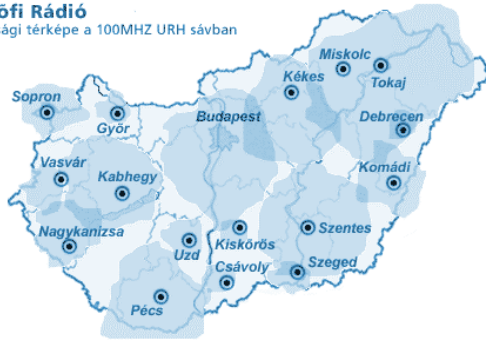
- [55] A földfelszíni terjesztésű országos közszolgálati TV műsor (m1), és a két ugyancsak földfelszíni terjesztésű országos kereskedelmi TV műsor (TV2, RTL Klub), földfelszíni terjesztése kizárólag az AH infrastruktúrájának igénybevételével történik, de ezen túl az egyetlen körzeti TV műsor (FIX TV) és helyi (Csepp TV) műsorszolgáltatók részére is végez műsorsugárzást.
- [56] Az AH tulajdonában és üzemeltetésében lévő adók, adóhálózat Magyarország területének szinte egészét eléri. 2006.-ban körülbelül 97%-os volt az ellátottság az m1 országos terjesztésű közszolgálati műsor, és kb. 86 %-os mind az RTL Klub, mind a TV2 országos terjesztésű kereskedelmi műsorok esetében:

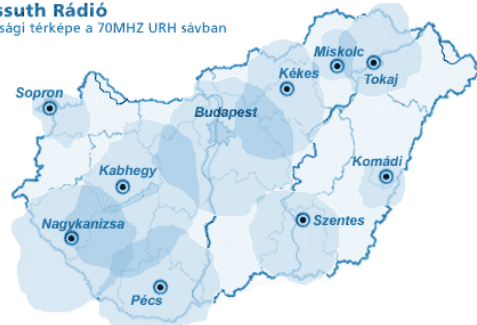
- [57] Hasonlóan a földfelszíni televízió műsorszóráshoz, a rádió műsorszórás esetében is az AH a tulajdonában lévő adóhálózattal az ország lakossága 91%-ának biztosít ellátottságot (66-73 MHz-es frekvenciasáv) az országos terjesztésű közszolgálati Kossuth rádió műsora számára²², 86%-ának a közszolgálati Petőfi és 68%-ának az elsősorban komolyzenei műsorokat nyújtó ugyancsak közszolgálati Bartók rádió számára. Ugyancsak az AH hálózata biztosít ellátottságot az ország lakossága 81%-ának a Sláger rádió, 67%-ának a Danubius rádió országos terjesztésű kereskedelmi rádiók műsorai számára (monofónikus adás adatai), illetve középhullámon a Magyar Katolikus Rádió számára is.

²² A 66-73 MHz-es frekvenciasávban az adás a lakosság által használt, a régi OIRT frekvenciasáv vételére alkalmas rádiókészülékek igen nagy száma miatt folytatódik. Egyelőre kísérleti jelleggel az AH megkezdte a Kossuth rádió műsorának földfelszíni szórását a 107,5 MHz-es sávban is.

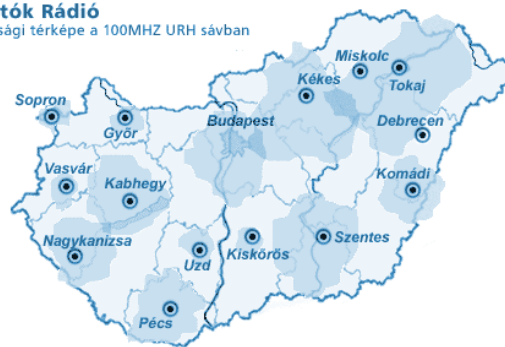
A Petöfi Rádió
ellátottsági térképe a 100MHz URH sávban

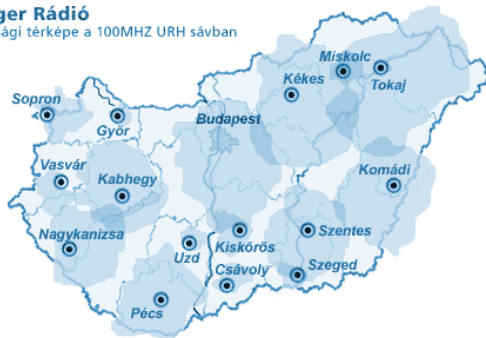
A Kossuth Rádió
ellátottsági térképe a 70MHz URH sávban

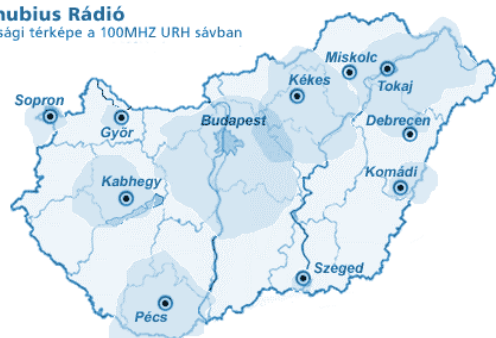
A Bartók Rádió
ellátottsági térképe a 100MHz URH sávban

A Sláger Rádió
ellátottsági térképe a 100MHz URH sávban

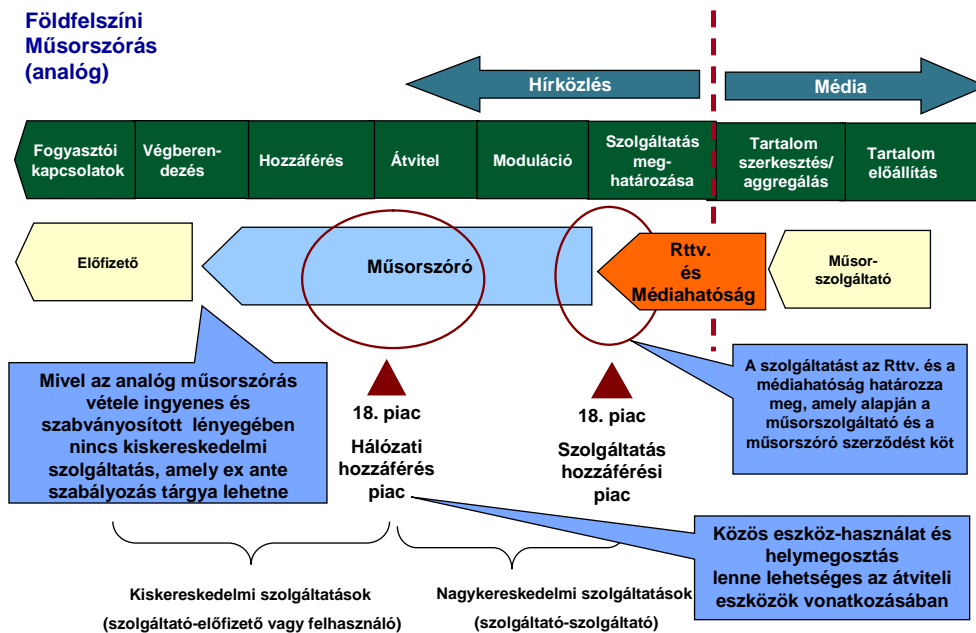
A Danubius Rádió
ellátottsági térképe a 100MHz URH sávban

[58] Országos műsorszóró tevékenysége mellett az AH 11 helyi és körzeti rádió műsorszolgáltató - például a Juventus, Radiocafé, BBC, Tilos Rádió, Sztár FM - részére végez műsorszórást.

[59] A rádió adóállomások közül 27 körzeti és 136 kisteljesítményű helyi rádióadó különböző vállalkozások tulajdonában van, oly módon, hogy a körzeti adók tekintetében az AH rendelkezik 13 adóval, további egy vállalkozás 2 adóval, míg a többi vállalkozás tulajdonában 1-1 adó van. A helyi adók esetében pedig nincs olyan vállalkozás, amelyiknek 5-nél több adó van a tulajdonában, legtöbb vállalkozás 1 adóval rendelkezik.

[60] A földfelszíni televíziós műsorszórás értékláncát következő ábra szemlélteti az NHH Szabályozási Stratégiájában²³ foglaltak alapján:

Földfelszíni műsorszórás esetében a műsor-szolgáltató fizet sugárzási díjat a műsorszórónak a szolgáltatás ellenértékeként, szerződés alapján. A szerződés egyéb lényeges tartalmát az Rttv. és az ORTT és műsor-szolgáltató közötti műsor-szolgáltatási szerződés határozza meg. A szerződés alapján az AH egy komplex műsorterjesztési szolgáltatást nyújt, amely magában foglalja a modulációt, az átvitelt és az egyes telephelyekről a műsorjelek kisugárzását, vagyis a hozzáférés magában foglalja a szolgáltatáshoz és a hálózathoz való hozzáférést is.

A földfelszíni műsorszórás esetében a sugárzási díj maximális mértékét 2007. január 1.-ig a Díjrendelet határozta meg.

1.3.3.1.3. Műholdas műsorszóró szolgáltatók

[61] Bár a két országos terjesztésű közszolgálati műsor szórásában (Duna Televízió Duna TV és Duna Autonómia TV csatornája, illetve a Magyar Televízió m2 csatornája), illetve még számos más magyar és külföldi műsor-szolgáltató (ATV, Budapest TV, film+, ECHO TV, a tunéziai TV7) terjesztésében résztvevő műholdas földi feladó állomás az AH tulajdonában áll és azt az AH üzemelteti, a műholdakon lévő transzponderek (átjátszó adók) külföldi tulajdonban állnak és azok üzemeltetését a külföldi tulajdonos végzi el.

A transzponderek kapacitásának igénybevétele érdekében az AH nevében megbízott közvetítőként a HUNSAT Rt. jár el, közvetítői díj ellenében. A HUNSAT Rt. 50%-ban az AH, 50%-ban a Magyar Telekom tulajdona. Az AH-n kívül műholdas földi feladó állomással rendelkezik a műsorszórás végző Közép-európai Távközlési Kommunikációs Kft. (a

²³ [A Nemzeti Hírközlési Hatóság stratégiai koncepciója az elektronikus hírközlés szabályozásáról.](http://www.nhh.hu/?id=dokumentumtar&mid=1315)

továbbiakban: CEU), az HBO közép-európai műholdas feladó állomása, illetve a Telespazio Magyarország Műholdas Távközlési Kft. is.

[62] Műholdas műsorszórás esetében is a műsorszolgáltató fizet sugárzási díjat a műsorszórónak a szolgáltatás ellenértékéért, szerződés alapján. A műholdas műsorszórás esetén a műholdra történő feladás tekintetében a Díjrendelet volt irányadó a kormányzati szervezetalkítással összefüggő törvénymódosításokról szóló 2006. évi CIX. törvény meghozataláig.

[63] A műholdas műsorterjesztési szolgáltatások árai attól függenek, hogy melyik műholdat választja a műsorszolgáltató és műsorát titkosítani kívánja-e. A műhold transzponder bérleti díja a műhold által besugárzott területen elérhető nézők számával arányosan nő és az is befolyásolja, hogy az átlagos műhold élettartamból (12 év) mennyi van még hátra. A haldokló (decline) műholdak olcsóbbak, mert műhold pozíciójának stabilitását nem tudják garantálni. Az üzembiztonságon és a szerződés időtartamán túl az árak függenek még attól is, hogy a kiválasztott műholdon milyen egyéb más műsorcsatornák foghatók.

A feltételes hozzáférés, titkosítás biztosítása nagyságrendileg százmillió forinttal növeli a műholdas fellövő földi állomás beruházási költségeit.

[64] Az AH, ill. a Hunsat által bérelt Amos műholdak üzemeltetője, az izraeli Spacecom magyar ügyfelei közé tartozik többek között az Antenna Hungaria, a Telespazio, az HBO Central Europe (HBO CE), a Hungaro DigiTel (HDT), a Minimax, a HÍR TV, a Story TV, a Filmmúzeum, a Pax TV, az Echo TV, a Vital TV, az ATV, a SportKlub, a Telemedia, a Hálózat TV, illetve néhány rádióállomás is, melyek zömét kódoltan sugározzák. Az ASTRA műholdon keresztül nyújtja szolgáltatását a UPC Direct, kódoltan elérhető a Magyar ATV és a VIVA TV, kódolatlanul pedig egyedül a Duna TV fogható.

[65] A 2000.-ben indult UPC Direct digitális DTH (direct-to-home) szolgáltatás esetében a csatornák műholdon keresztüli digitális szórással kerülnek az előfizetők, felhasználók felé közvetítésre. A UPC Direct Programming II. BV (a Liberty-UPC-UGC-cégcsoport egyik hollandiai bejegyzésű leányvállalata) műsorszolgáltató által előállított programcsomagok (jelek) egyidejű, változatlan továbbítása Magyarországon a műsorszóró rádiótávközlő rendszeren (műholdon) egy, a műsorszolgáltató telephelyétől, illetőleg a műsorszétesztő hálózat végpontjától elkülönült szervezet [a UPC tulajdoni köréhez tartozó Monor Telefon Társaság (MTT, Monortel) Rt.] közbeiktatásával történik az arra jogosult felhasználó, azaz a UPC Direct előfizetők, vevőkészülékéhez, így az Eht. 188. § 13. pontja szerinti elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtása történik. A UPC Direct szolgáltatás által használt Astra műholdra az uplink szolgáltatás Hollandiában működik. A Monortel a UPC Direct Programming II. B.V.-vel közösen nyújt digitális műholdas televíziós szolgáltatást, továbbá megköti a hazai előfizetőkkel a szolgáltatási szerződést, terjeszti a set-top-boxokat és beszedi a szolgáltatásért az előfizetői díjat, megszervezve a műsorterjesztést, így juttatva el az adást a felhasználók vevőkészülékéhez. A UPC Direct szolgáltatás nem csupán Magyarország területét fedi le, hanem számos környező országot.

A 2006. februárjában elindult digitális műholdas műsorterjesztő (DTH) szolgáltatás, a DigiTV a romániai internet- és kábelszolgáltató RCS&RDS S.A.²⁴ érdekeltségi körébe tartozik. A

²⁴A 2005-ben egyesült RDS & RCS 93,15 százalékos tulajdonosa a Hollandiában bejegyzett Cable Communications System NV (CCS), melyben az RSC Management, Teszári Zoltán cége a többségi tulajdonos

szolgáltatást Magyarországon az EMKTV²⁵ nyújtja, a műsorokat a DigiTV Romániából sugározza az INTELSAT 1002-es műholdon keresztül. A DigiTV Magyarország mellett jelenleg Romániában, Szlovákiában és Csehországban nyújt szolgáltatást.

- [66] A fentiek szerint tehát a szolgáltatáscsomagokat a műholdas műsorszóró állítja össze. A műsorszolgáltatók számára komplex hozzáférést biztosít a szolgáltatásaihoz, és az általa bérelt műholdas kapacitásokhoz, valamint a set-top-boxokon keresztül lehetővé teszi a műsor vételét. A kereskedelmi DTH szolgáltatások jelfeladó állomásai, amelynél kialakításra kerülnek az egyes szolgáltatás csomagok külföldön található, továbbá a szolgáltatáscsomagok több állam területén vehető. Ezért valószínűsíthetően a szabályozásuk több tagállamot érint. A műholdas műsorszórók a végberendezések értékesítésével, illetve a fogyasztói kapcsolatok menedzselésével és a műsorterjesztés megszervezésével egy másik elektronikus hírközlési szolgáltatót bíznak meg. Ez a szolgáltató szedi be a műsorterjesztési szolgáltatás díját és továbbítja a műholdas műsorszórónak, közreműködve az elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtásában.

1.3.3.1.4. Vezetékes műsorterjesztők

- [67] A kábelhálózatok kialakulása Magyarországon az 1970.-es években kezdődött, ekkoriban - elsősorban a városokban - kezdtek kialakulni a kisközösségi antennarendszerek. A lakótelepek építésével párhuzamosan szerelték a központi antennákat, a helyi tanácsok ugyanis nem engedélyezték, hogy az újonnan felépült tömblakások tetejét antennaerdő borítsa. Ezek az ún. kisközösségi rendszerek maximum 300 MHz átviteli sáv szélességgel rendelkező, soros rendszerek voltak. Az ezeken a rendszereken továbbított programok száma igen csekély volt - általában 4-6 program közül lehetett választani.

Az 1980.-as évek elején a nagyobb városokban megalakultak a városi televíziók stúdiói, melyek erős önkormányzati támogatottságot élveztek. Elsősorban regionális műsorokat készítettek, s ezeket szerették volna minél szélesebb körben terjeszteni. A kisközösségi antenna-rendszereket elkezdtek vonali kábelekkel összekötni - így alakultak ki a nagyközösségi antennarendszerek. Ekkor még a városnegyedek alkottak egy-egy nagyközösségi rendszert. Minden rendszernek volt egy fejállomása, s a városi televíziók adásait általában a fejállomásokról, videokazettán bejátszva közvetítették. A későbbi fejlődés eredményeként ezeket a rendszereket törzshálózattal kötötték össze, így alakultak ki a városi televíziók, melyek egy fejállomásról működtek.

A nagyközösségi antennarendszerekben már elkülönültek a törzs-, a vonali és a házhálózatok is. Az eddig továbbított csatornákon kívül megjelentek a - szigorú engedélyezéshez kötött - műholdas csatornák is. Az első időszakban három műholdas program továbbítását engedélyezték. A hálózat tulajdonosa általában az önkormányzat volt, a karbantartást, a

(57 százalék). Ezenfelül Teszári Zoltán a CCS-ben és a RDS & RCS-ben is egy-egy kisebb részt birtokol. A holland cég mögött áll az EPIC és a Quadrant nevű osztrák és amerikai befektetőtársaság, illetve több romániai magánszemély.

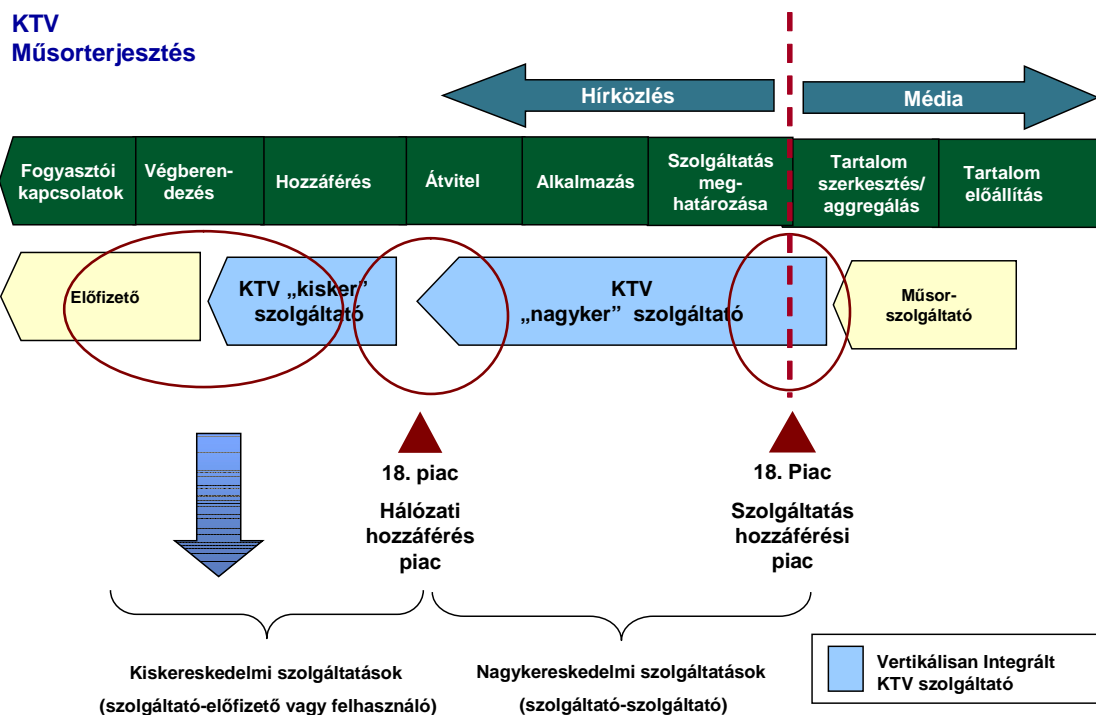
²⁵ Az Egyesült Magyar Kábeltelevízió Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (EMKTV Kft.), 6 működő kábeltelevízió szolgáltató cég beolvadásos egyesülése után jött létre 2000. december 31-én. Az EMKTV fő tevékenysége a földi, műholdas és kábelen vehető műsorok elosztása, emellett szélessávú adat- és internet szolgáltatást nyújtanak. Jelenleg Budapest 7 kerületében (VI., IX., X., XI., XV., XVIII., XIX), valamint Dorogon, Esztergomban, Hatvanban és Kiskunhalason nyújtanak kábeltelevíziós szolgáltatást. A cég az RCS&RDS S.A. többségi tulajdonában áll, emellett tulajdoni részesedéssel bír a CCS Cable Communications Systems N. V., valamint négy magyar magánszemély.

fejlesztést a GELKA vagy az adott településen levő híradástechnikai szövetkezetek végezték. A nagyközösségi antennarendszerek építésének, karbantartásának finanszírozása döntő többségben az önkormányzatok pénzéből valósult meg. A szolgáltatás díja többnyire a közös költség része volt. Az úgynevezett központi antennadíj - a továbbított csatornaszámtól függően - 8-16 Ft között váltakozott. Ha nem fizetett valaki a szolgáltatásért, akkor - tekintettel a rendszer soros felfűzésére - nem tudták a szolgáltatást megszüntetni.

Az 1990.-es években felgyorsult a technikai fejlődés - korszerűbb anyagok, építőelemek jelentek meg a piacon, így a folyamatos fejlesztés egyre nagyobb beruházást igényelt, melyet az önkormányzatok vagy a karbantartó vállalkozások már nem tudták finanszírozni. Megindult egy koncentrációs folyamat és elkezdődött a kábeltelevízió szolgáltatás piaci alapokra helyezése. Hazai és külföldi befektetők illetve cégek elkezdtek felvásárolni azokat a hálózatokat, amelyeknek régi tulajdonosai az üzemeltetési költségeket és a hálózatok korszerűsítésének nagy anyagi terheit már nem tudták vállalni. Tőkeerős - vagy kevésbé tőkeerős - társaságok jöttek létre, amelyek felvásárolták majd átépítették a régi, korszerűtlen hálózatokat - s ezzel együtt jelentősen megemelték a szolgáltatás díját is. Ekkor már egyéni előfizetői szerződéseket kötöttek, és nem fizetés esetén megszüntették a szolgáltatást. A hálózatok átviteli képessége megnőtt, megjelentek a 450 MHz - 600 MHz átviteli szélességű hálózatok. A műholdas műsorok száma folyamatosan nőtt, a továbbított csatornák száma elérte a húszas nagyságrendet. Megjelentek a prémium-csatornák, melyekért külön fizetni kellett. Az első ilyen csatorna a HBO volt, amelynek műsorát egyéni dekóderrel lehetett fogni.

A 2000.-es években a kábeltelevíziós hálózatok és a műsorelosztó szolgáltatások igen heterogén képet mutatnak - található közöttük olyan hálózat is, amely szükségből jött létre. Ezek elsősorban olyan falusi kisközösségi hálózatok, melyek azért alakultak, hogy a földi sugárzású adókat jobb minőségben tudják fogni. Műszaki színvonaluk sok kívánnivalót hagy maga után, az előfizetési díj általában csupán arra elég, hogy a szolgáltató kifizesse a továbbított műsorok után a jogdíjakat, illetve fedezze a karbantartó személyzet munkabérét, fejlesztést már nem tudják finanszírozni. Ugyanakkor nagyon sok olyan hálózat van, amelyet átépítettek - ezekben már megtalálható az optikai és a koaxiális hálózat is, az előfizetők pedig csillagpontos elosztáson keresztül kapják a jeleket. A hálózatok átviteli kapacitása 860 MHz-ig terjed. A továbbított programok száma folyamatosan nő - van olyan szolgáltató, ahol 50 műsor körül van. Ezek a hálózatok általában már kétirányú összeköttetést biztosítanak. Visszirányban elsősorban internet-hozzáférési szolgáltatást nyújtanak, de több szolgáltató elindított már VoIP szolgáltatást.

- [68] 2005. végén Magyarországon 397 vállalkozás végzett vezetékes műsorterjesztés általában a tulajdonában álló kábelhálózaton. Az öt legnagyobb vezetékes műsorterjesztő szolgáltató (a továbbiakban: kábelszolgáltató) a UPC Magyarország Telekomunikációs Kft., T-Kábel Magyarország Kft., FiberNet Kommunikációs Rt., ViDaNet Kábeltelevíziós Szolgáltató Rt. EMKTV Egyesült Magyar KábelTelevízió Híradástechnikai Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. az összes előfizető több mint kétharmadát érte el.
- [69] A kábeles műsorterjesztés értékláncát a következő ábra szemlélteti az NHH Szabályozási Stratégiájában foglaltak alapján:

A vezetékes műsorterjesztés üzleti modellje az Rttv. iránymutató rendelkezéseit figyelembe véve, de alapvetően a piaci mechanizmusok szerint alakult ki. Az Rttv. 117. § (4) bekezdése értelmében az kábelszolgáltató „szereződéses megállapodást köthet bármely műsorszolgáltatóval, amelyben vállalja, hogy a műsorért a műsorelosztó rendszer előfizetőitől a műsorszolgáltató részére díjat szed.” Egyfelől tehát az Rttv. szerint a műsorszolgáltató részére fizetendő díjat, vagyis a műsordíjat az előfizető fizeti, de a kábelszolgáltató szedi be és továbbítja a műsorszolgáltató részére. Másfelől a kábelszolgáltatók elektronikus hírközlési szolgáltatásai díjáról a következőképpen rendelkezik az Rttv.: „119. § (4) A vezetékes műsorelosztó távközlő rendszer tulajdonosa vagy üzemben tartója az egyes műsorcsatornák működtetéséért csak az előfizetőktől szedhet üzemeltetési díjat. Ez alól kivételt képez, ha a műsorszolgáltató a távközlési tevékenységéért ellenszolgáltatást fizethet azzal, hogy ilyen esetben az adott műsorszolgáltatási csomag díja nem változhat.”

Részben ezen rendelkezések eredménye, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltatás, vagyis a műsorjelek átvitelének költsége a kábelszolgáltatók és a műsorszolgáltatók között nem jelenik meg tényleges pénzmozgásban; a kábelszolgáltatók és a műsorszolgáltatók az egymásnak fizetendő díjakat, vagyis egyrészt a műsordíjat, másrészt pedig az átviteli díjat, mint az elektronikus hírközlési szolgáltatás ellenértékét egymással szemben elszámolják, vagyis nettósítják.

A műsordíjakat a felek kölcsönös megállapodása határozza meg. A kábelszolgáltatók érdekvépviseletét ellátó két szervezet (Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetség, valamint a Magyar Kábelkommunikációs Szövetség) nyújt segítséget abban, hogy tagjaik a legkedvezőbb szerződéses feltételeket kaphassák a műsorszolgáltatókkal megkötendő szerződéseikben. A KTV Projekt információi alapján a műsorszolgáltatókkal külön tárgyaló legnagyobb kábelszolgáltatók attól függően, hogy minél több előfizetőt tudnak a hálózatukkal lefedni, a műsorszolgáltatókkal szemben annál nagyobb kedvezményeket tudnak elérni a műsordíj tekintetében.

A KTV Projekt alapján a műsorszolgáltatóknak fizetett díjak átlagosan, a beszedett előfizető díjak csupán 23%-át teszik ki. Így az előfizetőktől beszedett díjak 77%-a képezi lényegében az elektronikus hírközlési szolgáltatások ellenértékét. Ez magában foglalja a hálózat fenntartást, átvitelt, és egyéb kiadásokat, mint nagykereskedelmi költséget, valamint az ügyfélkapcsolatokat, számlázást, marketinget, mint kiskereskedelmi költséget.

Emellett a KTV Projekt szerint a kábelszolgáltatók egyszeri hozzáférési díjat is kérnek a programcsomagba kerülésért a műsordíj meghatározott időre (1-6 hónapra) történő elengedése formájában. Sőt a legnagyobb kábelszolgáltatók ingyenes reklámidőt, tulajdoni részesedést, illetve más elektronikus hírközlési szolgáltatás megrendelését is igényként fogalmazzák meg a műsorszolgáltatóktól a hálózatba kerülés ellenértékéért. Mivel ezen szolgáltatásokat a műsorszolgáltató ingyenesen nyújtja, egyfajta pénzmozgásról, számviteli és adójogi fogalommal élve ellenérték nélküli szolgáltatásnyújtásról mégis beszélhetünk.

Összefoglalva: a kábelszolgáltatók által a műsorszolgáltatóknak nyújtott elektronikus hírközlési szolgáltatások ellenértéke egyrészt a műsordíjak nettósításában, másrészt pedig a műsorszolgáltatók által a szerződéskötés fejében a kábelszolgáltatók számára ingyenesen nyújtott szolgáltatásokban jelenik meg.

- [70] Az Rttv. a „must carry” kötelezettséget az alábbiak szerint határozza meg. Az Rttv. 117. § (1) bekezdése értelmében a kábelszolgáltató *„köteles rendszere révén elosztani a közszolgálati műsorszolgáltató valamennyi műsorát, amennyiben ezek vételkörzete kiterjed az adott fejállomásra. Ezeket a műsorokat alapszolgáltatásként kell elosztani és ezekért a műsorszolgáltatásokért többletdíjat az előfizetőtől nem lehet kérni.”* Ez a továbbítási kötelezettség az Egyetemes Szolgáltatás Irányelv 31. Cikkében foglalt *„must carry”* kötelezettséggel feleltethető meg. A kötelezettség ellenértékével kapcsolatban az Rttv. úgy rendelkezik, hogy *„az elosztás valamennyi közszolgálati műsorszolgáltató számára díjmentes és a közszolgálati műsorszolgáltató sem követelhet műsorai elosztásáért az üzemben tartótól ellenszolgáltatást.”*

A kábelszolgáltatók jelenleg a Magyar Televízió Zrt. m1 és m2, valamint a Duna Televízió Zrt. Duna tv, illetve Duna tv II Autonómia csatornájának műsorterjesztését végzik ingyenesen, amely az általában továbbított 40-60 csatornához viszonyítva nem jelent túlzott terhet, elég nagy lehetőséget hagy a kábelszolgáltatók saját üzleti modelljük kialakítására.

A fentiekén túl a kábelszolgáltatókat az Rttv. 117. § (3)-(4) bekezdése alapján - kapacitásuk legalább tíz-tíz százalékáig, de legfeljebb három-három műsorszolgáltatóig - helyi közműsorszolgáltatókkal, helyi nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatókkal, illetve magyarországi körzeti vagy országos műsorszolgáltatókkal szemben szerződéskötési kötelezettség terheli. A szerződés díjakat a piaci feltételeknek megfelelően kell meghatározni, amelyet megegyezés hiányában az ORTT jogosult elbírálni. Országos terjesztésű műsorszolgáltatók esetében hasonló „must carry” kötelezettség – a közszolgálati műsorszolgáltatók javára szóló, fent részletezett kötelezettségtől eltekintve – nem érvényesül.

Ugyanakkor a műsorelosztók a műsorok, csatornák továbbközvetítésért kötelesek jogdíjat fizetni, a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény alapján a Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület (Artisjus), mint közös jogkezelő részére. Azon üzemben tartók helyett, akik az Rttv. 117. § (1) bekezdése alapján a közszolgálati műsorszolgáltató valamennyi műsorát

kötelesek elosztani, az Rttv. 78. (7) bekezdése alapján a Műsorszolgáltatási Alap kezelője – az ORTT - az Alapból fizeti meg a szerzői jogi jogszabályok alapján járó díjazást.

1.3.3.1.2. Mikrohullámú műsorterjesztés

- [71] Az AH tulajdonában álló, és általa üzemeltetett AntennaMikro rendszert eredetileg a szállodák TV műsorokkal való ellátására hozták létre. Az egy ponton telepített, több, különböző irányban sugárzó 12 GHz-es sávú adóból álló rendszeren alapuló szolgáltatást digitalizálták, amely így 2005. december 1-én indult el AntennaDigital néven.

Az AntennaDigital egy vezeték nélküli, kódolt és titkosított műsorelosztó szolgáltatás, amelynek mikrohullámú jeleit a Széchenyi-hegyi adótoronyból sugározzák, s amely Budapesten és környékén biztosít televíziós műsorvételi lehetőséget az előfizetők számára, ám a vételnek az is feltétele, hogy az előfizető antennája akadálymentesen rálásson az adótoronyra. A mikrohullámú frekvenciasávban üzemelő AntennaDigital rendszeren kisugárzott műsorjelek parabolaantennán keresztül jutnak el az előfizetőkhez, ahol a társaság által biztosított dekóder készülékek teszik lehetővé a jelek dekódolását.

1.3.3.1.3. IPTV szolgáltatás

- [72] Eddig négy hírközlési szolgáltató (T-Online, Actel, Pantel, Tvnet) jelezte, hogy 2006. végéig el kíván indulni IPTV szolgáltatással, melyek közül a T-Online és a Tvnet 2006. november 6.-án bejelentették IPTV szolgáltatásaik elindítását²⁶.
- [73] Az IPTV szolgáltatás jelenleg csupán Budapest egyes területein, illetve a T-Online szolgáltatása Budapesten kívül további öt városban, Debrecenben, Pécsen, Székesfehérváron, Nyíregyházán és Zalaegerszegen érhető el a műszakilag alkalmas végpontokon. A szolgáltatás csak meghatározott lakossági ADSL csomag mellé rendelhető meg, műsorterjesztésre dedikált külön csatornán keresztül, MPEG4 kódolásban.

Ahhoz, hogy az IPTV szolgáltatást igénybe tudja venni az előfizető, bizonyos meghatározott sávszélességű lakossági ADSL előfizetésen túl két készülékre is szükség van. Az egyik eszköz a set-top-box, azaz a TV-hez csatlakoztatható IPTV vevőegység, a másik pedig a "home gateway" azaz digitális elosztó, ami kettéosztja a háztartásba beérkező jelet, alkalmassá téve a számítógépet az internetezésre, a tévékészüléket pedig az IPTV-zésre. A szolgáltatás sávszélesség igénye miatt maximálisan két TV készüléken keresztül élvezhető a szolgáltatás – ehhez két IPTV vevőegységre van szükség.

²⁶ <http://www.t-online.hu/ajanlataink/termekek/20061017thome.html>;
<http://www.tvnet.hu/iptv/?oldal=fontosinfo&aloldal=hirek>

I.3.3.2. A kapcsolódó kiskereskedelmi piac

A továbbiakban a Tanács megvizsgálta a „Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából” nagykereskedelmi piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokat, különös tekintettel az egyes platformok piaci részesedésére.

I.3.3.2.1. A televíziós műsorterjesztés kiskereskedelmi piaca

[74] A TV csatornák magyarországi vételi helyzetének vizsgálatakor a Tanács az egyes platformok alkalmazásának százalékos arányát vette figyelembe. Az erre vonatkozó piackutatási adatokat az alábbi táblázat tartalmazza:

3. táblázat: A TV csatornák magyarországi vételi helyzete²⁷ 2005-ben

Milyen módon veszi a tévéadást?	
	Háztartások aránya
CATV	55,2 %
AM Mikro/UPC Direct	6,1 %
Parabola	5,3 %
Csak szoba- vagy tetőantenna	30,9 %
Nincs tévéjük	2,6 %
Összesen	100 %

- **Kábel**

[75] A KTV Projekt keretében elvégzett keresleti felmérés szerint a háztartások 55,2 %-a előfizetője valamely vezetékes műsorterjesztő szolgáltatónak. Ennél valamivel alacsonyabb értéket mutat az NHH kérdőíves felméréséből kinyert százalékos adat (49,01%).

A piac szerkezetére igen jellemző, hogy 2005. I. félévében az öt legnagyobb kábelszolgáltató tudhatta magáénak az előfizetők 63,66 százalékát, míg a maradék 36,34 százalékon 392 szolgáltató osztozott az alábbi táblázat adatai szerint:

4. táblázat: Az öt legnagyobb vezetékes műsorelosztó előfizetőinek száma, 2005. I. félévében

Üzleti titkot tartalmaz.

KTV szolgáltatók összes nettó árbevételének alakulása (2002-2005. I. félév)

Üzleti titkot tartalmaz.

KTV szolgáltatók piaci részesedése nettó árbevétel alapján (2003-2005.)

Üzleti titkot tartalmaz.

Kábelszolgáltatók műsorelosztásból származó kiskereskedelmi árbevétele (2003-2005.)

Üzleti titkot tartalmaz.

²⁷ Forrás: NHH KTV Projekt

Kábelszolgáltatók piaci részesedése műsorelosztásból származó bevétel alapján (2003-2005.)

Üzleti titkot tartalmaz.

KTV előfizetések számának alakulása (2002-2005. I. félév)

Üzleti titkot tartalmaz.

Kábelszolgáltatók piaci részesedése előfizetők száma alapján (2003-2005.)

Üzleti titkot tartalmaz.

A fenti adatok alapján a Tanács megállapította, hogy a UPC messze kiemelkedik előfizetőinek számát tekintve, ugyanakkor még szembetűnőbb az, hogy bár előfizetőinek száma és műsorterjesztésből származó bevételének százalékos aránya enyhén csökkenő tendenciát mutat, nettó árbevétele alapján kalkulált piaci részesedése 2004-2005 között valamelyest nőtt, vagyis bevételeinek növekedését elsősorban az egyéb, internet illetve telefon szolgáltatásból származó bevételei magyarázzák.

- **DTH**

[76] A UPC Magyarország Kft. digitális műholdas UPC Direct szolgáltatása 2006. június 30.-i adat szerint 177 ezer előfizetővel rendelkezett.

A 2006. februárjában piacra lépő DigiTV digitális műholdas szolgáltatásának - 2006. augusztus 31.-i állapot szerint - már **üzleti titok** előfizetője van.

- **Mikrohullám**

[77] A földi és a műholdas sugárzású adásokat is magában foglaló AntennaDigital szolgáltatás előfizetői számára többféle alap- és kiegészítő programcsomagban közel száz tévéműsor választható. Az - akkor még analóg - Antenna Mikro szolgáltatásnak 2004.-ben 66 ezer, viszont a digitális AntennaDigital szolgáltatásnak 2006. első félévének végén már csupán 48 ezer előfizetője volt.

- **IPTV**

[78] Az IPTV szolgáltatás Magyarországon 2005. november 6.-án indult el, jelenleg csupán két szolgáltató (T-Online, Tvnet) nyújtja. A szolgáltatás előfizetői számáról a Tanács nem rendelkezik még információval.

1.3.3.2.2. Rádióműsorok kiskereskedelmi piaca

[79] A Magyarországon terjesztett rádióműsorok két csoportra oszthatók:

- országos terjesztésű, és
- nem országos terjesztésű, azaz körzeti illetve helyi hazai előállítású műsorokra.

[80] A Tanács megállapította, hogy a külföldi előállítású rádióműsorok hazai piacának részletes vizsgálata nem indokolt, mert e piacnak a piacelemzésre gyakorolt hatása elhanyagolható az alábbiak miatt:

- a) a különböző műsorok egymással nem helyettesíthetők,
 b) a vehető csatornák, azok száma, minősége, nyelve igen nagy változatosságot mutat az országon belül, és
 c) a felhasználók összességét tekintve lényegében igen kismértékű e műsorok jelentősége.

5. táblázat: A Magyarországon vehető rádióműsorok platformok szerinti bontásban, 2006.-ban

	Hazai előállítású, országos terjesztésű	Hazai előállítású, nem országos terjesztésű ²⁸
Földfelszíni	Kossuth, Petőfi, Bartók, Danubius, Sláger Rádió, Magyar Katolikus Rádió	Juventus Rádió, Rádió C, Rádió Café 98.6, Infó Rádió, Gazdasági Rádió, Tilos Rádió, Civil Rádió, Mária Rádió, Budapest Rádió, Rádió1, Roxy Rádió, Klub Rádió, 102.1 Sztár Rádió, BBC-RFI
Kábel	Kossuth, Petőfi, Bartók, Danubius, Sláger Rádió, Magyar Katolikus Rádió	Radio Juice, Retro FM, Metro FM, Delta Rádió, Tisza Rádió Szeged, Göcsej-Média Rádió + további műsorok
Műhold	Kossuth, Petőfi, Bartók	Jazzrádió, Kincsem Rádió, RNI, Rádió Budapest, Magyar Evangéliumi Rádió, Magyar Katolikus Rádió, Oldies Rádió, Rádió 1
Nyilvános telefonhálózat	Kossuth, Petőfi, Bartók	-

[81] A fenti táblázatban foglalt adatok alapján a Tanács megállapította, hogy:

- a) Az országos terjesztésű közszolgálati rádióműsorok (Kossuth, Petőfi, Bartók) az összes platformon, továbbá internetes streaming formájában is hozzáférhetők. A műholdas elérhetőség esetén a Kossuth és Petőfi Rádiót (illetve a közszolgálati regionális műsorokat) a Duna TV műsor kísérőhangjaként, a Bartók Rádiót pedig az m2 TV műsor kísérőhangjaként terjesztik.
- b) Az országos terjesztésű kereskedelmi műsorokat (pl.: Danubius, Sláger Rádió) földfelszíni szórással terjesztik, illetve ezek a műsorok általában elérhetők vezetékess műsorterjesztési platformon is.
- c) A nem országos terjesztésű rádióműsoroknak két típusa van:
- ca) Az egyik típus azon körzeti műsorok, amelyek az ország egy meghatározott területén, és főleg Budapesten, valamint környékén elérhetők, kereskedelmi alapon működnek, az országos terjesztésű kereskedelmi műsoroknak a vételi területükön versenytársat jelentenek. Ilyen műsorokat jellemzően földfelszíni sugárással

²⁸ A nem országos terjesztésű rádióműsorok nagy száma miatt itt csak a Budapesten fogható adásokat említjük meg. A rádióműsorok teljes listája az Országos Rádió és Televízió Testület internetes oldalán http://www.ortt.hu/nyilvantartasok/1156934551foldfelszini_helyi_korzeti_20060830.xls elérhető..

terjesztenek. E műsorok általában - a sugárzási körzeteikben - elérhetőek a vezetékes műsorterjesztési hálózaton keresztül is.

cb) A nem országos terjesztésű műsorok másik típusa az olyan – általában helyi - kereskedelmi műsorok, melyek műsorszerkezetüknél, hallgatottságuknál, reklámértéküknél fogva nem jelentenek versenytársat az országos terjesztésű kereskedelmi műsoroknak. E műsorok általában egy-egy város, vagy kistélepülés helyi érdeklődésre számot tartó műsorait sugározza, amelyek kizárólag földfelszíni sugárzás révén terjesztenek.

- [82] A tulajdonosi viszonyok szempontjából kiemelendő, hogy az országos terjesztésű közszolgálati és kereskedelmi rádió műsorcsatornák esetében a földfelszíni sugárzás és a közszolgálati műsor műholdas átvitel infrastruktúrája kizárólag az AH tulajdonában van, illetve közvetve vagy közvetlenül irányítása alatt áll, valamint még az AH infrastruktúrája szolgálja ki a Magyar Rádió 8 körzeti műsorát, továbbá 5 egyéb körzeti és 3 helyi műsorcsatornát is.
- [83] A rádióműsorok magyarországi vételi helyzetének vizsgálatakor a Tanács alapvetően arra a piackutatásra támaszkodott, amely felmérte, hogy a rádióhallgató népesség hány százaléka választja a műsorok vételére a korábban megjelölt egy vagy több platformot. Az erre vonatkozó piackutatási adatokat²⁹ az alábbi táblázat tartalmazza:

6. táblázat: Rádióműsorok vételének helyzete 2003.-ban

Rádió műsorvétel	Rádióhallgató népesség ellátottsága (%)	Rádióhallgatás módja a rádióhallgatás összes idejének %-ában
Lakásban elhelyezett rádióvevővel	72	46
Autórádióval	44	21
Hordozható rádióval	52	32
Vezetékes műsorterjesztési hálózaton	4	<1
Interneten	2	<1
Közvetlen műholdas vétellel	1	<1

- [84] A magyarországi rádióműsorok vételére jellemző, hogy gyakorlatilag minden háztartás rendelkezik rádióvevő készülékkel. Ezek jelentős része hordozható, vagy az állandó helyű (pl. HiFi torony) készülékek mellett a háztartás hordozható készülékkel is rendelkezik. Ezen túlmenően gyakorlatilag minden gépkocsi felszereltségéhez is hozzátartozik egy rádióvevő.
- [85] A Tanács a vizsgálat során figyelembe vette, hogy minden vezetékes műsorterjesztési hálózatra bekötött háztartásnak lehetősége van (tuner és/vagy más járulékos eszköz közbeiktatásával) a közszolgálati rádióműsorok (Kossuth, Petőfi, Bartók), és - nem kötelező jelleggel - kereskedelmi adók vételére is. Ezen rádióműsor hallgatási mód elterjedtsége a fenti adatok alapján azonban igen kismértékű.

²⁹ Forrás: A rádió és televízió műsorszórás használata a 14 éves és idősebb lakosság körében, TÁRKI Rt, 2004. május, 33. o. 10. táblázat

[86] **A fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy a rádióműsorok vétele túlnyomó többségben a földfelszíni műsorszórás platformján történik.**

I.4. HELYETTESÍTÉSI VIZSGÁLAT

- [87] A vizsgált piac meghatározása során a Tanács olyan helyettesítési lehetőségeket keresett, amelyek módosíthatják a vizsgált piac határait. A keresleti és kínálati helyettesítés vizsgálatát a Tanács elvégezte mind a kiskereskedelmi, mind a nagykereskedelmi piacra vonatkozóan.

A Tanács megállapította, hogy az IHM rendelet 1. sz. melléklet 18. sorszámú, a „*Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából*” piac, mint vizsgált nagykereskedelmi piac számos, egymástól jelentősen eltérő szolgáltatást ölel fel, ezért szükséges annak vizsgálata, hogy ezen szolgáltatások helyettesítik-e egymást, vagyis ugyanazon vizsgált piachoz tartoznak-e.

Ezen vizsgálatokat a Tanács az alábbiak szerint végezte el:

1. Azonos piacnak tekinthető-e az analóg földfelszíni rádió-, illetve televízió-műsorszórás?
2. Azonos piacnak tekinthető-e a földfelszíni műsorszórás, a vezetékes műsorterjesztés, IPTV, a mikrohullámú műsorterjesztési szolgáltatás vagy a műholdas műsorszórás?
3. Külön piacnak tekinthető-e a helyi/körzeti analóg földfelszíni televízió-műsorszórás?
4. Külön piacnak tekinthető-e a helyi/körzeti analóg földfelszíni rádió-műsorszórás?

1.4.1. Az analóg földfelszíni televízió- és rádió-műsorszórás piacának elhatárolása

- [88] A Tanács megvizsgálta, hogy a műsorterjesztés piacán a hallgatóknak szánt rádióműsorok és a nézőknek szánt televízió csatornák azonos piachoz tartoznak-e.

1.4.1.1 Keresleti helyettesítés

- [89] A Tanács megállapította, hogy a rádióműsorok és televízió csatornák alapvetően különböző felhasználói igényeket elégítenek ki, nem helyettesítői egymásnak, azaz nem tartoznak egy piachoz.

Kiskereskedelmi piac

Míg a kiskereskedelmi piacon a televízió mind a látvány, mind a hang élményét képes nyújtani nézőinek, a rádió kizárólag az utóbbit. Jelentősen eltér a két eszközön élvezhető műsorok jellege. A rádiót elsősorban zene- vagy egyéb beszéd alapú műsorok hallgatása céljából, akár vezetés vagy sportolás háttéré céljából, ugyanakkor a televíziót az aktuális hírek figyelemmel kísérésén kívül filmek, sportesemények vizuális élvezetéért kapcsoljuk be. Mindezért kétséges, hogy a rádióhallgatók igényeit kielégítené a televízió nézés, illetve fordítva, a televíziónézőkét a rádióhallgatás. Ezt a feltételezést piackutatás is alátámasztja³⁰: eszerint a TV-t alapvetően filmek nézésére, a rádiót pedig napi hírek megismerésére „használgák” a felhasználók.

Nagykereskedelmi piac

A két szolgáltatás nagykereskedelmi oldalról is egyértelműen megkülönböztethető: a műsorkészítők vagy rádió, vagy televízió műsorokat gyártanak, a két szolgáltatás jelentős

³⁰ A rádió és televízió műsorszórás használata a 14 éves és idősebb lakosság körében, TÁRKI Zrt., 2004. május, 35. o. 12. táblázat

eltérése, az eltérő felhasználói kör, költségek, bevételek, reklámpiac mérete jelentősen eltérnek egymástól.

1.4.1.2 Kínálati helyettesítés

[90] A fentiekén túlmenően a Tanács megállapította, hogy a földfelszíni műsorszóró infrastruktúra esetében a rádióműsorok és TV csatornák átvitele közötti váltás műszaki okokból nem lehetséges. A műsorszórásra szolgáló frekvenciasávok televízió, illetve rádió céljára vannak kijelölve. A műsorszóró adók, antennák, stb. elhelyezése, műszaki kialakítása ezen a frekvencia kiosztáson alapul, e frekvencia kiosztás nemzetközi koordináció alapján történik, azt a nemzeti szabályozók nem változtathatják meg.

[91] **A fentiek alapján a Tanács a piacazonosítás során megkülönböztette a televízió csatornák, illetve a rádióműsorok piacait és megállapította, hogy a két piac nem helyettesíti egymást.**

1.4.2. A földfelszíni műsorszórás és a vezetékes műsorterjesztés, IPTV, mikrohullámú műsorterjesztési szolgáltatás, illetve a műholdas műsorszórás elhatárolása

[92] A rádió- és televíziós piac elhatárolását követően a Tanács megvizsgálta, hogy a különböző – jelenleg elérhető - műsorterjesztési platformok helyettesítik-e egymást a nagykereskedelmi piacon.

1.4.2.1 Keresleti helyettesítés

1.4.2.1.1 Televízió-műsorok esetén

Kiskereskedelmi piac

[93] A Tanács az 1.3.3.2.1 pontban megvizsgálta, hogy a televíziós műsorterjesztés kiskereskedelmi piacán a végfelhasználó milyen műsorkínálatához fér hozzá, illetve fizet-e a hozzá eljuttatott tartalomért, és ha igen, milyen jellegű díjat.

Különböző platformokon elérhető TV műsorok

[94] A földfelszíni műsorszórás platformján vehető országos, illetve körzeti terjesztésű televízió csatornák száma erősen korlátozott. Az országos terjesztésű csatornák közül csak az m1, és a két országos kereskedelmi műsor (TV2 és az RTL Klub), illetve a FIX TV, mint körzeti műsor rendelkezik földfelszíni vételi lehetőséggel. A fentiekén kívül idegen nyelvű csatornák vétele az ország területéhez képest kicsiny területen, a határok mentén lehetséges. Ugyanakkor a földfelszíni vétel a felhasználó számára az egyetlen olyan lehetőség, amely lényegében ingyenesen³¹ biztosítja mindezen műsorok vételét.

[95] Az m1 országos közszolgálati műsor, illetve az RTL Klub, és a TV2 országos kereskedelmi csatornák – az analóg műhold és a mobil platform kivételével - az összes, 1.3.1. pontban leírt műsorterjesztési platformon elérhetők.

³¹ A vételhez szükséges szobaantenna elhanyagolható egyszeri beszerzési költségét leszámítva.

- [96] A földfelszíni műsorszórásen kívüli egyéb platformokon vehető műsorok számát alapvetően a rendelkezésre álló technológia határozza meg: kábelén a maximálisan csillagpontos hálózaton kb. 60 műsor terjeszthető, míg a DTH esetében ez akár a százat is meghaladhatja.
- [97] A kódolatlan csatornák közvetlen műholdas vétele – a DunaTV, m2, Magyar ATV, Budapest TV, és Hálózat TV kivételével - magyar nyelvű csatornák elérésére jellemzően nem alkalmas, ugyanakkor nagy, bár egyre csökkenő számú külföldi, kábelén nem elérhető csatorna fogható ezen az előfizető számára szintén havi díj nélküli módon. A Duna TV és az m2 analóg formában nyílt terjesztésű, azaz hozzáférésük ellenszolgáltatás, külön szerződés és dekódolás nélkül, műholdvevővel történhet. Fontos továbbá megjegyezni, hogy egyéni műholdas vétel esetén a kódolt és titkosított csatornák vétele tekintetében egyedi szerződéseket szükséges kötni közvetlenül a műsorszolgáltatóval. Egyes esetekben a műsorszolgáltató nem is kínálja fel az egyedi szerződéskötés lehetőségét, egyéb esetekben az egyedi szerződés alapján fizetendő díjak jelentősen meghaladhatják a vezetékes műsorterjesztés útján kifizetett előfizetési díjat.

Előfizetési díjak

- [98] A Tanács az alábbiakban azt vizsgálta, hogy a televíziós műsorterjesztés kiskereskedelmi piacán a végfelhasználó fizet-e a hozzá eljuttatott tartalomért, és ha igen, milyen jellegű díjat.
- [99] A *földfelszíni sugárzás* esetében a felhasználók lényegében nem fizetnek díjat. Kiemelendő, hogy az Rttv. rendelkezik a háztartásokat terhelő, ún. „készülék üzemeltetési díj” intézményéről, amelyet 2002. óta a televíziókészüléket üzemeltető háztartások (a jogszabályban nevesített eredeti kötelezettek) helyett a központi költségvetés fizet meg. A „készülék üzemeltetési díj” az ORTT által kezelt Műsorszolgáltatási Alap bevételét képezi. A díjbevétele felhasználásáról az Rttv. 84. § (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik: *„a beszédési költségek levonása után valamennyi jogcímen az Alapba befolyt üzemeltetési díj negyven százaléka a Magyar Televízió Részvénytársaságot, huszonnyolc százaléka a Magyar Rádió Részvénytársaságot, huszonnégy százaléka a Duna Televízió Részvénytársaságot illeti - a tulajdonos közalapítványon keresztül történő folyósítással -; egy százaléka a Testület, egy százaléka - egymást közt egyenlő arányban - a Magyar Rádió Közalapítvány, a Magyar Televízió Közalapítvány és a Hungária Televízió Közalapítvány működési költségeinek fedezetére, hat százaléka a közszolgálati műsorok támogatására kiírandó pályázatok céljaira szolgál.”* A „készülék üzemeltetési díj” ebből is láthatóan alapvetően a közszolgálati műsorszolgáltatás és a médiaszabályozás intézményrendszerének fenntartásának forrása.

Az „üzemeltetési díj” tehát olyan átalányjellegű (nem tükrözi a szolgáltatás költségeit), adók módjára behajtható fizetési kötelezettség, amely a műsorterjesztési költségekkel még áttételesen sem áll kapcsolatban és amelynek megfizetését a 2003. óta követett gyakorlata szerint, évenkénti döntés alapján a Kormány a költségvetés terhére átvállalta. 2007. áprilisától a szállodák, éttermek, stb. esetében a Kormány várhatóan csak az üzemeltetési díj 40 százalékát, a magánhasználatú készülékek után pedig továbbra is annak teljes összegét fogja átvállalni.

A jelenleg elérhető két "Direct-to-Home" szolgáltatás (UPC Direct és DigiTV), illetve az Antenna Hungária mikrohullámú szolgáltatásának (AntennaDigital), az IPTV-nek, illetve a csillagpontos, magasabb csatornaszámot nyújtó kábeles műsorterjesztés havi díjai nagyságrendileg összemérhetők egymással, a fő különbség a rendelkezésre álló csatornák számában és összetételében, illetve a hozzáférési pontok számában van.

[100] A *műholdas vétel* esetén egyszeri díjként a műholdvevő egység megvásárlása és felszerelése jelentkezik a fogyasztó felé költségként. Ha a műsor feltételes hozzáférésű (kódolt terjesztésű és titkosított), akkor havidíjat és/vagy belépési díjat kell fizetni közvetlenül a DTH szolgáltatók számára, külön előfizetői szerződés alapján. Ez esetben az adott műsor vételét dekóderrel biztosítja a szolgáltató, melyet az előfizetőnek vagy meg kell vásárolni, vagy havi bérleti díjat kell használatáért fizetni. A Tanács a vizsgálat során figyelembe vette, hogy a műholdas vételi lehetőségeknél, különösen a feltételes hozzáférés esetén, a műsorcsomagok havi díja függ a háztartásban lévő hozzáférési pontok számától, azaz a csatlakoztatott TV készülékek számától.

[101] A DigiTV egy darab, 38 csatornát tartalmazó csomagot (Alap csomag), illetve ehhez kiegészítően előfizethető prémium csatornákat tartalmazó csomagokat kínál.

A UPC Direct szintén egy darab, 94 csatornát tartalmazó csomagot (Családi csomag), valamint ehhez kiegészítően előfizethető prémium csatornákat és tematikus csatornákat tartalmazó csomagokat kínál.

A UPC Direct a DigiTV bevezetését követően jelentős engedményeket tartalmazó akciót indított. Jelentős eltérés van ugyanakkor a két szolgáltatásban vehető csatornák számában is. Míg a UPC Direct Családi csomagja 94 csatorna vételét teszi lehetővé, addig a DigiTV csomagja mindössze 38 csatornát tartalmaz.

[102] Az analóg *kábelhálózatok előfizetői* a műsorok vételéért havidíjat fizetnek - ezen kívül a vezetékes szolgáltató kérhet még egyszeri (bekapcsolási, szerelési) díjat is. Az egyszeri díj összege a hozzáférési pontok számától függ – a lakáson belüli hozzáférési pontok száma, és az ehhez tartozó díjak mértéke a szolgáltató Általános Szerződési Feltételeiben van rögzítve. Ennek révén az előfizető, felhasználó a lakáson belül több hozzáférési ponttal rendelkezhet a hálózathoz. A hozzáférési pontok száma a havi díj összegét általában nem befolyásolja.

A csillagpontos hálózattal rendelkező kábel szolgáltatók a különböző csomagok megfelelő helyre eljuttatása érdekében feltételes hozzáférési rendszert alkalmaznak, valamint egyes prémium csatornák (pl.: HBO) elérésének biztosítása érdekében, ügynökként, külön szerződést kötnek az előfizetővel, külön havi díjazásért. A prémium csatorna elérésének lehetőségét csillagpontos szűrővel, vagy dekóderrel biztosítja a szolgáltató.

A vezetékes műsorterjesztéssel elérhető műsorok száma, illetve ennek előfizetési díja nagymértékben, szolgáltatóként, sőt ezen belül fejállomásonként változik, egyrészt a szolgáltatók nagy száma, másrészt az adott hálózat műszaki adottságai miatt. A kábelszolgáltatók jellemzően nyújtanak egy igen alacsony díjú, ám szinte kizárólag a közszolgálati műsorokat tartalmazó alapcsomagot, a középső csomagban pedig az országos kereskedelmi csatornák, külföldi közszolgálati csatornák mellett szerepeltetik a kevésbé vonzó, magyar nyelvű tematikus csatornákat. A legbővebb csomagban szerepelnek a leginkább néző-csalogató műsorok. Ezen kívül általában lehetőség van egy-egy prémium csatorna külön előfizetési díjért való vételére is. A csatornaszám így 5 és 69 között változik, és ennek megfelelően az előfizetési díj is néhány száztól 5500-ig terjed.

A KTV Projekt felmérése szerint azon kábelszolgáltatóknál, amelyek legalább három csomagot kínáltak, 2005. I. félévében a legdrágább csomag átlagosan 35,2 csatornát tartalmazott, míg a csomag havi díja 3082 forint volt.

- [103] Az AntennaDigital rendszer esetében egyszeri díjként a kültéri, és egy vagy több beltéri egység megvásárlása, bérleti és felszerelési díja jelentkezik, az előfizetőnek külön előfizetői szerződést kell kötni, és havi díjat kell fizetnie beltéri egységenként. A szolgáltatás keretében több feltételes hozzáférésű (kódolt terjesztésű és titkosított) műsor is fogható, melynek igénybevételéhez a havi előfizetési díjon felül további havi díjat kell fizetni.

Az AntennaDigital szolgáltatás előfizetői négy csomag (Induló, Alap, Családi, Extra) közül választhatnak. Az AntennaDigital legolcsóbb választható csomagja az Induló csomag, mely 9 csatornát tartalmaz, havi 590 forintos előfizetési díjért. A társaság 2590 forintos havi előfizetési díjért kínálja a 34 csatornát tartalmazó Alap csomagot, amely azonban nem tartalmaz tematikus csatornákat. Az alapsomaghoz négy, egyenként 5-7 csatornát tartalmazó tematikus csomag választható 790-1490 Ft-os havi díjért. A Családi csomag 63 csatornát tartalmaz 4590 forintos havi előfizetési díjért, amelyhez három tematikus csatorna csomag választható 590-1490 Ft-os árakon. A társaság legdrágább csomagja az Extra csomag, amelynek havi előfizetési díja 6790 Ft és 81 csatornát tartalmaz. Ezen kívül lehetőség van további prémium csomagokra való előfizetésre is. Az AntennaDigital esetében további havi díjtételként jelentkezik a dekóder díja, amely AD100-as dekóder esetén 400 Ft/hó, AD200-as dekóder esetén 700 Ft/hó.

- [104] Az IPTV szolgáltatás előfizetői egyszeri belépési díjat, illetve a műsorok vételért havidíjat fizetnek. Ezenkívül előfizethetnek – filmcsatornákat és felnőtt csatornákat tartalmazó – kiegészítő díjcsomagokra, és ellenérték fejében igénybe vehetik az online videotéka szolgáltatást. Emellett a szolgáltatás előfizetőinek rendelkezniük kell megfelelő sebességet nyújtani képes ADSL előfizetéssel, amely így addicionális pénzügyi teherként jelentkezik.

7. táblázat: A UPC, a T-Online, az AntennaDigital és a műholdas vételi lehetőségek kiskereskedelmi listaárai 2006-ban

TV műsor vétel költségei [Ft]	UPC	T-Online	AntennaDigital	Műholdas vétel		
				Nyílt terjesztésű	UPC Direct	DIGI TV
Belépési díj	18.200	0 ³²	30.000 ³³	-	28.000 ³⁴	0
Eszközköltség és szerelési díj	-	-	4.500 ³⁵	30.000 ³⁶	18.000	21.600 ³⁷
Havi díj	5.009 ³⁸	4.990 ³⁹	5.290 ⁴⁰	-	5.290 ⁴¹	2.700 ⁴²

³² 0 Ft online, 7450 Ft egyéb megrendelés esetén

³³ Hűségnyilatkozat nélkül, AD200 típusú dekóder esetén. AD100 típusú dekóder egy időben csak egy TV csatorna dekódolását teszi lehetővé. Ahhoz, hogy az előfizető egy időben két műsorvevő készüléken különböző programot nézhessen vagy a TV-n nézett műsorhoz képest videomagnóval más műsort fel tudjon venni, két AD100 típusú dekóder, vagy egyidejűleg több csatorna dekódolására képes AD200 típusú dekóder szükséges.

³⁴ 8.000 Ft induló csomag díj és 20.000 Ft letéti díj beltéri egységenként. A táblázatban feltüntetett érték egy beltéri egység letéti díját tartalmazza.

³⁵ 3500 Ft kiszállási díj és 1000 Ft dekóder programozási díj.

³⁶ NHH becslés

³⁷ Az összeg tartalmazza egy Hyundaii beltéri egység (18eFt), egy antenna, és egy fejezetség árát, valamint az alapszerelés költségét. Az eszközök a vételár kiegyenlítése után az előfizető tulajdonába kerülnek.

³⁸ Családi csomag havidíja 2006. szeptemberében a budapesti központi fejállomás esetén. Más hálózatokon a díj mértéke ettől eltérhet.

³⁹ A Családi csomag havidíja

⁴⁰ A Családi csomag havidíja és a havi dekóder bérleti díj AD200 esetén

[105] A Tanács a vizsgálat során figyelembe vette, hogy mind a feltételes hozzáférésű műholdas vételt kínáló szolgáltatók, mind az AntennaDigital, mind pedig a kábelszolgáltatók egy részének gyakorlatára jellemző, hogy egy vagy több éves hűségnyilatkozatot aláíró előfizetők részére olyan előfizetői akciókat indítanak, amelyek esetében a belépési díjak és/vagy az előfizetési díjak jelentősen alacsonyabbak a listaárnál. Az IPTV szolgáltatásnak csupán bevezető, akciós árai ismertek még, az alábbi táblázatban a T-Online szolgáltatása (T-Home TV) esetében ezek szerepelnek.

A T-Online T-Home TV szolgáltatásának előfizetői két csomag (Alap, Családi) közül választhatnak.

A 23 csatornát tartalmazó Alap csomag induláskori – egy éves hűségidőhöz kötött – akciós bruttó havidíja 3490 Ft, a 43 csatornát kínáló Családi csomagé pedig 4990 Ft, amelyek nagyságrendileg megegyeznek a nagy kábeles műsorterjesztők azonos csatornaszámot biztosító csomagjainak áraival.

A T-Home TV szolgáltatás csak T-Online ADSL-szolgáltatással együtt vehető igénybe és csak azokon a végpontokon elérhető, ahol elég nagy sáv szélességet tudnak biztosítani. A T-Home TV szolgáltatás számos a kábelszolgáltatók által nem kínált extrát tartalmaz, így például elektronikus programújságot, késleltetési, visszanézési és kép a képen funkciókat. A két csomag mellett, a T-Home négy – filmszatornákat és felnőtt csatornákat tartalmazó – kiegészítő díjcsomagot kínál, emellett hozzáférést biztosít online videotékájához. A T-Home TV az induláskor 6 városban (Budapest, Debrecen, Nyíregyháza, Pécs, Székesfehérvár, Zalaegerszeg) lesz elérhető, melyek körét fokozatosan bővíteni kívánják.

A TVnet Kft. TVtévé nevű IPTV szolgáltatása jelenleg Budapest azon területein érhető el, ahová hurok átengedéssel betelepült, és ahol elegendő sáv szélesség áll rendelkezésre. A szolgáltatás szintén csak ADSL-szolgáltatással együtt vehető igénybe.

A TVnet két csomagot kínál. Mindkét csomag 46 tv-csatornát tartalmaz, melyek mellé 3 darab, film-, és felnőtt csatornákat tartalmazó prémium csomag választható. Az „M” csomag bruttó havi díja másfél év hűségidő vállalása esetén 10990 Ft, mely tartalmazza a TVtévé és az ADSL szolgáltatás díját is. Az „L” csomag bruttó havi díja másfél év hűségidő vállalása esetén 13490 Ft, mely a TVtévé, az ADSL és VoIP telefon előfizetési díját is tartalmazza, emellett az „M” csomaghoz képest többszolgáltatásként műsorismétlés (time shifting) szolgáltatást is kínál. A belépési díjból a szolgáltató 63,6 százalék kedvezményt ad, mely így bruttó 6990 Ft, online megrendelés esetén a kedvezmény 100 százalékos.

⁴¹ A Családi csomag havidíja, havonta történő fizetés esetén.

⁴² A DigiTV csak egyetlen csomagot kínál alapsomag néven. A feltüntetett összeg ennek a csomagnak a díja.

8. táblázat: A UPC, az AntennaDigital, a UPC Direct, a DigiTV és a T-Home TV 2006. november/decemberi akciós árai új előfizetőknek

Hűségidő	UPC	AntennaDigital	UPC Direct	DigiTV	T-Home TV
1 év	<p>Családi csomag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bekötés 0 Ft • havidíj 3900 Ft • havidíj UPC telefonnal való együttes megrendelés esetén 3500 Ft <p>Alap csomag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • belépési díj 1900 Ft • havidíj 2900 Ft • havi díj UPC telefonnal való együttes megrendelés esetén 2600 Ft 	–	<p>Családi csomag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alap szerelési díj 0 Ft • beltéri egység letéti díja 10eFt • a kültéri egység ára 3 eFt • induló csomagdíj 5eFt • havidíj 4990 Ft 	<ul style="list-style-type: none"> • Hyundai beltéri egység 12 hónapos részletre 1800 Ft/hó áron • Hyundai beltéri egység + fejegység + antenna 12 hónapos részletre 2 160 Ft/hó • Humax beltéri egység 12 hónapos részletre 2 eFt/hó • Humax beltéri egység + fejegység + antenna 12 hónapos részletre 2 360 Ft/hó 	<p>Belépési díj</p> <ul style="list-style-type: none"> • 0 Ft online • 7450 Ft egyéb megrendelés esetén <p>Első 3 hónapban havi 2 film ingyen a videotékából</p> <p>Akciós árú prémium csatornák</p> <p>Második IPTV vevőegység</p> <ul style="list-style-type: none"> • havidíja (bérleti díja) 800 Ft • utólagos szerelési díja, illetve beszedési költsége 7900 Ft <p>Családi csomag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • havidíj 4990 Ft <p>Alap csomag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • havidíj 3490 Ft

2 év	-	<p>Az egyszeri hozzáférési díj: 10 000 Ft</p> <p>Családi csomag: 6 hónapig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • havidíj 0 Ft • dekóder havidíj 0 Ft <p>7. hónaptól havidíj 3990 Ft</p> <p>Extra csomag: 6 hónapig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • havidíj 0 Ft • dekóder havidíj 0 Ft <p>7. hónaptól: havidíj 5490 Ft</p>	<p>Családi + Plusz + Sport csomag együtt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alap szerelési díj 0 Ft • beltéri egység letéti díja 10eFt • a kültéri egység ára 3 eFt • induló csomag díj 5eFt • havidíj 4990 Ft 	<ul style="list-style-type: none"> • havidíj az első 12 hónapra 0 Ft • Hyundai beltéri egység 12 hónapos részletre 1800 Ft/hó áron • Hyundai beltéri egység + fejegység + antenna 12 hónapos részletre 2 160 Ft/hó • Humax beltéri egység 12 hónapos részletre 2 eFt/hó • Humax beltéri egység + fejegység + antenna 12 hónapos részletre 2 360 Ft/hó 	-
------	---	--	--	--	---

9. táblázat 25 csatorna⁴³ havi előfizetési díja egyes szolgáltatóknál 2006-ban

	Antenna Digital	Digi TV	UPC Direct	UPC	T-Online
Csomagnév	Családi	Alap ⁴⁴	Családi+Sport+Plusz ⁴⁵	Családi	Családi
Havi előfizetési díj (Ft)	5.290 ⁴⁶	2.700	10.040 ⁴⁷	5.009 ⁴⁸	4.990 ⁴⁹

[106] A fentiek alapján egyértelmű, hogy míg a földfelszíni, illetve nyílt hozzáférésű műsorszórás az előfizető számára ingyenes (havi díj mentes), a mikrohullámú, kábeles, illetve kódolt és titkosított műholdas vétel, illetve IPTV kiskereskedelmi költségei pedig nehezen összevethetőek egymással az igen eltérő műsorkínálat miatt. A Tanács megvizsgálta a hipotetikus monopolista teszt elvégzésének lehetőségét és szükségességét a keresleti és kínálati helyettesítés értékelésének tekintetében. A módszer lényege, hogy a piac szolgáltatási és földrajzi határait úgy állapítja meg, hogy feltételez egy kismértékű, de jelentős (általában: 5-10 %) és tartós áremelkedést egy szolgáltatás vonatkozásában és vizsgálja a piac erre való feltételezett reakcióját. Először egy adott földrajzi területen kínált, és igénybevett szolgáltatásra kell alkalmazni a vizsgálatot. Ezt követően további szolgáltatásokra és területekre kell kiterjeszteni attól függően, hogy ezen szolgáltatások vagy területek versenye befolyásolja-e a vizsgált szolgáltatás vagy terület árait. Az előfizetők, fogyasztók egy része az áremelkedés hatására más termékre válthat, illetőleg más földrajzi területről vásárolhat (keresleti helyettesítés), továbbá az árnövekedés hatására más szolgáltató nyújtani kezdheti a szolgáltatást (kínálati helyettesítés). Amennyiben e vizsgált helyettesítési hatás olyan jelentős, hogy az áremelés nem okoz további nyereséget a kiindulópontként vett szolgáltatás előállítójának, mint hipotetikus monopolistának, az érintett termékeket vagy területet egy piachoz tartozónak kell tekinteni az elemzés szempontjából. Ez a teszt csak akkor tekinthető mérvadónak, ha az érintett szolgáltatások árai versenyárak. Amennyiben ez a feltétel nem teljesül, úgy a teszt alkalmazása során ezt megfelelően figyelembe kell venni. A nagyon differenciált termékek, szolgáltatások esetén fennáll azonban annak a veszélye, hogy a piac túl szűken kerül meghatározásra és ezáltal ott is piaci hatalom jelenlétét feltételezik, ahol nincs. A gyorsan változó, technológiailag gyakran megújuló szolgáltatások esetén hasonló a helyzet.

A hipotetikus monopolista teszt a 18. piac esetében - a szolgáltatások heterogenitása és differenciáltsága, illetve a gyorsan változó, technológiailag gyakran megújuló jellege és egyes platformok esetén a versenyár hiányának következtében - nem alkalmazható. Az azonban kimondható, hogy egy nagyjából azonos számú csatornát tartalmazó csomag esetében a fizetős platformok árai között nincs nagyságrendi eltérés. (Kivételt képez a UPC Direct, amelynek számottevően magasabb előfizetési díja van, mint a többi platformon elérhető

⁴³ Animal Planet, Cartoon Network/TCM, Cool, Discovery Channel, Duna TV, Eurosport, film+, Filmmúzeum, Hallmark, Hálózat TV, hírTV, m1, m2, Magyar ATV, Minimax, National Geographic, Zone Romantica, RTL KLUB, Spektrum, Sport 1, Sport2, Travel Channel, TV2, Viasat3, VIVA

⁴⁴ A csomag nem tartalmazza a Filmmúzeum, Hálózat TV és National Geographic Channel csatornákat

⁴⁵ A csomagok nem tartalmazzák a Hálózat TV-t és a Zone Romantica csatornákat

⁴⁶ Családi csomag havidíja és a havi dekóder bérleti díj AD200 esetén

⁴⁷ Havonta fizetett előfizetési díj esetén.

⁴⁸ A budapesti fejállomásra csatlakozás esetében havi díjfizetés esetén. Más gyakoriságú díjfizetés, illetve más fejállomásra történő csatlakozás esetén az előfizetési díj ettől eltérő lehet.

⁴⁹ A csomag nem tartalmazza az Animal Planet, Hallmark, Hálózat TV-t és a Zone Romantica csatornákat

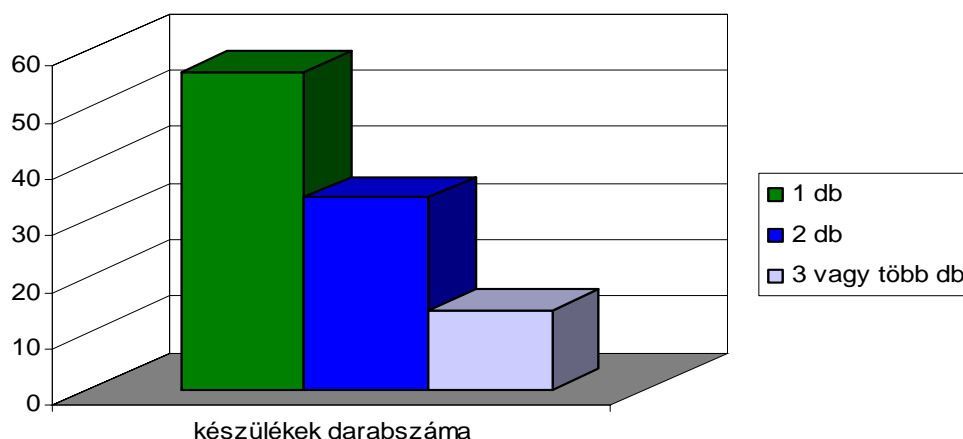
szolgáltatásnak, ez azonban a DTH verseny beindulása óta egyrészt csökkenő tendenciát mutat, másrészt ez a szolgáltatás biztosítja a legtöbb műsor vételét).

- [107] Ebből következik, hogy abban az esetben, ha kizárólag a szolgáltatás árát és a kapcsolódó műsorcsomag összetételét vennék figyelembe, amennyiben az AntennaDigital, CATV, illetve DTH szolgáltatók 10 százalékkal megemelnék előfizetési díjukat, feltételezhető, hogy ez némi piacvesztéssel járna, elvileg lehetne egy olyan határfogyasztói réteg, amely platformot, illetve szolgáltatót váltana. Itt azonban ismételt meg kell jegyezni, hogy az AntennaDigital szolgáltatás csak Budapesten és annak közvetlen körzetében van jelen (adótoronyra való rálátás függvényében), máshol ez a szolgáltatás nem elérhető.

Műsorok vételéhez szükséges eszközök

- [108] Az előfizetési díjak mellett a továbbiakban megvizsgáljuk a különböző platformok igénybevételehez szükséges eszközöket is.
- [109] A KTV Projekt keresleti felmérése szerint a magyarországi háztartások több mint felében kettőnél több televíziókészülék található. Ezért a platformok közti helyettesítés vizsgálatokor fontos tényező, hogy lehetőség van-e több készüléken egyszerre eltérő műsorok vételére.

2. ábra A háztartásban található tévékészülékek számának aránya a működőképes TV készülékekkel rendelkező háztartásokban (% , n=3 761 427)⁵⁰

- [110] A *közvetlen földfelszíni vételhez* egyszerű antenna - az esetek jelentős részében esetleg beépített erősítővel ellátott szobaantenna - szükséges, a nyílt hozzáférésű műholdas vétel viszont 30 – 50000 Ft egyszeri beruházást (parabola antenna, analóg vagy digitális vevőfej, beltéri egység, eszköz- illetve szerelési költséget) igényel. Ha egy műholdról mind az analóg, mind a digitális sugárzású adókat fogni kívánjuk, akkor két (analóg és digitális) beltéri egység szükséges. További hátrány, hogy abban az esetben, ha különböző készülékeken egyszerre több műsor megtekintésére van igény, készülékenként egy-egy külön beltéri egységre van szükség. A nyílt hozzáférésű műholdas vétel esetén sűrűbben lakott települések, nagyvárosok esetén problémaként merülhet fel a parabola antenna elhelyezésének kérdése, hiszen nagyobb társasházakban ezt a lakótársak esztétikai vagy egyéb okok miatt megakadályozhatják.

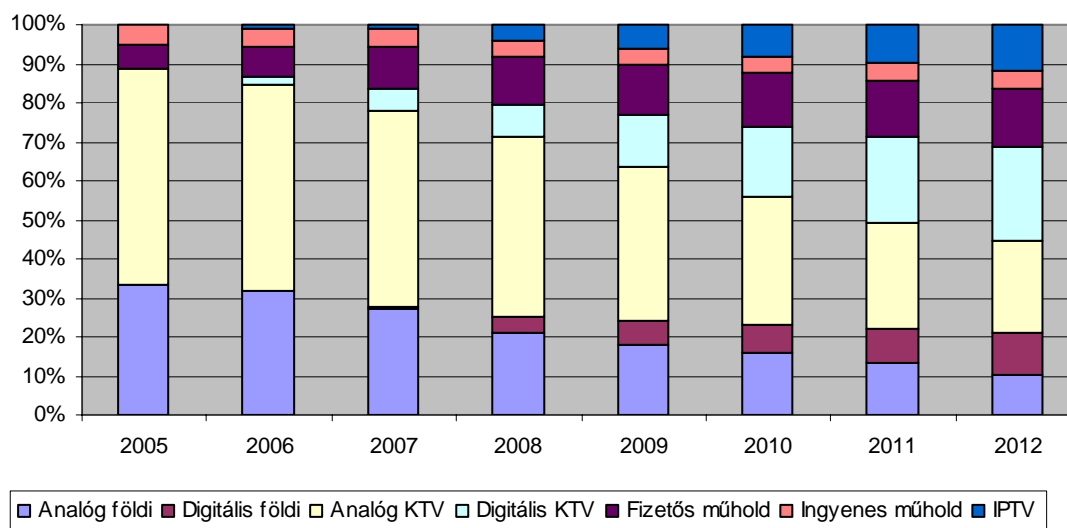
⁵⁰ Forrás: NHH KTV Projekt

Az analóg vezetékes műsorterjesztési rendszerek esetében az előfizető egyidejűleg két vagy több műsorvevő készüléken különböző programokat nézhet. A jövőben, a digitalizáció elterjedésével ez a helyzet azonban változni fog – egy több televíziókészülékkel rendelkező háztartásban várhatóan megmarad majd mind az analóg előfizetés, mind a digitális kiegészítő csomagok, ezek esetében azonban a különböző készülékekhez már itt is külön set-top-boxokat kell alkalmazni.

Feltételes hozzáférésű műholdas rendszerek (DigiTV, UPC Direct), illetve az *AntennaDigital* szolgáltatás esetében a vételhez dekóder, vagy set-top-box szükséges. A szolgáltatók által kínált alap dekóder nem teszi lehetővé, hogy a felhasználó egy időben két készüléken eltérő műsort nézzen. A felhasználónak erre csak oly módon van lehetősége, hogy vagy ezt lehetővé tevő kiegészítő szolgáltatást vásárol, vagy még egy előfizetést vásárol, amelyhez még egy dekóder társul. Ez jelentősen megemeli az előfizető számára a szolgáltatás havi költségét, növeli a platformra való átálláskor felmerült költségeket. Ezen kívül itt is felmerül a nyílt terjesztésű műholdnál már korábban említett, a parabola antenna elhelyezésével kapcsolatos probléma. Ahhoz, hogy az *IPTV szolgáltatást* igénybe tudja venni az előfizető, bizonyos meghatározott sáv szélességű lakossági ADSL előfizetésen túl két készülékre is szükség van. Az egyik eszköz a set-top-box, azaz a TV-hez csatlakoztatható IPTV vevőegység, a másik pedig a "home gateway" azaz digitális elosztó, ami kettéosztja a háztartásba beérkező jelet, alkalmassá téve a számítógépet az internetezésre, a tévékészüléket pedig az IPTV-zésre. A szolgáltatás sáv szélesség igénye miatt maximálisan két TV készüléken keresztül élvezhető a szolgáltatás – ehhez két IPTV vevőegységre van szükség.

- [111] **A fentiek alapján a Tanács arra a következtetésre jutott, hogy jelenleg az igen eltérő műsorkínálat, belépési díjak, havidíjak, a vételhez szükséges eszközök miatt a földfelszíni, illetve a nyílt hozzáférésű műsorszórás, a mikrohullámú műsorterjesztés, kábelszolgáltatások, IPTV illetve DTH szolgáltatások nehezen összevethetőek egymással, keresleti oldalról jelenleg még jellemzően nem helyettesítói egymásnak.**
- [112] **Ugyanakkor a már jelenleg is érzékelhető folyamatok, az új szolgáltatások várható (DVB-T, DVB-H), illetve tényleges megjelenése (IPTV) már a vizsgált időtávon belül is számottevő árazási korlátot jelentenek majd a jelenleg piacon levő szolgáltatók számára. Középtávon a kiskereskedelmi piac várhatóan a platformok közötti helyettesítés irányába fog elmozdulni, vagyis a különböző műsorterjesztési platformok kiskereskedelmi piaca várhatóan egyazon szolgáltatási piachoz fog tartozni.**
- [113] **Ez a platformok közötti jövőbeli verseny az előfizetők szempontjából hosszabb távon megoldja az esetleges jelenlegi piaci problémákat, érdekeltté teszi az egyes platformok üzemeltetőit abban, hogy lehetőség szerint minél értékesebb tartalmakat minél kedvezőbb áron tegyenek elérhetővé fogyasztóik számára. Az alábbiakban kerül bemutatásra a platformszerkezet és a digitális vétellel rendelkező háztartások számának várható alakulása Magyarországon:**

3. ábra A platformszerkezet és a digitális vétellel rendelkező háztartások számának várható alakulása Magyarországon, 2005-2012 (ezer háztartás)⁵¹

Nagykereskedelmi piac

[114] A műsorterjesztés nagykereskedelmi piacának vizsgálatakor elmondható, hogy az országos műsorszolgáltatók a lehető legnagyobb nézettség, illetve reklámbevétel érdekében maximális lefedettségre törekednek, az egyes műsorterjesztési platformokat nem helyettesítőnek, hanem kiegészítőnek tekintik. Mivel rendkívül csekély azon háztartások száma, amelyek pl. a kábeles vételi lehetőség mellett DTH, vagy digitális mikrohullámú szolgáltatást vesznek igénybe, ezen műsorszolgáltatók nyilvánvalóan nem engedhetik meg maguknak, hogy pl., a kábeles műsorterjesztésről való lemondással elveszítsék a háztartások több, mint felét.

[115] **A platformok között a nagykereskedelmi oldalon tehát a vizsgált időtávon belül nem áll fenn a helyettesíthetőség.**

1.4.2.1.2 Rádióműsorok esetén

Kiskereskedelmi piac

[116] A kiskereskedelmi piacot vizsgálva a Tanács piackutatási adatok alapján – figyelemmel az 1.3.3.2.2. pontban foglaltakra - megállapítja, hogy a rádióhallgatóknak csak töredéke hallgatja kábeles vagy műholdas rendszeren a rádiót. A földfelszíni szórással terjesztett műsorok hallgatási ideje a rádióhallgatás összes idejének gyakorlatilag 100 %-a, a magyar rádióhallgatóknak mindössze 1 %-a rendelkezik műholdas rádióműsor vételi lehetőséggel, de a piackutatási adatok szerint ez a csekély lehetőség sincs kihasználva és gyakorlatilag 0 % a műholdas rádióhallgatás ideje az összes rádióhallgatási időre vonatkoztatva.

Ennek egyik oka az, hogy a földfelszíni és műholdas műsorszórás, illetve a kábeles műsorterjesztés vételének költségei jelentősen eltérnek egymástól. Míg a földfelszíni sugárzású rádióhallgatás ingyenes, a kábel és az IPTV, illetve a műholdas adások esetében a rádióműsorok átvitele együtt történik a TV csatornák átvitelével, így annak ellenére, hogy a

⁵¹ Forrás: Javaslat a televíziózás és a rádiózás digitális átállásának stratégiájára – konzultációs vitaanyag – 2006. szeptember 207. o.

rádióműsorok vételéért külön díjat nem kell fizetni, előfizetés esetén a (TV csatornákért) fizetendő díj jelentős lehet, független attól, hogy az adott platformon televíziót nézünk vagy éppen rádiót hallgatunk.

Ezen kívül fontos tényező még a rádióműsor vételéhez szükséges eszköz ára is. A földfelszíni sugárzású rádióadók esetében elegendő egy egyszerű – többnyire a vevőkészülékbe épített - antenna, a közvetlen műholdas vételhez parabolaantennával ellátott kültéri egység és beltéri FM tuner szükséges (a CATV hálózatokon továbbközvetített műholdas rádióműsorok vételéhez is szükséges FM tuner).

Szintén jelentős különbség, hogy csak a földfelszíni műsorszórással terjesztett rádióműsorokat lehet hordozható rádión, vagy például autóban hallgatni. A Tanács rendelkezésére álló adatok szerint⁵² a rádióhallgatók 52 %-a rendelkezik hordozható, és 44%-a gépkocsiba épített rádióval. A rádióhallgatás összes idejének 53%-ában mobil eszközökön hallgatnak rádiót. Ezek a hallgatók csak a földfelszíni műsorszórára vannak utalva.

Nagykereskedelmi piac

[117] A platformok között a nagykereskedelmi oldalon is igen korlátozott a helyettesíthetőség.

Mivel a földfelszíni szórással terjesztett műsorok hallgatási ideje a piackutatási adatok alapján a rádióhallgatás összes idejének gyakorlatilag 100%-a, a minél nagyobb számú hallgatóságra (és persze az ezzel összefüggő jelentős reklámbevételre) törekvő műsorszolgáltatóknak is figyelembe kell venniük ezt a körülményt az alkalmazandó műsorszórási platform kiválasztása során.

[118] A Tanács tehát megállapítja, hogy a keresleti oldalt tekintve a földfelszíni televízió-, illetve rádióműsor-szórás, a vezetékes műsorterjesztés, a mikrohullámú műsorterjesztési szolgáltatás, illetve a műholdas műsorszórás nem tartozik ugyanazon nagykereskedelmi piachoz.

1.4.2.2 Kínálati helyettesítés

[119] A nagykereskedelmi piacon versenyt elsősorban az idézhetne elő, ha eddig más szolgáltatások nyújtására használt hálózatokon keresztül sugároznának televízió- vagy rádióadásokat.

[120] Az 1.3.1. pontban már ismertetésre kerültek az egyes platformokhoz tartozó műszaki sajátosságok, az infrastruktúráknak, az átviteli közegeknek a teljes különbözősége (vezeték nélküli – vezetékes).

[121] A földfelszíni műsorszórás csatornái esetében (országos terjesztésű csatornák) elvi lehetőség van arra, hogy az országos terjesztésű csatornák földfelszíni műsorszórást ellátó vállalkozás, az AH a műholdas műsorszórás keretében nyújtsa ezen szolgáltatásokat. Ez azonban több tényező miatt sem életszerű. Egyrészt a jelenleg földfelszíni műsorszórást végző vállalkozások műsorszolgáltatási engedélye kiköti a műsorterjesztés módját, és a lefedett terület nagyságát, másrészt kérdéses, hogy elérhető-e megfelelő mértékű szabad transzponder kapacitás, illetve az így megnövekedett műsorterjesztési költséget a műsorszolgáltatók hajlandók lennének-e vállalni. Az elérhető szabad transzponder kapacitás miatt a vezetékes

⁵² Forrás: A rádió és televízió műsorszórás használata a 14 éves és idősebb lakosság körében, TÁRKI Zrt., 2004. május, 33. o. 10. táblázat

műsorterjesztők, vagy bármely más, műholdas műsorszórást nyújtani szándékozó vállalkozás számára azonban meg van annak a lehetősége, hogy belépjen a műholdas piacra (mint ahogy a DigiTV ezt nemrégiben meg is tette), ugyanakkor az adott vállalkozásnak számolnia kell mind ennek magas költségével, mind a piacra való viszonylag késői belépés hátrányával (DTH piacon már jelenleg is igen kompetitív árak mellett versenyez két másik szolgáltató).

- [122] Mivel a földfelszíni műsorszóráshoz rendelkezésre álló spektrum korlátos, illetve - részben a korlátozott műszaki lehetőségek (frekvenciahasználat, torony elhelyezése, stb.) valamint a rendkívül nagy mértékű vissza nem térülő beruházási költségek miatt - nincs olyan kábeles vagy műholdas szolgáltató, amely belátható időn belül ki tudna építeni országos műsorterjesztésre alkalmas földfelszíni infrastruktúrát, a Tanács megállapítja, hogy a jelenleg vezetékes műsorterjesztést vagy műholdas műsorszórást nyújtó szolgáltató a vizsgált időtávon belül nem tud áttérni a földfelszíni műsorszórásra.
- [123] Szintén nem életszerű, hogy a jelenleg országos lefedettséget biztosító infrastruktúrával rendelkező földfelszíni és műholdas műsorszolgáltató megjelenjen a szétaprózódott kábelpiacon, és párhuzamos hálózatok kiépítésével, vagy kábelhálózatok felvásárlásával kívánjon a jövőben országos lefedést biztosítani az általa terjesztett országos műsorszolgáltatók számára (ezt egyébként, mint már említettük, azok műsorszolgáltatási szerződése sem tenné lehetővé). Az IPTV ugyanakkor egy olyan platform, amelyen helyi hurok átengedés segítségével akár egy újonnan belépő, kis szolgáltató is viszonylag egyszerűen meg tud jelenni a műsorterjesztés piacán (erre példa a TVnet, amely korábban - helyi hurok átengedés alapján - kizárólag szélessávú internetet és IP telefont kínált előfizetőinek, ugyanakkor a T-Online-nal egy időben az elsők között indította el IPTV szolgáltatását).
- [124] A szolgáltatás nyújtásához szükséges relatíve egyszerű infrastruktúra miatt a *mikrohullámú* műsorterjesztés piaca elvileg megtámadhatónak tekinthető platform lenne. A frekvenciasávok nemzeti felosztásának megállapításáról szóló 346/2004 (XII. 22.) Kormányrendelet H188-as lábjegyzete ugyanakkor kimondja, hogy: „*a 12,3-12,5 GHz sávban az állandóhelyű szolgálat keretében kizárólag a budapesti műsorszétosztó és -elosztó rendszer üzemelhet*”. A rendszer ellátási területe nem bővíthető és újabb rendszerek részére nem jelölhető ki frekvencia az ERC/DEC/(00)08 Határozat alapján. Ennek következtében a piacon - a jelenlegi szabályozás értelmében - új szolgáltató nem jelenhet meg.
- [125] **A keresleti és a kínálati helyettesítés vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a földfelszíni műsorszórás, vezetékes műsorterjesztés, mikrohullámú műsorterjesztés, IPTV, illetve a műholdas műsorszórás nagykereskedelmi piaca nem tekinthető helyettesítőnek, hanem egymástól különböző, illetve egymást kiegészítő szolgáltatások és elkülönült szolgáltatási piacokat alkotnak.**

A földfelszíni műsorszórás, vezetékes műsorterjesztés, mikrohullámú műsorterjesztés, illetve a műholdas műsorszórás elhatárolása után a Tanács megvizsgálta, hogy a földfelszíni rádió-, illetve televízió-műsorszórás piaca egységes piacokat alkotnak-e.

1.4.3. A helyi/körzeti analóg földfelszíni rádió-műsorszórás piacának elhatárolása

1.4.3.1 Keresleti helyettesítés

Kiskereskedelmi piac

- [126] A helyi, körzeti és országos földfelszíni rádió műsorszórás elhatárolásának során a Tanács az alábbi szempontokat vette figyelembe.

Keresleti oldalról egyértelműen elkülöníthető tartalmat kínál a helyi/körzeti és országos rádiózás. Az országos és helyi/regionális elkülönítés oka az, hogy a helyi rádió elsődlegesen a helyi hírek forrása, míg az országos rádiók elsősorban az országos és nemzetközi hírek forrásainak tekinthetők.

Az NHH által beszerzett adatok szerint⁵³ a helyi/körzeti rádióműsorok hallgatottsági ideje a rádióhallgatás összes idejére vonatkoztatva 55%, az országos terjesztésű rádióműsorok esetében ez 36%. (A piacelemzés alapján a fennmaradó hányad a külföldi műsorok hallgatottsága)

Nagykereskedelmi piac

- [127] A helyi/körzeti és az országos rádió-műsorszórás a Tanács vizsgálatai alapján a műsorszolgáltatók szempontjából sem helyettesíthető egymással. Könnyen érthető ugyanis, hogy a helyi rádióadók helyi műsorszórókkal, míg az országos lefedettségre törekvő adók országos műsorszóró vállalatokkal kívánnak szerződést kötni.
- [128] **A Tanács tehát megállapítja, hogy a keresleti oldalt tekintve a rádió-műsorszórás helyi/körzeti és országos piaca nem tartozik ugyanazon piachoz.**

1.4.3.2 Kínálati helyettesítés

- [129] Kínálati helyettesítés szempontjából indokolt a helyi és körzeti földfelszíni műsorterjesztés egy piacként való tárgyalása az alábbiakra tekintettel:

Az AH tulajdonában lévő országos földfelszíni rádió műsorszóró adóhálózat az országos terjesztésű műsorok számára az ország lakossága 67-91%-ának biztosít ellátottságot.

A helyi/körzeti földfelszíni műsorszórók elméletileg képesek lennének együttesen hasonló lefedettség elérésére, azonban a helyi/körzeti adókból álló hálózat és az országos adóhálózat nem biztosít azonos funkcionális körülményeket. A helyi/körzeti adók és az országos adóhálózat között nincs funkcionális helyettesítés (különböző a lefedettség, a helyi adók teljesítménye kicsi, a tornyok elhelyezése nem megfelelő hálózat kiépítésére, interferenciaproblémák lépnek fel az azonos helyű adók között, stb.), tehát komplex műszaki akadályai vannak annak, hogy a helyi/körzeti adók együttesen helyettesítő szolgáltatást nyújtsanak a kiépült országos adóhálózat ellenében.

⁵³ Forrás: A rádió és televízió műsorszórás használata a 14 éves és idősebb lakosság körében, TÁRKI Rt, 2004. május, 34. o. 11. táblázat

A Tanács álláspontja szerint valószínűtlen a helyi/körzeti adók üzemeltetőinek együttes fellépése annak érdekében, hogy versenyt támasszanak az országos adóhálózatot üzemeltető AH-val szemben.

A Tanács a vizsgálat során figyelembe vette, hogy 3 helyi és 6 körzeti műsorszolgáltató az AH infrastruktúráját veszi igénybe, 1 helyi műsorszolgáltató más magántulajdonban lévő adón terjeszti műsorát, míg a helyi és körzeti műsorszolgáltatók döntő többsége (132 helyi és 14 körzeti) saját tulajdonú adóját használja műsorszórásra.

A Tanács tehát megállapítja, hogy a kínálati oldalt tekintve a rádió-műsorszórás helyi/körzeti és országos piaca nem tartozik ugyanazon piachoz.

[130] A keresleti és a kínálati helyettesítés vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a helyi/körzeti analóg földfelszíni rádió-műsorszórás piaca és az országos analóg földfelszíni rádió-műsorszórás piaca nem tartozik ugyanazon piachoz.

1.4.4. A helyi/körzeti analóg földfelszíni televízió-műsorszórás piacának elhatárolása

[131] Az Rttv. 52. § (4) bekezdése alapján a műsorszóró adók névleges telephelyeit - földfelszíni műsorsugárzás esetén -, valamint a telepítés egyéb műszaki követelményeit, az adókkal várhatóan besugározható ellátottsági körzetet és a Nemzetközi Rádiószabályzat jelölései szerinti frekvenciasávot az ORTT megkeresésére az NHH határozza meg a frekvencia tervben. Az Rttv. 103. § (1) bekezdése alapján pedig a műsorszórási célú frekvenciát az NHH a műsorszolgáltatási jogosultsággal rendelkező vagy a vele szerződött távközlési szolgáltató (műsorszóró) számára kijelöli a frekvenciakijelölési eljárásban.

A műsorszórók engedélye meghatározott frekvencián, meghatározott lefedett területre történő sugárzásra szól. Ez alapján a műsorszolgáltatók helyi, körzeti sugárzású adókat vagy országos adóhálózatot vesznek igénybe. A Tanács a továbbiakban megvizsgálta, hogy a helyi, körzeti, illetve az országos földfelszíni rádió, illetve televízió műsorszórás ugyanazon nagykereskedelmi piachoz tartoznak-e.

1.4.4.1 Keresleti helyettesítés

[132] A helyi, körzeti és országos földfelszíni televízió-műsorszórás elhatárolása során a Tanács az alábbi szempontokat vette figyelembe:

Kiskereskedelmi piac

[133] Kiskereskedelmi szinten a helyi és a körzeti, illetve az országos hálózatokon (műsorszóró adókon) terjesztett tartalom iránti kereslet különbözik. A helyi és körzeti televízió csatornák kiskereskedelmi szinten elsődlegesen a helyi hírek forrásai, míg az országos televízió csatornák az országos és nemzetközi hírek forrásainak tekinthetők. Más feltételekkel köthetnek szerződést a helyi és körzeti műsorszórók külső műsorok (filmek, stb.) terjesztésére, mint a nagy nézettséget biztosító országos műsorterjesztők.

A Tanács által beszerzett adatok szerint⁵⁴ a helyi és körzeti televízió csatornákat a televízió néző népesség 60%-a nézi, a televízió nézés összes idejének mindössze 22%-ában.

⁵⁴ Forrás: A rádió és televízió műsorszórás használata a 14 éves és idősebb lakosság körében, TÁRKI Zrt., 2004. május, 32. o. 9. táblázat

Ugyanezek az adatok az országos terjesztésű televízió csatornákat illetően 98%, illetve 73%. A Tanács megállapította, hogy keresleti szempontból a két piac elkülönül.

Nagykereskedelmi piac

- [134] Az eltérő lefedettség, nézettség, és a műsorszóráshoz használt infrastruktúra miatt a helyi/körzeti, illetve az országos televízió-műsorszórás nagykereskedelmi oldalról sem tartozhat egy piachoz. Míg annak relatíve kisebb beruházásigénye miatt a helyi műsorszolgáltatók döntő többsége (44) saját - egy helyi műsorszolgáltató pedig más, magántulajdonú - adót használ műsorszórásra, az országos műsorszórást annak hálózatos volta miatt kizárólag az AH végzi, saját infrastruktúrája felhasználásával. Magyarországon csupán egy körzeti televízió működik, amelynek szórására az AH infrastruktúráját veszi igénybe a műsorkészítő.

1.4.4.2 Kínálati helyettesítés

- [135] Az AH tulajdonában lévő országos földfelszíni televízió műsorszóró adóhálózat az országos terjesztésű műsorok számára az ország lakossága 86-97%-ának biztosít ellátottságot.
- [136] A helyi földfelszíni műsorszórók elméletileg képesek lennének együttesen hasonló lefedettség elérésére, azonban a helyi adókból álló hálózat és az országos adóhálózat nem biztosít azonos funkcionális körülményeket. A helyi adók és az országos adóhálózat között nincs funkcionális helyettesítés (különböző a lefedettség, a helyi adók teljesítménye kicsi, a tornyok elhelyezése nem megfelelő hálózat kiépítésére, interferenciaproblémák lépnek fel az azonos helyű adók között, stb.), tehát komplex műszaki akadályai vannak annak, hogy a helyi adók együttesen helyettesítő szolgáltatást nyújtsanak a kiépült országos adóhálózat ellenében.

A Tanács álláspontja szerint valószínűtlen a helyi adók üzemeltetőinek együttes fellépése annak érdekében, hogy versenyt támasszanak az országos adóhálózatot üzemeltető AH-val szemben.

- [137] **A fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy jöllehet, mind a helyi és körzeti televízió adók (együttesen), mind az országos adóhálózat lefedi az ország területét, nem tekinthetők azonos szolgáltatási piachoz tartozónak és ugyancsak nem tekinthetők azonos piachoz tartozónak sem. A helyi/körzeti televízió-műsorszórás piaca elkülönült szolgáltatási piacot alkot.**

- [138] **A fentiek alapján a Tanács az alábbi szolgáltatási piacokat határozta meg:**

- 1. analóg helyi/körzeti földfelszíni rádió műsorszórás szolgáltatási piaca**
- 2. analóg országos földfelszíni rádió műsorszórás szolgáltatási piaca**
- 3. analóg helyi/körzeti földfelszíni televízió műsorszórás szolgáltatási piaca**
- 4. analóg országos földfelszíni televízió műsorszórás szolgáltatási piaca**
- 5. műholdas műsorszórás szolgáltatási piaca**
- 6. mikrohullámú műsorterjesztés szolgáltatási piaca**
- 7. vezetékes műsorterjesztés szolgáltatási piaca**
- 8. nyilvános telefonhálózaton nyújtott műsorterjesztés szolgáltatás piaca.**

I. 5. FÖLDRAJZI PIAC MEGHATÁROZÁSA

I.5.1. Az analóg helyi/körzeti földfelszíni rádió műsorszórás földrajzi piaca

- [139] Annak ellenére, hogy a helyi és körzeti rádió műsorszóró adók nem biztosítanak lefedettséget homogén körülmények között, illetve a műsorsugárzást szigorúan szabályozott műszaki feltételekkel meghatározó engedélyük is helyhez köti őket, a Tanács úgy találta, hogy az analóg helyi/körzeti földfelszíni rádió műsorszórás nagykereskedelmi földrajzi piaca országosnak tekinthető. Ezt támasztja alá, hogy földrajzi helytől függetlenül a műsorszórás feltételei többnyire megegyeznek: a műsorszóráshoz szükséges engedély elnyerésének feltételei, a szükséges infrastruktúra költségei, kiskereskedelmi piac sajátosságai országosan egységes képet mutatnak.

I.5.2. Az analóg országos földfelszíni rádió műsorszórás földrajzi piaca

- [140] Az országos földfelszíni műsorszolgáltatók részére az AH eltérő, de az ország jelentős részét lefedő szolgáltatást biztosít. Az országos földfelszíni rádió műsorszórás nagykereskedelmi földrajzi piaca tehát országos kiterjedésűnek tekinthető.

I.5.3. Az analóg helyi/körzeti földfelszíni televízió műsorszórás földrajzi piaca

- [141] Annak ellenére, hogy a helyi és körzeti televízió műsorszóró adók nem biztosítanak lefedettséget homogén körülmények között, illetve a műsorsugárzást szigorúan szabályozott műszaki feltételekkel meghatározó engedélyük is helyhez köti őket, a Tanács úgy találta, hogy az analóg helyi/körzeti földfelszíni televízió műsorszórás nagykereskedelmi földrajzi piaca országosnak tekinthető. Ezt támasztja alá, hogy földrajzi helytől függetlenül a műsorszórás feltételei többnyire megegyeznek: a műsorszóráshoz szükséges engedély elnyerésének feltételei, a szükséges infrastruktúra költségei, kiskereskedelmi piac sajátosságai országosan egységes képet mutatnak.

I.5.4. Az analóg országos földfelszíni televízió műsorszórás földrajzi piaca

- [142] Az AH tulajdonában lévő országos földfelszíni televízió műsorszóró adóhálózat az országos terjesztésű műsorok számára az ország lakossága 86-97 %-ának biztosít ellátottságot. Az országos földfelszíni televízió műsorszórás nagykereskedelmi földrajzi piaca tehát országos kiterjedésűnek tekinthető.

I.5.5. A műholdas műsorszórás földrajzi piaca

- [143] A földrajzi piac vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a műholdas műsorszórás nagykereskedelmi piaca érinti a Magyar Köztársaság földrajzi területét, ugyanakkor a műholdak által besugárzott terület (footprint) az adott ország területén kívül egyéb országok területére is kiterjedhet⁵⁵, tehát transznacionális piacról van szó.

I.5.6. Mikrohullámú műsorterjesztés földrajzi piaca

⁵⁵ Csak azon csatornák állnak rendelkezésre több országban, amelyeket kódolatlan jelek formájában továbbítanak. Szerzői jogi megfontolásokból kifolyólag egyes csatornák terjesztése csak egy adott országra, vagy néhány országra korlátozódik.

- [144] A Tanács megállapította, hogy a mikrohullámú műsorterjesztés nagykereskedelmi piacának földrajzi piaca megegyezik az AntennaDigital szolgáltatás által lefedett területtel, amely Budapestnek és annak 17 km-es körzetének⁵⁶ felel meg.

I.5.7. Vezetékes műsorterjesztés földrajzi piaca

- [145] A Tanács megállapította, hogy mivel a vezetékes műsorterjesztés nagykereskedelmi piacán az egyes szolgáltatók között a hálózatok átfedésének alacsony mértéke miatt a lehető legnagyobb lefedettségre törekvő műsorszolgáltatók szempontjából nem áll fenn helyettesítés, a földrajzi piacok megegyeznek az egyes kábelszolgáltatók által lefedett hálózatok területével.

I.5.7. Nyilvános telefonhálózaton nyújtott műsorterjesztés földrajzi piaca

- [146] A Tanács megállapította, hogy mivel az IPTV szolgáltatással eddig elindult műsorterjesztők kizárólag a nagyobb városokban, azon belül is megfelelő sebességű ADSL hálózatokkal lefedett területeken indultak el szolgáltatásukkal, a földrajzi piacok megegyeznek az egyes IPTV szolgáltatók által nyújtott szolgáltatási területtel.

I. 6. A PIACMEGHATÁROZÁS EREDMÉNYE

- [147] **A szolgáltatási és földrajzi piacok vizsgálata után a Tanács megállapította, hogy az IHM rendelet 1. sz. melléklet 18. sorszámú, a „Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából” megnevezésű nagykereskedelmi piac nem egységes, azon belül az alábbi nyolc piac határozható meg:**

1. országos földfelszíni analóg rádió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
2. helyi/körzeti földfelszíni analóg rádió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
3. országos földfelszíni analóg televízió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
4. helyi/körzeti földfelszíni analóg televízió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
5. műholdas műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
6. mikrohullámú műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
7. vezetékes műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
8. nyilvános telefonhálózaton nyújtott műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piaca.

⁵⁶ Az AH által garantált vételkörzet a Széchenyi hegyen található Országos Mikrohullámú Központ körüli kb. 17 km sugarú kör, valamint az óbudai átjátszó állomás 10 és 190 fok (nyugat) körüli környezete, ám megfelelő viszonyok között ennél nagyobb távolságon belül is elérhető a szolgáltatás. A vétel további feltétele, hogy a vevő mikrohullámú antenna optikailag rálásson az adóállomásra.

I. 7. ÉRINTETT PIAC VIZSGÁLATA

[148] A piac meghatározása után a Tanács megvizsgálta, hogy a meghatározott piacsabályozási szempontból érintettek tekinthető-e az ex-ante feltételek értékelése alapján, vagyis léteznek-e a piacokon olyan tartós, szűk keresztmetszetek, amelyek gátolhatják a hatékony verseny kialakulását.

Az IHM rendelet - figyelemmel a Bizottság Ajánlására – a „*Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából*” elnevezésű nagykereskedelmi piacot ex ante szabályozás szempontjából nagy valószínűséggel érintett piacként határozta meg, amely azt jelenti, hogy a Bizottság szükségesnek tarja a piac vizsgálatát. A piacelemzés során a Tanács messzemenően figyelembe veszi a Bizottság vonatkozó piaci ajánlásait, így a 2003/311/EC Ajánlást is, bár az ajánlások nem kötelező érvényűek. A joggyakorlat szerint az ajánlásoknak fontos szerepe van a közösségi jogi szabályok értelmezése szempontjából. A nemzeti szabályozó hatóság feladata az, hogy az EU Bizottság által megnevezett piacokat nemzeti adottságok szempontjából vizsgálják meg. Az Ajánlás tehát a vizsgálat kiindulási pontja, illetve támpont a jogértelmezés során.

Az Ajánlás Mellékletében⁵⁷ (amely megfelel az IHM rendelet I. mellékletében szereplő meghatározásnak) szereplő 18. számú piacon belül – a fentieknek megfelelően – a Tanács nyolc alpiacot határozott meg. Ezen alpiacok vonatkozásában a Tanács az ex ante szabályozás szempontjából való érintettséget az alábbi három feltétel vizsgálatával állapította meg:

1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
2. A hatékony versenyhez való közeledés hiánya
3. A versenyjog ex-post alkalmazásának elégtelensége

[149] 1. Magas és tartós belépési korlátok az adott piacon

A Tanács a továbbiakban megvizsgálja, hogy valószínűsíthető-e új szereplők piacra lépése, illetve, hogy a potenciális piacra lépés várhatóan kényszerít gyakorol-e a piacon lévők magatartására.

Ahhoz, hogy a piacra lépés valószínűsíthető legyen, annak kellően nyereségesnek kell lennie, figyelembe véve a piacon megjelenő további termelés árhatásait és a piacon jelenlévő vállalkozások lehetséges reakcióit. A piacra lépést megnehezítheti, ha a piacon jelenlévő vállalkozások képesek piaci részesedéseiket megvédeni azzal, hogy hosszú távú szerződéseket ajánlanak fel, vagy megelőzőképpen célzott árcsökkentést adnak azoknak az előfizetőknek, amelyeket az újonnan piacra lépő megpróbálhat megszerezni. Továbbá, a magas kockázat és a sikertelen belépés költségei valószínűtlenné teszik a piacra lépést. A sikertelen piacra lépés költségei annál magasabbak, minél magasabbak a piacra lépéssel kapcsolatos meg nem térülő költségek.

A potenciális piacra lépők szembekerülhetnek olyan belépési korlátokkal, amelyek meghatározzák a belépés kockázatait és költségeit, és így kihatnak a piacra lépés nyereségességére. A belépési korlátok az adott piac meghatározó jellemzői, amelyek versenyelőnyt biztosítanak a piacon jelenlévő vállalkozásoknak a potenciális versenytársakkal szemben. Ha a piacra lépési korlátok alacsonyak, a piaci résztvevők mozgásterét egy új piacra

⁵⁷ Európai Bizottság 2003/02/11/EC sz. Ajánlás (9)

lépés valószínűleg szűkíti. Ezzel szemben, ha a belépési korlátok magasak, a piacon lévő vállalkozások áremelését a piacra lépés lényegesen nem korlátozná.

A piacra lépési korlátok számos formát ölthetnek:

a) Jogi, adminisztratív, vagy más állami intézkedésekből fakadó belépési akadály

A jogi előnyök olyan helyzeteket ölelnek fel, amelyekben a szabályozás korlátozza a piaci résztvevők számát, például a kiadott engedélyek számának korlátozásával.

b) Technikai előnyök

A piacon jelenlévő vállalkozások technikai előnyöket is élvezhetnek, például preferenciális hozzáférést az alapvető eszközökhöz vagy természeti erőforrásokhoz, az innovációhoz vagy a kutatáshoz és fejlesztéshez, vagy szellemi tulajdonjogokhoz, ami bármilyen más vállalkozás számára megnehezítheti a sikeres versenyt. Néhány ágazatban például nehéznek bizonyulhat bizonyos alapvető inputok beszerzése, illetve létezhetnek a termékeket vagy eljárásokat védő szabadalmak.

c) Strukturális korlátok

Strukturális belépési korlát alapvetően akkor áll fenn, ha a fennálló keresleti szint és az alkalmazott technológia jellemzői, valamint a kapcsolódó költségviszonyok alapján a piacra lépés szempontjából egyenlőtlen feltételekkel szembesül a korábban piacra lépő (és ott jelentős pozíciókat szerző vállalat) és egy később piacra lépő cég. Más tényezők is belépési korlátnak minősülhetnek, például a méretgazdaságosság és a tevékenységi körből adódó gazdaságosság, a forgalmazási és értékesítési hálózatok, a fontos technológiákhoz való hozzáférés lehetősége. A belépési korlátok létezhetnek a piacon jelenlévő vállalkozások megszilárdult piaci helyzetéből következően is. Különösen nehéz lehet olyan ágazat piacára belépni, ahol a sikeres versenyhez tapasztalatra vagy jó hírnévre van szükség, és mindkettőt új piaci belépőként elég nehéz megszerezni. Ebben az összefüggésben olyan tényezőket kell figyelembe venni, mint a fogyasztók egy adott márka iránti hűsége, a cégek és vevők közötti kapcsolat szorossága, a promóció vagy reklám fontossága vagy más, a jó hírnévhez kapcsolódó előnyök.

A piacra lépés várható nyereségességének értékelésekor figyelembe kell venni a piac várható fejlődését. A piacra lépés nagyobb valószínűséggel lesz nyereséges olyan piacon, amelyen a jövőben várhatóan jelentős növekedés lesz tapasztalható, mint azon a piacon, amely már érett, vagy várhatóan hanyatlani fog. A méretgazdaságosság vagy a hálózati hatások veszteséggé tehetik a piacra lépést, kivéve, ha az új piacra lépő kellően nagy piaci részesedést tud szerezni. A piacra lépés különösen valószínű, ha más piacok szállítói már rendelkeznek azokkal a termelő eszközökkel, amelyek felhasználhatók az adott piacra való belépéshez, és így csökkenthetik a piacra lépés meg nem térülő költségeit.

Kellő időben történő piacra lépés kapcsán vizsgálandó, hogy a piacra lépés kellően gyors és tartós-e ahhoz, hogy elriasszon a piaci erő gyakorlásától, vagy ellensúlyozza azt. Hogy mi minősül megfelelő időszaknak, az a piac jellemzőitől és dinamikájától, valamint a potenciális piacra lépők konkrét képességeitől függ. A belépés azonban rendszerint csak akkor tekinthető időszerűnek, ha az két éven belül megtörténik.

Kellő méretű piacra lépés vonatkozásában a belépésnek kellően nagy hatókörűnek és nagyságrendűnek kell lennie ahhoz, hogy a versenyellenes hatásokra riasztó legyen, vagy

azokat legyőzhesse. A kisléptékű piacra lépés, például valamilyen piaci résbe való behatolás, nem tekinthető elegendőnek.

[150] 2. Hatékony versenyhez való közeledés hiánya

A verseny dinamikus szemléletű vizsgálata során a Tanács áttekintette, hogy léteznek-e olyan piaci folyamatok, amelyek a verseny erősödésére utalnának, illetve csökkentenék az előző pontban azonosított belépési korlátok szerepét.

A hatékonyságjavulás vonatkozásában a fogyasztó által érzékelt előnyök vizsgálata is szükséges.

A hatékonyságjavulás jelei a különféle típusú, alacsonyabb árak vagy a fogyasztók számára nyújtott más előnyök. Szükséges meggyőződni arról, hogy a hatékonyságjavulás valóban a fogyasztók hasznosságának növelését szolgálja-e, a költséghatékonyságnak a változó vagy a határköltségek csökkenését eredményező javulása valószínűleg nagyobb súllyal esik latba a hatékonyságjavulás értékelésében, mint az állandó költségek csökkenése; elvben az előbbiek nagyobb valószínűséggel eredményeznek alacsonyabb fogyasztói árakat. Azt a költségsökkenést, amely pusztán a termelés versenyellenes csökkentéséből származik, nem lehet a fogyasztók javát szolgáló hatékonyságjavulásnak tekinteni.

Ugyancsak előnyösek lehetnek a fogyasztók számára azok az új vagy továbbfejlesztett termékek vagy szolgáltatások, amelyek például a K+F és az innováció terén megvalósuló hatékonyságjavulásból származnak.

A termelés bővítése és az árak csökkentése szintén a hatékonyság jele. Ahhoz, hogy kiegyenlítő tényezőként számításba lehessen venni a hatékonyságjavulást, annak megfelelő időben kell bekövetkeznie.

[151] 3. A versenyjogi (ex post) eszközök alkalmazásának elégtelensége

Ezen feltétel azt vizsgálja, hogy elégséges-e a versenyjog a belépési akadályok csökkentésére vagy eltávolítására, vagy a hatékony verseny visszaállítására.

Az Eht. 9. § (2) bekezdése szerint a Hatóság feladata - különös tekintettel a törvény alapelveire – többek között a felhasználók érdekeinek védelme, így különösen annak biztosítása, hogy a felhasználók az elektronikus hírközlési szolgáltatásokat a számukra elérhető legalacsonyabb áron vehessék igénybe. A vizsgált nagykereskedelmi piacokon jelentkezhet az a versenyprobléma, hogy a szolgáltatók gazdasági erőfölényes helyzetükkel visszaélnek. Emiatt a szabályozásnak kell kikényszerítenie – hatékony verseny hiányában – ex post eszközök által nem rendezett területeken a hatékony szabályozói fellépést.

[152] A fentiekben meghatározott alpiacok vonatkozásában a Tanács az ex ante szabályozás szempontjából való érintettséget a fenti három feltétel vizsgálatával állapította meg, az alábbiak szerint:

1. Országos földfelszíni rádió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
2. Helyi/körzeti földfelszíni rádió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
3. Országos földfelszíni televízió műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;

4. Helyi/körzeti földfelszíni televízió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
5. Műholdas műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
6. Mikrohullámú műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
7. Vezetékes műsorterjesztés nagykereskedelmi piaca;
8. Nyilvános telefonhálózaton nyújtott műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piaca
9. Érintett piacok.

I.7.1 Országos földfelszíni rádió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piaca

A Tanács az azonosított piac vizsgálata során az alábbi szempontokat vette figyelembe:

[153] E piacon tartósan magas piacra lépési korlátok állnak fenn.

Tartósan magas piacra lépési korlátot jelent a szolgáltatás nyújtásához szükséges infrastruktúra megkettőzésének gyakorlati lehetetlensége mind műszaki, mind gazdasági szempontból.

Műszaki szempontból azért lehetetlen a duplikálás, mert léteznek olyan műszaki korlátok, amelyek meggátolják, hogy a helyi/körzeti földfelszíni rádió műsorszóró vállalkozások együttesen alkossanak országos földfelszíni rádió műsorszórásra alkalmas hálózatot. Ezek a műszaki korlátok az alábbiak: különböző a lefedettség, a helyi adók teljesítménye kicsi, a tornyok elhelyezése nem megfelelő hálózat kiépítésére, interferenciaproblémák lépnek fel az azonos helyű adók között, stb.

A gazdasági lehetetlenség azért áll fenn, mert jelenleg a Tanácsnak nincs tudomása potenciális versenyt támaztó szolgáltatóról, vállalkozásról, mely a vizsgált időtávon belül vállalni tudná egy országos földfelszíni műsorszóró hálózat 100 milliárd Ft nagyságrendű beruházási költségeit.

[154] A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy a vizsgált időtávon belül a piac nem mozdul(hat) el a hatékony verseny irányába.

[155] A Tanács megállapította, hogy mivel az AH a vizsgált piacon az egyetlen szolgáltató, így potenciálisan felmerülhetnek a működésével kapcsolatban versenyproblémák, az ex-post szabályozás ugyanakkor, amely már csak a szolgáltató erőfölényével való visszaélése után alkalmazható, nem eléggé hatékony és gyors módja a verseny és a fogyasztók védelmének.

[156] A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy a vizsgált piac megfelel az érintett piaccá minősítés mindhárom kritériumának, az országos analóg földfelszíni rádió műsorszórás nagykereskedelmi piaca érintett piac, mely további vizsgálatot igényel.

I.7.2 Helyi/körzeti földfelszíni rádió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piaca

A Tanács az azonosított piac vizsgálata során az alábbi szempontokat vette figyelembe:

[157] Ugyan a műsorszóráshoz szükséges infrastruktúra kiépítése jelentős költségekkel jár, a helyi műsorszórást végző vállalkozások 97,8%-a, míg a körzeti műsorszórók 55,6 %-a saját tulajdonában lévő infrastruktúrát használ szolgáltatásához (jelenleg 14 db körzeti és 133 db

helyi rádióadó van magánvállalkozások tulajdonában). A maradék hányad az AH infrastruktúráját bérlő.

A helyi/körzeti rádió műsorszórás esetében elvileg nem jelentene akadályt sem új belépők számára, sem az országos hálózattal rendelkező AH számára, hogy adott helyi igényt kielégítsen, a vizsgált időtávon belül kínálati helyettesítés keretében a piacra lépjen. Az ORTT időről időre kiír helyi/körzeti rádió műsorszolgáltatásra vonatkozó pályázatot, így az ezen a pályázaton nyertes műsorszolgáltatónak lehetősége van saját infrastruktúráját kiépítve megjelenni a piacon, a belépési korlát tehát nem magas.

A rendelkezésre álló frekvenciák szűkössége ugyan komoly műszaki korlátot jelent egy új adó létesítéskor, ezt a nehézséget azonban enyhíti, hogy annak ellenére, hogy az azonos frekvenciák használatának területi elkülönítését az esetleges interferencia miatt szigorú vizsgálatok alapján kell kezelni, az ország egymástól megfelelően távol fekvő területein az azonos frekvenciák ismételten felhasználhatók. Ennek megfelelően, mivel a helyi/körzeti rádió műsorszórók száma évről-évre növekszik, a Tanács megállapította, hogy a helyi/körzeti rádió műsorszórás azonosított piaca a hatékony verseny irányába fejlődik.

- [158] **A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy a vizsgált nagykereskedelmi piac nem felel meg az érintett piac három kritériumának, ezért a Tanács a helyi/körzeti rádió műsorszórás nagykereskedelmi piacát a továbbiakban nem vizsgálja.**

I.7.3 Országos földfelszíni televízió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piaca

- [159] E piacon tartósan magas piacra lépési korlátok állnak fenn.

Tartósan magas piacra lépési korlátot jelent a szolgáltatás nyújtásához szükséges infrastruktúra megkettőzésének gyakorlati lehetetlensége mind műszaki, mind gazdasági szempontból.

Műszaki szempontból azért lehetetlen a duplikálás, mert léteznek olyan műszaki korlátok, amelyek meggátolják, hogy a helyi/körzeti földfelszíni televízió műsorszóró vállalkozások együttesen alkossanak országos földfelszíni televízió műsorszórásra alkalmas hálózatot. Ilyen műszaki korlátok az alábbiak: különböző a lefedettség, a helyi adók teljesítménye kicsi, a tornyok elhelyezése nem megfelelő hálózat kiépítésére, interferenciaproblémák lépnek fel az azonos helyű adók között, stb.

A gazdasági lehetetlenség azért áll fenn, mert jelenleg a Tanácsnak nincs tudomása potenciális versenyt támaztó szolgáltatóról, vállalkozásról, mely a vizsgált időtávon belül vállalni tudná egy országos földfelszíni műsorszóró hálózat 100 milliárd Ft nagyságrendű beruházási költségeit.

Emellett a piacon adminisztratív jellegű piacralépési akadály is fennáll, mivel az ORTT és a műsorszolgáltatók között létrejött szerződésekben az adott műsorszolgáltató által használt frekvenciák és adóhálózat az AH jelenlegi telephelyeire és műsorszóró hálózata alapján kerültek rögzítésre. Egy másik műsorszóró vállalkozás kizárólag akkor tudna piacra lépni, ha ugyanolyan hálózatot hozna létre, mint az AH jelenleg létező hálózata. Ez pedig csak az AH teljes műsorszóró hálózatának megvásárlásával lenne lehetséges. Vagyis a műsorszolgáltatási szerződések, amelyet az ORTT 2005. nyarán változatlan feltételekkel hosszabbított meg, 2012.-ig lényegében kizárják az AH hálózatától eltérő műsorszóró hálózat alkalmazását.

- [160] A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy a vizsgált piac nem mozdul(hat) el a hatékony verseny irányában a vizsgált időtávon belül.
- [161] A Tanács megállapította, hogy mivel az AH a vizsgált piacon az egyetlen szolgáltató, így potenciálisan felmerülhetnek a működésével kapcsolatban versenyproblémák, az ex-post szabályozás, amely már csak a szolgáltató erőfölényével való visszaélése után alkalmazható, nem eléggé hatékony módja a verseny és a fogyasztók védelmének.
- [162] **A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy a vizsgált piac megfelel az érintett piaccá minősítés mindhárom kritériumának, az országos analóg földfelszíni televízió műsorszórás nagykereskedelmi piaca érintett piac, mely további vizsgálatot igényel.**

I.7.4 Helyi/körzeti földfelszíni televízió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piaca

A Tanács az azonosított piac vizsgálata során az alábbi szempontokat vette figyelembe:

- [163] Ugyan a műsorszóráshoz szükséges adótorony kiépítése jelentős költségekkel jár, a helyi televízió műsorszórást végző vállalkozások 97,8%-a saját tulajdonában lévő adót használ szolgáltatásához (45 db magántulajdonban lévő helyi műsorszóró televízióadó üzemel). Az egyetlen körzeti televízió (Fix tv), illetve a két budapesti helyi televízió (Csepp TV, Főnix TV) közül a Csepp TV az AH budapesti infrastruktúráját bérlő.

Annak ellenére, hogy jelenleg csupán egy körzeti televízió működik, a körzeti műsorszórás piaca is megtámadható lenne: amennyiben az ORTT úgy ítéli meg, hogy erre van mind igény, mind rendelkezésre álló frekvencia, kiír egy pályázatot körzeti műsorszolgáltatásra szóló jogosultságra. Abban az esetben, ha egy műsorszolgáltató sikeres pályázatot nyújt be, saját maga, vagy egy általa megjelölt vállalkozás a szükséges eljárások után elkezdheti a szolgáltatás nyújtását.

A körzeti műsorszóráshoz szükséges infrastruktúra beruházásigénye ugyan az adók nagyobb teljesítménye miatt meghaladja a helyi adókhoz szükséges beruházást, mivel itt sem hálózatos infrastruktúráról van szó, ez messze nem jelent olyan mértékű strukturális korlátot, mint az országos hálózat kiépítésének költsége.

A rendelkezésre álló frekvenciák szükségessége szintén komoly műszaki korlátot jelent egy új adó létesítésekor. Ezt a nehézséget azonban enyhíti, hogy annak ellenére, hogy az azonos frekvenciák használatának területi elkülönítését az esetleges interferencia miatt szigorú vizsgálatok alapján kell kezelni, az ország egymástól megfelelően távol fekvő területein az azonos frekvenciák ismételt felhasználhatók. Ennek megfelelően, mivel a helyi televíziók száma évről-évre növekszik, a Tanács megállapította, hogy a helyi televízió műsorszórás azonosított piaca a hatékony verseny irányába fejlődik.

- [164] **A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy a vizsgált nagykereskedelmi piac nem felel meg az érintett piac három kritériumának, ezért a Tanács a helyi/körzeti televízió műsorszórás nagykereskedelmi piacát a továbbiakban nem vizsgálja.**

I.7.5 Műholdas műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piaca

- [165] A műholdas műsorszórás szolgáltatás nagykereskedelmi piaca tekintetében a Tanács megállapította, hogy a piac transznacionális piac, amely tekintetében az Eht. 53. § (4) bekezdése irányadó: „Az Európai Bizottság határozatában megállapított, a Magyar Köztársaság földrajzi területét is érintő, az Európai Gazdasági Térség tagállamai közötti piac esetében a Tanács a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítását az érintett, az Európai Gazdasági Térség tagállamainak elektronikus hírközlési szabályozó hatóságaival együttműködve végzi el”, összhangban a Keretirányelv 15 cikk (4) bekezdésével és 16 cikk (5) bekezdésével.
- [166] Az európai szabályozó hatóságok csoportja, az Independent Regulators' Group (IRG) közös álláspontja szerint, mivel a műholdak által besugárzott terület (footprint) a műsorfeladás helyéül szolgáló ország területén kívül egyéb országok területére is kiterjedhet, a műholdas műsorszórás nagykereskedelmi piaca egyértelműen egy, a határokon átnyúló (transnational) piac tulajdonságait mutatja. Az IRG információi szerint az Európai Bizottság a műholdas műsorszórás nagykereskedelmi piacát a Keretirányelv 15. § (4) bekezdése alapján várhatóan határokon átnyúló piaccá fogja nyilvánítani.
- [167] **A műholdas műsorfeladás szolgáltatás nagykereskedelmi piacát tehát a Tanács - az IRG közös álláspontjával összhangban - határokon átnyúló piacnak tekinti. Természetesen amint egy esetleges bizottsági ajánlás megjelenik a műholdas műsorszórás piacának vonatkozásában, a Tanács azt messzemenőig figyelembe véve meg fogja vizsgálni ezen nagykereskedelmi piacot is, addig azonban határokon átnyúló jellege miatt nem tekinti azt érintett piacnak.**

1.7.6. Mikrohullámú műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piaca

A Tanács az azonosított piac vizsgálata során az alábbi szempontokat vette figyelembe:

- [168] Ugyan a mikrohullámú műsorterjesztéshez szükséges földfelszíni adótorony kiépítése és üzemeltetése jelentős költségekkel jár, azonban ez messze elmarad egy országos hálózat kiépítésének költségéhez képest. Így elvben elképzelhető lenne, hogy a sűrűn lakott városias területeken más szolgáltatók is belépjenek erre a piacra.
- [169] A rendelkezésre álló frekvenciák szűkössége azonban komoly műszaki korlátot jelent egy új adó létesítésekor.

A szolgáltatás nyújtásához szükséges relatíve egyszerű infrastruktúra ellenére a frekvenciasávok nemzeti felosztásának megállapításáról szóló 346/2004 Kormányrendelet H188-as lábjegyzete kimondja, hogy: „a 12,3-12,5 GHz sávban az állandóhelyű szolgálat keretében kizárólag a budapesti műsorszétosztó és –elosztó rendszer üzemelhet”, így a rendszer ellátási területe nem bővíthető és újabb rendszerek részére nem jelölhető ki frekvencia az ERC/DEC/(00)08 Határozat alapján. Ennek következtében a piacon - a jelenlegi szabályozás értelmében - új szolgáltató nem jelenhet meg.

A fentiek alapján a nemzetközi frekvenciakoordináció miatt az AntennaDigital szolgáltatás földrajzi lefedettségének bővítése, illetve a frekvenciasávban egy másik szolgáltató megjelenése a jelenlegi feltételek mellett nem képzelhető el, vagyis jelentős belépési korlát érzékelhető a piacon.

A Tanács a piac érintettségének vizsgálatakor ugyanakkor figyelembe vette azt is, hogy a szóban forgó AntennaDigital szolgáltatás kiskereskedelmi árára jelentős befolyást gyakorol mind – az előfizető számára mind a szükséges eszközök, mind a műsorkínálat szempontjából nagymértékben összemérhető – a DTH szolgáltatás, mind az AntennaDigital vételkörzetében elérhető, csillagpontos kábelhálózatokon nyújtott műsorterjesztési szolgáltatás. Ennek hatására a szolgáltatás bevezetése óta folyamatosan csökken annak kiskereskedelmi ára, 2006. szeptemberében bevezetett ajánlata értelmében már – hűségszerződés mellett – akár 0 Ft-os havi előfizetési díj ellenében is igénybe vehető a szolgáltatás, előfizetőinek száma pedig ennek ellenére a két évvel korábbi állapothoz képest jelentősen, 27 %-al csökkent. Mivel a versenytársak jelentősen befolyásolják a szolgáltató árazási gyakorlatát, a mikrohullámú műsorterjesztés jelentős, egyirányú helyettesítésnek és versenynyomásnak kitett szolgáltatás, ezért az ex ante szabályozás első feltétele nem áll fenn esetében.

- [170] **A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy a vizsgált nagykereskedelmi piac nem felel meg az érintett piac három kritériumának, ezért a Tanács a mikrohullámú műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piacát a továbbiakban nem vizsgálja.**

I.7.7 Vezetékes műsorterjesztés nagykereskedelmi piaca

A Tanács az azonosított piac vizsgálata során az alábbi szempontokat vette figyelembe:

I.7.7.1. Magas és tartós belépési korlátok az adott piacon

- [171] A kábeles műsorterjesztés a műholdas műsorszórás és más műsorterjesztési szolgáltatáshoz hasonlóan nincs engedélyhez kötve, a szolgáltató a szolgáltatás megkezdését megelőzően mindössze az Eht. 76. §-a szerinti bejelentésre köteles, így közvetlen jogi vagy adminisztratív piacralépési korlát nincs.
- [172] A Tanács megállapította, hogy ahhoz, hogy egy szolgáltató a vezetékes műsorterjesztés piacán számottevő piaci részesedést érjen el, jelentős beruházásokra van szükség, ráadásul a magas 76 százalékos kábeles lefedettség miatt jellemzően olyan területeken, ahol már létezik valamely más kábelszolgáltatónak is kábelhálózata. Bár a párhuzamos hálózatok kiépítése egyelőre gazdaságilag kevés esetben indokolható; azonban az, hogy a kábelszolgáltatók hálózatai a KTV Projekt becslése szerint 10 százalékban átfedik egymást, azt mutatja, hogy lehetőség van párhuzamos hálózatok kiépítésére és, amikor ez gazdaságilag megéri, a szolgáltatók meg is teszik. Mindezek mellett Magyarországon több száz műsorterjesztéssel foglalkozó kis szolgáltató hálózata potenciális felvásárlási célként jelenik meg, mind a piacon már bent levő, mind az újonnan belépni szándékozó műsorelosztók számára (jelentős felvásárlási aktivitást egyelőre nem lehet tapasztalni a piacon).

A nagykereskedelmi piacon a kábelszolgáltatók előfizetőkkel kapcsolatos ügyfélgazda szerepe a vizsgálat időtávján belül még releváns marad, mivel várhatóan ilyen időtávon belül a háztartásoknak még mindig csaknem fele kábeles előfizető marad és egy műsorszolgáltató egy kábeles előfizetőt pedig legtöbbször csak az adott kábelszolgáltatón keresztül tud elérni. Mindazonáltal azonban elmondható, hogy az újonnan piacra lépő szolgáltatások (IPTV, DVB-T) nagy valószínűséggel hatással lesznek a kábelszolgáltatások árára és egyéb versenyfeltételeire.

- [173] Megállapítható, hogy egyes esetekben a kiemelkedően nagy ügyfélbázissal rendelkező kábelszolgáltatók nemcsak a fogyasztókhöz való eljutást, hanem a műsorszolgáltatói piacra való belépést is befolyásolni tudják. Ezt a helyzetet a továbbiakban az ún. "gate keeper"

jelenségnek nevezzük. A magyar reklámpiac sajátosságai miatt ugyanis ahhoz, hogy egy tematikus műsorszolgáltató piacra tudjon lépni, illetve fedezni tudja költségeit, mindenképpen be kell kerülnie legalább a legnagyobb kábelszolgáltatók programkínálatába, hogy a megfelelő nagyságú műsordíj-bevételhez hozzájusson. Ezért a jelenleg - a digitalizáció hiánya miatt - korlátos átvivő kapacitású kábelhálózatokhoz való hozzáférésnek a módja, időigénye, feltételei létfontosságúak a piacra belépni szándékozó műsorszolgáltatók számára. Ezt erősíti az a tény is, hogy egyre több magyar nyelvű tematikus csatorna kíván megjelenni a piacon, akik számára egyes esetekben nem transzparens, hogy a korlátos átvivő kapacitású kábelhálózatokhoz való hozzáférésnek milyen feltételei vannak. Mindazonáltal a „gate keeper” jelenség az „erős” kábelszolgáltatók miatt felmerülhet és a piaci előrejelzések szerint hosszabb távon is fennmaradhat, sőt erősödhet. A jelenleg rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azonban valószínűsíthető, hogy a számos piaci visszaélésre lehetőséget adó, és hosszú távon fennmaradó „gate keeper” probléma nem materializálódik általános, a vezetékes műsorterjesztési piac egészét jellemző piactorzító hatásokban.

[174] Egyebekben piactorzító hatással bír az, ha a nagy kábelszolgáltatók erőfölényüket az adott szolgáltatáshoz nem kapcsolódó árukapcsolásra, a műsorszolgáltatókban való részesedésszerzésre, bizonyos tartalmakat képviselő szolgáltatók közötti diszkriminációra használhatják fel. Ezen jelenségek, amennyiben megmaradnak egyedi, elszeparált eseteknek, versenyfelügyeleti eljárás révén orvosolhatóak, azonban elterjedésük és általánossá válásuk piactorzító hatással bírhat, mind a nagykereskedelmi, mind a kiskereskedelmi piaci tekintetében, így ilyen esetben indokoltá válhat az ex ante szabályozási beavatkozás. Mindezek alapján a nagy kábelszolgáltatók piaci „gate keeper” szerepét a Tanács egy értékelendő és vizsgálendő versenyproblémaként fogja fel, azonban a piacelemzés során nem merült fel olyan bizonyíték vagy konkrét panasz, amely azt bizonyította volna, hogy a „gate keeper” funkcióban rejlő elméleti versenytorzító hatás a vezetékes műsorterjesztési piacon a gyakorlatban is megvalósult volna. Emellett az is elmondható, hogy a nagyobb műsorszolgáltatók terjesztéséhez a vezetékes műsorterjesztőknek erős érdeke fűződik a magas nézettség okán, emellett pedig folyamatosan megjelennek a programcsomagokban új, kisebb műsorszolgáltatók is, hiszen a kábelszolgáltatók közötti verseny része a nagy érdeklődésre számot tartó programcsomagok összeállítása, továbbá lépést kell tartaniuk az olyan új szolgáltatásokkal is, mint a DigiTV vagy a UPC Direct.

[175] **A fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy a vizsgált időtávon belül a nagykereskedelmi piacon fennálló strukturális piacra lépési korlátok várhatóan fennmaradnak.**

1.7.7.2. A hatékony versenyhez való közelítés

[176] Ezt követően a Tanács a nagykereskedelmi piacok dinamikáját vizsgálta a hatékony verseny szempontjából, hiszen még, ha a piacot jelentős strukturális akadályok is jellemzik, az adott piac más strukturális tényezői hatékony versenyt eredményezhetnek a releváns időtávon belül.⁵⁸ Ezen tényezők közül a Tanács a következőket értékelte.

[177] A kábelszolgáltatók és a műsorszolgáltatók a Tanács véleménye szerint kölcsönösen egymásra utaltak a piac speciális felépítése okán. 2002.-től kezdődően a hazai médiapiac tematikus szegmense – összhangban a nemzetközi trendekkel – jelentősen kibővült, a csatornaszám növekedése általános tendenciává vált. A KTV Projekt kínálati felmérésének eredménye

⁵⁸ Ajánlás, 14. rész. Ennek az időkeretnek az NRA által végzett piackutatások közti időszávhhoz kellene kapcsolódnia, vagyis esetünkben 2 év.

szerint a kábelszolgáltatók a következő 3-5 éves periódusban újabb magyar nyelvű csatornák megjelenésére számítanak. Az új csatornák indulása alapvetően megváltoztatta a hazai tematikus piaci szegmens szerkezetét: amíg korábban a piac keresleti jelleget mutatott, addig 2003-2004. fordulóján egyre inkább a túlkínálat jelei kezdtek mutatkozni és ez a tendencia a Tanács várakozásai szerint tartósan ígérkezik.

A bővülő csatornakínálat miatt fontos annak vizsgálata, hogy ezen műsorszolgáltatók el tudják-e indítani szolgáltatásukat, azaz el tudják-e érni célközönségüket. A KTV Projekt vizsgálata szerint a kiemelkedően nagy ügyfélbázissal rendelkező kábelszolgáltatók nemcsak a fogyasztókhöz való eljutást, hanem a műsorszolgáltatási piacra való belépést is befolyásolni tudják, mivel gazdasági szempontból nagyon nehezen megkerülhetőek a műsorszolgáltatók számára. A műsorszolgáltatóknak ugyanis létfontosságú, hogy műsoraik bekerüljenek a háztartások közel felét ellátó – de ezen belül is különösen a legnagyobb - kábelszolgáltatók programcsomagjába, egyrészt a kábelszolgáltatóktól kapott, az elért előfizetők számával arányos műsordíjak miatt, másrészt, mivel ez alapvetően meghatározhatja a műsor nézettségét és így a műsor által megszerezhető reklámbevételeket is. Ezért a jelenleg még igen korlátos átvivő kapacitású kábelhálózatokhoz való hozzáférés módja, időigénye, feltételei létfontosságúak a piacra belépni szándékozó műsorszolgáltatók számára.

[178] Az analóg kábelhálózatokban fennálló kapacitáshiány, a digitalizáció egyelőre kezdetleges volta, illetve a vizsgált időtávon belül várható alacsony szintje mellett, változatlanul fennmarad, illetve amennyiben a műsorszolgáltatási piac kínálati jellege erősödik, a kapacitáshiány növekedhet. Ebből következően a kábelcsomag összeállítása és árazása - a *must carry* kötelezettség enyhe jellege mellett - legnagyobb részt a kábel szolgáltatók döntése. A KTV Projekt keretében elvégzett felmérés azt mutatta, hogy a beruházás jelentős költsége miatt a kábelszolgáltatók nagy része egyelőre nem tervezi, hogy más kábelhálózatok által már lefedett területeken is megjelenjenek, kivéve, ha ez gazdaságilag indokolt. A hálózatok jelenlegi 10 százalékos átfedése okán a műsorszolgáltatóknak korlátozottan áll módjában a kábelszolgáltatók közti választás, a többi platform vonatkozásában pedig nem helyettesítő, hanem kiegészítő a viszony: a műsorszolgáltató számára egy adott platformról való kilépés egyrészt a műsordíj-bevétel, másrészt a nézettség elvesztéséhez vezethet. A műsorszolgáltató számára azonban egy új platformra való belépés lehetőséget teremthet arra, hogy például a kapacitáshiány miatt fellépő nézettség veszteségét valamelyest kompenzálja (pl. DigitTV).

[179] A vezetékes műsorterjesztési szolgáltatás jelenlegi tartalmának megfelelően a kábelszolgáltató valamely üzleti szempont, illetve az előfizetői preferenciák feltérképezése alapján műsorcsomagokat állít össze, és az így összeállított terméket adja tovább az előfizetőnek. Ez a csomagolás természetesen azt is jelenti, hogy a műszaki szempontok miatt korlátos méretű műsorcsomagba egyes műsorszolgáltatók csatornái bekerülhetnek, másoké viszont kimaradhatnak. Egy műsorszolgáltatónak természetesen jelentős hátrányt okoz – adott esetben a műsorszolgáltatási piacon való gazdaságos megjelenését is megakadályozhatja -, ha valamelyik nagy kábelszolgáltató nem engedi be hálózatába. Mindazonáltal ezen jelenségre – azaz a kábelszolgáltató elzárkózása a műsorszolgáltató hálózatba való beengedésétől, a hozzáférés visszavonása, illetve ennek kilátásba helyezése valamely versenyjogilag tilalmazott, piaci szempontból káros magatartás (árkapcsolás vagy más visszaélés szerű magatartás) elérése érdekében - nem merültek fel bizonyítékok a piacelemzés során, így ezen jelenségek nem tekinthetőek általánosnak vagy elterjedtnek a piacon.

[180] Az új szolgáltatások várható (DVB-T, DVB-H), illetve tényleges megjelenése (IPTV) hatására azonban a műsorterjesztés piacán már a vizsgált időtávon belül is intenzívebbé válik az egyes szolgáltatások, illetve szolgáltatók közti verseny. Ennek következtében az előfizetők egyre több, hasonló árú, hasonló szolgáltatást nyújtó termék között választhatnak majd, egyre inkább lehetővé válik az egyes platformok illetve szolgáltatók közötti váltás, vagyis egy-egy érdeklődésre számot tartó csatorna hiánya miatt könnyebben dönthetnek úgy, hogy váltanak bizonyos műsorterjesztő szolgáltatók között. Ezáltal a kábelszolgáltatók is érdekeltébbé válnak abban, hogy lehetőség szerint minél értékesebb tartalmakat, minél kedvezőbb áron tegyenek elérhetővé fogyasztóik számára, vagyis a nagykereskedelmi piacon is törekedni fognak az értékes – elsősorban magyar nyelvű – tartalmat kínáló műsorszolgáltatókkal való megállapodásra. Mindazonáltal itt is rögzíteni szükséges, hogy a „gate keeper” jelenség miatt esetlegesen felmerülő versenytorzító magatartások olyan piaci struktúrához is vezethetnek, amely ezen folyamatokat lelassítja és a hatékony verseny felé való elmozdulás hosszabb időtávon belül sem következik be.

[181] A hatékony versenyt erősítheti a későbbiekben az, hogy - hasonlóan más európai országokhoz - Magyarországon is megkezdődött a jelenleg még szinte kizárólag analóg kábelhálózatok digitalizálása. Mivel a digitalizáció jelentősen megnöveli a potenciálisan terjeszthető műsorok számát, lehetőséget teremt további csatornák kábeles műsorcsomagba való bekerülésére.

[182] **Ebből következően a Tanács megállapította, hogy a piacot jellemző, kimutatható, de bizonyított hatásaiban egyelőre nem jelentős strukturális korlátok a vizsgált időtávon belül várhatóan nem maradnak fenn és a piac a hatékony verseny irányába fejlődik.**

1.7.7.3. A versenyjog elégségessége az azonosított piaci kudarcok kezelésre

[183] A harmadik ex ante szabályozási feltétel keretében a Tanács azt vizsgálta, hogy elégséges-e a versenyjog a belépési akadályok csökkentésére vagy eltávolítására, vagy a hatékony verseny visszaállítására.⁵⁹

[184] A Tanács a kábeles műsorterjesztés nagykereskedelmi piacán nem szembesült ex ante beavatkozást igénylő átfogó, az egész piacot jellemző versenyproblémákkal, a KTV Projekt azonban felhívta a figyelmet néhány, egyelőre marginális problémaként jelentkező olyan potenciális versenytorzítással járó piaci jelenségre (pl. indokolatlan árukacsolás), amelyek vélhetően hatékonyan kezelhetők ex post beavatkozással.

[185] A legnagyobb kábelszolgáltatók vertikális integrációs törekvései, vagyis a tartalomszolgáltatói körben megszerzett egyre nagyobb részesedések piaci előnyt jelenthetnek ezen kábelszolgáltatók számára. A tartalompiacon kínálati oldalán megszerzett pozíciók elvileg lehetővé teszik ugyanis, hogy a versengő technológiák és szolgáltatások számára a kereskedelmi szempontból is értékes tartalmakhoz való hozzáférést a kábelszolgáltató megnehezítse, illetve amennyiben saját maga kíván új szolgáltatással piacra lépni, akkor ezt biztos tartalomháttérre támaszkodva tehesse, megelőzve versenytársai hasonló lépéseit.

A hazai médiapiacra működő tematikus csatornák jelentős része (Discovery Channel, Travel Channel, Animal Planet, Romantica, Reality TV, Europa Europa, Club, National Geographic Channel, Írisz Televízió, Sport1, Sport2) már most is tulajdonosi kapcsolatokkal kötődik a UPC-hez, vagy annak anyacégeihez. E mellett a Zone Vision 2005.-ös felvásárlása a UPC

⁵⁹ Az ajánlás Preambulum 15. bekezdés

számára olyan csatornák értékesítésére is befolyást biztosít, amelyek nem állnak Liberty-tulajdonban.

UPC-Liberty csoport mellett a hazai piacon a T-Com-T-Online-M-RTL-IKO cégcsoportnál észlelhetőek a vertikális integráció jelei. A cégcsoportban a Liberty példájához hasonlóan, bár annál korlátozottabb terjedelemben jelenik meg a tartalom és az átviteli kapacitás feletti együttes ellenőrzés, illetve ennek igénye. A csoport érdekeltségébe tartozik az RTL Klub, Sport Klub, a Film+, illetve a Cool TV is.

A vertikálisan integrált, nagy kábelszolgáltatók általában előnyben részesítik a saját tulajdonosi körükhöz tartozó műsorszolgáltatókat. Az újonnan piacra lépni szándékozó, előfizető számára ismeretlen csatornák és a legnagyobb kábelszolgáltatók érdekeltségi körén kívül eső tematikus csatornák ezért potenciálisan kiszolgáltatottá válhatnak – mivel a műsordíjak miatt létérdekük a csomagba való bekerülés –, kénytelenek aránytalan hozzáférési feltételeket is elfogadni a csomagba való bekerülés érdekében. Ilyen indokolatlan feltétel lehet például, hogy a kábelhálózatba hozzáférni kívánó műsorszolgáltató vegye igénybe a kábelszolgáltató egyéb, pl. műsorszétosztó szolgáltatását, vagy mikor a műsorszolgáltatóval szemben egy kábelszolgáltató tulajdoni igényeket támaszt.

[186] A vertikális integrációból fakadó potenciális versenyproblémákra a GVH Versenytanácsa is felhívta a figyelmet a Vj-61/2006/26. eljárás (Chellomedia Programing B.V.⁶⁰ irányítás szerzése a Sport1 TV Műsorszolgáltató Zrt.-ben) kapcsán. Az eljárás eredményeként a Versenytanács arra a következtetésre jutott, hogy - az előfizetői által igényelt, ismert és értékes csatornák esetén – nem tekinthető valós veszélynek az, hogy a kábelszolgáltató teljes mértékben elzárkózik attól, hogy a műsorszolgáltató műsorát betege a csomagba, tekintettel arra, hogy a kiskereskedelmi piacon - a vizsgált időtávon belül egyre növekvő verseny hatására - ezt előfizető vesztés reális veszélye nélkül nagy valószínűség szerint nem teheti meg. Az összefonódás feltételeként ugyanakkor a Versenytanács előírta, hogy a Chellomedia Programing B.V. nem zárkozhat el a Sport1 és Sport2 csatornák harmadik felek részére történő értékesítésétől, amely rendelkezés célja többek között az, hogy a nagy nézettségű csatornák saját érdekeltségi körbe tartozó cégeknek való kizárólagos vagy diszkriminatív értékesítésével a Liberty-csoportba tartozó műsorterjesztők ne kerüljenek előnyösebb helyzetbe, mint az egyéb kábelszolgáltatók.

[187] A Tanács megvizsgálta, hogy a kábelhálózatba való beengedéssel és a műsorcsomagok összetételével kapcsolatos esetleges problémát ex post, vagy ex ante szabályozással lehet-e hatékonyabban kezelni. A fentiekre tekintettel a Tanács véleménye szerint a műsorterjesztés nagykereskedelmi piacán növekvő verseny okán nem várható, hogy az előfizető számára potenciálisan értékes tartalmakat valamely kábelszolgáltató ne kívánná terjeszteni. Ugyanakkor egyedi esetek azt mutatják, hogy a kisebb vagy új műsorszolgáltatók számára nehézségekbe ütközik a kábelszolgáltató műsorcsomagjába való bekerülés. Ilyen esetekben, amikor bebizonyosodik a kábelszolgáltató versenytorzító magatartása, a Tanács véleménye szerint a konkrét, szolgáltatók közti, ténylegesen felmerült versenyproblémára irányuló ex

⁶⁰ A Chellomedia Programing B.V. a Liberty Global Inc. által közvetlenül vagy közvetve irányított vállalkozások alkotta vállalkozás-csoport (a továbbiakban: Liberty-csoport) tagja. A Liberty-csoport 19 országban 30,5 millió háztartást elérő kábelhálózattal rendelkezik, emellett jelentős média- és tartalomszolgáltatást is nyújt világszerte. A Liberty-csoport magyarországi tagjai között van a UPC és a Monortel, amely cégek kábeltelevíziós szolgáltatást is nyújtanak, továbbá a Monortel nyújtja a UPC Direct szolgáltatást. A Liberty-csoport külföldön honos tagjai így például a Club Channel Ltd.; a Romantica (East) Ltd.; a Reality TV Ltd. televíziós csatornákat (pl. Club, a Romantica, az Europa és a Reality stb.) értékesít magyarországi műsorterjesztő vállalkozásoknak.

post szabályozás az ágazati szabályozásnál hatékonyabb ezen egyedi versenyproblémák kezelésére, tekintettel arra, hogy egyedi esetek kezeléséhez nem szükséges a teljes piacot szabályozni. Ezzel összefüggésben fontos rögzíteni az ex post és az ex ante szabályozás céljában és funkciójában megmutatkozó különbségeket:

- [188] Összhangban a Tájékoztatóval az ágazatspecifikus szabályozás szempontjából az érintett piacokat mindig előremutatóan kell meghatározni, a hatóság elemzésének magában kell foglalnia a piac jövőbeni fejlődésének megítélését, nem hagyva figyelmen kívül – ahol ez jelentőséggel bírhat a múlt bizonyítékait az érintett piac jövőbeni kilátásainak értékelése során. Az Eht. szerinti piacelemzés végzésének kiindulópontja nem egy konkrét, egyedi megállapodás vagy összehangolt magatartás az EK Szerződés 81. cikke értelmében, sem egy, a Fúziókontroll Rendelet szerinti összefonódás, sem pedig az EK Szerződés 82. cikke szerinti erőfölénnyel való feltételezett visszaélés, hanem a vizsgált piac szerkezetének és működésének átfogó, jövőbe tekintő értékelésén alapuló elemzés. Az ex ante szabályozás célja az, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatók ne használhassák piaci erejüket a verseny korlátozására vagy torzítására az érintett piacon, illetve, hogy a piaci erejüket a kapcsolódó piacokra ne vihessék át.

Az ex post szabályozási célú vizsgálatok során első sorban a piacon már lejátszott eseményeket veszik figyelembe és az elemzéseket nem befolyásolják a lehetséges jövőbeni fejlemények (kivéve fúziókontroll, amely azonban ez esetben nem merül fel). Az ex post szabályozás feladata az, hogy szankcionálja az olyan konkrét, egyedi megállapodásokat, vagy erőfölénnyel való visszaéléses eseteket, amelyek korlátozzák vagy torzítják a versenyt az érintett piacon.

A fentiekből következik, hogy a hírközlési hatóság és a versenyhatóság által alkalmazott intézkedések különböző problémák megoldását szolgálják az érintett piacokon.

A Tanács tehát a vezetékes műsorterjesztés nagykereskedelmi piacán lehetséges egyedi, esetlegesen versenytorzító, azonban a piacra általánosságban nem jellemző magatartások alapján arra a következtetésre jutott, hogy a piac egészét tekintve kilátás van a versenyre a vizsgált időtávon belül, hacsak a strukturális problémákból eredő versenytorzító magatartások nem jelentkeznek nagyobb számban. A Tanács megjegyyezni kívánja, hogy a műsorszolgáltatóktól sem a GVH-hoz sem a Hatósághoz nem érkeztek a vezetékes műsorterjesztés nagykereskedelmi piacán versenytorzító magatartásokra vonatkozó bejelentések. A Tanács továbbá megállapította, hogy az egyedi, a piac egészére nem jellemző esetek nem indokolják a vezetékes műsorterjesztési nagykereskedelmi piac átfogó szabályozását, a versenyjog ex post szabályozási eszközei elegendőek és alkalmasak az egyes erőfölénnyel való visszaélésre utaló esetek kivizsgálására és esetleges szankcionálására.

- [189] A fentiekre, valamint a műsorterjesztés nagykereskedelmi piacán mutatkozó növekvő versenyre tekintettel a Tanács valószínűsíti, hogy nem várható a kábelszolgáltatók elzárkózása az előfizetők számára potenciálisan értékes tartalmak terjesztésétől. Ugyanakkor nem zárható ki az sem, hogy a KTV Projekt által feltárt egyes egyedi esetekben a kisebb vagy új műsorszolgáltatók számára - például a fentiekben is bemutatott aránytalan hozzáférési feltételek kikötésével - nehézségekbe ütközik a kábelszolgáltató műsorcsomagjába való bekerülés. Ilyen esetekben azonban, amikor bebizonyosodik a kábelszolgáltató versenytorzító magatartása, a konkrét, szolgáltatók közti, ténylegesen felmerült versenyproblémára irányuló ex post szabályozás hatékonyabb eszközökkel rendelkezik a versenyproblémák kezelésére,

mint az ágazati ex ante szabályozás, mindaddig, amíg a versenytorzító magatartások nem válnak általánossá a piacon.

[190] Mindazonáltal, amennyiben a fentiekben részletezett esetlegesen versenytorzító magatartások bizonyíthatóan elterjednek vagy általánossá válnak a vezetékes műsorterjesztés piacán és ennek következtében felmerül az ex ante beavatkozás szükségessége, a Tanács mérlegelni fogja a vezetékes műsorterjesztési piac érintett piaccá való minősítését.

[191] **A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy a vizsgált nagykereskedelmi piac nem felel meg az érintett piac kritériumainak, ezért a Tanács a vezetékes műsorterjesztés nagykereskedelmi piacát a továbbiakban nem vizsgálja.**

1.7.8. Nyilvános telefonhálózaton nyújtott műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piaca

[192] A Tanács az azonosított piac vizsgálata során az alábbi szempontokat vette figyelembe:

Ugyan egy szélessávú adatátvitelre alkalmas hálózat kiépítése jelentős költségekkel jár, azonban ennek a költségnek jelentős része elkerülhető egy – az NHH által szabályozott feltételekkel – az inkumbenstől igénybevett hurokátengedési szolgáltatás által.

[193] Az IPTV szolgáltatási piacon ezért akár egy újonnan belépő, kis szolgáltató is viszonylag egyszerűen meg tud jelenni (erre példa a TVnet, amely korábban - helyi hurok átengedés alapján - kizárólag szélessávú internetet és IP telefont kínált előfizetőinek, ugyanakkor 2006. novemberében a T-Online-al egy időben az elsők között indította el IPTV szolgáltatását).

A Tanács szintén figyelembe vette azt is, hogy az IPTV szolgáltatás kiskereskedelmi árára nyilvánvalóan jelentős befolyást gyakorol a legnagyobb kábelszolgáltatók árazási gyakorlata – a szolgáltatás induló árát egyértelműen a legnagyobb kábelszolgáltatók előfizetési díjához igazították. Mivel a versenytársak jelentősen befolyásolják a szolgáltató árazási gyakorlatát, az IPTV egy igenkorai fázisban levő, jelentős versenynyomásnak kitett szolgáltatás, ezért az ex ante szabályozás első feltétele nem áll fenn esetében.

[194] **A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy a vizsgált nagykereskedelmi piac nem felel meg az érintett piac három kritériumának, ezért a Tanács a nyilvános telefonhálózaton nyújtott műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piacát a továbbiakban nem vizsgálja.**

I.8. ÉRINTETT PIACOK

[195] Fenti vizsgálatok alapján a Tanács megállapította, hogy az érintett piacnak az alábbi piacok minősülnek:

- a) Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piaca;
- b) Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piaca.

[196] **A Tanács megvizsgálta a „Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából” nagykereskedelmi piacot és megállapította, hogy az Európai**

Bizottság által használt ex ante szabályozást megalapozó három kritérium mindegyike teljesül a fenti két piacon, ezért mindkét piac érintett piacnak tekintendő szabályozási szempontból.

II. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

II. 1. A JPE SZOLGÁLTATÓK AZONOSÍTÁSÁNAK MENETE (PIACELEMZÉS)

[197] Mivel a Tanács megállapította, hogy a vizsgált nyolc részpiac közül kettő szabályozási szempontból érintettnek tekintendő, ezért ezeken a piacokon szükséges az érintett piacokra vonatkozóan a piacelemzés elvégzése és szükség esetén jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató (JPE) kijelölése.

[198] A jelentős piaci erő vizsgálatának fontos kritériuma a mindenkor vizsgált piacon tevékenykedő vállalatok piaci részesedése. A piaci részesedést gyakran használják a jelentős piaci erő jelzőszámaként, mivel az elméletileg egyértelműen jelzi a vállalat sikerét és teljesítőképességét; és ebben szignifikáns mértékben tükröződik a piaci lépések sikere vagy kudarca. Önmagában a magas piaci részesedés azonban még nem jelenti azt, hogy az érintett vállalat jelentős piaci erővel rendelkezne. Másrészt azt sem lehet kizárni, hogy egy jelentős piaci részesedéssel nem rendelkező vállalat is jelentős szerepet töltsön be a piacon. Az Európai Bíróság joggyakorlatában a piaci részesedésre vonatkozóan kialakultak olyan gyakorlatok, melyek a különböző nagyságú piaci részesedések értékére vonatkoznak:

A legfeljebb 25%-os piaci részesedés mellett nem lehet szó (önálló) jelentős piaci erőről. Noha egyes esetekben alacsonyabb piaci részesedés esetén is feltételezhető a piacon jelentős piaci erő, az Európai Bizottság esetjogában a jelentős piaci erőre vonatkozó küszöb általában 40% fölötti piaci összetevőnél feltételezett. Az Európai Közösség bíróságának joggyakorlata szerint a különösen nagy (50%-nál nagyobb) piaci részesedések egyértelműen – pár kivételtől és speciális körülménytől eltekintve - bizonyítják a piaci uralkodó helyzet meglétét.¹

Az Európai Közösség bírósága szerint ugyanis az olyan vállalat, mely hosszabb ideje különösen nagy piaci részesedéssel bír, kizárólag termékeivel és kínálati terjedelmével, olyan erős pozícióban van, mely megkerülhetetlen üzleti partnerré teszi, és számára pont ezért relatívan hosszú ideig biztosítja a független piaci magatartás lehetőségét, ami a jelentős piaci erő jellemzője. A jelentősen kisebb piaci részesedéssel bíró cégek nincsenek abban a helyzetben, hogy rövid idő alatt kielégítsék a keresleti oldalt, ha az a piacvezető céggel fel akarnák bontani üzleti kapcsolataikat.

A fenti joggyakorlatra támaszkodó 1999. október 7-i ítéletben a T-228/97-es Irish Sugar/Bizottság ügyben az első fokú Európai Bíróság kimondta, hogy az ott vizsgált esetben a panasztevő uralkodó pozíciója alapvetően már abból a megállapításból is levezethető, hogy a szóban forgó időszakban a forgalom több mint 90%-át magáénak mondhatta a releváns piacon. A Bizottság megvizsgálta, hogy az Európai Bizottság ítéletének alapjául szolgáló döntésben nem hagyta-e figyelmen kívül a „kivételek és speciális körülmények” meglétét. Ez azt jelenti, hogy még ilyen magas piaci részesedés esetén is több tényező összesített értékelését kell elvégezni.

Az érintett vállalat vagy vállalatok piaci részesedésének kiszámítási kritériumai a releváns piac jellemzőitől függenek. A piac nagyságának és a piac részesedésének kiszámítása során egyaránt fontos információ mind az értékben kiszámított forgalom, mind a mennyiség. A piaci részesedések abszolút nagysága mellett azok alakulásának időbeli menete is fontos. Így

pl. egy jelentős piaci részesedésű vállalat jelentős piaci erejűnek tekinthető, ha ez a piaci részesedés hosszú ideje stabil marad. Az a körülmény, hogy egy erős vállalat fokozatosan veszít piaci részesedést, ugyan mindenképpen utal a fenti piacon növekvő versenyre, azonban nem zárja ki a jelentős piaci erő megállapítását. Hosszú ideig ingadozó piaci részesedések azonban ismét csak annak a jelei lehetnek, hogy hiányzik a jelentős piaci erő a releváns piacon.

Egy szabályozási szempontból érintettnek tekintett piacon pusztán a piaci részesedés vizsgálata önmagában nem elegendő a jelentős piaci erő felmérése szempontjából, bár a magas piaci részesedés jelentős mértékben valószínűsíti a jelentős piaci erő meglétét.

[199] A Tájékoztató a következő szempontok elemzését is szükségesnek tartja a piaci erő megítélésé során⁶¹:

- a vállalkozás mérete

A vállalkozás méretének megítélése a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének együttes értékelésén alapul. Ezek megítéléséhez szükséges mérhető jellemzők lehetnek a vállalat vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzete.

- ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett

A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés vizsgálata érdekében először meg kell vizsgálni, hogy az adott infrastruktúra egyáltalán nem, vagy nehezen megkettőzhető-e. Ennek okai nem csupán fizikai, műszaki adottságok, körülmények lehetnek, hanem strukturális, vagy jogi korlátok is.

Infrastruktúrán olyan hálózat, hálózatrész, illetve egyes hálózati elemek értendők, melyek igénybevitelre kerülnek az adott érintett piac részét képező szolgáltatások nyújtása érdekében. Az ellenőrzés az infrastruktúra részben vagy egészben történő tulajdonlásán, birtoklásán, használatán, vagy az infrastruktúra feletti közvetlen vagy közvetett befolyáson alapulhat.

A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés vizsgálata különösen jelentős szempont a nagykereskedelmi szolgáltatások piacán, de jelentős hatása lehet azon kiskereskedelmi szolgáltatások esetében is, ahol e szolgáltatások nyújtása érdekében felhasznált nagykereskedelmi szolgáltatások esetében áll fenn az ellenőrzés.

- technológiai előnyök vagy felsőbbrendűség

Technológiai előny, vagy fölény megállapításának előfeltétele, hogy technológiai, műszaki elemzés alapján az adott érintett piacon legyen jelen olyan új technológia, amely alkalmas arra, hogy a JPE szolgáltatóként való minősítést befolyásolja. Ilyen technológia olyan lehet, amely lehetővé teszi: (a) a szolgáltató részéről egy szolgáltatás hatékonyabb, olcsóbb nyújtását, illetve (b) a felhasználó részéről egy korszerűbb, többet nyújtó, egyszerűbben igénybe vehető, és ennek következtében relatíve olcsóbb szolgáltatás használatát.

⁶¹ 8001/2004 IHM Tájékoztató 78. pont

Technológiai előny, vagy fölény megítélésében releváns szempont lehet a kutatás-fejlesztési ráfordítások - beleértve az új szolgáltatások kifejlesztésének költségeit is -, illetve ezek árbevételhez, eszközállományhoz viszonyított nagyságának ismerete.

- a kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje

A kiegyenlítő vásárlóerővel általában az a nagy mennyiségben fogyasztó felhasználó, előfizető rendelkezik, aki kedvező tárgyalási pozícióval és nagy érdekérvényesítő képességgel bír egy - akár gazdasági erőfölénnyel is bíró - szolgáltatóval szemben. Minél nagyobb hányadát vásárolja egy felhasználó, előfizető a szolgáltató szolgáltatásainak, a szolgáltató annál inkább hajlandó lehet engedményekre, vagy kényszerül engedni a kiegyenlítő vásárlóerőnek. A felhasználó, előfizető pedig feltehetően annál inkább érvényesíti vásárlóerejét, minél nagyobb hányada kötődik összkülső adásainak az adott szolgáltatáshoz. Ez esetben érzékenyebb a szolgáltatás árára, minőségére, és kedvezőbb ajánlat esetén könnyebben vált szolgáltatót. A nagykereskedelmi piacon az egymással szemben álló szolgáltatók érdekérvényesítési képességét kell vizsgálni.

Mindezek megítéléséhez szükséges jellemzők az alábbiak lehetnek: (a) vevő-koncentráció, a nagy felhasználók, előfizetők aránya a szolgáltatók teljes árbevételében, (b) szolgáltató váltásának költsége, (c) keresleti ár rugalmasság, (d) fogyasztói informáltság, különösen az elérhető szolgáltatások körére, azok árára vonatkozóan, illetve ha ezek a fogyasztók számára ismertek és könnyen összehasonlíthatóak.

A kiegyenlítő vásárlóerő vizsgálata különösen jelentős szempont a kiskereskedelmi szolgáltatások piacán, illetve egyes vevő szegmens(ek)ben.

- könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz

Minden érintett piacon a nyújtott szolgáltatás(ok)hoz szükséges infrastruktúra kiépítése jelentős beruházást igényel. A beruházások megtérülési ideje - a vizsgált időtávon túli - közép vagy hosszú távú, ezért a tőkepiac(ok)hoz, a pénzügyi forrás(ok)hoz való hozzáférés meghatározó jelentőségű a szolgáltatók, illetve a vállalkozások számára.

A tőkepiac(ok)hoz, pénzügyi forrás(ok)hoz való hozzáférés megítélése szempontjából jelentőséggel bír az adott szolgáltató piaci részesedése, vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi mutatóinak alakulása, tulajdonosi háttere, a vállalati stratégia, az ügyvezetés reputációja és stabilitása. Ezek megítéléséhez – az egyenlő elbánás figyelembevételével - a vizsgált vállalkozásról, vállalkozás csoportról az objektív, hitelt érdemlően rendelkezésre álló adatokat kell és lehet figyelembe venni. Ilyen mérhető jellemzők például az alábbiak lehetnek: (a) vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi mutatói, (b) a vállalkozás tőkestruktúrája, (c) vállalkozás külső hitelállományának struktúrája és kondíciói, (d) vállalkozás belső hitelállománya, és annak feltételei. (e) tulajdonos szakmai vagy pénzügyi befektető-e, illetve milyen érdekeltségei vannak más szolgáltatókban, vállalkozásokban, illetve milyenek a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének fontosabb mutatói.

- áru/szolgáltatási diverzifikáció

Az érintett piacon nyújtott szolgáltatások gyakran csomagban, más szolgáltatásokkal együtt kerülnek nyújtásra, következésképpen így is vehetők igénybe.

A csomagképzés az alábbi két fő esetben merülhet fel: (a) egy érintett piacon nyújtott szolgáltatás kizárólag más - esetleg nem is az érintett piachoz tartozó - szolgáltatással együtt, csomagban vehető igénybe, (b) egy érintett piacon nyújtott szolgáltatás - esetleg nem is az érintett piachoz tartozó - más szolgáltatással együtt, csomagban az adott szolgáltatásra vonatkoztatva lényegesen kedvezőbb feltételekkel vehető igénybe. A fenti csomagképzés különösen akkor okozhat versenyproblémát, ha az egyik szolgáltatás innovatív, a hatékony verseny irányába fejlődő piacon nyújtott szolgáltatás, mely piacon mindkét szolgáltató versenyez egymással, míg a másik szolgáltatás tekintetében a szolgáltatók függőségi viszonyban vannak, illetve ha az egyik szolgáltatást kizárólag a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató tudja egyáltalán, illetőleg kedvezőbb feltételekkel nyújtani.

E kritérium megítéléséhez szükséges mérhető jellemzők az alábbiak lehetnek: (a) termékkínálat, az egyes termékek árbevételben való részesedése, illetve költségeinek aránya, (b) vertikális integrációval, méretgazdaságossággal és választékgazdaságossággal kapcsolatos egyéb jellemzők.

- méretgazdaságosság

Méretgazdaságosság létezik akkor, amikor az output termelésének növelése esetén csökken, az output termelésének csökkentése esetén pedig növekszik az output egységére jutó inputok volumene. Az érintett piacokon nyújtott szolgáltatásokhoz használt infrastruktúráknál a méretgazdaságosság azáltal érvényesül, hogy a magas fix költséget jelentő hálózatot intenzívebben, optimálisabban használják ki a nagyobb mennyiségű szolgáltatás nyújtás esetén.

A méretgazdaságosság megítéléséhez szükséges mérhető jellemzők, a vállalkozás méreténél, a szolgáltatási csomagok képzésénél leírtak lehetnek, illetve a költségviszonyok vizsgálata (pl. a fix költségek aránya az összes költségen belül).

- választék-gazdaságosság

Választékgazdaságosság létezik akkor, ha különféle outputok nyújtása olcsóbban valósítható meg egy közös termelési folyamatban, mint egymástól független, különálló termelési folyamatokban. Az érintett piacokon nyújtott szolgáltatásokhoz használt infrastruktúráknál a választékgazdaságosság akkor állhat fenn, ha pl. a hálózat kapacitását több szolgáltatás között osztják meg.

A választékgazdaságosság megítéléséhez szükséges mérhető jellemzők, a vállalkozás méreténél, a szolgáltatási csomagok képzésénél leírtak lehetnek.

- vertikális integráció

A vertikális integráció azt jelenti, hogy egy vállalkozás, illetve azonos érdekkörbe tartozó vállalkozások csoportja az értéklánc magasabb, vagy alacsonyabb szintjén lévő piacon is jelen van. A vertikális integráció esetén előfordulhat, hogy egy vállalkozás éppen ezért lehet képes az egyik piacon meglévő gazdasági erejét átvinni egy másik piacra is. Az azonos érdekkörbe tartozás általában azonos tulajdonosi, irányítási viszonyokat is feltételez.

A vertikális integráció megítéléséhez szükséges a piacon lévő vállalkozás(ok) tulajdonosi, és irányítási viszonyainak ismerete.

- fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat

A szolgáltatások - különösen a kiskereskedelmi szolgáltatások - nyújtása szempontjából jelentős szerepe van a szolgáltatást forgalmazó, értékesítő, elosztó hálózatnak, illetve e hálózat fejlettségének. Ezen hálózatok révén a szolgáltatás forgalmazása, értékesítése, elosztása költséghatékonyabban végezhető, a fogyasztók döntése hatékonyabban befolyásolható. A fejlett saját forgalmazói, értékesítési hálózatok csak nagy költséggel építhetők ki és tarthatók fenn, esetleg strukturális vagy jogi korlát miatt nem is lehetséges a megkettőzésük.

Ezen kritérium megítéléséhez szükséges jellemzők: (a) szolgáltató által fenntartott ügyfélkapcsolati pontok fajtája, száma, (b) az ügyfélkapcsolati pontokat létesítő más vállalkozásokkal - az értékesítésre kötött - szerződések lényeges elemei, (c) szolgáltató promóciós megállapodásai, melyek más érintett piacon, érintett piacnak nem minősülő szolgáltatási piacon, vagy az elektronikus hírközlési piacokon kívüli, más ágazatokban működő vállalkozásokkal létesített.

- a potenciális verseny hiánya és a terjeszkedés akadályai

A piacon a verseny hatékonyabb irányba fejlődhet, ha a piacra lépés és a piac növekedési korlátai alacsonyak, illetve fennáll a potenciális verseny helyzet. Piacra lépés a vizsgált piacon új vállalkozások piacra lépését jelenti. Piaci növekedés a piacon értékesített szolgáltatások volumenének és/vagy az árbevételének növekedését jelenti. Potenciális verseny esetén egy vagy több vállalkozás - a kínálati helyettesítőség esetéhez képest hosszabb időn belül és nagyobb költséget és kockázatot vállalva - képes (pl. egy feltételezett áremelés estén) belépni a piacra.

A fenti kritériumok relevanciáját, illetve ezen feltételek hiányát alapvetően a strukturális és jogi korlátok vizsgálata alapján lehet megállapítani, továbbá a szolgáltatókhoz, illetve viselkedésükhöz kötődő stratégiai korlátok vizsgálatával. Ezen stratégiai korlátok akkor létezhetnek, ha az érintett piacon már bent lévő vállalkozások stratégiai eszközökkel tartják távol versenytársaikat, illetve potenciális vetélytársaikat.

[200] **A Tanács első lépésben általánosan vizsgálta a fenti kritériumokat, majd ezt követően a 18. piac vonatkozásában mérlegelte a kritériumok fontossági sorrendjét, majd ez alapján rendszerezte a kritériumokat.**

II.2. JELENTŐS PIACI ERŐVEL RENDELKEZŐ SZOLGÁLTATÓ AZONOSÍTÁSA

II.2.1. A jelentős piaci erő kritériumai az országos analóg földfelszíni rádió és televízió-szórás piacain

[201] A JPE kritériumok teljesítését külön-külön majd összességében vizsgálta a Tanács. Az azonban, hogy a kritériumok közül melyik szolgáltató hányat teljesít csupán tájékoztató jellegű, hiszen egyetlen kritérium is megalapozhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató státuszt.

[202] A Tanács az országos analóg földfelszíni rádió, illetve televízió műsorszórás nagykereskedelmi piacain elsősorban az alábbi szempontokat vette figyelembe:

- piaci részesedés
- potenciális verseny hiánya
- kiegyenlítő vásárlóerő hiánya.

[203] A *piaci részesedés* vizsgálatának kiemelt szerepe van a jelentős piaci erő megítélése szempontjából. 25% piaci részesedés alatt nem valószínű, hogy a vállalkozás jelentős piaci erővel rendelkezik. 40%-os részesedés felett merülnek fel a vállalkozás erőfölényével kapcsolatos aggályok. Kivételes esetektől eltekintve a nagyon nagy – 50%-ot meghaladó – piaci részesedés önmagában bizonyíték a domináns helyzetre, összhangban az IHM tájékoztató [75] pontjában írtakkal.

Az országos analóg földfelszíni rádió, illetve televízió műsorszórás nagykereskedelmi piacain a piaci részesedés önmagában is döntő kritériumnak tekinthető, hiszen mindkét piacon 100% az AH piaci részesedése. A piaci részesedés több évre visszatekintve is azonos. Ez az adat várhatóan a vizsgált időtávon belül sem módosul.

[204] A *potenciális verseny* feltételeinek hiányát a Tanács alapvetően a strukturális és jogi korlátok vizsgálata alapján állapította meg.

Potenciális versenyről beszélünk, ha egy lehetséges áremelkedés hatására hosszabb távon beléphetnek a piacra helyettesítő szolgáltatást előállító vállalkozások. Tehát a potenciális verseny a kínálati helyettesítés hosszabb távon történő megvalósulásának tekinthető. Egy ilyen hosszabb távú helyettesítésnek már a lehetősége is visszatarthatja a piacon lévő szolgáltatókat attól, hogy árait jelentős mértékben megnöveljék (vagy jelentősen a kompetitív szint felett tartásuk). A potenciális verseny elemzése első lépésben a belépési korlátok vizsgálatát követeli meg.

Az AH tulajdonában lévő földfelszíni műsorszóró infrastruktúra duplikálása elsősorban műszaki okokból nem lehetséges. A műsorszórásra szolgáló frekvenciasávok televízió, illetve rádió műsorszórásra ki vannak jelölve és a műsorszóró adók, antennák, stb. elhelyezése, műszaki kialakítása ezen a frekvencia kiosztáson alapul, nemzetközi koordináció alapján. A rendelkezésre álló spektrum korlátos erőforrás és ez az analóg műsorszórás esetében abszolút korlátot jelent az infrastruktúra duplikálása előtt.

A tárgyalt érintett piacok esetében a piacra lépés abszolút korlátai miatt a Tanács azt vizsgálta, hogy ha ezek a korlátok nem állnának fenn, akadna-e olyan potenciális szolgáltató, amely a megtérülés reményében képes lenne vállalkozni egy országos kiterjedésű földfelszíni

rádió műsorszóró hálózat és egy ugyancsak országos kiterjedésű földfelszíni televízió műsorszóró hálózat kiépítésére.

A Tanács megállapította, hogy tekintettel a várható 100 milliárdos nagyságrendűre becsült és a vizsgált időtávon belül meg nem térülő költségekre, reálisan nem várható ilyen szolgáltató megjelenése, különös tekintettel arra, hogy potenciális versenytársak piacra lépése inkább a digitális műsorszórás területén képzelhető el.

[205] A *kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje* szempontját a Tanács csak korlátozottan vette figyelembe.

Kiegyenlítő vásárlóerőről akkor beszélünk, ha valamely szolgáltatás vásárlója megfelelő érdekérvényesítő erővel rendelkezik ahhoz, hogy az eladó szolgáltatóra nyomást gyakoroljon az árai vagy más szolgáltatási feltételeinek meghatározása során. A kiegyenlítő vásárlóerő legtöbbször abból származik, hogy a szolgáltatás vásárlója az eladó értékesítésének jelentős részét biztosítja.

A kiegyenlítő vásárlóerő megítélése során segítséget jelent a következő szempontok vizsgálata:

- vevő koncentráció
- szolgáltató váltásának költsége
- vevői árrugalmasság
- fogyasztói informáltság

A vizsgált műsorszóró piacokon a szolgáltatás legnagyobb felhasználóinak (Magyar Televízió Zrt., Magyar Rádió Zrt., tehát a közszolgálati műsorszolgáltatók) finanszírozása költségvetési támogatással történik. A költségvetési támogatást nem élvező, de a földfelszíni műsorterjesztést igénybe vevő országos kereskedelmi TV és rádió műsorszolgáltatók számára sincs szolgáltató váltási lehetőség, ami tárgyalási pozíciójukat erősítené, így kiegyenlítő vásárlóerejüknek legfőbb forrása hiányzik. Az országos kereskedelmi televíziók ugyanis műsorszolgáltatási szerződéseikben a szerződés időtartamára (jelenleg 2012-ig) kötelezettséget vállaltak a földfelszíni műsorszórás végzésére, mégpedig meghatározott lefedettséget vállalva, amelyet kizárólag az Antenna Hungária műsorszóró tornyait igénybe véve tudnak teljesíteni.

[206] A Tanács ezen két piacon csak korlátozottan tekintette relevánsnak az alábbi JPE kritériumokat:

- vállalkozás mérete
- könnyű, vagy privilegizált hozzáférés a tőkéhez

[207] A *vállalkozás méretének* vizsgálata a piaci erőfölény megítélése szempontjából lehet fontos, hiszen a nagy méret kihasználása lehetőséget teremt a piaci verseny különböző területein (termelés, pénzügy, értékesítés, marketing, K+F stb.) az előnyszerzésre.

Az AH főbb 2005. évi pénzügyi adatai a következők⁶²:

⁶² A közölt adatok az AH honlapján hozzáférhető éves beszámolójából származnak.

Összes eszköz (ezerFt.)	35 675 909
Értékesítés összes nettó bevétele (ezerFt.)	23 947 683
Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (ezerFt.)	3 545 401
Adózott eredmény (ezerFt.)	3 817 877

Mivel a vizsgált érintett piacokat kiszolgáló hálózatokkal csak egy szolgáltató, az AH rendelkezik, ezen adatok más, e piacon tevékenykedő egyéb szolgáltatókkal való összehasonlítása nem végezhető el.

[208] A *könnyű, vagy privilegizált hozzáférés a tőkéhez* szempont vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy az AH esetében a vállalat nemzetközi tulajdonosi háttérének köszönhetően biztos pénzügyi háttérrel rendelkezik.

[209] A Tanács ezen két piacon nem tekintette relevánsnak az alábbi JPE kritériumokat:

- technológiai előny vagy fölény
- vertikális integráció
- szolgáltatás diverzifikációja, a méretgazdaságosság és a választékgazdaságosság
- magasan fejlett elosztó és értékesítő hálózat

Technológiai előny, vagy fölény megállapításának előfeltétele, hogy az adott piacon jelen legyen olyan új technológia, amely alkalmas arra, hogy a JPE szolgáltatóként való minősítést befolyásolja. A földfelszíni műsorszórás tekintetében ilyen technológia lehet a digitális műsorszórás. Digitális műsorszóró tevékenységet jelenleg Magyarországon kizárólag az AH végez, de csupán kísérleti jelleggel. Tekintettel azonban arra, hogy jelenleg az érintett országos földfelszíni piacokon kizárólag az AH végez műsorterjesztési szolgáltatást, ez az előny nem értelmezhető, ezért a Tanács ezt a kritériumot a JPE szolgáltató kijelölésénél nem tartotta relevánsnak.

A Tanács tudomása szerint az AH, illetve vele azonos érdekkörbe tartozó vállalkozások nincsenek jelen az érintett műsorterjesztési piacok értékláncának más szintjein, ezért a Tanács a *vertikális integrációt* sem tartja releváns kritériumnak.

A Tanács a *szolgáltatás diverzifikációja, a méretgazdaságosság és a választékgazdaságosság* kritériumokat sem tartotta relevánsnak, mivel

- az AH az érintett piacokon nem rendelkezik figyelembe vehető szolgáltatáscsomagokkal;
- a felhasználható frekvenciák korlátos volta miatt a hálózatán nyújtott szolgáltatások köre, illetve a meglévő szolgáltatások mennyisége egy bizonyos szint fölött nem bővíthető.

A Tanács a *magasan fejlett elosztó és értékesítő hálózat* kritériumát nem vette figyelembe, tekintettel arra, hogy az érintett piacok tekintetében tudomása szerint az AH nem rendelkezik ilyen hálózattal.

[210] **A Tanács megállapította, hogy az országos analóg földfelszíni rádió, illetve televízió műsorszórás nagykereskedelmi piacain 100 százalékos részesedéssel rendelkező szolgáltató esetében az erőfölényes helyzet kialakulásának lehetőségét a többi vizsgálandó kritérium sem korlátozza szignifikáns mértékben.**

II. 2.2. JPE vizsgálat következtetései

[211] **A Tanács elvégezte az érintett piacok elemzését és megvizsgálta, hogy e piacokon mely szolgáltatók rendelkeznek jelentős piaci erővel. A vizsgálatok eredményeként a Tanács megállapította, hogy az Antenna Hungária jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató**

- a) az országos analóg földfelszíni rádió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piacán, és**
- b) az országos analóg földfelszíni televízió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piacán.**

III. Kötelezettségek kirovása

III.1. ÁLTALÁNOS CÉLOK

[212] A Tanács a kötelezettségek meghatározása során messzemenőig szem előtt tartotta az Eht. által a Tanács számára meghatározott feladatokat, továbbá az Eht.-ban rögzített általános célokat. A kötelezettségek kirovása során a Tanács törekedett arra, hogy biztosítsa az elektronikus hírközlési piac zavartalan, eredményes működését és fejlődését, az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekeinek védelmét, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának és fenntartásának elősegítését.

III. 2. KÖTELEZETTSÉGEK MEGHATÁROZÁSÁKOR ALKALMAZOTT ELVEK

[213] A kötelezettségek meghatározása során a Tanács az általános célokon kívül a következő elveket vette figyelembe:

- a kötelezettségeknek a műsorterjesztési piacon uralkodó versenyhiány következményeinek orvoslására kell irányulniuk;
- a kirótt kötelezettségeknek a feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokoltnak és azokkal arányosnak kell lenniük;
- a kirótt kötelezettségek nem okozhatnak aránytalan terhet a szolgáltatók számára;
- a kötelezettségeknek a lehető legteljesebb mértékben alkalmazkodniuk kell a meghatározott piacok sajátosságaihoz.

III. 3. A TANÁCS ÁLTAL KIRÓHATÓ KÖTELEZETTSÉGEK

[214] Az Eht. a nagykereskedelmi szolgáltatási piacokon a következő kötelezettségek előírását teszi lehetővé⁶³:

- Átláthatóság
- Egyenlő elbánás
- Számviteli szétválasztás
- Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek
- A közös eszközhasználat és helymegosztás különös szabályai
- Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége

III. 4. AZ ALKALMAZOTT KÖTELEZETTSÉGEK KIVÁLASZTÁSA

[215] Az Eht. alapján, amennyiben a Tanács a piacelemzés során egy vállalkozást jelentős piaci erejüként azonosít, akkor a rendelkezésre álló „kötelezettségek közül a piacelemzés során feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő.⁶⁴”. Ez a gyakorlatban a következő feladatok elvégzését teszi szükségessé:

- A versenyprobléma (versenyt korlátozó akadály) azonosítása
- Arányos és indokolt kötelezettségek értékelése

⁶³ Eht. XII. Fejezet

⁶⁴ Eht. 52. § (1)

- Arányos és indokolt kötelezettségek meghatározása

III.5. A VERSENYPROBLÉMA AZONOSÍTÁSA AZ ORSZÁGOS ANALÓG FÖLDFELSZÍNI RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ-SZÓRÁS PIACAIN

[216] A Tanács elvégezte az érintett nagykereskedelmi piacok meghatározását, melynek során nem talált sem olyan keresleti és kínálati helyettesítőket, sem olyan kiegyenlítő vásárlóerőt, amelyek nyomást gyakorolhattak volna a jelentős piaci erejű szolgáltatóra a műsorterjesztési szolgáltatás nyújtása során.

A Tanács a piacmeghatározás alapján azonosított piacokon történő piacelemzés során megállapította, hogy az AH az országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piacán, valamint az országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piacán 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik, így gazdasági erőfölényt biztosító pozícióban van.

Az önálló piaci erőfölény az AH esetében jellemzően a következő versenytorzító magatartásformákban nyilvánulhat meg:

- túlzó árazás

Az AH 100 százalékos piaci részesedésének következtében – verseny hiányában - lehetősége van arra, hogy nagykereskedelmi árait a költségalap felett állapítsa meg. Emellett, mivel a jelenleg még érvényben levő Díjrendeletben szereplő legmagasabb díjak egy historikus bázisérték inflációs és hatékonysági tényezőkkel történt módosítása által kerültek megállapításra, ezen számítások átláthatósága nem volt biztosított. Ezért az érvényben levő díjak valódi költségalapúsága nem állapítható meg.

- árdiszkrimináció

Az AH piaci erejéből fakadóan képes arra, hogy lényegében azonos szolgáltatásokat különböző vevőknek különböző áron értékesítsen. Különösen igaz ez az AH esetében, mivel vevőinek egy része (Magyar Rádió, illetve Magyar Televízió) állami finanszírozású, így kevésbé árérzékenyek, mint az országos kereskedelmi műsorszolgáltatók.

- hozzáférés visszavonása

A műsorszolgáltatókat az Rttv. alapján műsorszolgáltatási kötelezettség terhelte. A Koncessziótv. módosítása következtében azonban az AH-t ez a kötelezettség már nem terheli, ezért szerződéskötési kötelezettség hiányában az AH-nak lehetősége van a műsorszórási szerződések felmondására.

[217] **A Tanács megvizsgálta az érintett piacokat és megállapította, hogy a fentebb ismertetett versenytorzító hatásokat kiváltó okok – ti. az erőfölényes helyzet az érintett piacon – a vizsgált időtávon belül fennmaradnak, ezért szükség van olyan szabályozói eszközökkel történő beavatkozásra, amelyek csökkentik a versenyproblémákat. Ezek az intézkedések elősegítik a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon is a hatékonyabb verseny kialakulását, a fogyasztók érdekeinek jobb érvényesülését, a nagyobb programválasztékot.**

III. 6. ARÁNYOS ÉS INDOKOLT KÖTELEZETTSÉGEK ÉRTÉKELÉSE

III.6.1. A kirovandó kötelezettségekkel szembeni elvárások

[218] Azon túlmenően, hogy a Tanács által kirótt kötelezettségnek az Eht.-ban lefektetett általános célokat kell szolgálniuk, a piacelemzés során feltárt versenyt korlátozó akadályoknak megfelelően indokoltaknak és azokkal arányosaknak is kell lenniük⁶⁵. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a kötelezettségek:

- indokoltak, tehát megfelelnek a probléma természetének,
- arányosak, tehát megfelelnek a probléma súlyának.

III.6.2. A kötelezettségek értékelése

[219] Az Eht. XII. fejezete lehetővé teszi a Tanács számára különböző kötelezettségek kirovását a jelentős piaci erejű szolgáltatókra meghatározott versenyproblémák esetén. Ezek a kötelezettségek a III. 3. pontban kerültek felsorolásra.

A Tanács a kötelezettségek meghatározása során megvizsgálta a felsorolt szabályozói eszközöket abból a szempontból, hogy mennyiben alkalmasak a feltárt és a fenti III.5. pontban megfogalmazott versenyproblémák orvoslására.

[220] Az országos analóg földfelszíni műsorszórás nagykereskedelmi piacon hagyományosan csak egy országos lefedettséget biztosító szolgáltató létezett Magyarországon. Mivel az országos analóg földfelszíni rádió műsorszórás, illetve az országos analóg földfelszíni televízió műsorszórás piacán az AH-nak jelenleg is 100 százalékos piaci részesedése van, illetve a magas belépési korlátok és műszaki feltételek miatt a hálózat gyakorlatilag nem duplikálható, a vizsgált időszakon belül az infrastruktúra alapú verseny kialakulása nem valószínűsíthető. Ennek következtében ezen a két érintett piacon a Tanács elsődleges célja a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató erőfölényével való visszaélés lehetőségének megakadályozása.

[221] A Tanács megállapította, hogy a négy kirótt kötelezettség - az alábbi indoklásnak megfelelően - feltétlenül szükséges a műsorterjesztés nagykereskedelmi piacán bekövetkező esetleges versenyproblémák hatékony kezelésének érdekében.

„Átláthatóság” kötelezettsége:

[222] Az „átláthatóság” kötelezettség célja, hogy a kötelezett szolgáltató által nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások bizonyos feltételei a Tanács és a piaci szereplők számára nyilvánosak és megismerhetők legyenek, ezáltal biztosítva mind a Tanács, mint a szolgáltatók részére a piaci viszonyok és a szolgáltatók működésének transzparenciáját és kiszámíthatóságát. Az „átláthatóság” kötelezettség az esetleges versenytorzító magatartás megelőzését, illetve az egyenlő elbánás ellenőrizhetőségét és hatékony kiegészítését segíti elő az alábbiak szerint:

Az „átláthatóság” kötelezettsége a szolgáltatót visszatarthatja a versenyellenes magatartásformák, különös tekintettel az árdiszkrimináció alkalmazásától, mivel az általa

⁶⁵ Eht. 52. §. (1), és 54. § (1)

nyújtott szolgáltatás lényeges feltételei ismertek lesznek a piac egésze számára, ezáltal a piaci szereplők számára az „egyenlő elbánás” betartásának nélkülözhetetlen biztosítékául szolgál. Az átláthatóság továbbá a szolgáltatás feltételei megismerésének következtében hozzájárul a szolgáltatók közti tárgyalások minél gyorsabbá és zökkenőmentesebbé tételéhez, illetve erőteljes versenyjogi hatást fejt ki a nyilvánosság és az ellenőrizhetőség eszközeként, tekintettel arra, hogy az esetleges erőfölényes helyzetek kiderülnek.

Az „átláthatóság” kötelezettség keretében a Tanács előírta minden, a piac transzparenciájának megteremtéséhez és az egyenlő elbánás kötelezettségének hatékonyabbá tételéhez szükséges minden olyan adat és információ nyilvánosságra hozatalát, illetve a Tanácshoz történő benyújtását, ami a kötelezett szolgáltató üzletpolitikájának és szerződési feltételrendszerének rendezéséhez és ezáltal a piac feltérképezéséhez továbbá az AH üzletpolitikájának konszolidációjához vezet. Az országos műsorszolgáltatókkal kötött analóg földfelszíni műsorszórásra vonatkozó szerződések Tanácshoz történő benyújtása révén a Tanács tájékozódhat az esetleges versenyellenes magatartásformák bekövetkezéséről, vizsgálhatóvá és átláthatóvá válik, hogy a műsorszolgáltatók vonatkozásában azonos szolgáltatások nyújtása tekintetében lényegét tekintve azonos körülmények között, lényegét tekintve azonos feltételeket alkalmaz-e vagy sem, illetve érvényesíti-e az egyenlő elbánást a műszaki és árazási feltételek tekintetében vagy sem.

- [223] **A Tanács megvizsgálta a meghatározott piacokon fennálló helyzetet és a fentiek alapján megállapította, hogy az Eht. 102. §-ban szabályozott „átláthatóság” kötelezettség kiszabása indokolt és arányos, mivel arra szükség van az esetleges versenytorzító magatartás megelőzése, az „egyenlő elbánás” kötelezettség ellenőrzése, illetve a nyilvánosság és az ellenőrizhetőség megteremtése céljából. E kötelezettség hiányában a kötelezett szolgáltató a piaci szereplők és a fogyasztók érdekeivel ellentétes módon elzárkózhatna üzletpolitikájának nyilvánosságra hozásától és az átlátható piaci viszonyok megteremtésétől. A kötelezettség a versenyproblémára irányul, teljesítése nem jelent aránytalan szabályozási terhet az AH számára, mivel kizárólag a szolgáltatása nyújtásával kapcsolatos (már korábban is érvényben levő) feltételeit köteles saját honlapján nyilvánosságra hozni, illetőleg szerződéseit a Tanács számára benyújtani.**

„Egyenlő elbánás” kötelezettsége:

- [224] Az országos analóg földfelszíni rádió- és televízió műsorszórási szolgáltatást igénylő vállalkozások számára azonos műszaki, minőségi és ellenszolgáltatási feltételekkel való szolgáltatás nyújtásának követelménye lényegét tekintve azonos körülmények közötti azonos feltételek alkalmazásának kötelezettségét jelenti. Az egyenlő elbánás kötelezettségének különösen nagy jelentősége van a szolgáltatások díjai tekintetében, mivel az AH ezen kötelezettség alapján csak az eltérő megbízhatósági mutatók (azaz eltérő minőségű szolgáltatások) okán tehet különbséget a szolgáltatását igénybe vevő műsorszolgáltatók között. Az „egyenlő elbánás” kötelezettsége az azonos körülmények közötti azonos feltételek alkalmazásának előírásával alkalmas eszköz arra, hogy megszűnjenek, illetve kialakuljanak a szolgáltatás nyújtás feltételeiben lévő indokolatlan megkülönböztetések, és ezáltal a szolgáltatás áraiban meglévő lényeges különbségek.

Az „egyenlő elbánás” kötelezettségének kiszabása mellett az „átláthatóság” kötelezettsége azt eredményezi, hogy ezáltal vizsgálhatóvá és átláthatóvá válik, hogy a kötelezett szolgáltató a műsorszolgáltatók vonatkozásában lényegét tekintve azonos körülmények között lényegét tekintve azonos feltételeket alkalmaz-e vagy sem, hiszen a kötelezett szolgáltató

nyilvánosságra hozott szerződéses feltételei nem különbözhetnek a gyakorlatban alkalmazott szerződési feltételektől.

Az „átláthatóság” és az „egyenlő elbánás” kötelezettségek tehát együttesen visszatartják a szolgáltatót a versenyellenes magatartásformák, különös tekintettel az árdiszkrimináció alkalmazásától.

- [225] **A Tanács megvizsgálta a meghatározott piacokon fennálló helyzetet és a fentiek alapján megállapította, hogy az Eht. 104. §-ban szabályozott „egyenlő elbánás”, mint kötelezettség kirovása indokolt. Az „egyenlő elbánás” kötelezettség hiányában a kötelezett szolgáltató lényegét tekintve azonos körülmények között különböző feltételeket alkalmazhatna műsorszórási szerződéseit tekintve. A kötelezettség kirovása a feltárt potenciális versenyproblémával arányos és indokolt, kizárólag a piacelemzés során érintett piacként azonosított, az AH jelentős befolyása alatt levő szolgáltatásokra irányul, az országos műsorszolgáltatókkal kötött analóg földfelszíni műsorszórásra vonatkozó szerződések diszkriminációmentes módon történő megkötése a szolgáltatóra nézve nem jelent aránytalan többlet szabályozási terhet.**

„Költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettsége:

- [226] Az Eht. 108. § rendelkezései alapján előírható „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség kirovását az indokolja, hogy a hatékony verseny hiányában az AH-nak – szabályozás nélkül – lehetősége lenne arra, hogy indokolatlan extra profitot realizáljon az országos földfelszíni analóg rádió és televízió műsorszórási tevékenysége során.
- [227] A „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség a gyakorlatban különböző árszabályozási eszközök és költség-elszámolási kötelezettségek alkalmazását jelenti. A Tanács megvizsgálta a kötelezettség körében alkalmazható módszereket és modelleket és megállapította, hogy az AH által jelenleg alkalmazott szerződéses viszonyrendszer és a fentebb említett versenyprobléma a teljesen felosztott költségszámítási modellen (FDC modell) alapuló egységköltség és eltérített díjak, továbbá a jelenleg alkalmazott legnagyobb kedvezményt jelentő díjakra vonatkozó számítás alkalmazását indokolja. Tekintettel arra, hogy az országos földfelszíni analóg rádió és televízió műsorszórás piacokon új belépő nem várható, maga a szolgáltatás jól kiforrott technikákon és költségviszonyokon alapul, és környezete stabil, így múltbeli költségviszonyai jól előrejelzik a belátható jövőbeli költségviszonyait, ezért a múltbeli költségeket használó FDC modell alkalmazása tekinthető indokoltnak.

A kötelezett szolgáltató az FDC modell mellett, azzal egyidejűleg köteles benyújtani a jelenleg alkalmazott legnagyobb kedvezményt jelentő díjakra vonatkozó számítást. A Tanács megvizsgálta az AH hazai műsorszolgáltatókkal kötött szerződéseit és megállapította, hogy a legkedvezőbb szerződés szerint 2007. év végére a televízió műsorszórás tekintetében a Díjrendelethez képest mintegy **üzleti titok** %-os díjcsökkentésben, míg a rádió műsorszórás tekintetében az üzemidőtől függő sávós kedvezmények figyelembevételével mintegy **üzleti titok** os díjcsökkentésben (sugárzott órához kötött sávós díjkedvezmény) állapodtak meg a felek. Ha azonban bármely szolgáltató vonatkozásában az AH számára elfogadható volt az ilyen mértékű csökkenés, az egyenlő elbánás alapelvre tekintettel más szolgáltató esetében is elvárható a díjcsökkentés hasonló mértéke.

[228] A „kölségalapúság” kötelezettsége az „egyenlő elbánás”-sal együtt hatékonyan orvosolja azt a versenyproblémát, miszerint az AH a vele kötött műsorszórási szerződésekben szolgáltatónként eltérő kedvezményeket nyújt és különböző mutatók alapján átláthatatlan módon differenciál a szerződő partnerei között. A kölségalapúság kötelezettség körében azonban azt is el kell kerülni, hogy az AH esetleg egy magasabb megbízhatósági mutatóhoz aránytalanul magasabb díjat rendeljen.

A Tanács a fenti okoknál fogva lehetőséget ad az AH-nak arra, hogy az egységkölségek alapján a rádió és televízió műsorszóró szolgáltatást igénybevevő szolgáltatónként különböző megbízhatósági mutatók szerint eltérített díjakat számoljon, amennyiben az AH bizonyítja, hogy az eltérő megbízhatósági mutatók eléréséhez alkalmazott technikai megoldások eltérő kölségekkel járnak. Ez az eltérítési lehetőség azonban nem okozhatja a kölségalapúság torzulását, ezért az eltérített díjak súlyozott átlagának vissza kell adnia az egységkölséget.

[229] A megbízhatósági mutatón kívül más minőségi jellemzők tekintetében az elfogadott szabványokban meghatározott paraméterek tekintendők irányadónak, amelyek szerinti minőségű szolgáltatás nyújtása alapvető követelmény. Az ITU-R ajánlásaiban foglaltak tehát teljesítendő előírásaként értelmezendők, amelyek - akár részbeni - nem teljesítése minőségromlást eredményez, valószínűleg üzemzavar, vagy karbantartási hiányosság következményeként. Nem képzelhető el, és engedhető meg olyan eset, hogy az olcsóbb szolgáltatás érdekében csökkentett minőségi paraméterekben állapodjanak meg a felek, ez ugyanis a vétel minőségének romlását, a néző, illetve a hallgató megkárosítását jelentené. Ily módon tehát nem válhatnak a minőségi paraméterek a kölségalapúság keretében meghatározott díjstruktúrába beépülő árbefolyásoló tényezővé. A kölségalapúság keretében meghatározott díjstruktúrán kívül természetesen lehetőség van - a nemzetközi előírásoknak megfelelő és részleteiben szerződésben rögzített minőségi paraméterek nem teljesítése esetén, az eltérés időtartalmát is figyelembe véve – a jogosult szolgáltatók részére egységes díjvisszatérítési rendszer alkalmazására.

[230] A Tanács a műsorszóró szektorra vonatkozó tőkekölség-szorzó (a továbbiakban: WACC) értéket 15,8 %-ban állapította meg, ami a WACC értékének megállapításául szolgáló tanácsadói jelentésben⁶⁶ meghatározott célsáv alsó értéke. A WACC érték funkciója az, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak a rájuk vonatkozó és kihirdetett piacelemzési határozatokban szereplő WACC mértékéig nyílik lehetőségük a működtetett tőkéjük kölségeiknek az áraikban történő érvényesítésére.

A Tanács az „Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási szolgáltatás” és az „Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatás” nagykereskedelmi piacok sajátosságai miatt rögzítette az alkalmazandó tőkekölség-szorzót a sáv alsó értékén. A műsorszórás természetes monopol helyzete és a digitális átállás korai fázisa miatt a jelentős piaci erejű szolgáltató kockázatának befektetői megítélése alapvetően kedvezőbb, mint a tőkekölség számítása során figyelembe vett külföldi összehasonlítható társaságoké. Utóbbiaknál a digitalizáció megtörtént vagy előrehaladott állapotban van és ennek megfelelően nagyobb versennyel szembesülnek, aminek következtében a digitalizációhoz kapcsolódó beruházásaik jelentősebb kockázatnak vannak kitéve. Ezeket a különbségeket az alkalmazott módszertan nem tudja számszerűsíteni, így indokolt a kockázatok felülbecslésének elkerülése érdekében a WACC értéket a sáv alsó végéhez közel megállapítani. Ugyanakkor a felfelé mutató potenciális kockázatokat (pl. a mérethatékonyságbeli különbség, ország- és

⁶⁶ Deloitte jelentés: A magyar földfelszíni műsorszóró piac JPE szolgáltatóinak tőkekölsége 2006. szeptember 14-re (2006. október 10.), aktualizálva 2007. januárjában

árfolyamkockázatot) a módszertan már eleve tartalmazza, így nem azonosítható olyan külső tényező, ami a sávon belül a magasabb értékek felé történő elmozdulást tenne indokolttá.

- [231] Noha a Tanács megítélése szerint a költségalapú - jelen esetben a HCA–FDC módszer szerint kialakított - televízió és rádió műsorszórási díjak azonnali bevezetése jelentené a feltárt versenyprobléma és következményeinek orvoslását, a Tanács a rendelkezésére álló, az AH-val szemben bejelentésre indított, túlzó árazás tárgyában lefolytatott versenyfelügyeleti eljárásából hozzá hivatalosan eljuttatott adatok alapján tisztában van azzal, hogy az AH által (kereskedelmi szerződések alapján) jelenleg alkalmazott műsorszórási átlagdíjak és a költségalapú díjak között jelentős a különbség. Ezért az így meghatározott műsorszórási díj azonnali bevezetése komoly zavart okozhatna az AH gazdálkodásában.
- [232] A fentiekén kívül azonban a Tanácsnak arra is tekintettel kellett lennie, hogy a kívánatos célt, a költségalapú műsorszórási díjak alkalmazását a műsorszórási piacon a hatékony verseny feltételeinek biztosítása érdekében nem lehet túlságosan távoli időpontra halasztani, azt a lehető leghamarabb el kell érni. A fenti két szempont mérlegelésével a Tanács a költségalapú díjak ismeretében kívánja meghatározni azt az ütemtervet (ún. „glide path” módszer), amely előírja, hogy az AH a célértéknek tekintett költségalapú műsorszórási díjat hány lépcsőben, mikor és milyen módon érje el.
- [233] Ennek megfelelően a Tanács nem rögzítette előre a költségalapú díj elérésének határidejét a határozatban. A költségalapú díjak és a legnagyobb kedvezményt jelentő díjak számítására vonatkozó modell jóváhagyására irányuló eljárásban a költségalapú díj mértékének ismeretében a Tanács díjhatározatában fogja meghatározni a költségalapúság elérésének időpontját, és az elérés indokolt ütemezését:
- az FDC modell alapján jóváhagyott, vagy a megállapított egységköltséget és díjakat, ezen díjak alkalmazásának időpontját;
 - az FDC modell alapján jóváhagyott vagy a megállapított egységköltség és díjak fokozatos (ún. „glide path” módszer) alkalmazása során az első lépcső mértékét, amelynek alkalmazására az AH a díjhatározat közzétételét követő hónap első napjától kötelezett, továbbá
 - az FDC modell alapján jóváhagyott, vagy a megállapított költségalapú díjak elérésének további ütemezését.
- [234] A az Eht. felhatalmazása alapján kiszabott közjogi kötelezettségek még akkor is terhelik a kötelezett szolgáltatókat, ha a kötelezettség kiszabását megelőzően olyan polgári jogi szerződéseket kötöttek, amelyek értelemszerűen még nem lehettek figyelemmel a később kiszabott kötelezettségekre. Így tehát ha a Tanács határozata alapján a szolgáltatások ára szabályozottá válik, a kötelezett szolgáltató meglévő szerződéses kapcsolataiban köteles a szabályozott árat érvényesíteni.
- [235] **A Tanács megvizsgálta a meghatározott piacokon fennálló helyzetet és a fentiek alapján megállapította, hogy az Eht. 108. §-ban szabályozott „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” mint kötelezettség kirovása indokolt és arányos mivel kizárólag a piacelemzés során érintett piacnak azonosított, az AH jelentős befolyása alatt levő szolgáltatásokra irányul és szükséges annak érdekében, hogy a túlzó árazás ne következhesse be, továbbá teljesítése annak piaci hatásához képest nem okoz aránytalan terhet az AH számára, illetve elősegíti az „egyenlő elbánás” kötelezettség hatékony érvényesítését is.**

„Számviteli szétválasztás” kötelezettsége:

- [236] A Tanács 2005. február 10-én nyilvánosságra hozott első határozat tervezetében, mint kiszabható kötelezettség, szerepelt a számviteli szétválasztás kötelezettsége. A tényállás tisztázása, a versenyproblémák és a lehetséges piactorzító magatartások elemzése körében a Tanács a kötelezettségek meghatározása során megvizsgálta az Eht.-ban biztosított szabályozói eszközöket abból a szempontból, hogy azok mennyiben alkalmasak a feltárt és a III. 5. pontban megfogalmazott versenyproblémák orvoslására.
- [237] Ezen vizsgálat eredményeként a Tanács úgy ítélte meg, hogy a költségalapúság kötelezettségének kirovásán túl - amely kötelezettséghez kapcsolódó számításokból a hatóság kellő információkhoz jut az AH egyes üzletágainak működéséről, szolgáltatásaival kapcsolatos költségekről és bevételekről - a számviteli szétválasztás kötelezettségének előírása nem volna arányos, a feltárt piaci problémák megoldását nem segítené elő, azok orvoslására nem lenne hatással. A költségalapúság kötelezettsége önmagában alkalmas meggátolni az esetleges túlzó árazást. A számviteli szétválasztásból származó adatoknak az AH költségalapú díjszámításának ellenőrzésére szolgáló addicionális haszna nem érné el azok előállításának szolgáltatói és szabályozói oldalon felmerült költségét.
- [238] **A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy a „számviteli szétválasztás” kötelezettség kiszabása nem lenne sem indokolt, ezért ezen kötelezettséget, az eljárás során korábban készített határozat tervezettel ellentétesen, a Tanács nem szabja ki.**

Hozzáféréssel kapcsolatos kötelezettség:

- [239] Az AH esetében kétféle hozzáférési lehetőség azonosítható:
- a) közös eszközhasználatban megnyilvánuló, hálózathoz/telephelyekhez való nagykereskedelmi hozzáférés, amelyet más műsorszóró szolgáltatók vehetnének igénybe;
 - b) műsorszolgáltatók hozzáférése a „komplett” műsorszórási szolgáltatáshoz, átjátszó-adókkal interfészekkel, stb.-vel együtt.

A két szolgáltatás a műsorszórási értékláncban is máshol helyezkedik el és más a jogosultak személye is.

- [240] A Tanács hálózati elemekhez való hozzáférés kötelezettségének mérlegelésekor figyelembe vette azt a ténytet, hogy az analóg földfelszíni műsorterjesztési szolgáltatás életgörbéjének hanyatló szakaszához érkezett, azaz várhatóan legkésőbb 2012-ig (a teljes, digitális földfelszíni műsorszórásra való átállás várható időpontjáig) maradhat fent a szolgáltatás. Az analóg piaci közös eszközhasználatnak (hálózati hozzáférésnek) csak akkor lenne létjogosultsága, ha újabb analóg műsorterjesztő jelenne meg, vagy készülné a piacra lépni; az analóg műsorterjesztés 2012-es megszűnése következtében azonban ez nem valószínű.
- [241] Ennek következtében a Tanács úgy ítélte meg, hogy az AH üzleti folyamataiba való igen jelentős beavatkozást jelentő, hálózati elemekhez való hozzáférés kötelezettségének kirovása jelen körülmények között aránytalan szabályozási terhet róna a szolgáltatóra.

- [242] A műsorszolgáltatók „komplett” műsorszórási szolgáltatáshoz való hozzáférése kapcsán az Rttv. 90. § (2) bekezdése alapján a műsorszolgáltató köteles biztosítani a műsorszolgáltatást, vagyis a jelen szabályozási rendszer szerinti műsorszórást. E kötelezettséggel összefüggően a műsorszórást csak koncessziós szerződés alapján végezhetett koncessziós társaság vagy állami tulajdonú társaság, így az AH-t szerződéskötési kötelezettség terhelte. Az európai uniós csatlakozással azonban a Koncessziótv.1. § (1) k) pontja törlésre került, ezzel a koncessziós szerződés is hatálytalanná vált. Így a kétoldalú szerződéskötési kötelezettség is megszűnt, és csupán a műsorszolgáltató szolgáltatási kötelezettsége maradt fenn. Ennek következményeként indultak meg azok a tárgyalási folyamatok, amelyek eredményeként 2005-ben először a két kereskedelmi televízióval, majd pedig a közszolgálati televízióval hosszú távú szerződést kötött az AH.
- [243] A Tanács megvizsgálta a hosszú távú műsorszórási szerződések felmondásának lehetőségét. A műsorszolgáltatókat az Rttv. alapján műsorszolgáltatási kötelezettség terheli, azonban a Koncessziótv. módosítása következtében az AH-t már nem terheli műsorszórási és ezáltal szerződéskötési kötelezettség. Annak ellenére, hogy a már megkötött szerződések határozott idejűek és ezért rendes felmondással nem szüntethetőek meg, a rendkívüli felmondás lehetősége továbbra is biztosított a műsorszórási szerződések felmondására. Az AH és a műsorszolgáltatók között létrejött hosszú távú szerződések a rendkívüli felmondás okán, és az AH-t terhelő szerződéskötési kötelezettség hiányában nem jelenthetnek teljes garanciát arra, hogy a hozzáférési kötelezettség kiszabása nélkül az AH indokolatlanul ne vonná vissza a szolgáltatásaihoz korábban biztosított hozzáféréseket. Emellett az AH földfelszíni műsorszórását igénybe vevő műsorszolgáltatók számára nincs szolgáltató váltási lehetőség, mivel műsorszolgáltatási szerződéseikben a szerződés időtartamára (jelenleg 2012-ig) meghatározott lefedettséget biztosítva kötelezettséget vállaltak a földfelszíni műsorszórás végzésére, amelyet kizárólag az Antenna Hungária műsorszóró tornyait igénybe véve tudnak teljesíteni. A hozzáférés kötelezettségének célja az, hogy egy rendkívüli felmondás ne vezethessen a műsorszórási szolgáltatáshoz és eszközökhöz korábban biztosított hozzáférés indokolatlan visszavonásához.
- [244] **A Tanács megvizsgálta a meghatározott piacokon fennálló helyzetet és a fentiek alapján megállapította, hogy az Eht. 106. §-ban szabályozott „hozzáférés” kötelezettségének kirovása indokolt és arányos, arra szükség van a fent meghatározott versenytorzító helyzet megelőzése érdekében. A kötelezettség kizárólag a piacelemzés során érintett piacként azonosított, az AH jelentős befolyása alatt levő szolgáltatásokra irányul és szükséges annak érdekében, hogy a meglévő hozzáféréseket az AH ne vonja vissza.**

C. fejezet

Együttműködés a Gazdasági Versenyhivatallal

- [245] A tárgybani hatósági eljárásban a Tanács a GVH-val való együttműködést több lépcsőben valósította meg, az alábbiak szerint:
- 1./ A Tanács 2004. február 23-án megküldte a GVH számára a szolgáltatók részére továbbítandó adatlapok tervezeteit véleményezés céljából. A beérkezett írásbeli észrevételek

nagy részét elfogadva a kérdőívek kiegészítésre kerültek, illetve a javasolt adattartalomnak megfelelően új kérdőívek szerkesztésére is sor került. A GVH az át nem vezetett javaslatok esetében e döntés okáról is részletes írásbeli és szóbeli tájékoztatást kapott.

2004. március 16-án kétoldalú megbeszélésre került sor az adatszolgáltatással kapcsolatban, a korábban egyeztetett kérdőívek alapján. A megbeszélésen a jelenlévők áttekintették a tárgybani eljárás során, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításához szükséges, az elektronikus hírközlési piaci szolgáltatóktól bekért adatok körét, illetve az eljárás további fázisaiban esetleg szükségessé váló adatbekérések lehetőségeit. A felek megállapodtak abban, hogy az eljárás jelenlegi fázisáig az adatbekérés témáját egyeztetettnek tekintik, a továbbiakban e kérdésben szükség szerint folyamatosan kapcsolatot tartanak.

2./ A tárgybani határozattervezet első változatát a Tanács az egyeztetés az érdekeltekkel eljárás keretében megküldte a GVH részére. A GVH a határozattervezettel kapcsolatos részletes észrevételeiben jelezte, hogy álláspontja szerint a vezetékes műsorterjesztési szolgáltatás nagykereskedelmi piaca is érintett piacként azonosítandó.

3./ A részben a fenti 2. pontban kifejtettek okán, valamint az Indokolásban leírtak miatt, elindult KTV Projekt eredményeként az NHH honlapján publikálta a kábeles műsorterjesztési piac elemzését, amelyre a GVH is tett észrevételt. Ezenkívül a GVH egy képviselője részt vett a KTV Projekt egyes munkacsoportjainak munkájában, a Versenytanács egy tagja pedig részt vett a KTV Projekt irányító bizottságában, illetve GVH egy képviselője véleményezési joggal tagja volt az NHH piacelemzési eljárást felügyelő bizottságának, az ún.PIB-nek.

4./ A Tanács tájékoztatta a GVH-t a tárgybani kötelező hatósági eljárásról, a piaci szereplőkkel való együttműködésen alapuló többlépcsős fórumrendszerrel, melyre a GVH képviselőjét közvetlenül meghívta.

[246] A tárgybani jelenlegi, második határozattervezetet a Tanács az egyeztetés az érdekeltekkel eljárás keretében megküldte a GVH részére. A GVH jelen határozattervezettel kapcsolatos részletes észrevételeit a rendelkezésre álló 20 napon belül írásban, illetve szóbeli konzultáció keretében fogja jelezni.

D. fejezet

Egyeztetés az érdekeltekkel

D/1 fejezet

Egyeztetés az érdekeltekkel az első határozattervezet tárgyában

1. A Gazdasági Versenyhivatal észrevételei

A GVH észrevételeit két fő témára osztotta: elsősorban rögzítette, hogy álláspontja szerint a vezetékes műsorelosztási szolgáltatás nagykereskedelmi piaca is érintett piacként azonosítandó, illetve az AH vonatkozásában kifejtette, hogy a kiszabandó kötelezettségek körében megfontolandó lenne annak megemlézése, hogy a jövőben szükséges lehet a

költségalapú árak alkalmazásának előírása. Továbbá a GVH részletes, pontosító észrevételeket is megfogalmazott.

Átfogó észrevételek

Észrevételek a) pontja

A GVH a határozat-tervezet azon következtetésével, mely szerint a vezetékes műsorelosztás nagykereskedelmi piaca „... *nem felel meg az érintett piac három kritériumának ...*” nem ért egyet. Ebből következően a GVH a vezetékes műsorelosztás nagykereskedelmi piacának részletes elemzését szükségesnek tartja. A piacra lépési korlátok kapcsán a GVH rögzíti, hogy bár a vezetékes műsorelosztás piacán nem érvényesülnek jogi piacra lépési korlátok, az Első Határozattervezet említi az infrastruktúra kiépítésének gazdasági korlátait, bár ezek mibenlétét nem világítja meg. Úgy véli, hogy párhuzamos hálózatok nem épülnek ki, mert ennek gazdasági akadályát képezi az a körülmény, hogy a befektetés megtérülése jelentősen lassúbbá, netán kérdésessé válik. Ez a jelenség a jövőben sem változik érdemben. Álláspontja szerint a kábelszolgáltatók a digitális földfelszíni televíziózás versenyhatásától tartanak, ami szintén nem fog párhuzamos vezetékes műsorelosztó hálózatok kiépítésére ösztönözni, de önmagában is relativizálhatja a vezetékes műsorelosztók erőfölényes helyzetét. Rögzíti, hogy csak akkor lehet azt megalapozottan kijelenteni, hogy nem létezik tartósan magas belépési korlát a piacon, ha a digitális földfelszíni műsorszórást helyettesítőnek tekintik és, mint potenciális versenyfaktor kerül figyelembe vételre.

A GVH részletesen észrevételezte a piacon felfedezhető versenykörülményeket. Úgy véli, hogy a kiskereskedelmi piacon meghatározható nagyszámú földrajzi piacból és ott a ténylegesen fennálló erőfölényes helyzetből ugyanakkor nem feltétlenül következik az, hogy a vezetékes műsorelosztók a nagykereskedelmi piacon is erőfölényben vannak, amennyiben a nagykereskedelmi piac országos. A két nagy kábelszövetség által a műsorszolgáltatókkal letárgyalt feltételek azonossága csupán annyit jelent, hogy amennyiben a műsorelosztó szerződést köt a műsorszolgáltatóval, a tárgyalások eredményeként kialakult műsordíjat fogja megfizetni. A GVH úgy véli, hogy ez nem jelenti azt is egyben, hogy az adott műsorszolgáltató műsorait valóban továbbítani fogja. Javasolja a műsorszolgáltatók és a vezetékes műsorelosztók közötti viszonyok részletesebb leírását és elemzését.

A GVH álláspontja szerint vannak olyan műsorszolgáltatók, amelyekkel szemben a törvény előírásaira tekintettel, és vannak olyanok, amelyekkel szemben a törvényi előírások és gazdasági érdekek együttesére tekintettel nem tudnak visszaélni piaci erejükkel a vezetékes műsorelosztók. Véleménye szerint létezik azonban számos olyan műsorszolgáltató, amely nem rendelkezik alkupozícióval a műsorelosztókkal szemben, különösen úgy nem, hogy a műsorelosztók szövetségeiken keresztül tárgyalnak. Nem ért egyet azzal a megállapítással, miszerint a piacon érvényesülő „negatív árazás” önmagában kizárná, hogy egy piacon jelentős piaci erejű szolgáltató legyen jelen, és az erőfölényével visszaéljen, ugyanis ez figyelmen kívül hagyja a vevői erő fogalmát. Úgy véli, hogy a vevői oldalon van az erőfölény, és a vevő hátrányos feltételeket – köztük kedvezőtlen árat – tud az eladóra kényszeríteni.

A vevői erő elemzése kapcsán a reklámbevételek szerepére is kitért a GVH. A televíziós csatornák egyik csoportosítási szempontja, hogy mennyire vannak „ráutalva” a reklámbevételekre. A műsorszolgáltatóknak tehát nem mindegy, hogy hány potenciális nézőhöz jut el a műsoruk, hiszen minél többhöz, annál jobb pozícióba kerülnek a reklámpiacon, és annál nagyobb bevételük származhat a reklámozóktól. A vezetékes műsorelosztók vevői ereje és a platformok közötti verseny kapcsán a GVH szerint az

állapítható meg, hogy a műsorszolgáltatók számára nem mindegy, hogy a műsoraikat milyen platformon keresztül juttatják el az előfizetőkhez és a reklámozói piacot is figyelembe véve kell a vevői erővel foglalkozni, elsősorban a vezetékes műsorelosztóknál. A GVH álláspontja szerint a vezetékes műsorelosztók – s elsősorban a legnagyobb vállalkozások – vevői ereje jelentős lehet egy-egy műsorszolgáltató felé, hiszen egy-egy kisebb – főleg reklámbevételből élő – műsorszolgáltató számára jelentős bevételkiesést jelent, s ezzel a fennmaradása kerülhet veszélybe, ha valamely, vagy akár több műsorelosztó kiveszi műsorát programcsomagjaiból.

Mindezek a körülmények a GVH véleménye szerint megalapozzák azt az igényt, hogy a hatóság részletesen elemezze a vezetékes műsorelosztás nagykereskedelmi piacát. Emellett azt is érveként hozta fel a GVH az elemzés szükségessége mellett, hogy a külön piacként meghatározott vezetékes műsorelosztás nagykereskedelmi piacán a két legnagyobb szolgáltató együttes piaci részesedése majdnem 50% úgy, hogy a következő vállalkozás részesedése messze elmarad a 10%-tól.

A versenyjog eszközeinek hatásosságával kapcsolatban a GVH jelezte, hogy érkezett bejelentés műsorszolgáltató részéről műsorelosztó ellen, másrészt a GVH hivatalból is vizsgálja egyik versenyfelügyeleti eljárásában a műsorelosztó kisebb műsorszolgáltatókkal kapcsolatos magatartását. Minderre tekintettel a GVH úgy pontosított, hogy az észrevételeinek elküldéséig a műsorelosztók gazdasági erőfölényes pozíciója, illetve visszaélése nem került bizonyításra.

A Tanács egészében vizsgálta, értékelte és mérlegelte a GVH észrevételeit és azt a következtetést vont le, hogy a „Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából” elnevezésű nagykereskedelmi piac mélyebb megismerése, azaz a vezetékes műsorterjesztési piac részletesebb elemzése is szükséges. A Tanács a piacelemzési eljárás érdekében, ugyanakkor attól elkülönülten az első határozattervezet egyeztetését követően beérkezett – különösen a GVH által előterjesztett - észrevételek hatására, továbbá szabályozói és hírközlés politikai döntéseinek megfelelő előkészítése érdekében megindította a KTV Projektet. A KTV Projekt céljának, menetének, eredményeinek ismertetését a Második Határozattervezet Indoklása tartalmazza. Az első határozattervezetre érkezett GVH észrevételek és a KTV Projekt eredményeképpen egyértelművé vált, hogy a piacelemzési eljárás második szakaszában a kábelpiac elemzése is szükségessé válik.

Észrevételek b) pontja

Az országos analóg földfelszíni műsorszórás nagykereskedelmi piacán kiróni tervezett kötelezettségek kapcsán a GVH jelezte, hogy álláspontja szerint a Tervezet legfőbb hiányossága e tekintetben, hogy valójában nem a nagykereskedelmi piac elemzését végzi el. Véleménye szerint az a tény, hogy az AH ezen szolgáltatását nem végfelhasználók (televízió nézők), hanem műsorszolgáltatók veszik igénybe, még nem alapozza meg ezen piac nagykereskedelmi voltát. Úgy véli, hogy nagykereskedelmi szinten ezen a piacon az AH nem műsorszolgáltatókkal mint fogyasztókkal, hanem olyan vállalkozásokkal áll(na) szemben, amelyek az AH infrastruktúrája iránt azért támasztanak keresletet, hogy a műsorszolgáltatók országos analóg földfelszíni műsorszórás szolgáltatás iránti igényét ki tudják elégíteni.

A Tanács nem tudta figyelembe venni a GVH ezen észrevételeit, tekintettel arra, hogy a „Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatása céljából” piac az Ajánlás mellékletének 18. pontja szerint egyértelműen nagykereskedelmi

piacnak minősül. A 18. számú nagykereskedelmi piacon, összhangban az Ajánlás 6. pontjával, azon műsorterjesztési szolgáltatások, illetve kapcsolódó hálózatok, amelyek lehetőséget nyújtanak a műsorkészítők által létrehozott tartalom végfelhasználók felé való eljuttatására nagykereskedelmi piacnak minősülnek, mint például a műsorterjesztés piaca. Az európai szabályozók gyakorlatával összhangban a Tanács a műsorterjesztési piac nagykereskedelmi oldalának a műsorterjesztők és a műsorszolgáltatók közötti piacot, míg a kiskereskedelmi piacot a végfelhasználók és a műsorterjesztők közötti piacot tekinti, a piacelemzés elsősorban erre a viszonyrendszerre irányul.

A GVH véleménye szerint a Tervezetben nagyobb teret kellene szentelni a potenciálisan az AH eszközeinek bérletével piacra lépő vállalkozásokkal szemben fennálló erőfölényes helyzet folytán megakadályozandó lehetséges visszaélésekre, így a kiszabandó hozzáférési és összekapcsolási kötelezettség és az egyenlő elbánás tényleges tartalmára, hiszen mind ezen kötelezettségek, mind a számviteli szétválasztás természetüknél fogva elsősorban azt a célt szolgálhatják, hogy az AH infrastruktúra átengedésével kapcsolatos magatartását szabályozzák.

A Tanács a GVH észrevételeit részben tudta figyelembe venni, ugyanis nem ért egyet azzal, hogy a „hozzáférés”, az „egyenlő elbánás” és a „számviteli szétválasztás” kötelezettsége „természetüknél fogva az AH infrastruktúra átengedésével kapcsolatos magatartását szabályozzák”, ugyanis a Tanács által előírt kötelezettségek első sorban a JPE szolgáltató és az országos műsorszolgáltatók viszonyát kívánják átláthatóvá és diszkriminációmentessé tenni, illetve a meglévő hozzáférés visszavonását kívánja megakadályozni. Az infrastruktúra átengedésére a Tanács a második határozattervezetben nem kötelezte a JPE szolgáltatót, ezért annak erre vonatkozó magatartását sem kívánja szabályozni.

Ugyanakkor a Tanács a második határozattervezet rendelkező részében a „hozzáférés” és „egyenlő elbánás” kötelezettségek tartalmát egyértelműen állapította meg, összhangban az Eht. 106. § és 104. §-val. A Tanács nem rótta ki az AH vonatkozásában a „számviteli szétválasztás” kötelezettséget, ugyanis a Tanács úgy ítélte meg, hogy a költségalapúság kötelezettségének kirovására túl - amely kötelezettséghez kapcsolódó számításokból a hatóság kellő információkhoz jut az AH egyes üzletágainak működéséről, szolgáltatásaival kapcsolatos költségekről és bevételekről - a számviteli szétválasztás kötelezettségének előírása nem volna arányos, a feltárt piaci problémák megoldását nem segítené elő, azok orvoslására nem lenne hatással.

GVH arra hívta fel a figyelmet, hogy az egyik magyarországi kereskedelmi műsorszolgáltató 2004. novemberében benyújtott bejelentése nyomán a GVH 2005. februárjában versenyfelügyeleti eljárást indított az AH ellen, mert valószínűsíthető, hogy az AH tisztességtelenül állapítja meg országos televízió műsor földfelszíni műsorszórási illetve földfelszíni műsorszétosztási szolgáltatása árait. A versenyfelügyeleti eljárás eredményétől függően a GVH álláspontja szerint felmerülhet, hogy a jövőre nézve szükség lesz az AH árazási eszközökkel való visszaélését megakadályozó kötelezettség kiszabására, ezért javasolta annak a megállapításnak az elhagyását, hogy a Díjrendelet ezt köllőképpen megakadályozza.

A Tanács részben figyelembe vette a GVH észrevételeit. A piacelemzés eredményeképpen a „hozzáférés” és „egyenlő elbánás” kötelezettségek tartalmát

egyértelműen állapította meg a második határozattervezet rendelkező részében, összhangban az Eht. 106. § és 104. §-val. A Tanács nem róttta ki az AH vonatkozásában a „számviteli szétválasztás” kötelezettséget, ugyanis a Tanács úgy ítélte meg, hogy a költségalapúság kötelezettségének kirovására túl - amely kötelezettséghez kapcsolódó számításokból a hatóság kellő információkhoz jut az AH egyes üzletágainak működéséről, szolgáltatásaival kapcsolatos költségekről és bevételekről - a számviteli szétválasztás kötelezettségének előírása nem volna arányos, a feltárt piaci problémák megoldását nem segítené elő, azok orvoslására nem lenne hatással. A költségalapúság kötelezettsége önmagában alkalmas meggátolni az esetleges túlzó árazást. A Tanács véleménye szerint a számviteli szétválasztásból származó adatoknak az AH költségalapú díjszámításának ellenőrzésére szolgáló addicionális haszna nem érné el azok előállításának szolgáltatói és szabályozói oldalon felmerült költségét.

Az Eht. 74. § (5) bekezdés b) pontjának, továbbá az Ártörvény Melléklete „B) Szolgáltatások” fejezetének „64.20.21.0, 64.20.22.0” és „64.20.16.0” kezdetű sorainak hatályon kívül helyezésére és a piacelemzési eljárás eredményeire tekintettel, összhangban a GVH észrevételeivel a Tanács megállapította, hogy az árazási eszközökkel való visszaélés a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettsége kiszabása nélkül nem akadályozható meg. A piacelemzés második szakaszának eredményeképpen a Tanács – egyetértve a GVH felvetésével - szükségesnek tartja a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség kirovását. Ezzel összefüggésben a Tanács megjegyzeni kívánja, hogy a Második Határozattervezet [III.6.2.] pontjában foglaltak a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettségek meghatározásának arányosságát és indoklását teljes körűen alátámasztják.

Pontosító észrevételek

A GVH észrevételeiben pontatlanságokra és hiányosság hívta fel a figyelmet.

Az I.3.3.1.4. fejezet végén szereplő, az öt legnagyobb műsorelosztó előfizetőit tartalmazó 1. táblázat kapcsán a GVH kifejtette, hogy mivel itt műsorelosztókról van szó, helytelenül szerepel benne az Antenna Hungária műsorszóró vállalat. Amennyiben az AH kikerül a táblázatból, ötödikként valószínűleg az EMKTV kerülhetne a helyére.

Bár az Rttv. szerint az AH korábbi AntennaMikro szolgáltatása a kábeles műsorterjesztéshez hasonlóan szintén a műsorelosztás kategóriába tartozik, így a Rttv. fogalmi szerint helyes volt az AH fent említett táblázatban való megjelenítése, a második határozattervezetben a vonatkozó táblázatban már – összhangban a GVH észrevételével – kizárólag a kábeles műsorterjesztők adatai szerepelnek.

A GVH kifejtette, hogy az 52. oldalon, az 51.-es lábjegyzet esetében nincs feltüntetve melyik éves jelentésre utal a szöveg.

A Tanács ezen észrevételt figyelembe vette és beépítette második határozattervezetébe.

A GVH jelezte, hogy a 1.3.3.1.4. fejezet, 52. o. utolsó bekezdésében, illetve az 55. o. 3. táblázatában szereplő, a háztartások CATV-vételre vonatkozó adatai egymásnak ellentmondanak; míg az 52. oldalon a háztartások 49,5%-a van valamely vezetékes

műsorelosztó előfizetőjeként feltüntetve, addig az 55. oldalon a CATV-vétel összesen adata 60%.

A Tanács ezen észrevételt figyelembe vette és beépítette második határozattervezetébe.

A GVH rögzítette, hogy a 61. o., 1.4.2., keresleti helyettesítés 5. bekezdésnél álláspontja szerint egy helyi rádióknak műszaki szempontból lehet mindegy, hogy egy helyi vagy egy olyan országos műsorszóró továbbítja az adását, amelynek van helyben antennája. Lehetséges azonban, hogy pénzügyi szempontok alapján ez már korántsem mindegy, de ez nem derül ki az elemzésből. A GVH úgy véli, hogy visszafelé természetesen nem igaz ez: az országos műsorszolgáltató valószínűleg országos műsorszórót fog választani.

A Tanács ezen észrevételt figyelembe vette és ennek megfelelően készítette el a második határozattervezetet.

A GVH észrevételei szerint az 1.4.3., 1.4.4., 1.4.5. esetében, ha ez a fejezet a nagykereskedelmi piacon lehetséges helyettesítésről szól, mint ahogy címe utal rá, akkor nagyobb hangsúlyt kellett volna fektetni a nagykereskedelmi piacok viszonyainak bemutatására, mert néha zavaró helyen szerepelnek a kiskereskedelmi piacokra vonatkozó megállapítások (ld. platformok közötti verseny)

A Tanács ezen észrevételt figyelembe vette és beépítette második határozattervezetébe.

A GVH a I.5.2. (67.o.), első sorban található „... teljes földrajzi lefedettség ...” megállapítást értelmetlennek tartja, az I.5.2., I.5.3., I.5.4.pontokban a „... nagykereskedelmi földrajzi piac országos ...” helyett javasolja a „... nagykereskedelmi piac földrajzi kiterjedése országos” megfogalmazást, az I.7.4., 73.o., 5. sorban a „... gazdasági erőfőlényükkel ...” fordulatnál véleménye szerint fontos megjelölni, hogy a kiskereskedelmi piacon meglévő gazdasági erőfőlényről van szó, illetve nem ért egyet a mondat állításával. Jelzi, hogy a szövegben helyenként előfordul a rádió és televízió szavak felcserélése.

A Tanács ezen észrevételeket figyelembe vette és beépítette Második Határozattervezetébe.

Az észrevételek összegző része

A fentiekből következően a GVH álláspontja szerint a jelenlegi formájában a rendelkező rész sem tartható fenn. A GVH az azonosított piacok listáját hiányosnak tartja, és bár azzal egyet tud érteni, hogy a földfelszíni műsorszórás jellemzői folytán csak az AH JPE szolgáltatóként való kijelölése lehet egyáltalán indokolt, a rá kiszabott kötelezettségek tartalmának – a számviteli szétválasztás kivételével – finomítását javasolja. E tekintetben a GVH legfontosabb észrevétele, hogy az AH kijelölése esetén a Tanácsnak mindenképpen fel kell mérnie azt is, hogy a piacra való belépésnek van-e reális esélye, és ebben a körben körültekintően mérlegelnie kell a digitális átállásnak az analóg piacra való belépést fontolgató vállalkozások döntéseire való, esetlegesen már most jelentkező hatását.

A Tanács ezen észrevételeket figyelembe vette és beépítette második határozattervezetébe. A rendelkező rész és a kötelezettségek rendszere a piacelemzés eredményeképpen teljes mértékben átdolgozásra került, a piacra lépés esélyeinek és a

digitális átállás hatásainak elemzését a második határozattervezet [1.3.1.1.] pontja tartalmazza.

2. Az Antenna Hungária Rt. észrevételei

Észrevételek bevezető része

Az Antenna Hungária Rt. az első határozattervezet vonatkozásában 2005. március 11-én kelt észrevételei bevezető részében jelezte, hogy fenntartja arra vonatkozó jogát, hogy a határozattervezetben (a továbbiakban: Első Határozattervezet) foglalt piacmeghatározással és piacelemzéssel kapcsolatos részletes észrevételeit, különös tekintettel a GVH által az AH ellen indított versenyfelügyeleti eljárásra, belátása szerinti későbbi időpontban tegye meg. Az AH továbbá rögzítette, hogy észrevételei nem értelmezhetőek az első határozattervezetben foglaltak részben vagy egészben történő elfogadásaként vagy az érdemi határozattal kapcsolatos bármely jogorvoslati jogról történő lemondásként.

Az Eht. 36. § (2) bekezdése – figyelemmel a Keretirányelv 6. cikkében foglaltakra is – kiemelkedő jelentőségű többletjogosultsággal bővíti a tárgyi eljárásban résztvevő ügyfeleket a Ket. alapján egyébként is megillető jogosultságok széles körét, hiszen betekintést enged a Ket. alapján egyébként nem nyilvános, ügyfelek által nem megismerhető határozattervezetbe, mellyel kapcsolatban az, akinek jogát, vagy jogos érdekét a határozat érintheti a Tanács részére észrevételeket, javaslatokat tehet. A Tanácshoz beérkezett észrevételekben foglaltakat a Tanácsnak a végleges határozat meghozatala során lehetőség szerint figyelembe kell vennie, de az adott esetben figyelmen kívül hagyott észrevételek figyelmen kívül hagyásának okát a határozat indokolásában indokolnia kell. Az Eht. 36. § (2) bekezdése nagy jelentőségű eszközt biztosít az érdekeltek számára az érdemi döntés tartalmának befolyásolása körében. Az Eht. 36. § (2) bekezdése azonban rögzíti, hogy a határozat tervezetének közzétételétől számított 20 napon belül lehet írásban megküldeni az észrevételeket a hatóság részére. Ezen határidőt követően érkezett észrevételek nem vehetőek figyelembe.

Az Eht. 36. §-a szerinti eljárásban tett észrevételek természetesen nem érintik az AH Eht. 46. § (1) bekezdésében és 47. § (1) bekezdésében foglalt jogorvoslati jogát. A Tanács rögzíti, hogy a GVH versenyfelügyeleti eljárásai függetlenek a piacelemzési eljárástól, így a jelen észrevételek megtétele egy esetleges versenyfelügyeleti eljárásban az AH nyilatkozattételi jogát természetesen nem meríti ki.

Észrevételek 1.1-1.3 pontja, valamint 3. pontja

Az AH több opciós kérelemben kérte, hogy a Tanács módosítsa az Első Határozattervezetet.

Elsődlegesen kérte, hogy a Tanács kizárólag az „egyenlő elbánás” kötelezettségét rója ki az AH-ra, olyan módon, hogy az egyenlő elbánás kötelezettségének kedvezményezettjei az országos földfelszíni analóg műsorszórási szolgáltatást igénybe vevő országos földfelszíni műsorszolgáltatási jogosultsággal rendelkező vállalkozások legyenek. Ezzel összefüggésben az AH kérte, hogy a Tanács ne rója ki az „átláthatóság”, a „számviteli szétválasztás” kötelezettségét, és a „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettséget.

Az AH másodlagosan, amennyiben a Tanács elsődleges kérelmének nem adna helyet, kérte, hogy ne rója ki az „átláthatóság” kötelezettségén belül az egyenlő elbánás kötelezettségével

érintett szolgáltatókkal kötött szerződések benyújtásának kötelezettségét, valamint pontosítsa az AH által közzéteendő adatok körét. Az AH kérte, hogy a Tanács módosítsa az „egyenlő elbánás” kötelezettségét oly módon, hogy annak kedvezményezettjei az országos földfelszíni analóg műsorszórási szolgáltatást igénybe vevő országos földfelszíni műsorszolgáltatási jogosultsággal rendelkező vállalkozások legyenek, továbbá kérte, hogy pontosítsa a „számviteli szétválasztás kötelezettségét” egyebek mellett úgy, hogy ne rendelje elkülöníteni az érintett piacokként meghatározott piacokon belül a közszolgálati és kereskedelmi műsorszórás adatait. Az AH kérte, hogy a Tanács pontosítsa a „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettséget úgy, hogy annak értelmében az AH az országos földfelszíni analóg műsorszórási szolgáltatást legyen köteles biztosítani az országos földfelszíni műsorszolgáltatási jogosultsággal rendelkező vállalkozások számára.

Az AH harmadlagosan, kérte, hogy amennyiben a Tanács az AH másodlagos részkérélmének nem adna helyt, úgy határozatában biztosítsa az AH által benyújtásra kerülő szerződések bizalmas kezelését, vagyis azokat sem részben sem egészben, ne tegye hozzáférhetővé harmadik személyek számára, valamint azokat semmilyen körülmények között ne hozza nyilvánosságra.

Az AH az általa javasolt szövegezést is csatolta észrevételeihez, külön mellékletekben.

Az AH az észrevételek 3. pontjában fejtette ki az egyes kötelezettségek kirovásával kapcsolatos véleményét. Álláspontja szerint az átláthatóság kötelezettségének kirovása indokolatlan és aránytalan kötelezettséget jelent az AH-ra nézve a hatósági árszabályozás mellett. Emellett a kötelezettség első határozattervezetben meghatározott tartalmát pontatlannak tartja, ezért a szövegben mindenképpen részletesebben rendelkezni kell a publikálandó adatok köréről. Erre vonatkozó szövegszerű javaslatot az észrevételek 1.2.1 sz. mellékletében tett. Nem ért egyet a szerződések benyújtására irányuló kötelezettséggel, mivel véleménye szerint a Tanács az átláthatóság kötelezettsége keretében meghatározott adatok közzétételének kötelezettségét tervezi előírni az AH számára, ami önmagában megfelelően biztosítja a kötelezettség által szolgált cél megvalósítását. A szerződések benyújtása álláspontja szerint indokolatlan különös tekintettel arra, hogy a Tanács egyetlen nagykereskedelmi piacra vonatkozó határozatában sem írta elő a vonatkozó hálózati szerződések benyújtásának kötelezettségét.

Az egyenlő elbánás kötelezettségének kirovását önmagában az AH nem kifogásolja, ám úgy értékeli, hogy annak tartalma pontosításra szorul, mivel az kizárólag az Eht. 104. § (2) bekezdésével megegyező formában fogadható el, azzal, hogy az egyenlő elbánás kötelezettségének kedvezményezettjei az országos földfelszíni műsorszolgáltatási jogosultsággal rendelkező vállalkozások kell, hogy legyenek.

A számviteli szétválasztás kötelezettség, mint segédkötelezettség kirovása az AH álláspontja szerint nem indokolt. Ezen kötelezettség kirovásának csak akkor volna értelme, ha ezzel a szolgáltató számára kirótt költségalapú árazás kötelezettsége teljesítésének monitorozása válik lehetségessé. Mivel az AH-ra ilyen kötelezettséget a Tanács nem rótt ki, ezért úgy véli, hogy indokolatlan és aránytalan a számviteli szétválasztás kötelezettséget az AH-ra előírni. A kérdéses kötelezettség előírása indokolatlan arra tekintettel is, hogy a műsorszórási szolgáltatásra hatósági árszabályozás vonatkozik, az egyenlő elbánás kötelezettségének való megfelelés pedig versenyfelügyeleti eljárás keretében megfelelően ellenőrizhető. Emellett amennyiben a Tanács ezen kötelezettség kirovása mellett dönt, úgy az AH álláspontja szerint a kötelezettség tartalma pontosításra szorul.

Az AH álláspontja az, hogy a „hozzáférréssel és összekapcsolással” kapcsolatos kötelezettség kiszabása indokolatlan, mivel az AH-nak jelenleg is üzleti érdeke, hogy műsorszórási szolgáltatást nyújtson az azt igénylő műsorszolgáltatók számára. Észrevételeiben jelezte, hogy amennyiben a kötelezettség kiszabásra kerül, úgy az AH álláspontja szerint a kötelezettség meghatározása pontatlan, azt olyan módon szükséges helyesbíteni, hogy az országos földfelszíni műsorszolgáltatási jogosultsággal rendelkező vállalkozások számára legyen köteles országos földfelszíni analóg műsorszórási szolgáltatást nyújtani.

Az AH az észrevételek 3. pontjában fejtette ki egy egyes kötelezettek kirovásával kapcsolatos véleményét, ezért a Tanács 1.1-1.3 pontokra adott válaszait összevonta a 3.pontban megfogalmazott észrevételekkel, egységesen kezelve az AH kötelezettségekre vonatkozó észrevételeit.

A Tanács az Eht. 52-53. §-ai szerinti piacmeghatározásra, piacelemzésre és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására irányuló eljárást lefolytatta, annak során a tényállást messzemenőig tisztázta, és az elemzés keretein belül tett megállapításai alapján arányos és indokolt kötelezettségeket szabott meg a versenytorzító akadályok megszüntetése érdekében. Ennek keretében a Tanács értékelte a kötelezettségeket és az AH vonatkozásában a második határozattervezet az AH tekintetében már nem tartalmazza a „számviteli szétválasztás” kötelezettséget, azonban az „átláthatóság”, „egyenlő elbánás” és a “hozzáférés” mellett a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettsége is kirovásra került.

Az AH több opciós kérelmét tartalmazó észrevételeit a Tanács részben vette figyelembe az alábbiak szerint:

A Tanács az „átláthatóság” kötelezettségének előírásakor figyelembe vette az AH azon észrevételét, miszerint az „átláthatóság” biztosítása érdekében az AH által közzeendő adatok körét részletesen rögzíteni szükséges. Ennek megfelelően a Tervezet rendelkező részében a publikálandó adatok körét a Tanács pontosan rögzítette, alapul véve és pontosítva az AH szövegjavaslatát. A Tanács nem tudta elfogadni az AH azon észrevételét, miszerint az országos földfelszíni analóg rádió és televízió műsorszórási szolgáltatásra vonatkozó, országos földfelszíni műsorszórási jogosultsággal rendelkező vállalkozásokkal megkötött szerződések másolatának Tanácshoz történő benyújtását a publikálandó adatok ismerete kiváltja, ugyanis a konkrét szerződési feltételek ismerete nem helyettesíthető az általános szerződési feltételek ismeretével, illetve a konkrét szerződések benyújtásának kötelezettsége annak garanciája, hogy a közzétett szerződési feltételek betartásra kerülnek. Az országos műsorszolgáltatókkal kötött analóg földfelszíni műsorszórásra vonatkozó szerződések Tanácshoz történő benyújtása révén a Tanács tájékozódhat az esetleges versenyellenes magatartásformák bekövetkezéséről, vizsgálhatóvá és átláthatóvá válik, hogy az AH a műsorszolgáltatók vonatkozásában lényegében azonos szolgáltatások nyújtása tekintetében lényegét tekintve azonos körülmények között, lényegét tekintve azonos feltételeket alkalmaz-e vagy sem. Ezen túlmenően a Tanács megjegyzeni kívánja, hogy a második határozattervezet III.6. pontjában foglaltak az „átláthatóság” kötelezettség kirovásának arányosságát és indokoltágát teljes körűen alátámasztják.

A Tanács figyelembe vette az AH észrevételeit az „egyenlő elbánás” kötelezettségével kapcsolatban és a kötelezettséget az országos földfelszíni analóg műsorszórási

szolgáltatást igénybe vevő műsorszolgáltatási jogosultsággal rendelkező vállalkozások vonatkozásában írta elő az AH által nyújtott „Országos földfelszíni analóg rádió műsorszórási” és „Országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási” nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében, ugyanis az AH által nyújtott műsorszórási szolgáltatást a műsorszolgáltatási jogosultsággal rendelkező vállalkozások veszik igénybe. A Tanács egyebekben rögzíteni kívánja, hogy az „egyenlő elbánás” kötelezettségét az Eht. 104. §-ban foglaltakkal összhangban állapította meg.

A Tanács a piacelemzés eredményeképpen, összhangban az AH észrevételeivel, második határozattervezetében nem róta ki az AH vonatkozásában a „számviteli szétválasztás” kötelezettséget, ugyanis úgy ítélte meg, hogy a költségalapúság kötelezettségének kirovásán túl - amely kötelezettséghez kapcsolódó számításokból a hatóság kellő információkhoz jut az AH egyes üzletágainak működéséről, szolgáltatásaival kapcsolatos költségekről és bevételekről - a számviteli szétválasztás kötelezettségének előírása nem volna arányos, a feltárt piaci problémák megoldását nem segítené elő, azok orvoslására nem lenne hatással.

A „hozzáférés” kötelezettség kiszabása kapcsán a Tanács megvizsgálta a hálózati elemekhez való hozzáférés kötelezettsége kirovásának lehetőségét, illetve az AH és a műsorszolgáltatók között megkötött hosszú távú műsorszórási szerződésekben rögzített „komplett” műsorszórási szolgáltatáshoz való hozzáférést. A Tanács úgy ítélte meg, hogy az AH üzleti folyamataiba való igen jelentős beavatkozást jelentő, hálózati elemekhez való hozzáférés kötelezettségének kirovása aránytalan szabályozási terhet róna a szolgáltatóra, így azt nem róta ki. A hosszú távú műsorszórási szerződésekben rögzített „komplett” műsorszórási szolgáltatáshoz való hozzáférés vonatkozásában a Tanács azonban megállapította, hogy a műsorszolgáltatókat az Rttv. alapján műsorszolgáltatási kötelezettség terheli, azonban a Koncessziótv. módosítása következtében az AH-t már nem terheli műsorszórási és ezáltal szerződéskötési kötelezettség, így a Tanács a második határozattervezet III.6. pontjában meghatározottak alapján a „hozzáférés” kötelezettsége körében kiróta az AH vonatkozásában a műsorszórási szolgáltatáshoz és eszközökhöz korábban biztosított hozzáférés indokolatlan visszavonásának tilalmát. A Tanács tehát nem tudta figyelembe venni az AH azon észrevételét, miszerint a hozzáférés kötelezettségének kirovása nem szükséges, a kötelezettséget azonban az AH észrevételeivel összhangban az országos műsorszolgáltatási jogosultsággal rendelkező műsorszolgáltatók meglévő, az országos műsorszóró szolgáltatásokhoz és eszközökhöz való hozzáférése vonatkozásában állapította meg.

Az AH által benyújtásra kerülő szerződések bizalmas kezelésével kapcsolatban a Tanács rögzíteni kívánja, hogy a határozatban a szerződések Tanács általi bizalmas kezelésének kötelezettségét külön nem szükséges rögzíteni, tekintettel arra, hogy a törvény által védett titok - így az üzleti titok - védelmét a Ket., a Ptk. és az Eht. teljes körűen garantálja, ennek határozatban való megisméltése nem szükséges. Mindazonáltal a Tanács hangsúlyozni kívánja, hogy eljárásai során a törvény által védett titkok jogszabályban előírt módon való bizalmas kezelését garantálja.

Észrevételek 1.4 pontja

Az AH kérte, hogy a Tanács az Eht. 36. § (3) bekezdése alapján biztosítsa a szóbeli meghallgatás lehetőségét az AH számára, tekintettel arra, hogy a benyújtott észrevételek tükrében szükségesnek tartja a szóbeli egyeztetést.

Az AH, bár észrevételeiben jelezte azon szándékát, hogy szóbeli konzultációt kíván kezdeményezni, a későbbiekben az AH nem érvényesítette ezen szándékát, szóbeli meghallgatás tekintetében nem tett konkrét javaslatot.

Észrevételek 2.1 pontja

Az AH álláspontja szerint az elsőhatározattervezetben szereplő a hatósági árszabályozáson túlmenő további „*ex ante*” szabályozás szükségtelen és indokolatlan. Ha az AH természetes monopólium volna az országos földfelszíni analóg műsorszórás területén, akkor abból az is következik, hogy e piacon a verseny nem lehetséges, tehát a versenytársak kiszorításával vagy piacralépésük megakadályozásával kapcsolatosan vélelmezett versenyproblémák nem relevánsak, így azok tárgyalása is szükségtelen. Egy ilyen piaci helyzetben a potenciális piaci torzulások közül csak a negatív jóléti hatás, azaz az országos földfelszíni analóg műsorszórási szolgáltatás tekintetében a monopol árazás veszélye lehetne olyan tényező, ami piaci torzulásként elméletileg azonosítható. Az összes további potenciális versenyhátrány (pl. a versenytárs működési költségeinek megemelése, a versenytársak értékesítésének csökkentése, vagy azok kizárása) a Tanács piacelemzése tükrében a kérdéses piacon még elméletileg sem azonosítható, hiszen a Határozattervezet érvelése szerint komplex műszaki és gazdasági indokok miatt még a potenciális piacra lépés, azaz a potenciális verseny is kizárható.

Az AH az egyetlen elméletileg azonosítható versenyproblémának a monopol árazást tekinti. Az AH azonban ennek kontrollját a Díjrendeletben látja, ugyanis ez képes kontrollálni az árakat. Az AH álláspontja szerint a meglévő „*ex ante*” árszabályozás a versenyjogi „*ex post*” szabályozással együtt kellően ellensúlyozza az AH esetleges monopolhelyzetéből eredő potenciális versenyproblémát ezért indokolatlannak tartja a hatósági árszabályozáson túlmenő további „*ex ante*” kötelezettségek kirovását. Az AH az „egyenlő elbánás” kötelezettségének előírását tekinti a piaci körülményekkel és a szabályozási célokkal összeegyeztethetőnek.

Az érintett piacon a legfőbb potenciális versenyproblémának a túlzó (AH szóhasználatával élve monopol) árazás tekinthető. Emellett az országos földfelszíni rádió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piacának vizsgálata alapján elmondható, hogy tartósan magas piacra lépési korlátot jelent a szolgáltatás nyújtásához szükséges infrastruktúra megkettőzésének gyakorlati lehetetlensége mind műszaki, mind gazdasági szempontból. Az országos földfelszíni televízió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piacán szintén tartósan magas piacra lépési korlátok állnak fenn. Itt is megjelenik a szolgáltatás nyújtásához szükséges infrastruktúra megkettőzésének gyakorlati lehetetlensége mind műszaki, mind gazdasági szempontból. Műszaki szempontból azért lehetetlen a duplikálás, mert léteznek olyan műszaki korlátok, amelyek meggátolják, hogy a helyi/körzeti földfelszíni televízió műsorszóró vállalkozások együttesen alkossanak országos földfelszíni televízió műsorszórásra alkalmas hálózatot. A gazdasági lehetetlenség azért áll fenn, mert jelenleg a Tanácsnak nincs tudomása potenciális versenyt támaztó szolgáltatóról, vállalkozásról, mely a vizsgált időtávon belül vállalni tudná egy országos földfelszíni műsorszóró hálózat beruházási költségeit. Emellett a piacon adminisztratív jellegű piacralépési akadály is fennáll, mivel az ORTT és a műsorszolgáltatók között létrejött szerződésekben az adott műsorszolgáltató által használt frekvenciák és adóhálózat az AH jelenlegi telephelyeire

és műsorszóró hálózata alapján kerültek rögzítésre. Egy másik műsorszóró vállalkozás kizárólag akkor tudna piacra lépni, ha ugyanolyan hálózatot hozna létre, mint az AH jelenleg létező hálózata. Ez pedig csak az AH teljes műsorszóró hálózatának megvásárlásával lenne lehetséges. Vagyis a műsorszolgáltatási szerződések, amelyet az ORTT 2005 nyarán változatlan feltételekkel hosszabbított meg, 2012-ig lényegében kizárják az AH hálózatától eltérő műsorszóró hálózat alkalmazását.

A vizsgált piacok tehát nem mozdul(hat)nak el a hatékony verseny irányában a vizsgált időtávon belül. Miután az AH a vizsgált piacon az egyetlen szolgáltató, így potenciálisan felmerülhetnek a működésével kapcsolatban versenyproblémák, az ex-post szabályozás, amely már csak a szolgáltató erőfölényével való visszaélése után alkalmazható, nem eléggé hatékony módja a verseny és a fogyasztók védelmének. Potenciális versenytársak hiányában a versenytárs működési költségeinek megemlése, a versenytársak értékesítésének csökkentése, vagy azok kizárása valóban nem azonosítható, ezzel ellentétes állítást azonban a határozattervezet nem tartalmaz.

A Tanács piacelemzésének eredménye szerint az érintett szolgáltató jelentős piaci erővel rendelkezik az adott szolgáltatási piacon. Összhangban az Eht. 52. § (1) bekezdésével amennyiben az adott piacon a verseny nem kellően hatékony, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató tekintetében a Tanács az Eht. XI-XIV. fejezetben meghatározott legalább egy kötelezettséget ír elő. A Tanácsnak a piaci problémákkal arányos kötelezettségeket kell a szolgáltatóra kirónia. A Tanács továbbra is úgy ítéli meg, hogy kizárólag az egyenlő elbánás kötelezettsége nem orvosolná a potenciális versenyproblémákat, illetve az egyenlő elbánás kötelezettség betartásának ellenőrizhetőségéhez feltétlenül szükség van az átláthatóság kötelezettségének kirovására is.

A Díjrendelet alkalmazásának hatékonysága tekintetében megállapítható, hogy a '90-es évek közepén az árszabályozás alapját információink szerint az AH valós költségei képezték, azóta azonban ezek a díjak a fogyasztói árindex és egy hatékonysági tényező figyelembevételével mechanikusan kerültek módosításra. Ezáltal az ársapka által megállapított árak már nem szükségszerűen tükrözték az AH tényleges költségeit.

A Tanács rögzíteni kívánja, hogy 2005. július 27.-én az EU Bizottság levelet intézett az Informatikai és Hírközlési Minisztériumhoz, többek között a Díjrendelet ügyében. A Határozat I.2.1 pontjában rögzítettekkel összhangban, a kormányzati szervezetalkítással összefüggő törvénymódosításokról szóló 2006. évi CIX. törvény 93. § (1)-(2) bekezdése, 2007. január 1.-i hatállyal, hatályon kívül helyezte az Eht. 74. § (5) bekezdés b) pontját, továbbá az Ártörvény Melléklete „B) Szolgáltatások” fejezetének „64.20.21.0, 64.20.22.0” és „64.20.16.0” kezdetű sorait, így a műsorszóró szolgáltatás díj vonatkozásában az Ártörvény már nem írja azt elő, hogy a mellékletben feltüntetett miniszter állapítja meg a legmagasabb árat vagy a legalacsonyabb árat [Ártörvény 7. § (1)]. Ezáltal az AH által említett elméleti árkontroll is megszűnt, így a hatósági árszabályozás még szükségesebbé vált a Díjrendelet által korábban biztosított kontroll fenntartása, illetve a költségalapú műsorszórás díjak kialakítása és a műsorszórás piacon a hatékony verseny feltételeinek megteremtése érdekében. Ezzel összhangban a Tanács a második határozattervezetben az AH tekintetében előírta „költségalapúság” kötelezettségét.

A fentiek értelmében az „egyenlő elbánás” kötelezettségének kiszabása nem elegendő, szükséges, indokolt és arányos a fentiekben már leírtak szerinti kötelezettségek kirovása. Ezen túlmenően a Tanács megjegyzeni kívánja, hogy a második határozattervezet III.6. pontjában foglaltak a kötelezettségek meghatározásának arányosságát és indokoltságát teljes körűen alátámasztják.

Észrevételek 2.2.1.1 pontja

Az AH véleménye szerint a tervezett szabályozás kiskereskedelmi piacra gyakorolt hatásának vizsgálata hiányzik. Az AH kifejtette, hogy a nagykereskedelmi szabályozás nem lehet öncélú, azt a kiskereskedelmi piacon elérni kívánt hatás fényében kell kialakítani. Álláspontja szerint a Tanács nem vizsgálta meg, hogy a tervezett szabályozás és az abban kirótt kötelezettségek milyen módon képesek hatást kifejteni a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon, s így nem győződött meg arról, hogy az intézkedés szolgálja a kiskereskedelmi fogyasztók költségeinek csökkenését, jólétük növelését, holott ennek vizsgálata szükséges a megalapozott határozathozatalhoz.

A 18. számú nagykereskedelmi piac - illetve azon belül az országos földfelszíni műsorszórás piac – kapcsolata a kiskereskedelmi piaccal (vagyis a nézők piacával) rendkívül speciális. Ez az egyetlen olyan kiskereskedelmi piac, ahol a fogyasztó nem a hírközlési szolgáltatónak fizet közvetlenül a kapott szolgáltatásért, hanem a műsorszolgáltatók által összeállított tartalom „fogyasztásával”, közvetve, a reklámpiacon keresztül „finanszírozza” a műsorszolgáltatókat, amelyek pedig a nagykereskedelmi piacon fizetnek a műsorszórónak a hírközlési szolgáltatás elvégzéséért. Ennek megfelelően ezen érintett piacon kirótt kötelezettségek nem a fogyasztók költségeinek leszorítására, hanem elsősorban a nagykereskedelmi piac másik szereplőjével, az országos műsorszolgáltatókkal való kapcsolat átláthatóvá tételére, illetve a szolgáltató erőfölénnyel való visszaéléséből fakadó problémák megakadályozására és/vagy megelőzésére irányulnak, hiszen a műsorvétel költsége a fogyasztók számára gyakorlatilag ingyenes. Tehát az országos földfelszíni műsorszórási piac szabályozásakor az elsődleges cél nem a kiskereskedelmi piacon való hatás elérése, hanem a nagykereskedelmi piacon meglévő versenyproblémák orvosolása. Mindazonáltal a nagykereskedelmi szabályozás közvetett módon visszahat a fogyasztói jólét növekedésére is, hiszen ezáltal a fogyasztó számára biztosítva lesz annak a lehetősége, hogy az információhoz való jutás minél több forrásból valósuljon meg. A fentiek alapján tehát a Tanács nem tudta figyelembe venni az AH észrevételeit.

Észrevételek 2.2.1.2 pontja

Az AH álláspontja szerint a kiegyenlítő vásárlóerő nem került, illetve korlátozottan került figyelembe vételre, holott a kiegyenlítő vásárlóerő érdemi és egyáltalán nem elhanyagolható tényező. Véleménye szerint az AH-ra igen komoly kiegyenlítő vásárlóerő nehezedik ezeken a piacokon is: az országos földfelszíni szórású rádiós és televíziós műsorszolgáltatók ugyanis vagy állami, vagy nemzetközi médiakonsernekhez tartozó vállalkozások. Mindkét típus alapvetően képes az AH-val szembeni közvetett és közvetlen nyomásgyakorlásra. Ugyanezt a vevői erőpozíciót erősíti a magas vevő-koncentráció: a frekvenciák véges száma miatt a szolgáltatást igénylők száma korlátozott, és mindegyik vevő (műsorszolgáltató) „nagyfelhasználónak” tekinthető, azaz az AH-tól magas értékű és nagy volumenű műsorszórási szolgáltatást rendel meg.

Noha a Tanács részben egyetért az AH azon véleményével, miszerint a piacon a vevői koncentráció magas, illetve a vevők méretük, tulajdonosi hátterük folytán erős alkupozióval rendelkeznek, a Tanács a kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje szempontját az alábbi okok alapján mind az első, mind pedig a második határozattervezetben csak korlátozottan vette figyelembe.

A kiegyenlítő vásárlóerő vizsgálatokor nagykereskedelmi piacok esetében az egymással szemben álló szolgáltatók érdekérvényesítési képességeit szükséges megvizsgálni. Ennek a megítélésnek csupán egyik lehetséges eleme a vevői koncentráció, célszerű megvizsgálni a váltás költségét, illetve a kereslet árrugalmasságát is.

A kiegyenlítő vásárlóerő létezésének egyik alapvető feltétele a váltás lehetősége. A második határozattervezet II.2.1. pontjában foglaltak szerint az országos földfelszíni műsorszórást igénybe vevő szolgáltatók számára a váltás nem lehetséges, tekintettel arra, hogy:

- az érintett országos műsorszolgáltatókat az Rttv. alapján országos földfelszíni műsorszolgáltatási kötelezettség terheli, meghatározott lefedettség biztosításával, meghatározott időtartamra (2012.-ig), ugyanakkor
- az AH az egyetlen olyan vállalkozás, amely képes az országos földfelszíni műsorszórási szolgáltatás nyújtására. Annak ellenére, hogy az AH jogi monopóliuma 2004. május 1. óta megszűnt, a magas belépési korlátok miatt azóta sincs más, országos földfelszíni műsorterjesztéssel foglalkozó szolgáltató, így az esetleges kiegyenlítő vásárlóerő a mai napig nem érvényesülhet.

Mikroökonómiai elméletek szerint egy jószág keresletének árrugalmassága egyenes arányban van a termék helyettesítőinek számával. Tekintettel arra, hogy az AH országos földfelszíni műsorszóró szolgáltatásának nincs helyettesítője, ezért a szolgáltatás iránti kereslet árrugalmatlan. Elméletileg lehetséges volna, hogy egy az AH szolgáltatását igénybe vevő műsorszolgáltató nem helyettesítő termék vásárlásával, hanem a szolgáltatás iránti kereslet visszafogásával reagáljon az AH által nyújtott szolgáltatás árának emelkedésére. A vizsgált piacon ugyanakkor ez nem lehetséges, ugyanis ez a lefedettség csökkenésével járna, ám a kereskedelmi műsorszolgáltatóknak a műsorszolgáltatási szerződésbe foglalat kötelezettségük alapján és az alapján, hogy reklámbevételeik arányosak az elért háztartások számával, mind pedig a közszolgálati műsorszolgáltatóknak közszolgálati kötelezettségük alapján nincs módjuk a kereslet visszafogására.

A fentiek mellett a kiegyenlítő vásárlóerő korlátos figyelembevételét indokolja az, hogy noha valóban magas a vevői oldal koncentrálttsága, az eladói oldal koncentrálttsága – tekintettel arra, hogy az AH az egyedüli szereplő – még magasabb.

Észrevételek 2.2.2 pontja

Az AH véleménye szerint a helyettesítési hatások vizsgálati hiányosak, illetve a fogyasztói reakciók nem kerültek kellő mélységben megvizsgálásra. A keresleti helyettesítés vizsgálata nem foglalkozik az ún. határfogyasztókkal, akik pedig a vizsgált piacok kapcsolata szempontjából kulcsszerepet tölthetnek be. Az AH álláspontja szerint a földfelszíni műsorszórás és a vezetékes műsorelosztás, illetve a műholdas műsorszórás szolgáltatások piacainak elkülönítése a határozattervezetben azzal a három érveléssel került indokolásra, hogy e

szolgáltatások kiskereskedelmi költségei eltérnek egymástól, más a csatornakínálat, illetve, hogy csekély a különböző platformok párhuzamos igénybe vétele. A versenyszabályozási szakirodalom szerint az eltérő ár ugyan valóban jelezheti azt, hogy két termék külön piacon van, de ez nem feltétlenül igaz, abban az esetben, ha az árkülönbség megfeleltethető a két termék minősége, egyéb tulajdonsága közötti különbségnek. A Tanács az AH véleménye szerint elmulasztja megvizsgálni, hogy a fogyasztók által választható platformokon elérhető csomagok közötti ár/érték arány a valóságban ösztönöz-e a kereslet oldali helyettesítésre.

A Tanács mind az első, mind pedig a második határozattervezetben, a piacmeghatározás során, messzemenőig figyelembe vette a keresleti helyettesítés szempontját.

A Tanács - a piacelemzés elvi módszertanának megfelelően - a keresleti helyettesítés vizsgálatánál elsősorban a következő tényezőket vizsgálta:

- platformok lefedettsége, piaci verseny mértéke;
- kiskereskedelmi árak (havi díj, illetve a vételhez szükséges eszközök költsége);
- igénybe vehető szolgáltatás jellemzői, minősége, elérhető csatornák száma;
- nagykereskedelmi szempontból az egyes platformok igénybevételének költsége;
- egyéb, nem ár jellegű nagykereskedelmi feltételek.

A keresleti helyettesítés vizsgálatánál valóban fontos tényező, hogy a végfelhasználók egy jelentős része számára van-e lehetőség a platformok közötti váltásra. Ezt a szempontot a Tanács által megbízott piackutató vállalat (Tárki Zrt.), illetve a KTV Projekt is vizsgálta: a vizsgálat eredményei elérhetők a Hatóság internetes oldalán⁶⁷.

A Tanács mindezen tényezők figyelembe vétele után a második határozattervezet I.4. pontjában foglaltaknak megfelelően arra a következtetésre jutott, hogy az analóg földfelszíni műsorszórás nagykereskedelmi szolgáltatásnak jelenleg nincs reális helyettesítője.

Észrevételek 2.2.3 pontja

Az AH észrevételeiben hiányolja a hipotetikus monopolista teszt alkalmazását. Álláspontja szerint a releváns piac meghatározásakor az ún. hipotetikus monopolista teszt alkalmazását javasolja, annak érdekében, hogy a keresleti és kínálati helyettesítés vizsgálatának különböző módszereit egy konzisztens, az összefüggéseket megfelelően kezelni képes keretben kerüljön vizsgálatra.

A Tanács nem tudta figyelembe venni az AH észrevételeit, ugyanis a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során a hatóság által alkalmazandó alapelvekről (vizsgálati szempontokról) szóló 8001/2004. (IHK. 8.) IHM tájékoztató 68. pontja szerint a „hipotetikus monopolista teszt” csak az olyan árak vagy szolgáltatások tekintetében mérvadó, amelyek ára szabadon meghatározott és nem szabályozott. Tekintettel a vizsgált piac jellegzetességeire (egyetlen szolgáltató létezik a piacon), ez a helyzet nem áll fenn, az AH árai nem szabályozatlan versenyárak.

⁶⁷ www.nhh.hu

Mindazonáltal megjegyezni kívánjuk, hogy a második határozattervezet 1.4.2.1 pontjában a Tanács elvégez egy, a hipotetikus monopolista teszt logikájával megegyező vizsgálatot, amely a figyelembe veszi az érintett piac specifikumait.

Észrevételek 2.2.4 pontja

Az AH a földrajzi piacmeghatározást felületesnek ítéli, következtetéseit vitathatónak tartja. Az AH véleménye szerint nem megalapozott az első határozattervezet azon megállapítása, hogy az analóg helyi/körzeti földfelszíni rádió műsorszórási és televízió műsorszórási piacok országosnak tekinthetők. Az AH szerint a műsorszóráshoz szükséges engedély, a szükséges infrastruktúra költségek és a kiskereskedelmi piac létező hasonlóságai ugyanis véleménye szerint nem elegendőek annak bizonyítására, hogy e műsorszórási szolgáltatások egy közös, országos piacon lennének. Az AH nem ért egyet a piacmeghatározással, ugyanis úgy véli, hogy sem kiskereskedelmi, sem nagykereskedelmi oldalról nincs lehetőség helyettesítésre a helyi/körzeti műsorszóró szolgáltatások között.

A Tanács nem tudta figyelembe venni az AH észrevételeit, ugyanis véleménye szerint mind az első, mind pedig a második határozatban a piacmeghatározás illetve a földrajzi piac meghatározása során messzemenőig figyelembe vette a hatóság által alkalmazandó alapelvekről (vizsgálati szempontokról) szóló Tájékoztatóban foglaltakat: a szolgáltatásnyújtás feltételeinek közel homogén volta miatt továbbra is fenntartja az első, illetve a második Határozatban szereplő állításokat.

A Tanács szükségesnek tartja továbbá megjegyezni, hogy bár - mind a rádió, mind a televízió műsorszórás esetében - a helyi/körzeti műsorszóró adók által lefedett terület mérete adóról adóra nagymértékben eltér egymástól, illetve át is fedheti egymás területét, a lefedett terület helyzete a többi műsorterjesztési platformtól eltérően gyorsan változhat: az antennákat (hatósági engedély birtokában) átvihetik máshova, ami természetesen a lefedett terület méretét is érintheti. Mivel a Tanács a szolgáltatás feltételeinek országosan közel homogén volta miatt nem érzi szükségesnek a földrajzi területet antennaként meghatározni, a műsorszórás szolgáltatás földrajzi piacát országosnak tekinti.

Észrevételek 2.2.5 pontja

Az AH úgy véli, hogy a magyar sajátosságok figyelmen kívül hagyásra kerültek, különösen azt a tény, hogy az Rttv.-ben nem szerepel jogszabályi piacralépési korlát a műsorszórási piac(ok) vonatkozásában.

A Tanács figyelembe vette az AH azon észrevételét, miszerint nem szerepel jogszabályi piacralépési korlát a műsorszórási piac(ok) vonatkozásában az Rttv.-ben. Rögzíteni kívánjuk azonban, hogy a piacralépési korlátok ugyanakkor nem csak jogi, hanem strukturális jellegűek is lehetnek: ilyen lehet például a már meglévő infrastruktúrából fakadó, egy új belépő számára nem áthidalható versenyhátrány is.

Tekintettel azonban arra, hogy az AH azon észrevételét, miszerint a magyar sajátosságok figyelmen kívül hagyásra kerültek, további indokokkal nem támasztotta alá, azt a Tanács nem tudja a fentiekén túlmenően figyelembe venni. A Tanács azonban megjegyezni kívánja, hogy a második határozattervezet az érintett piac vizsgálata során

a magyar (jogi, gazdasági, műszaki) sajátosságokat messzemenőleg figyelembe vette, elemzését ez alapján végezte el.

Észrevételek 2.2.6 pontja

Az AH nem ért egyet az „AntennaMikro” besorolásával. Az AH álláspontja szerint ez alapvetően téves az, hogy helyi/körzeti földfelszíni televízió műsorszórásnak minősül az AntennaMikro szolgáltatás, hiszen az AntennaMikro szolgáltatás egy egyértelműen műsorelosztó kiskereskedelmi szolgáltatás, amely előfizetőkkel rendelkezik. Szemben a műsorszórással, ahol a lakosság nem fizet a műsorszóró számára a műsorok vételéért, az AntennaMikro előfizetők díj ellenében jutnak hozzá a szolgáltatáshoz. Véleménye szerint a GVH számos határozatában a műsorelosztási termékpiachoz tartozónak minősítette az AH AntennaMikro szolgáltatását, amely döntésekben azt is megállapította, hogy az AntennaMikro szolgáltatás ésszerű helyettesítője a kábeles műsorelosztási szolgáltatásoknak. Észrevételezi azt is, hogy az első határozattervezetben foglalt formájában, önmagában is súlyos minősítési bizonytalanságot és pontatlanságot is tartalmaz a fentiek szerinti besorolás, hiszen úgy véli, hogy nem került eldöntésre az a tervezetben, hogy körzeti vagy helyi műsorszórásról van-e szó.

A Tanács egyetért az AH azon észrevételével, miszerint az első határozattervezet tévesen helyi/körzeti földfelszíni televízió műsorszórásnak minősítette az azóta már megszűnt AntennaMikro szolgáltatást. A Tanács a fentieknek megfelelően készítette elő a második határozattervezetét.

Egyebekben a Tanács nem ért egyet az AH azon észrevételével miszerint az egykori AntennaMikro a GVH értelmezésében ésszerű helyettesítője lett volna a kábeles műsorterjesztési szolgáltatásoknak. A GVH Versenytanácsának Vj-10/2001/14. sz. ügyében a Versenytanács kimondta, hogy az AntennaMikro szolgáltatás, mely Budapesten és környékén korlátozottan fogható az árnyékolt területekre tekintettel, az ajánlott csomagokban színvonalas, de lényegesen kisebb választékkal (alacsonyabb minőség) áll a fogyasztók rendelkezésére, mint a kábeltelevíziós szolgáltatás. Az előfizető az induló költség mellett, amit az új előfizetőnek be kell ruháznia, a folyamatos szolgáltatással kapcsolatos kiadások egy részét is viseli szemben a kábeles műsorelosztással, amikor is az összes költség a szolgáltatót terheli. Az AntennaMikro vételi lehetőségén túl, a minőségre és a szolgáltatás egyéb feltételeire tekintettel nem minősül ésszerű helyettesítésnek. A hivatkozott ügyben a Versenytanács megállapította, hogy fenti, több csatorna vételét lehetővé tevő megoldások (pl. AntennaMikro szolgáltatás) a felhasználási cél azonossága ellenére sem vehetők figyelembe ésszerűen helyettesítő árúként a díjra, a beruházási és fenntartási költségekre, az igénybevétel feltételeire és az áruminőségre tekintettel, tehát az AntennaMikro műsorszolgáltatási lehetőség csak távoli, de nem ésszerű helyettesítői a kábeltelevíziós szolgáltatásnak. Egyébként a Versenytanács rögzítette az ügyben, hogy az egyébként sem ésszerű helyettesítő Direct-to-Home szolgáltatást nem teszi helyettesítővé az a körülmény, hogy a műsor minősége (tartalma) szobaantennával kiegészíthető, mert ezáltal a szolgáltatás jellemzői nem változnak és megjegyezte, hogy a Vj-178/2000. sz. versenytanácsi határozat csak az AntennaMikro kábeltelevíziós szolgáltatással való helyettesíthetőségét állapította meg a kölcsönös helyettesítés kimondása nélkül.

A Tanács miután az AH észrevételeiben nem jelölte meg, hogy a GVH mely határozatai igazolják állításait, illetve az AntennaMikro szolgáltatás időközben megszűnt, így az AH vonatkozó észrevételeit a Tanács nem tudta figyelembe venni.

3. A Magyar RTL Televízió Rt. és az MTM-SBS Televízió Részvénytársaság észrevételei

A Magyar RTL Televízió Rt. (a továbbiakban: RTL) és az MTM-SBS Televízió Részvénytársaság (a továbbiakban: MTM-SBS) az Eht. 36.§ (2) bekezdésére hivatkozással tette meg észrevételeit, tekintettel arra, hogy az AH által nyújtott országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatást igénybe vevőként a 18. számú nagykereskedelmi piacon hozandó határozat jogát vagy jogos érdekét érinti.

Az RTL és az MTM-SBS az észrevételek „Az észrevételek és javaslatok rövid összefoglalása” c. részében röviden felvázolta álláspontját, majd az egyes kötelezettségekkel kapcsolatban részletes észrevételeket tett.

Részletes észrevételek és javaslatok c. rész

1. Átláthatóság

Az RTL és az MTM-SBS az átláthatóság kapcsán előadta, hogy kiszabásával egyetért, azonban a hatóság által előírható, az „átláthatóság” kötelezettség körébe tartozó kötelezettségek közül a Határozattervezet nem tartalmazza számos olyan kötelezettség előírását, amely más EU tagországok hatóságai által megállapításra került. Példaként hivatkoztak arra, hogy a társhatóságok előírták, hogy a kötelezett szolgáltató köteles minden új díjról, vagy a hatályos díjtételek módosításáról azok bevezetése előtt 90 nappal értesíteni mind a hatóságot, mind szerződött ügyfeleit; illetve minden szerződött ügyfele rendelkezésére bocsátani a műszaki jellemzőket, a hálózati jellemzőket és a teljesítés feltételeit tartalmazó szolgáltatási szint megállapodást, mely utóbbi tartalmazza a hatóságnak a kötelezettség kiszabásáról szóló határozatában meghatározott tartalmi elemeket, továbbá köteles referenciaajánlatot készíteni.

Az észrevételezők csatoltak egy szolgáltatási díjakat tartalmazó táblázatot és javasolták, hogy ilyen formában írja elő a Tanács a közzétételi kötelezettséget az AH által a különböző műsorszolgáltatókkal szemben érvényesített árazási gyakorlat összehasonlíthatósága érdekében. Emellett javasolták, hogy az AH számára az Eht. 103.§-ban meghatározott referenciaajánlat készítésének kötelezettségét is írja elő a Tanács. Az RTL és az MTM-SBS javaslata szerint a referenciaajánlatnak a hálózati eszközökhöz való hozzáférés díját, valamint a hozzáférés és a helymegosztás egyéb lényeges jellemzőit szükséges tartalmaznia. Véleményük szerint a referenciaajánlat készítésére vonatkozó kötelezettség AH számára történő előírása kulcsfontosságú a piaci verseny kialakulása feltételeinek megteremtése szempontjából, tekintettel arra, hogy az AH kizárólagos tulajdonában álló és nem megkettőzhető infrastruktúrához való hozzáférés biztosítása a az egyetlen olyan eszköz, amely alkalmas a szolgáltatás-alapú piaci verseny kialakulásának elősegítésére.

A Tanács az „átláthatóság” kötelezettsége tekintetében, összhangban az RTL és az MTM-SBS észrevételeivel a második határozattervezet rendelkező részében széles körben határozta meg az átláthatóság vonatkozásában nyilvánosságra hozandó vagy a hatóság részére benyújtandó adatokat és információkat (az országos földfelszíni analóg

rádió és televízió műsorszóró szolgáltatás nyújtása és igénybevétele feltételei, valamint a műsorszórási szolgáltatás ára és új árai, az országos földfelszíni műsorszórási jogosultsággal rendelkező vállalkozásokkal megkötött szerződések). A Tanács továbbá a Második Határozattervezetbe beépítette az RTL és az MTM-SBS által a műsorszórási szolgáltatási árak átláthatósága tekintetében készített táblázatát. Ezen túlmenően a Tanács megjegyezni kívánja, hogy a második határozattervezet [III.6.2.] pontjában foglaltak az „átláthatóság” kötelezettség kirovásának arányosságát és indokoltságát teljes körűen alátámasztják.

2. Az egyenlő elbánás

Az RTL és az MTM-SBS kifejtette, hogy az egyenlő elbánás kötelezettsége kiszabásával egyetért, azonban javasolja, hogy az egyenlő elbánást kerüljön kiterjesztésre a hozzáférés és közös eszközhasználat területére is.

A Tanács az országos analóg földfelszíni rádió- és televízió műsorszórási szolgáltatást igénylő vállalkozások számára azonos műszaki, minőségi és ellenszolgáltatási feltételekkel való szolgáltatás nyújtásának követelménye lényegét tekintve azonos körülmények közötti azonos feltételek alkalmazásának kötelezettségét jelenti. Az egyenlő elbánás kötelezettségének különösen nagy jelentősége van a szolgáltatások díjai tekintetében, mivel az AH e kötelezettség alapján csak az eltérő megbízhatósági mutatók (azaz eltérő minőségű szolgáltatások) okán tehet különbséget a szolgáltatását igénybe vevő műsorszolgáltatók között. Az „egyenlő elbánás” kötelezettsége az azonos körülmények közötti azonos feltételek alkalmazásának előírásával alkalmas eszköz arra, hogy megszűnjenek, illetve kialakuljanak a szolgáltatás nyújtás feltételeiben lévő indokolatlan megkülönböztetések, és ezáltal a szolgáltatás áraiban meglévő lényeges különbségek. A fentiek értelmében a Tanács részben vette figyelembe az RTL és az MTM-SBS észrevételeit, tekintettel arra, hogy az átláthatóság nem konkrétan a hozzáférés és közös eszközhasználat területére került meghatározásra, azonban széles körben, a országos analóg földfelszíni rádió- és televízió műsorszórási szolgáltatás azonos műszaki, minőségi és ellenszolgáltatási feltételekkel való szolgáltatás nyújtásának kötelezettsége került előírásra az AH vonatkozásában. A Tanács megjegyezni kívánja, hogy a második határozattervezet [III.6.2.] pontjában foglaltak az „egyenlő elbánás” kötelezettség kirovásának arányosságát és indokoltságát teljes körűen alátámasztják.

3. A számviteli szétválasztás

Az RTL és az MTM-SBS kifejtette, hogy a „számviteli szétválasztási” kötelezettség kiszabásával egyetért. Az észrevételezők rögzítették, hogy tekintettel arra, hogy az Első Határozattervezet értelmében az AH az Eht-ban és külön jogszabályban meghatározott szerkezetben és tartalom szerint összeállított számviteli szétválasztási kimutatást naptári évenként, az üzleti év zárásától számított hatodik hónap végéig köteles a Tanácsnak jóváhagyásra benyújtani, javasolják, hogy a Tanács egyértelműen határozza meg, hogy a számviteli szétválasztás kötelezettsége AH-t első ízben a 2004. üzleti év vonatkozásában terheli.

A Tanács a piacelemzés eredményeképpen a második határozattervezetében nem rótta ki az AH vonatkozásában a „számviteli szétválasztás” kötelezettséget, ugyanis úgy ítélte meg, hogy a költségalapúság kötelezettségének kirovásán túl - amely kötelezettséghez kapcsolódó számításokból a hatóság kellő információkhoz jut az AH egyes üzletágainak

működéséről, szolgáltatásaival kapcsolatos költségekről és bevételekről - a számviteli szétválasztás kötelezettségének előírása nem volna arányos, a feltárt piaci problémák megoldását nem segítené elő, azok orvoslására nem lenne hatással. A Tanács tehát nem tudta figyelembe venni az RTL és az MTM-SBS észrevételeit. A Tanács megjegyezni kívánja, hogy a Tervezet [III.6.2] pontjában teljes körűen kifejtésre kerülnek azon indokok, hogy a Tanács a „számviteli szétválasztási” kötelezettség kirovását miért nem tartotta indokoltnak és arányosnak.

4. Hozzáférés kötelezettsége

Az RTL és az MTM-SBS szerint a Tanács nem vizsgálta meg azt a lehetőséget, hogy amennyiben más vállalkozásnak lehetősége lenne az AH földfelszíni műsorszóró infrastruktúrájához való hozzáférésre, úgy megteremtődne-e a lehetőség egy szolgáltatás-alapú verseny kialakulására az országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piacán. Ezzel kapcsolatban az észrevételezők az ERG plenáris ülésén, 2004. április 1.-jén Londonban elfogadott és publikált, „ERG közös álláspont a megfelelő kötelezettségekről az új szabályozási rendszerben” című dokumentumra hivatkoztak a kötelezettségek előírásánál alkalmazandó elveket illetően és kifejtették, hogy amennyiben az infrastruktúra megkettőzése nem lehetséges, a szolgáltatás-alapú verseny előmozdítása a cél, illetve, hogy a nemzeti szabályozó hatóságnak biztosítania kell a nagykereskedelmi piachoz való megfelelő hozzáférést, hogy a szolgáltatási piacon kialakulhasson a verseny.

Az RTL és az MTM-SBS álláspontja szerint az infrastruktúrához való hozzáférés biztosítása esetén ténylegesen megteremtődik a lehetősége a szolgáltatás-alapú piaci verseny kialakulásának. Ennek alátámasztása céljából az észrevételezők jelezték, hogy egy alternatív földfelszíni műsorszóró szolgáltatót kívánnak létrehozni, amelynek részletes üzleti terve csatolták. Úgy vélik, hogy a csatolt üzleti terv alapján megállapítható, hogy egy újonnan létrehozandó alternatív szolgáltató szolgáltatásainak igénybevétele gazdaságilag racionális alternatívát jelentene az AH által nyújtott szolgáltatások igénybeviteléhez képest, feltéve, hogy az alternatív szolgáltató igénybe tudja venni az AH meglévő földfelszíni műsorszóró infrastruktúráját. Egy ilyen alternatív szolgáltató megközelítőleg 37%-kal alacsonyabb áron lenne képes nyújtani a műsorszórási szolgáltatást a műsorszolgáltatók részére az RTL és az MTM-SBS szerint. Az észrevételezők kiemelték, hogy az AH jelentős piaci ereje és nem megkettőzhető infrastruktúra okán az infrastruktúrához való diszkriminációmentes és költséglapú hozzáférési kötelezettség előírása nélkül egy alternatív szolgáltató által kezdeményezett, az infrastruktúrához való hozzáférésre irányuló tárgyalások megbuknának a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azon törekvésén, hogy az ezen a piacon meglévő piaci erőfölényét megőrizze. Álláspontjuk szerint a verseny feltétele az lenne, ha a piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosított AH versenytársai használhatnák az AH meglévő és nem megkettőzhető földfelszíni műsorszóró infrastruktúráját és a Tanács ezzel kapcsolatos hozzáférési kötelezettséget írna elő az AH számára, továbbá a szerződéskötési folyamat átláthatóságának biztosítása érdekében kötelezné az AH-t a hozzáféréssel kapcsolatos referenciaajánlat közzétételére. Az észrevételezők kifejtették, hogy az Eht. 106. § (3) bekezdésére értelmében a hozzáféréssel kapcsolatos kötelezettség körében többek között különösen arra kötelezhető az AH, hogy hozzáférést biztosítson meghatározott hálózati elemekhez és eszközökhöz; jóhiszemű tárgyalásokat folytasson a hozzáférést kérővel; szabad hozzáférést biztosítson az olyan interfészekhez, protokollokhoz vagy egyéb kulcsfontosságú technológiákhoz, amelyek a szolgáltatások együttműködő képessége szempontjából nélkülözhetetlenek, illetve tegye lehetővé a helymegosztást vagy a közös eszközhasználat más formáját, beleértve az elektronikus hírközlési építmények közös

használatát, továbbá megfelelő biztonsági és alkalmazási feltételek szerint hozzáférést biztosítson a működést támogató rendszerekhez vagy hasonló szoftverrendszerekhez, amelyek a szolgáltatások nyújtása során szükségesek a tisztességes verseny biztosításához.

Az RTL és az MTM-SBS észrevételében az Európai Unió hatósági gyakorlatát is bemutatta az infrastruktúrához való hozzáférési kötelezettség körében, kiemelve, hogy az Egyesült Királyság hírközlési hatósága (Ofcom), a hozzáféréssel kapcsolatos széleskörű kötelezettségeket írt elő a földfelszíni műsorszórási piac tekintetében a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosított szolgáltatók számára (hálózati hozzáférés nyújtásának kötelezettsége az erre vonatkozó indokolt igény esetén, az egyenlő elbánás követelménye, a díjaknak a szolgáltatás költségeihez való kötésének kötelezettsége, referenciaajánlat közzétételének kötelezettsége.), amely határozattervezetet az Európai Bizottság is elfogadott, illetve észrevételt nem tett.

Az RTL és az MTM-SBS javasolta, hogy a Tanács módosítsa az első határozattervezetet és a „hozzáféréssel és összekapcsolással” kapcsolatos kötelezettség körében legalább az alábbi kötelezettségeket rója ki a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosított AH-ra:

- (i) az országos földfelszíni műsorszórási szolgáltatás nyújtásához szükséges berendezések felállításához és karbantartásához szükséges hozzáférés (ideértve, de nem kizárólag, új adóberendezések és kapcsolódó kiegészítő eszközök, kombinerek, valamint igény esetén új főkábel és antennarendszer elhelyezésének lehetőségét is),
- (ii) a fenti berendezések áramellátásához és egyéb, a működtetéshez szükséges szolgáltatásokhoz való hozzáférés,
- (iii) a helymegosztás vagy a közös eszközhasználat más formája, beleértve, többek között, a telephelyekhez és adótermekhez való hozzáférés és azok közös használata,
- (iv) a kötelezett szolgáltató adótorony-infrastruktúrájához való hozzáférés, illetve annak használata (ideértve, de nem kizárólag, a főkábel és az antennarendszerhez való hozzáférés illetve annak használata).
- v) a fenti szolgáltatásokhoz való hozzáférés feltételeire vonatkozó olyan referenciaajánlat készítésének kötelezettsége, amely többek között tartalmazza a hálózati elemekhez való hozzáférés díjait is.

A Tanács megvizsgálta a „hozzáférés” előírásának lehetőségét, azonban, összhangban a második határozattervezet III.6. pontjában meghatározottakkal - úgy határozott, hogy a közös eszközhasználatban megnyilvánuló, hálózathoz/telephelyekhez való nagykereskedelmi hozzáférést nem rója ki és ennek megfelelően a hozzáférés feltételeire vonatkozó referenciaajánlat készítését sem írta elő az AH számára.

A Tanács döntésénél figyelembe vette, hogy az analóg földfelszíni műsorterjesztési szolgáltatás életgörbéjének hanyatló szakaszához érkezett, várhatóan legkésőbb 2012-ig (a teljes, digitális földfelszíni műsorszórásra való átállás várható időpontjáig) maradhat fent a szolgáltatás. Ennek következtében a Tanács úgy ítélte meg, hogy az AH üzleti folyamataiba való igen jelentős beavatkozást jelentő, hálózati elemekhez való hozzáférés kötelezettségének kirovása jelen körülmények között aránytalan szabályozási terhet róna a szolgáltatóra. A Tanács az Eht. 106. § szerinti „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek” körében kizárólag azt írta elő az AH részére, hogy a televízió és rádió műsorszolgáltatókkal megkötött műsorszórási szerződések által a műsorszórási szolgáltatásokhoz és eszközökhöz biztosított hozzáférést indokolatlanul ne vonja vissza. A Tanács továbbá rögzíti, hogy a második határozattervezet [III.6.2.]

pontjában foglaltak a „hozzáférés” kötelezettség Tanács általi kirovásának arányosságát és indokoltságát teljes körűen alátámasztják.

5. Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetőségének kötelezettsége

Az RTL és az MTM-SBS kifejtette, hogy a piacmeghatározás alapján azonosított piacok elemzése során a Tanács első határozattervezetében megállapította, hogy az AH az országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási szolgáltatás nagykereskedelmi piacán 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik, így gazdasági erőfölényt biztosító pozícióban van és versenyproblémaként azonosította továbbá a piaci erő horizontális kiterjesztésének lehetőségét (csoportképzés/árukapcsolás, keresztfinanszírozás, versenytárs piacralépésének megakadályozása, nem hatékony termelés), illetve potenciális torzuláséként értékelte az érintett piacon az alábbiakat („first mover advantage”, versenytárs működési költségeinek megemlése, kizárás, negatív jóléti hatás) .

Ezzel kapcsolatban az RTL és az MTM-SBS előadta, hogy a fenti problémák az Eht. 108.§-a szerinti „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség előírását indokolják és nem értenek egyet azzal, hogy az első határozattervezet a költségalapúságot nem szabta ki. Ezt követően az RTL és az MTM-SBS részletesen kifejtette, hogy melyek a „költségalapúság” kötelezettség előírását szükségessé tevő gazdasági körülmények és árszabályozási problémák.

Úgy vélik, hogy az érintett piacon jelentkezhethet a keresztfinanszírozás és az ún. „negatív jóléti hatás”, melynek hatására a költségek túlzottan magasak lehetnek és, hogy ennek kezelésére szükség van szabályozói intézkedésekre, ugyanis a Díjrendelet nem akadályozza meg az árazási eszközökkel való visszaélést. Az RTL és az MTM-SBS észrevételeihez csatolta a műsorterjesztési díjak európai összehasonlítását tartalmazó elemzést, amely álláspontjuk szerint azt igazolja, hogy a műsorterjesztési szolgáltatásokat a magyarországinál 30%-80%-kal alacsonyabb áron is tudják más országokban működő műsorterjesztő cégek nyereséges gazdálkodás mellett nyújtani. Észrevételeikhez csatolták továbbá egy, az AH műsorszóró tevékenységét más műsorszóró szolgáltatók tevékenységével összehasonlító elemzést is, annak bemutatása céljából, hogy a földfelszíni analóg műsorszórási tevékenységet az AH költségeinél lényegesen alacsonyabb költségbázison is lehet folytatni. Az észrevételekhez mellékelt dokumentáció pedig, amely egy alternatív szolgáltató üzleti tervét tartalmazza, az észrevételezők álláspontja szerint azt demonstrálja, hogy egy alulról építkező részletesen kidolgozott költségmodellből levezetett szolgáltatási ár alapján az AH hálózatához való hozzáférés esetén, 35-40%-kal alacsonyabb áron is lehet ugyanazon szolgáltatást nyújtani.

Az észrevételekben az RTL és az MTM-SBS bemutatták azt, hogy álláspontjuk szerint az árszabályozás problémái miben ragadhatóak meg, hivatkozva a műsorszórási szolgáltatás árszabályozásának, az észrevételek megtételének idejében fennálló rendszerére (Ártörvény, Díjrendelet). Az RTL és az MTM-SBS kiemelte, hogy párhuzamos árszabályozási hatáskörök állnak fenn, hiszen az Ártörvény értelmében a műsorszórási szolgáltatás olyan hatósági áras termék, amelynek legmagasabb díját az informatikai és hírközlési miniszter állapítja meg, egyetértésben a pénzügyminiszterrel, viszont a 2003.-ban hatályba lépett új Európai Unió szabályozás keretében a közösségi szabályozás felhatalmazza a nemzeti szabályozó hatóságokat arra, hogy a piacelemzés eredményétől függően, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra, akár a díjaival kapcsolatos kötelezettséget is előírjanak. Az észrevételezők felhívták a figyelmet arra, hogy a párhuzamosan létező két árszabályozási rendszer nem összeegyeztethetetlen egymással és az Ártörvény, illetve a Díjrendelet csak a műsorszórási szolgáltatás legmagasabb díját, felső korlátját határozza meg, és nem zárja ki a

Tanács által a költségalapúsággal kapcsolatos kötelezettségek előírását, hiszen a „költségalapúság” kötelezettségének kiszabása esetén az AH a Díjrendelet szerinti legmagasabb díjnál alacsonyabb díjakat kellene, hogy alkalmazzon. Az RTL és az MTM-SBS ezt követően bemutatta a „költségalapúság” kötelezettség előírása vonatkozásában a szabályozási környezetet és az Európai Unió hatósági gyakorlatot. Az észrevételezők végül rögzítették, hogy véleményük szerint az AH indokolatlanul magas díjakat alkalmaz és, hogy az AH működése ténylegesen nem hatékony, a Díjrendeletben a műsorszóró tevékenység tekintetében meghatározott legmagasabb díjak pedig nem töltik be az Ártörvényben megfogalmazott azon céljukat, hogy a hatékonyan működő vállalkozó ráfordításaira és a működéséhez szükséges nyereségre biztosítsanak fedezetet. Úgy vélik, hogy az NHH Tanácsának az Eht. 108.§-ában foglaltak alapján rendelkezésre áll egy olyan eszközrendszer, mely a jelenlegi jogszabályi struktúrába illeszkedve képes az azonosított piaci torzulások kezelésére, tehát az AH nem hatékony működéséből adódó versenytorzító magatartás kiküszöbölésének módja az Eht. és az ERG közös álláspont értelmében a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettségek kiszabása.

A Tanács figyelembe vette az RTL és az MTM-SBS észrevételeit és az AH vonatkozásában és előírta a „költségalapúság” kötelezettségét. Az Eht. 108. § rendelkezései alapján előírható „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség kirovását az indokolja, hogy a hatékony verseny hiányában az AH-nak – szabályozás nélkül – lehetősége lenne arra, hogy indokolatlan extra profitot realizáljon az országos földfelszíni analóg rádió és televízió műsorszórási tevékenysége során. A Tanács megjegyzeni kívánja, hogy a második határozattervezet [III.6.2.] pontjában foglaltak a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség kirovásának arányosságát és indokoltságát teljes körűen alátámasztják.

D/2 fejezet

Egyeztetés az érdekeltekkel a második határozattervezet tárgyában

E. fejezet

Notifikációs eljárás eredménye

Budapest, 2007.